

MESTSKÁ KRONIKA

mesto: **ŽIAR NAD HRONOM**

okres: **ŽIAR NAD HRONOM**

kraj: **STREDOSLOVENSKÝ**

Táto mestská kronika obsahuje 740 , slovom sedemsto štyridsať číslovaných strán a bola dnešným dňom ako II. zväzok založená a odovzdaná svojmu účelu.

V Žiari nad Hronom dňa 23. marca 1978

TAJOMNÍK MsNV

PRESEDA MsNV

OPIS SÚČASNÉHO STAVU MESTA

POLOHOVIS

Mesto Žiar nad Hronom leží v Stredoslovenskom kraji v okrese Žiar nad Hronom. Rozprestiera sa na pravej strane rieky Hron v Žiarskej kotline, ktorá je na západe ohraničená pohorím Vtáčnik /1232 m.n.m./ a na juhu Štiavnickými vrchmi /Sitno 1010 m.n.m./. Žiarska kotlina, v ktorej leží mesto Žiar nad Hronom a okolité obce, má rozlohu asi 109 km². V Žiarskej kotline má rieka Hron tri terasy. Najvyššia je asi 50-60 m., stredná asi 20-25 m. a spodná asi 5-10 m. nad hladinou rieky. Stará aj nová časť mesta Žiar nad Hronom sú vybudované na strednej terase, ktorej nadmorská výška sa pohybuje od 244 do 280 m. nad morom. Nadmorská výška pri železničnej stanici na ľavom brehu Hrona je 243,73 m. Na severe mesto Žiar nad Hronom hraničí s katastrálnym územím obcí: Lovčica-Trubín, Lutila, Stará Kremnička, Piteľová. Na východe: Trnavá Hora, Močiar. Na juhu: Sklené Teplice, Lehôtka pod Brehy a na západe: Lovča. Mestom rovnobežne s tokom rieky Hron prechádza železničná trať Bratislava – Zvolen. Vzdialenosť od Banskej Bystrice vzdušnou čiarou je 30 km, od Bratislavy 150 km a od Prahy 350 km.

V súčasnosti sa mesto skladá z niekoľkých od seba odlišných častí. Stará časť – pôvodný Svätý Kríž nad Hronom – nachádza sa na okraji terasy rieky Hrona. Sídliisko, štátna bytová výstavba /ŠBV/ a družstevná bytová výstavba /DBV/ je postavená na severozápad od starej časti a takzvaná individuálna bytová výstavba /IBV/ sa rozprestiera na sever od starej časti v aluviálnej nive potoka Lutila. K územiu Žiaru nad Hronom bolo pripojené 15. júna 1969 územie zaniknutej obce Horné Opatovce. Po voľbách v novembri 1971 boli k mestu Žiar nad Hronom administratívne pripojené aj blízke obce Ladomerská Vieska /do roku 1960 samostatné politické obce Ladomer a Vieska/ a Šašovské Podhradie. Tieto samostatné politické obce sa nachádzajú na ľavej strane rieky Hrona – Ladomerská Vieska na terase rieky Hrona a Šašovské Podhradie v hlbokom údolí Štiavnických vrchov pod hradom Šášov. V súčasnom období /1977/ má mesto Žiar nad Hronom 16.906 obyvateľov, z toho je 8715 žien.

GEOLOGICKÉ

POMERY

Žiarska kotlina leží v stredoslovenských neogénnych vulkanických útvaroch. Predstavuje tektonickú depresiu medzi okolitými pohoriami. Jej výplň tvoria mocné súvrstvia tufitov, ílovcov a zlepcov s tenkými vložkami uhliá. Na okraji kotliny, medzi Lutilou a Starou Kremničkou, sa vyskytujú limokvarcity, ktoré vznikli vyzrážaním z hydrotermálnych prameňov pri doznievaní ryolitovej fázy sopečnej činnosti. Okolité kopce a pohoria sú vybudované z ryolitov, andezitov a čadičov. Čadiče, ktoré sa tu vyskytujú, sú charakteristické stĺpovitou odlučnosťou /Ladomer/. V blízkosti závodu Slovenského národného povstania, v Lehôtke pod Brehmi, sa vyskytuje a dobýva vulkanické sklo – perlit. Výlevné magnetické horniny (ryolity, andezity, čadiče) sa často striedajú s pyrohlastickým materiálom (sopečný piesok, sopečný popol, a i.) premeneným na tufy a tufity. Údolná niva Hrona je vybudovaná zo štrku, piesku, hĺn a svahových sutín.

KLIMATICKÉ Žiarska kotlina leží v teplej, mierne vlhkej oblasti s miernou zimou. Priemerná ročná teplota kotliny sa pohybuje od 7,5 stupňov C do 8,1 stupňov C.

POMERY TEPLoty:

Najchladnejší mesiac býva január s priemernou teplotou okolo -3,0 stupňov C. Najteplejší mesiac býva júl s priemernou teplotou okolo 18,0 stupňov C. Pôda v zime premrzá maximálne do hĺbky 1m. Ročný výkyv teplôt sa pohybuje okolo 21 stupňov C.

ZRÁŽKY: Priemerné ročné množstvo zrážok spadne obyčajne v júliaž 73 mm. Minimálne zrážky bývajú vo februári, keď dosiahnu hodnotu okolo 46mm. Snehová pokrývka trvá v priemerných rokoch okolo 100 dní. Objavuje sa koncom novembra a končí v polovici marca.

VLHKOSŤ Vzduchu: Priemerná vlhkosť vzduchu /ročná/ sa pohybuje okolo 73%. Maximálna vlhkosť vzduchu býva v novembri – až 84%, minimálna v júli – okolo 66%.

POVETERNOSTNÉ POMERY:

Poveternostné pomery v Žiari nad Hronom sú najvýznamnejším klimatickým faktom. Je to preto, lebo od smeru prúdenia vzduchu závisí množstvo exhalátov v ovzduší nad mestom. Smer vetrov je daný polohou a tvarom okolitých pohorí. 30,5% pripadá na dni s bezvetrím, čo má priaznivý dopad na klímu mesta.

HYDROLOGICKÉ POMERY:

Žiarskou kotlinou preteká rieka Hron. Dĺžka stredného toku Hrona, ktorý preteká Žiarskou kotlinou, je asi 60 km. Najvýznamnejším prítokom Hrona z pravej strany je Lutilský potok, ktorý sa vlieva do Hrona v blízkosti mesta pred Šibeničným vrchom. Plocha povodia Lutilského potoka je 146 km². Dĺžka toku 19 km. Maximálny stav vody v Hrone býva v apríli, keď sa topí sneh v jeho pramennej oblasti a v nemalej miere prispievajú k tomu i jarné dažde. Priemerný maximálny prítok vody sa pohybuje okolo 97,4 m³. Minimálny stav vody v Hrone býva v septembri. Pohybuje sa okolo 25,5 m³/s. V okolitých pohoriach je veľa významných prameňov minerálnych vôd. V blízkom okolí Žiaru nad Hronom sa v poslednom čase pri geologickom prieskume urobilo niekoľko vrtov do vodonosných vrstiev. Pod Šibeničným vrchom nad JRD sa robil 278 m. hlboký vrt, v ktorom sa našla voda teplá asi 18 stupňov C. Výdatnosť je 2l/s. Voda má vysoký obsah železa.

PÔDY: Žiarska kotlina patrí do skupiny stredne vysokopoložených kotlin, kde sa už zriedkavejšie nachádzajú hnedozeme. Prevládajú olimerizované až oglejené pôdy, ktoré sa občas striedajú s hnedými lesnými pôdami. V údolnej nive Hrona a Lutilského potoka sa vyskytujú aj nivné pôdy. Pôdy sú stredne ťažké až ťažké. Ornica je hlinitá až ílovitohlinitá. V nižších polohách sa nachádzajú hnedé lesné pôdy nasýtené, vo vyšších polohách nenasýtené. Nivné pôdy sú v nižšie položených miestach v doline Hrona a jeho prítokov. Patria k mladým pôdam. Pri zvýšení hladiny rieky Hrona bývajú často zamokrené.

VEGETAČNÝ KRYT A ŽIVOČÍŠTVO: Vegetačný kryt najbližšej oblasti, ktorá sa nachádza v meste a okolo neho, je poznačený činnosťou človeka. Všetka pôda bola už dlhý čas obhospodarovaná. Okolité lesy sú väčšinou bučiny s premiešaným smrekom alebo borovicou. Na niektorých lokalitách sa vyskytuje aj dub zimný, alebo javor. Žiarska kotlina nemá osobitné zvieratstvo, ale vyskytujú sa tu skoro všetky druhy zvierat a vtáctva stredného Slovenska. Osobitnú pozornosť si zaslúži chov a lov rýb

v mŕtvom ramene rieky Hrona. Miestna organizácia Československého rybárskeho zväzu v Žiari nad Hronom po dokončení regulácie rieky Hrona zriadila od roku 1960 v mŕtvom ramene rybník. Hlavné chovy rýb sú kapor, štika a zubáč. Žijú tu aj ondatry, vydry, divé kačice, divé sliepky a z vtákov ešte bukač malý. Voda do rybníka priteká popod Hron z potoka Lutíla.

OPIS A VÝSTAVBA MESTA

Prvá lopata zeminy na stavbe hlinikárne v našom meste sa vykopala 24.novembra1951. Jej založenie bolo súčasťou industrializácie Slovenska programovanej komunistickou stranou.

Stavebné závody HRON najprv vystavali provizórne sociálne a administratívne objekty a zariadenia. Delegácia pracovníkov zo stavby socializmu Kovohuty HRON vo Svätom Kríži nad Hronom mohla zhlásiť ÚV KSS v Bratislave splnenie vládnych termínov a odovzdanie jednej časti závodu už k 1. máju 1953. Prvá výroba hliníka začala v novom závode 15. augusta 1953. Ďalšia výstavba závodu pokračovala a jednotlivé časti závodu sa odovzdávali postupne do prevádzky. Na štrnáste výročie SNP – päť rokov po započatí výroby hliníka – v roku 1958 bol slávnostne odovzdaný do prevádzky celý závod SNP. Závod SNP sa rozprestiera na ploche 120 ha. V areáli podniku je vyše 60 rôznych budov a zariadení, pričom plocha zastavaných priestorov je 170.000 m². Výstavba hlinikárne si vynútila podstatné premeny aj vo výstavbe obce. Vláda ČSR uložila 22.decembra 1953 jednotlivým ministerstvám zabezpečiť pre potreby pracujúcich závodu aj prebudovanie a začatú výstavbu doterajšej obce na nové socialistické priemyselné mesto pre 16.000 obyvateľov. V roku 1950 mala obec Svätý Kríž nad Hronom 1.449 obyvateľov, ktorí žili v 279 domoch s 347 bytmi. Generálny projekt na výstavbu mesta vyhotovil Štátny projektový ústav miest a dedín v Prahe. Výstavbu mesta zabezpečovali od roku 1954 až do roku 1957 Pozemné stavby Nitra, od roku 1957 do roku 1960 Stavebné závody Hron, neskoršie a v súčasnom období Priemstav n.p. Prievidza Stavebný závod III. Žiar nad Hronom.

Počas výstavby došlo aj k premenovaniu starej poľnohospodárskej obce Svätý Kríž nad Hronom na Železnovo a to uznesením MNV z 29. VIII. 1953. V roku 1955 v auguste MNV podal nové návrhy na pomenovanie obce. Z viacerých návrhov Poverejníctva vnútra v Bratislave prijalo názov Žiar nad Hronom s platnosťou od 1.januára 1955. Pre život rodiaceho sa mesta bola veľmi významná výstavba skupinového vodovodu, s výstavbou ktorého sa začalo v roku 1957. Do skúšobnej prevádzky bol Pohronský skupinový vodovod uvedený v roku 1964 a do trvalej prevádzky v roku 1967. Potrubie je dlhé 80 km. V Žiari nad Hronom je dĺžka vodovodnej siete 13 km. Tento vodovod bol vybudovaný na zásobovanie cca 100.000 obyvateľov s celkovým prietokom 344,1 l/s. Celková spotreba vody v Žiari nad Hronom je 1,406.951 m³ ročne. O bilancii postavených a obývaných bytov v Žiari nad Hronom od začiatku výstavby do roku 1960 hovorí nasledujúca tabuľka:

ROK	BLOKY	BYTOVÉ JEDNOTKY V ROKU	STAV.BYT.JEDN. OD ZAČ. VÝST.	OBCHODNÉ BUNKY
1952	9	108	108	–
1953	10	298	406	–
1954	26	100	506	–
1955	32	434	940	3
1956	25	369	1.309	7
1957	9	191	1.500	6
1958	7	262	1.762	9
1959	7	306	2.068	22
1960	4	169	2.237	4

Čiže spolu to bolo 131 blokov, 2.237 bytových jednotiek vrátane 64 bytov v Ladomerskej Vieske a 51 obchodných buniek. Počas výstavby závodu SNP a mesta v rokoch 1951 – 1960 vzrástol počet obyvateľov v meste z 1.485 na 11.000. V rámci územnej reorganizácie štátu utvoril sa 20. marca 1960 nový okres so sídlom v Žiari nad Hronom a spojením doterajších okresov, Kremnica, Banská Štiavnica a Nová Baňa. Sídlom nového okresu sa stal Žiar nad Hronom z viacerých príčin. Vyhovujúca poloha mesta približne uprostred územia okresu, jeho dobré komunikačné spojenie a ďalej tá skutočnosť, že Žiar nad Hronom v dôsledku rozvoja závodu SNP mal už roku 1960 najväčší počet obyvateľov v okrese – 11.000, pričom tento počet budovaním nového socialistického mesta naďalej rástol. Pri týchto danostiach a výhodách bolo umiestnenie sídla okresu do Žiaru nad Hronom spojené i s niektorými problémami. Na prvom mieste vznikli veľké starosti kde a ako umiestniť OV-KSS, ONV a ďalšie orgány NF. OV KSS s niektorými zložkami sa podarilo umiestniť v budove dočasných detských jasíel na sídlisku. ONV v budove kaštieľa, ktorý sa na tento účel upravil nákladom asi jedného milióna korún. Generálnu úpravu kaštieľa vykonal Pamiatkostav zo Žiliny. Ďalšie problémy vznikli s ubytovaním pracovníkov ako aj presídlením okresných riadiacich zložiek, obchodu, atď. Pre mesto Žiar nad Hronom je charakteristický prudký rast výstavby. Búrliivý rast mesta, pri ktorom sa kládol prvoradý dôraz na bytovú výstavbu prinášal i určitý nesúlad medzi bytovou výstavbou a výstavbou ostatných objektov. Od roku 1965 sa postavili v našom meste tieto objekty:

	V ROKOCH	V HODNOTE
KČS		
DISTRIBÚCIA NA IBV	1966-1968	1 433 000
ADMINISTRATÍVNA BUDOVA	1966-1968	602 000
DISTRIBÚCIA A GARÁŽE	1967-1969	1 749 000
DISTRIBÚCIA A VÝMENÍK NA HANDLOVSKEJ CESTE	1966-1968	1 004 000
HOTEL „B“	1969-1975	21 000 000
CINTORÍN	1960-1968	4 033 000
REŠTAURÁCIA ETAPA 60/LUX/ PRÁČOVŇA ETAPA 60	1965-1968	1 433 000
	1966-1968	602 000

PRÍVOD VODY NA KÚPALISKO	1969-1970	940 000
DISTRIBÚCIA PRI B1.XIII-XV	1969-1970	800 000
MATERSKÁ ŠKOLA ETAPA 70	1975	2 306 000
JADRAN-ROB.HOTEL B1“B“48 b.j.	1975	5 105 000
JADRAN-ROB.HOTEL B1“A“47 b.j.	1975	5 315 000
MATERSKÁ ŠKOLA IBV	1975	503 000

Výstavba veľmi potrebného hotela s reštauráciou /hotel LUNA/ sa ukončila v roku 1975. Má ubytovaciu kapacitu 135 miest. Reštaurácia má 140 miest, kaviareň 60, vináreň 70, espresso 50 miest. Hotel je zaradený v skupine „B“ s hviezdikou. V letných mesiacoch možno využiť i terasu, ktorá má 80 miest. Hotel zamestnáva 72 pracovníkov.

Od roku 1945 do konca roku 1970 sa v Žiari nad Hronom postavilo 3101 bytov. Z tohto množstva postavili: Závod SNP 1837 bytov, domová správa 658 bytov, stavebné bytové družstvo 368 bytov, individuálna bytová výstavba 238 bytov. Najrýchlejšie tempo výstavby bytov bolo v rokoch 1950 – 1965. Podľa sčítania ľudu, domov a bytov k 1.12.1970 bol takýto stav domov a bytov.

POČET DOMOV : 994

POČET BYTOV : 3.630

Bytový fond v Žiari nad Hronom za 5. Pätročnicu mal tento trend: 1971 – 10, 1972 – 136, 1973 – 223, 1974 – 71, 1975 – 744 bytov. Čiže spolu za piatu päťročnicu bolo 1.184 bytov. V roku 1977 je v našom meste už 4.825 bytov. Z verejných stavieb, ktoré sa začali stavať po vzniku nového okresu v Žiari nad Hronom treba spomenúť najmä budovu pre OV – KSS, ONV a iné zložky verejnej správy. Jej výstavba sa začala v roku 1951 a trvala do roku 1967. Stavebné náklady dosahovali sumu 18,955.000 Kčs. Ďalej to bola nemocnica s poliklinikou, ktorá sa začala stavať v roku 1958 a dokončila sa v roku 1963 nákladom 19,675.000 Kčs. Budova Okresného výboru Zväzarmu, ktorá sa postavila nákladom 1,279.000 Kčs. 27 triedna osemročná škola v rokoch 1959 – 1962 nákladom 1,673.000 Kčs, kúpalisko v rokoch 1959 – 1965 nákladom 3,553.000. Súčasťou výstavby je rozsiahla inžinierska sieť. Sieť vodovodná, kanalizácie, teplovodná sieť komunikácií a plynovodov. Celé sídlisko sa vykuruje z teplárne ZSNP cez výmenníkové stanice. Plyn na sídlisku sa používa len na varenie. Individuálna bytová výstavba má samostatné kúrenie, väčšinou plynové. Hlavný prívod plynu prichádza do Žiaru nad Hronom od Handlovej.

Diferencovaný ekonomický, sociálny a kultúrny život v mladom okresnom meste priniesol aj niektoré problémy, ktoré vznikli zákonite, no z iniciatívy komunistov, poslancov a pracovníkov MsNV postupne sa odstraňovali. Spočiatku malo mesto nevyhovujúci osvetlovací systém. Boli tri osvetlovacie systémy, a to i žiarovky 346 bodov, neónový 118 bodov a výbojkový 70 bodov. Kapacita osvetlovacieho systému sa postupne zlepšovala. Roku 1975 malo verejné osvetlenie dĺžku 46,7 km a táto sa delila na káblové a vzdušné. Káblové je dlhé 30,1 km a vzdušné 16,6 km. Počet svetelných bodov je 1.151 kusov. Žiarovkové osvetlenie je už len v starej časti mesta. Prevažná časť má výbojkové osvetlenie.

V rastúcom priemyselnom meste bolo treba riešiť aj problém zelene. Roku 1965 bolo v meste 97 336 m² zelených plôch. Z toho pripadlo na parky 41 821

m², na parčíky 3910 m², na zelené pásy 15 456 m². Stromová okrasná zeleň sa nachádzala len na okraji starej časti mesta, a to v Parku kultúry a oddychu, ktorý má rozlohu 42 821 m² a v záhradách a domoch obyvateľov v starej časti mesta. K výraznému zlepšeniu došlo v sedemdesiatych rokoch. Plocha zelene v meste v roku 1975 bola 28,3 ha, z čoho Park kultúry a oddychu má 5,4 ha. Počet stromov v meste bol 27888 kusov a kríkov 24435 kusov. Na jedného obyvateľa mesta pripadá asi 4,5 m² zelene. V našom meste od roku 1974 je v prevádzke 12 km kanalizačnej siete spájajúcej celé mesto, okrem pár domov v starej časti. Dve kanalizačné stoky vyúsťujú medzi starým ústím Lutilského potoka a malým mostom cez Hron. Neodkanalizované domy majú povrchový odtok splachovej vody do Lutilského potoka. Voda z kanalizácie steká do Hrona bez prečistenia. Popri priemysle hrajú v modernom meste dôležitú úlohu zložky infraštruktúry, ako je energia, voda, kanalizácia a parková zeleň. Elektrickou energiou zásobujú mesto Stredoslovenské energetické závody z jednotného energetického systému cez transformačnú stanicu 110/22KV, ktorá je umiestnená v priemyselnom areáli mesta. Do mesta prichádza elektrická energia cez 25 transformačných staníc. Ročná spotreba elektrickej energie v meste sa pohybuje okolo 5250,5 MWh. Plyn dostáva mesto z vysokotlakového plynovodu Prievidza – Zvolen. Plynofikácia mesta sa začala v marci 1967. Medzi prvými boli spojené bloky na ulici Janského „P“ 4, „U“2, na ulici ČSA „T“23, na ulici SNP „V“112. K 1.V.1974 bolo na odber plynu zapojených 246 odberateľov. Zo socialistického sektoru patria k nim školy, menšie závody a výrobné. Mesto má zatiaľ sieť na nízky tlak 8,9 km a stredný tlak 4,9 km. Tepláreň závodu SNP dodáva teplo aj pre potreby mesta /32 Gcal/h/. Primárna i sekundárna teplovodná sieť má dĺžku 15 km. V budúcnosti sa uvažuje s výstavbou blokových kotolní na plyn.

Najväčším priemyselným závodom na území nášho mesta je Závod SNP, ktorý zamestnáva 6.500 zamestnancov. Je to jediný závod na výrobu hliníka v ČSSR. Má mimoriadne veľký význam pre zamestnanosť obyvateľstva v rámci okresu aj mimo neho. Väčšina zamestnancov dochádza do podniku z priemernej vzdialenosti 20 km. Dochádzku umožňujú priaznivé cestné a železničné dopravné spojenia. S rozvojom výroby sa sústavne zvyšujú pracovné príležitosti nie len pre mužov, ale aj pre ženy. Z celkového počtu zamestnancov Závodu SNP je 30% žien. Z hľadiska politicko – administratívneho, kultúrneho, ekonomického a demografického predstavuje Žiar nad Hronom socialistické okresné mesto, ale podstatný podiel na jeho raste má kľúčový podnik mesta Závod SNP n.p. , ktorý mu dáva charakter priemyselného centra. Ďalší rast a vývoj Závodu SNP je naopak závislý aj od rastu mesta a jeho vybavenosti.

Na druhom mieste za Závodom SNP stojí stavebný priemysel. Stavebníctvo má v meste osobitný charakter v tom, že ani jedna väčšia stavebná organizácia nemá svoje sídlo v okrese. Realizácia investičných akcií takto závisí od prísunu stavebných kapacít z iných okresov. Priemstav n.p Prievidza, stavebný závod číslo 3. v Žiari nad Hronom zabezpečuje najmä komplexnú bytovú výstavbu v meste i v okrese. Roku 1975 mal 457 zamestnancov, z toho 372 robotníkov a 69 technicko-hospodárskych pracovníkov. Okresný stavebný podnik pôvodne vykonával opravy a údržbu a budoval len menšie investičné celky, prípadne stavby pre jednotlivcov. Od konca roku 1974 sa zameriava viac na investičnú

a bytovú výstavbu. Zároveň mu však ostáva v náplni práce i údržba a opravy pre socialistický sektor v celom okrese. Individuálnu výstavbu pre nedostatok kapacít nevykonáva. OSP má správy v Žiari nad Hronom, Kremnici, Banskej Štiavnici a v Novej Bani. Koncom roka 1975 mal 413 zamestnancov. V hlavnej stavebnej výrobe pracuje 122 pracovníkov, v pomocnej stavebnej výrobe 101 pracovníkov. Spomenúť treba Stredoslovenské stavby n.p. Žilina, zamerané na budovanie vodovodov a kanalizácie.

Významné postavenie zaujíma aj potravinársky priemysel. V Žiari nad Hronom sú tieto závody potravinárskeho priemyslu: Stredoslovenské pekárne a cukrárne s výrobou chleba, pečiva a cukrárenských výrobkov /roku 1975 mali 67 zamestnancov/, Stredoslovenské pivovary a sodovkárne – výroba nealkoholických nápojov, prevádzka Žiar nad Hronom /roku 1975 mali 24 zamestnancov/, závody verejného stravovania, centrálna výrobná jedál a polotovarov /roku 1975 mali 177 zamestnancov/.

V meste je niekoľko menších priemyselných podnikov, z ktorých najstaršie sú Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky, n.p. Žilina, závod Žiar nad Hronom /44 zamestnancov/. Závod sa nachádza na mieste bývalého podniku na výrobu mlynských kameňov so 6 výrobnými strediskami. V Žiari nad Hronom je iba výrobná správa /od roku 1967/ a údržbárske dielne. Potom je to Okresný priemyselný podnik. Má asi 50 zamestnancov a uskutočňuje opravu obuvi, krajčírstvo, stolárstvo, rádiotelevíznu službu a má vzorkovú predajňu. Ďalej sú v Žiari nad Hronom ešte tieto podniky: Družstvo Mladí Handlová – vyrába hračky a zamestnáva asi 70 žien, Kovomontáž a paneláreň Priemstav Prievidza, Okresná organizácia pre údržbu miestnych komunikácií, ČSAD n.p. Lučenec – vykonáva generálne opravy nákladných áut. ČSAD n.p. Banská Bystrica – dopravný závod Žiar nad Hronom, Štátne lesy, riaditeľstvo Žiar nad Hronom, Bučina Zvolen – závod Žiar nad Hornom. Hlavným výrobným programom podniku sú piliarske výrobky: ihličnaté a bukové rezivo, podvaly, nábytkové a podlahové prířezy.

Kapacita obchodnej siete rástla síce rýchlo s potrebami osadenstva Závodu SNP a obyvateľov mesta, ale napriek tomu nie je celkom uspokojivá. Mestu chýba súbor predajní v podobe obchodného domu. Chýba rovnomernejšie rozmiestnenie obchodných jednotiek. Reštaurácie majú 17 závodov verejného stravovania a okrem toho jestvuje aj predajňa polotovarov, z nich sú 3 bufety II. cenovej skupiny, 4 závody III. cenovej skupiny, 7 závodov IV. cenovej skupiny a 3 bufety. Potraviny majú 29 predajní. Z toho je 9 predajní potravín, 6 predajní mäsa, 5 predajní mlieka, 2 cukrárne, 4 predajne lahôdok, 1 predajňa mliečnych lahôdok, 1 vináreň a 1 sezónny stánok so zmrzlinou. Po 5 predajní majú Jednota ĽSD (potraviny, rozličný tovar a stavebniny). Zelenina a Domáce potreby. Drobný tovar má 4 predajne, Nábytok jednu predajňu, Poľnohospodárske potreby 1 predajňu, Drogéria 3 predajne, Obuv 4 predajne (z toho 1 kožená galantéria), Odevy 2 predajne, Otex 8 predajní a Klenoty 2 predajne. Po jednej predajni majú Slovenská kniha, predaj tabaku, Opus, Očná optika, Vzorková predajňa Okresného priemyselného podniku, Uholné sklady a Agrotechnika, n.p. Zvolen. Ďalej sú v meste dve lekárne.

Poskytovanie služieb v meste zabezpečujú obyvateľstvu podniky miestneho hospodárstva, Okresný priemyselný podnik a Výrobné družstvo. V Žiari nad

Hronom existovali v roku 1975 tieto podniky miestneho hospodárstva: Komunálne služby, Technické služby, Domová správa, Okresný priemyselný podnik. Komunálne služby zriadené 1.1.1960 splynuli od 1.1.1976 s ďalšími tromi podnikmi komunálnych služieb v okrese do celookresného podniku s názvom Žiaran – Okresný podnik výroby a služieb so sídlom v Žiari nad Hronom, ktorý poskytuje tieto služby obyvateľstvu: autooprava, práčovňa, čistiareň a farbiareň šatstva, holičstvo a kaderníctvo (kozmetika a pedikúra), fotoslužba, pohrebníctvo, kvetinárstvo, oprava a šitie bielizne, krajčírstvo, sklenárstvo, maliarstvo, knihárstvo, zrušené služby (montáž plynových sporákov, predaj a výmena plynových bômb), tlačiareň, oprava hodín, oprava elektrospotrebičov, požičiavanie priemyselného tovaru, upratovanie, dezinfekčné práce. Podnik má vyše 600 zamestnancov vo viac ako 90 prevádzkach a poskytuje okolo 30 druhov služieb. Technické služby mesta vznikli v rokoch 1967 – 68. Vykonávajú v meste tieto práce: čistenie mesta, odvoz a likvidácia mestských domových odpadov, sezónna údržba miestnych komunikácií (49,38), zakladanie a údržba verejnej zelene, prevádzka a údržba verejného osvetlenia, hodín a dopravných značiek, poskytovanie hygienických služieb, správa cintorína, detských ihrísk a trhoviska. Technické služby mesta mali k 31. XII. 1975 111 zamestnancov. Domová správa má na starosti 957 bytových jednotiek, ktoré patria pod správu MsNV, má 41 zamestnancov.

Okresný priemyselný podnik, ktorý má svoje sídlo v Banskej Štiavnici, poskytuje v Žiari nad Hronom služby v týchto prevádzkach: oprava obuvi, rádiotelevízna služba, dve krajčírskedielne /pánska a dámska s opravou pančúch/. Výrobné družstvo Vzorodev n.p. Zvolen, má v meste dve krajčírskedielne /pánsku a dámsku/. Poskytovanie služieb sa postupne zlepšuje po dobudovaní domu služieb, ktorý sa začal stavať v roku 1975 a Obchodného domu PRIOR, ktorého základný kameň sa položil v decembri 1977.

Z hľadiska dopravy má Žiar nad Hronom výhodnú polohu. Doprava sa uskutočňuje jednak cestnou sieťou, jednak železnicou. Dvadsaťkilometrová vzdialenosť od letiska na Sliači umožňuje výhodné letecké spojenie. Žiarom nad Hronom prechádzajú diaľkové cesty I. triedy č.50 a č.65. V hlavnej cestnej sieti sú vedené ako H 50 Žiar nad Hronom – Handlová – Prievidza a H 65 Nová Baňa – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen. V perspektívnom pláne sa uvažuje prestavať tieto dvojprúdové cesty na štvorprúdové. Mesto sa stalo významnou križovatkou diaľkovej autobusovej dopravy a zastávky autobusov sú rozložené po celom meste. Na parkovanie v centre mesta bolo upravené námestie. V budúcnosti sa tam uvažuje postaviť podzemné parkovisko. Na parkovanie sa využívajú i menšie odstavné plochy medzi blokmi domov. Roku 1971 bolo v meste asi 500 garáží, roku 1975 ich už bolo 993. Cez Žiar nad Hronom vedie železničná trať Bratislava – Zvolen, ktorá patrí k Východnej dráhe. Pred stanicou je 8 – kolajové kolajisko. Päť kolají slúži na prepravu a tri sú manipulačné. Vedľa staničného kolajiska sa nachádza ešte tzv. A nádražie, ktoré patrí Závodu SNP na dovoz a vývoz surovín a materiálu. Železničnou stanicou prejde denne v oboch smeroch 9 rýchlikových a 15 osobných vlakových súprav. V niektorých dňoch so zvýšeným nárokom ich býva viac. Mesačne prepraví železnica na tejto trati okolo 20.000 cestujúcich. S blízkym i ďalekým okolím, kultúrnym i politickým dňom spája Žiarčanov pošta. Stav poštovej a spojovacej

služby v bývalom Sv. Kríži nad Hronom zodpovedal požiadavkam až do výstavby nového závodu Kovohuty Hron. Najväčšie problémy vznikli s telefónnymi spojmi. V dôsledku výstavby závodu sa stavalo aj sídlisko, musela poštová správa budovať automatickú prevádzku miestnej telefónnej ústredne pomocou podzemného kábla. Aj poštová budova, umiestnená na ulici SNP, prestávala vyhovovať zvýšenej prevádzke. Začalo sa preto s výstavbou novej budovy na námestí Štefana Moysesu v starej časti mesta. Výstavba sa začala v roku 1948 a do prevádzky bola daná v roku 1950. Roku 1960 sa zriadil na sídlisku podací poštový úrad č. 3 na ulici Československej armády, blok A. Roku 1970 sa dostavala budova peňažných ústavov na Leninovom námestí, do ktorej sa presťahovala v júli 1970 aj hlavná pošta. Do budovy pošty na Moysesovom námestí sa presťahoval podací poštový úrad číslo 3. Do obvodu poštového úradu číslo 1. na námestí V.I. Lenina patrí i Stará Kremnička, ktorá je mimo Žiaru nad Hronom. Do Starej Kremničky doručuje zásielky cezpoľný doručovateľ. Pre osady /samoty/ patriace k štvrti Ladomerská vieska – Srnosiete a Konice sa pošta necháva v Ladomerskej Vieske. Na porovnanie činnosti pošty uvádzame niekoľko ukazovateľov z rokov 1960 a 1975:

	1960	1975
PODANÉ DOPORUČENÉ ZÁSIELKY	95 452	151 546
DODANÉ OBYČAJNÉ LISTOVÉ ZÁSIELKY	989 760	2 457 060
POČET PODANÝCH BALÍKOV A CENNÝCH LISTOV	8 565	24 062
POČET DODANÝCH VÝTLAČKOV TLAČE	1 074 000	2 322 853
POČET TELEFÓNNYCH STANÍC	546	2 328
POČET ÚČASTNÍKOV TELEVÍZIE	411	3 681
POČET ÚČASTNÍKOV DRÔTOVÉHO ROZHLASU	994	1 559
POČET ÚČASTNÍKOV ROZHLASOVÝCH PRÍJMAČOV	1 939	2 196
STAV ZAMESTNANCOV PREVÁDZKOVÝCH	310	379
STAV ZAMESTNANCOV TECHNICKÝCH	90	116
CELKOVÝ POČET ZAMESTNANCOV	400	495
Z TOHO ŽENY	211	338

V obytných priestoroch mesta Žiaru nad Hronom sa nachádzajú úrady Okresného a mestského významu. V strede námestia je administratívna budova, v ktorej je Okresný výbor Komunistickej strany Slovenska, Okresný národný výbor /ONV/, Mestský národný výbor /MsNV/ a iné úrady a organizácie /Okresný súd, Okresná prokuratúra, Okresná vojenská správa, ako aj Štátne notárstvo/. Okrem vymenovaných úradov sú v meste ešte tieto úrady okresného významu: Okresné oddelenie VB, Okresná finančná správa, Okresná odborová rada, Okresná správa nemocenského poistenia, Okresná správa štátnych ciest, Okresné oddelenie štátnej kontroly a štatistiky, Okresná pamiatková správa, Okresná poľnohospodárska správa, Okresné veterinárske zariadenie, Okresná plemenárska správa, Okresné výstavbové bytové družstvo, Okresná inšpekcia požiarnej ochrany, Okresný investorský útvar, Okresný výbor národného frontu, Okresný výbor Československého zväzu telesnej výchovy, Okresný výbor Slovenského červeného kríža, Okresný výbor zväzu československo-sovietskeho priateľstva, Okresný výbor protifašistických bojovníkov, Okresný výbor Zväzarmu, Okresný ústav národného zdravia,

Okresná hygienická stanica, Ústav geodézie a kartografie, Okresné stavebné bytové družstvo, Redakcia okresných novín Žiara socializmu, Okresný výbor SZM, Obvodná správa telekomunikácií a pôšt, Slovenské plynárske závody, Slovenské energetické závody, Slovenská štátna poisťovňa, Štátna banka Československá, Štátna sporiteľňa, Krajská správa lekární, Krajské dopravné stredisko, Krajský projektový ústav Praha, š. dopravná kancelária (ČEDOK), Výkupný závod poľnohospodárskych produktov, STS, Zberné suroviny. Okrem toho v meste majú sídlo ďalšie organizácie a zväzy.

Naše socialistické zriadenie venuje patričnú starostlivosť umeleckým, historickým pamiatkam a iným pamätohodnostiam. Z historických pamiatok na území mesta Žiar nad Hronom, a to nad časťou Šášovské Podhradie, stojí na prvom mieste zrúcanina Šášovského hradu, ktorý začali budovať po roku 1242 a po prvý raz sa spomína roku 1253. Hrad sa skladá z úzkeho pretiahnutého vnútorného hradu a nižšie položeného predhradia, ktoré bolo obohané pevnostným vencom, zabezpečeným pri dolnej bráne menšou okrúhlou baštou, chrániacou hlavný vstup do vnútorného hradu. Na ploche vnútorného hradu boli rozmiestnené budovy pre posádku a služobníctvo. Na konci terasy, vysoko nad dolnou bránou sa vypínal palác, zabezpečený pri svahu hranatou vežou. Z najstaršej stavebnej činnosti ostali len základové murivá, ako aj sekundárne použitý materiál pri prestavbách za panstva Jiskru v banských i východoslovenských slobodných mestách a za renesančnej prestavby za Dóozyovcov koncom 16. a začiatkom 17. storočia, keď sa hrad stal majetkom eráru, začal celý objekt pustiť. V urbanistickom jadre mesta Žiaru nad Hronom zaujíma popredné miesto renesančno – barokový kaštieľ, postavený v terajšej podobe okolo roku 1631 na staršom stredovekom základe. Podľa vtedajšieho zvyku ako pánske sídlo bol aj opevnený. V rokoch 1782 – 1794 bol reštaurovaný a v rokoch 1850 – 1869 nadstavovaný. V ňom boli kedysi knižnica, archív i cenné obrazy. Menením užívateľov od roku 1918 sa väčšina hodnôt postupne zničila. V kaštieli sa realizovali po roku 1950 účelové interiérové úpravy. Od 1. septembra 1966 je v kaštieli umiestnená Stredná škola ekonomiky služieb. Ďalšou pamiatkou je klasicistický dvojvežový kostol, postavený v rokoch 1808 – 1813 podľa plánov Floriana Doma na mieste zbúraného možno románskeho chrámu, jestvujúceho roku 1237 a potom spomínaného v rokoch 1332 – 1337. V kostole je krypta, v ktorej je medzi inými pochovaný aj Štefan Moyses (1797 – 1869), prvý predseda Matice slovenskej a bansko-bystrický biskup. Nad kryptou z vonkajšej strany kostola sú upevnené textové tabule zo sivého mramoru. Tabule boli odhalené 20. Novembra 1955. Jedna Dr. Štefanovi Moysesovi, prvému predsedovi MS a druhá Michalovi Chrástekovi, prvému tajomníkovi MS. Dňa 6. Júla 1969 na 100. výročie úmrtia Dr. Štefana Moysesu bol odhalený pomník v parku kaštieľa. Zo starších kultúrnych pamiatok treba spomenúť súsošie Jána Nepomuckého z konca 18. storočia. Je to neskorobaroková rustikálna práca umiestnená pri rím.-kat. kostole. K rím.-kat. kostolu bola premiestnená i neskorobaroková socha „GNADENSTUHL“ (stolica milosti) pochádzajúca z prelomu 18.-19. storočia. Zaujímavý je kaštieľ v Ladomeri. Podľa odborníkov pochádza z polovice 17. storočia ako renesančná stavba, ale nie je vylúčené, že má starší pôvod /14.-15.storočie/. Vo Vieske ostalo z pôvodného rannogotického kostola zo začiatku 14. storočia len presbytérium. V časti

Ladomerská Vieska sa nachádza ešte neskoro barokový „Mariánsky stĺp“ z polovice 18. Storočia. V časti Horné Opatovce sa ako významnejšia historická pamiatka uvádza baroková socha Jána Nepomuckého z roku 1779 pred rímsko-katolíckym kostolom, opravená roku 1885. V súpise pamiatok I. (1967 s.429) sa spomína tunajší kostol ako objekt, ktorý vznikol pred 16. Storočím v gotickom slohu a ktorý prestavali v rokoch 1709 – 1711, roku 1717 pristavili k nemu vežu. Objekt ako pôvodne gotickú pamiatku nerešpektovala posledná prestavba roku 1911. Tu stojí aj stĺpová „božia matka“ z konca 17.storočia, renovovaná roku 1802.

Dňa 29.VIII.1963 bol významnému predstaviteľovi protifašistického odboja a komunistovi Ladislavovi Exnárovi, partizánskeho veliteľovi partizánskej jednotky „SITNO“, slávnostne odhalený pomník pred budovou I.ZDŠ. Starajú sa oň pionieri. Autorom pomníka je sochár Karol Dúbravský. Z príležitosti 25. výročia oslobodenia mesta Žiaru nad Hronom slávnou Sovietskou armádou, 31. Marca 1970 bola odhalená na budove MsNV pamätná tabuľa. Na tabuli je nasledovný nápis.

ČEŠŤ A SLÁVA
HRDINOM SOVIETSKEJ ARMÁDY
OSLOBODITEĽOM MESTA
ŽIAR NAD HRONOM
1945 – 1970

Na počesť 60. Výročia VOSR, dňa 3. Novembra 1977 v starej časti Žiaru nad Hronom na námestí Štefana Moysesu bol odhalený pamätník „Kanón“, ktorý nám má pripomínať tvrdé boje za slobodu. Kanónom tohto typu bolo oslobodzované naše mesto. Pamätník bol odovzdaný do socialistickej opatery pionierskej skupine kpt. Jána Nálepku z III. ZDŠ v Žiari nad Hronom.

Pri budovaní jednotlivých častí sídlisk vznikali cestné spoje dočasného charakteru, ktoré sa používaním rýchlo opotrebovali. Preto v 5. päťročnici sa začala definitívna úprava jednotlivých ciest a ulíc v meste. V starej časti mesta Žiar nad Hronom sa nachádza ulica Slovenského národného povstania, prv /Stará ulica, Štefánikova ulica, Hlinkova ulica/. Ulica Pavla Országha Hviezdoslava /prv Nová ulica, ulica Roľníkov, Benešova ulica/. Partizánska /prv Medzi vody, Jarmočisko, Čarda, Súhrada/. Kpt. Nálepku, námestie Štefana Moysesu, /prv Rýnok, pod Fortúnou, Stalinovo námestie, námestie Mieru/. Na individuálnej bytovej výstavbe /IBV/ sa nachádzajú ulice: ul. Janka Jesenského, 9. Mája, Martina Kukučina, E.M. Šoltésovej, Opatovská (cesta sa pomenovala po názve likvidovanej obce Horné Opatovce , z ktorej časť občanov si postavila rodinné domy na IBV a väčšina z nich býva na tejto ulici). Krížna ulica, Pod vršky, Záhradná, Štúrova, Družstevná, Rudenkova, pomenovaná po čestnom občanovi Žiaru nad Hronom Dr. Sergejovi Kuzmicovi Rudenkovi, bojovníkovi SNP, šéflekárovi brigády kpt. Nálepku, akademikovi lekárskeho vied, chirurgovi Mukačevskej nemocnice. Menovaný vo veku 54. rokov dňa 28. Decembra 1971 zomrel. Česť jeho krásnej a svetlej pamiatke! Na sídlisku sa nachádzajú tieto ulice: ulica Československej armády, ulica Pionierov, Obráncov mieru, A. Jirásk, Komenského, J. Žižku, Dr. Janského, Námestie V. I. Lenina (nové námestie v Žiari nad Hronom dňa 20.IX.1969, na počesť 100.výročia narodenie V. I. Lenina bolo pomenované na námestie V. I. Lenina), ul. J. Fučíka, Hutníkov a Dukelských

hrdinov. Na Etape sa nachádzajú ulice: A. Sládkoviča, Tajovského, Novomestského, Gottwaldova, Švermova, Rázusova, Vansovej, Hurbanova, Svitavská.

V častiach mesta Ladomerská Vieska a Šašovské Podhradie sú postavené skromné prízemné domy pre viac rodín. S rozvojom priemyslu v našom meste a blízkom okolí, ktorý zabezpečil pracovné príležitosti pre obyvateľstvo sa postupne zmenil vzhľad týchto častí mesta i z urbanistickej stránky. Dnes sa stavajú i tu väčšinou moderné rodinné domy. K časti mesta Ladomerská vieska patria osady (samoty) Srnosiete a Konice.

**POLNOHOS-
PODÁRSTVO:**

Aj napriek tomu, že mesto Žiar nad Hronom má dnes charakter priemyselného mesta, nezaostalo ani poľnohospodárstvo. Poľnohospodárska výroba zaznamenala vzostupnú tendenciu a v nemalej miere vplýva na rast životnej úrovne obyvateľstva nášho mesta. Moderná poľnohospodárska výroba s mechanizáciou a chemizáciou postavila roľníka – družstevníka na úroveň priemyselného robotníka. I keď predpoklady a podmienky na kolektivizáciu v roku 1950 v našom meste boli výhodné /prevládali takí roľníci, ktorí sa z pôdy nemohli uživiť/, predsa myšlienky kolektivizácie poľnohospodárstva sa museli vysvetľovacou, uvedomovacou a názorne presvedčovacou prácou presadzovať. V tomto zmysle sa organizovali verejné pohovory, prednášky a iné podujatia.

Dňa 5. decembra 1949 Okresná družstevná rada v Kremnici schválila prípravný výbor JRD vo Sv. Kríži nad Hronom v tomto zložení: Ján Líška, maloroľník – predseda, Ondrej Krajčí, maloroľník – podpredseda, Martin Gonzúr, kolár, Ján Orság, maloroľník, Jozef Hromádka maloroľník. Prípravný výbor začiatkom januára 1950 na svojej schôdzi prerokoval podané prihlášky a založil Jednotné roľnícke družstvo vo Sv. Kríži nad Hronom, s ktorým splynuli Roľnícke strojové družstvo, Spoločenstvo urbarialistov a Lesné a pasienkové spoločenstvo. Slovenská rada družstiev, zastúpená Okresnou družstevnou radou v Kremnici, uznesením zo dňa 22. januára 1950 č. 247/1950 ustanovenie JRD schválilo. O založení JRD sa osobitne zaslúžili inštruktori KSS M. Bakuľa a Ľ. Lupták. Valné zhromaždenie JRD vo Sv. Kríži nad Hronom bolo dňa 5. februára 1950 o 18⁰⁰ hodine v miestnosti kultúrneho domu. Na tomto zhromaždení boli zvolení členovia správy a dozorného výboru JRD. Predsedom sa stal Ján Líška, maloroľník, podpredsedom Mikuláš Zubrík, štátny cestár a maloroľník, členovia: Jozef Hromádka, maloroľník, Štefan Zubrík, maloroľník. Prítomní členovia jednomyslene prijali prevádzkový poriadok JRD II. typu. Ešte toho istého roku prešlo na vyšší II. Typ menšinového JRD. K 20. augustu 1950 prevádzkový poriadok podpísalo už 145 malých a stredných roľníkov a bývalých deputátnikov. Do popredia začal vystupovať vážny problém. Roľníci v obci chceli mať JRD III. typu, kde by dostávali dennú mzdu ako robotníci a nie v II. type, kde museli znášať riziko neúrody. O tom, že družstvo ostane v II. type sa definitívne rozhodlo na schôdzke všetkých družstevníkov 25. septembra 1950. Mnohí roľníci boli nespokojní s tým, že vzniklo JRD III. typu a na čas ustúpilo od kolektivizačného nadšenia. V jeseni 1950 JRD stálo pred vážnou úlohou: pripraviť celoobecný oševný plán a uskutočniť jesenné práce spoločne. I napriek veľkému úsiliu správy JRD sa táto akcia neskončila tak úspešne ako spoločné žatevné práce. Ak začiatkom roku 1950 malo len 52 členov s 52 podielmi, v priebehu roka 1950 pristúpilo 96 členov s 96 podielmi, takže na konci roka

1950 malo už 148 členov so 148 podielmi. Už na jar 1951 sa však zhoršila situácia s pracovnými silami, keď sa začala výstavba závodu Kovohuty Hron, od roku 1953 ďalšie pracovné sily odchádzajú na túto gigantickú stavbu. Väčšina mladých ľudí z poľnohospodárstva prešla do výroby a neskôr do priemyslu, kde boli veľmi dobré zárobky. Týmto sa odčerpávali nielen prebytočné pracovné sily z poľnohospodárstva, ale poľnohospodárstvo sa pre mnohých stalo vedľajším zdrojom obživy a malí a strední roľníci strácali záujem o rodiace sa JRD v obci. Uprednostnená výstavba ťažkého priemyslu prinútila správu družstva zrevidovať úlohy ďalšieho rozvoja JRD. V pláne ďalšieho rozvoja sa zdôrazňovala tak investičná výstavba, ako aj mechanizácia, ktorá mala nahradiť nedostatok pracovných síl. Nedostatok pracovných síl sa prejavil najmä v žatevných prácach roku 1951, keď sa naliehavé úlohy zberu a mlatby zvládli len s výdatnou pomocou brigádnikov. Aj jesenné práce sa zvládli len s vypätím všetkých síl. Hektárové výnosy plodín roku 1951 boli takéto:

DRUH PLODINY	VÝMERA V ha	HEKTÁROVÉ VÝNOSY
PŠENICA	96,37	9,82
RAŽ	22,93	14,10
JAČMEŇ OZIMNÝ	16,78	13,54
JAČMEŇ JARNÝ	62,62	9,00
OVOS	43,14	10,55
ZEMIAKY	41,13	52,43

Členov JRD v tomto roku bolo 124, výmera pôdy v kat. jutrách: ornej 523, ostatnej 344, spolu 867. Vedenie JRD si uvedomilo, že prechod družstva na III. typ je nevyhnutný. Preto 25. mája 1952 na valnom zhromaždení podpísalo 31 družstevníkov prevádzkový poriadok JRD III. typu. Pôda družstva bola oddelená v chotári obce od pôdy väčšiny roľníkov, ktorí s podpísaním prevádzkového poriadku otáľali. Zvolila sa nová správa družstva JRD a nový dozorný výbor. Rozhodnutím správy družstva zo dňa 9. júna 1952 sa na hone „Pazucha“ zriadil nový ovocný sad. Celková reorganizácia JRD Sv. Kríž nad Hronom priniesla svoje ovocie už roku 1952. Dobrou organizáciou práce sa zabezpečilo včasné plnenie plánu a dobré pracovné výsledky. V priebehu roka pristúpilo do JRD 37 nových členov, bývalých gazdov. Zlepšili sa aj výsledky práce, ako to ukazujú hektárové výnosy základných plodín za rok 1952:

PŠENICA	RAŽ	JAČMEŇ	OVOS	KUKURICA	ZEMIAKY
13,5 q	13 q	6,96 q	11,6 q	11 q	49,51 q

Stav dobytky bol takýto:

HOVÄDZÍ DOBYTOK	OŠÍPANÉ	OVCE	KONE
122 (DOJNÍC 48)	103	165	5

Mechanizácia poľnohospodárstva čím ďalej tým viac vytláča namáhavú ľudskú prácu. Napríklad roku 1952 zaviedli na JRD strojové dojenie kráv a roku 1953 prvýkrát v dejinách roľníctva obce a vôbec celého Kremnického okresu prišiel na pole Sv. Kríža nad Hronom sovietsky kombajn. Významnou udalosťou vo vývine družstva bolo prevzatie patronátu Závodom SNP nad JRD Sv. Kríž nad Hronom. Tento akt sa uskutočnil na slávnostnom zhromaždení zástupcov JRD

a Závodu SNP 1.októbra 1954. JRD tak získalo významnú pomoc zo strany závodu, najmä pre prípady nárazových prác pri zberoch. JRD vo Sv. Kríži nad Hronom už v tomto roku patrilo k najlepším družstvám v okrese, čo sa prejavilo v príjmoch družstevníkov. Pracovná jednotka bola 28,50 Kčs a 3 kg obilia. Družstevníkom sa len na doplatkoch vyplatilo 272 tisíc korún. Roku 1955 dosiahli družstevníci v Žiari nad Hronom také výnosy ozimnej pšenice aké v obci nepamätali. Na jednom 2-hektárovom hone dosiahli 33,15 metráka z hektára. Tieto vysoké hektárové výnosy umožnili družstvu splniť dodávku štátu na 114%. Dodávky splnili ako prvý v okrese. Úspechy mali otvoriť oči ostatným súkromne hospodáriacim roľníkom a ukázať im, kde je ich miesto. MV KSS, MNV a masové organizácie v obci na svojom zasadnutí 30.augusta 1957 vypracovali program rozšírenia členskej a pôdnej základne JRD tak, aby sa JRD stalo celoobecným. Vytvorili sa štyri náborovo – presvedčovacie komisie po 35 členoch a dvojice mali roznieť prihlášky do rodín roľníkov. Do 3.septembra 1957 vstúpilo do JRD 52 nových členov a stalo sa celoobecným JRD III.typu. Do 14.septembra 1957 vstúpili všetci roľníci, okrem dvoch, do celoobecného JRD. Týmto dňom sa zmenil celý život v poľnohospodárstve mesta. Družstevníci celoobecného JRD /107/ začali obhospodarovať asi 1000 hektárov poľnohospodárskej pôdy spoločne. Z bývalej hospodársky nerozvinutej obce Žiar nad Hronom sa stal pevný pilier socializmu.

Roku 1958 začalo celoobecné JRD hospodáriť na tejto výmere pôdy: orná pôda 467 há, lúky 135 há, ovocný sad 19 há, pasienky 238 há, záhumienky 67 há. Do celoobecného JRD bolo združených 142 poľnohospodárskych závodov-gazdovstiev.

Družstvo v tomto dosiahlo významné úspechy tak v živočíšnej ako aj rastlinnej výrobe. Dojivosť kráv stúpila na 2417 l a u ošetrovateľa Jozefa Kúštika až na 2701 l mlieka v priemere. V rastlinnej výrobe sa dosiahli v hlavných plodinách tieto hektárové výnosy (v m.):

PŠENICA	RAŽ	JAČMEŇ	OVOS	CUKROVÁ REPA	ZEMIAKY
22,02	24,30	18,21	23,21	320	180

Namiesto plánovaných vagónov zrnín sa urodilo 51 vagónov. Roku 1959 sa JRD Žiar nad Hronom zlúčilo s novozaloženým JRD v Šašovskom Podhradí. Spoločné hospodárenie sa začalo hospodárskym rokom 1959/60. Začiatkom roku 1960 došlo k ďalšiemu rozšíreniu zlúčením s JRD Krahule (bývalé Blaufus – pri Kremnici). JRD Krahule bolo už staršie, slabo prosperujúce až nerentabilné družstvo. Malo byť pričlenené k štátnym majetkom alebo k nejakému prosperujúcemu družstvu, ktoré potrebuje pasienky. Takýmto JRD v okrese bolo JRD Žiar nad Hronom, a preto sa JRD Krahule stalo jeho súčasťou. Keďže rastlinná výroba bola na JRD Krahule malá (asi 60 há), postupne sa zrušila. Polia sa väčšinou zalúčnili a celý chotár JRD Krahule sa premenil na pastviny. Takto sa JRD v Žiari nad Hronom stalo v novom okrese najväčším družstvom s pôdnou základňou 1434 há. Po zlúčení malo 279 členov, z ktorých bolo trvale činných 130. Vekové zloženie bolo takéto: do 25 rokov 9, 26-45 rokov 34, 46-60 rokov 62, nad 60 rokov 25. Okrem toho pracovala 6-členná skupina zamestnancov murárov vo veku do 45 rokov. V JRD nadobudla prevahu živočíšna výroba nad

rastlinnou. Roku 1960 mimoriadne stúpili stavy všetkých hospodárskych zvierat. Od januára do 31.decembra 1960 mala živočíšna výroba takýto rast: Hovädzí dobytok zo 463 na 712 kusov, z toho dojnice z 206 na 272 kusov, ošípané z 324 na 642 kusov, z toho prasnice zo 66 na 92 kusov a ovce z 387 na 563 kusov. Celková produkcia v živočíšnej výrobe dosiahla roku 1960 3 255 000 korún.

Hektárové výnosy hlavných plodín roku 1960 (v.m.):

PŠENICA	RAŽ	JACHMEŇ	OVOS	CUKROVÁ REPA	ZEMIAKY
23,75	25,45	23,30	22,20	466	109

Hodnota investícií družstva (stroje a budovy)	8 182 700 KČS
Živý inventár (zvieratá)	1 397 050 KČS

Rast socialistického mesta, jeho výstavba obytných štvrtí mala vplyv i na pôdny fond JRD. Okrem toho sa vypustila časť pôdy na zalesnenie. Roku 1965 malo preto družstvo už len 1382 há poľnohospodárskej pôdy. Z toho bolo 464 há ornej pôdy 88 ha zahumienkov. Nová orná pôda sa získala rozoraním pasienok.

Od januára 1974 došlo k zlúčeniu JRD Žiar nad Hronom s JRD Lutilla. Zlúčené družstvá prijali spoločný názov JRD Československo-sovietskeho priateľstva. Výmera poľnohospodárskej pôdy nového družstva je 2253 ha, z toho ornej pôdy 1052 ha. Lúk je 407 ha. Celkový počet pracovných síl je 311. Takto sa utvorili v Žiari nad Hronom ešte priaznivejšie podmienky pre rozvoj modernej poľnohospodárskej veľkovýroby. Potvrdzujú to i výsledky z roku 1975.

PLODINA	OBSIATA PLOCHA v ha	CELKOVÝ VÝNOSVÝNOS Z ha	
		v m	v m
PŠENICA OZIMNÁ	168	4.239	25,2
PŠENICA JARNÁ	150	4.641	30,09
JACHMEŇ JARNÝ	320	8.520	26,6
OVOS	25	500	20,0
REPA KRMNÁ	3	3.781	126,3
KUKURICA NA SILÁŽ	42	13.244	315,3
ĽAN	50	1.179	23,5
ZEMIAKY	70	4.291	61,3

ŽIVOČÍŠNA VÝROBA:

HOVÄDZÍ DOBYTOK SPOLU	1290 KUSOV, Z TOHO KRAVY	600 KUSOV
OŠÍPANÉ SPOLU	1979 KUSOV, Z TOHO PRASNICE	190 KUSOV
OVCE SPOLU	402 KUSOV, Z TOHO BAHNICE	229 KUSOV

Dojivosť na kravu bola 2829 litrov. Odstav prasiat od 1 prasnice 15,4 kusov. Odchov teliat na 100 kráv 82 kusov. Denný prírastok u kŕmneho hovädzieho dobytku o 0,77 kg. U ostatného hovädzieho dobytku 0,65 kg, prírastok u ošípaných 0,49 kg. Syra sa vyrobilo za rok 1975 celkove 5915 kg a ovčej vlny 1103 kg.

Okrem JRD Československo-sovietskeho priateľstva v našom meste je i Štátny majetok, ktorý bol zriadený na základe uznesenia vlády Československej

socialistickej republiky č. 188 zo dňa 9.marca 1960 ako Účelový štátny majetok v okolí Závodu SNP v Žiari nad Hronom (ďalej ÚŠM). Zriadenie Účelového štátneho majetku v Žiari nad Hronom pod. č. 642/1960 zo dňa 9. Decembra 1960. Pre ÚŠM sa delimitovali blízke JRD, ktorých pozemky boli celkove alebo z časti postihnuté exhalátmi, čím sa tiež znížila výnosnosť pôdy, alebo sa obmedzilo pestovanie niektorých plodín. Základom ÚŠM sa stali tieto JRD: Lovča, Dolná Ždaňa, Bzenica, Bukovina, Žarnovica, Hliník nad Hronom, Lehôtka pod Brehmi, Horné Opatovce, Ladomerská Vieska. Funkciou podnikového riaditeľa bol poverený vedúci poľnohospodárskeho odboru ONV Štefan Víťazka. Z deviatich JRD sa utvorilo šesť samostatných hospodárskych jednotiek – hospodárstiev ÚŠM. Týchto šesť hospodárstiev začalo hospodáriť na celkovej výmere 4257 ha poľnohospodárskej pôdy. Z toho bolo 2122 ha ornej pôdy. Okrem toho sa utvorili dve samostatné strediská, a to Mechanizačné stredisko a Stavebné stredisko. Obidve majú sídlo v Hliníku nad Hronom.

Podnikové riaditeľstvo malo od začiatku svoje sídlo v Žiari nad Hronom. Umiestnené bolo v priemyselnej časti pod Hornými Opatovcami v drevenom baráku, ktorý tu ostal po stavebnom závode Hron. Do novej budovy, ktorá sa nachádza pri ceste na Handlovú sa presťahovalo v roku 1973. V januári 1968 sa ÚŠM spojil s hospodárstvami Štátne majetky Píla a Veľké Pole. Vznikol tak štátny majetok Žiar nad Hronom, ktorý obhospodaruje 7356 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho vyše 4000 ha lúk a pasienkov. Veľká časť tejto pôdy leží v dosahu pôsobenia priemyslových exhalátov. Preto ŠM Žiar nad Hronom bol zaradený na posledné, t.j. 19.miesto medzi výrobné-ekonomickými skupinami. Pre ŠM z toho vyplýva, že na každých 100 Kčs tržby dostane od štátu príplatok 55 Kčs.

V ŠM, podobne ako v JRD je rastlinná výroba zameraná na pestovanie obilnín, zemiakov a krmovín. Roku 1972 sa však pestovanie krmovín obmedzilo pre prechodne zvýšený obsah exhalátov.

Prehľad o veľkosti osevnej plochy hlavných plodín v ŠM Žiar nad Hronom roku 1972:

PLODINA:	PŠENICA	RAŽ	JAČMEŇ	OVOS	ZEMIAKY
KRMOVINY					
PLOCHA V HA:	930	5	548	20	114
					786

Priemerná úroda z 1 há pri pšenici bola 25,1m a zemiaky 38,3 metra. Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytku, chov ošípaných a oviec. Roku 1972 bol takýto stav hospodárskych zvierat: hovädzí dobytok 3061 kusov (z toho 1118 kráv), ošípané 2885 kusov, ovce 449 kusov. Priemerná dojivosť kráv roku 1972 bola 2737 litrov. Na ŠM pracovalo roku 1972 757 ľudí.

Z rozborov hospodárenia Štátneho majetku za rok 1975 vyberám niektoré dôležitejšie údaje:

SKLADBA PÔDNEHO FONDU:

CELKOVÁ VÝMERA PÔDY	7229 ha 88 a
Z TOHO ORNÁ PÔDA	2939 ha 40 a
LÚKY	1159 ha 36 a
PASIEENKY	3046 ha 22 a
ZÁHRADY	38 ha 77 a

SADY	46 ha 43 a
Žiar nad Hronom a Horné Opatovce	
PÔDA CELKOVE	359,91 ha
Z TOHO ORNÁ	284,94 ha
ZÁHRADY	2,04 ha
SADY	0,74 ha
LÚKY	65,96 ha
PASIENKY	6,23 ha

Roku 1975 sa nedosiahli priaznivé výsledky v rastlinnej výrobe. Pri pšenici sa dosiahlo priemerne 19,49 m z ha (na hospodárstve Veľké Pole 30,23 m a v Hliníku nad Hronom len 10,09 m z ha), pri jačmeni 22,37m (v Dolnej Ždani 28,71m), pri zemiakoch 101,7m (Lovča 155m, Veľké Pole 70,6m). Najúspešnejším rokom v piatej päťročnici bol rok 1974, keď priemerné výnosy pšenice z ha boli 39,5m (rekord Dolná Ždáňa 52,7m), jačmeňa 38,9m. Pri zemiakoch sa dosiahlo na hospodárstve Lovča 231,6 m z ha, v Hliníku nad Hronom 118,5 m z ha. Horčicu pestovali na 60 ha v Hliníku nad Hronom a dosiahli 6,4 m z ha.

V živočíšnej výrobe bol takýto stav: hovädzí dobytok 2832 kusov, z toho 1280 kráv, ošípaných 3539 kusov, z toho 270 prasníc, oviec 562 kusov. Výroba mlieka na dojniciu bola 2972 litrov. Prírastky u hovädzieho dobytku 0,51 kg, prírastky u ošípaných 0,36 kg, výroba syra na dojnú ovcu 19,8 kg, získaná vlna spolu 770 kg. Súčasná poľnohospodárska veľkovýroba v Žiari nad Hronom je príkladom moderného socialistického poľnohospodárstva.

Súčasne s utváraním väčších výrobných poľnohospodárskych celkov s cieľom zabezpečiť väčšiu koncentráciu a špecializáciu prišlo sa aj v okrese Žiar nad Hronom k budovaniu spoločných družstevných podnikov, ktorých úlohou bolo plniť určité špecifické funkcie pre potreby poľnohospodárskej výroby. Prvý takýto spoločný družstevný podnik v okrese je Agrostav so sídlom v Žiari nad Hronom, ktorý z iniciatívy OV – KSS založil J. Ondrej. Jeho hlavnou náplňou je zabezpečovať investičnú výstavbu poľnohospodárskych organizácií, robiť meliorácie a poskytovať služby pridruženej stavebnej výrobe. Agrostav len za obdobie piatej päťročnice mal výkona za 116,5 mil. Kčs, čím značne prispel k vytváraniu materiálnej základne poľnohospodárskej výroby.

VEDENIE MESTA V SÚČASNOM OBDOBÍ (1977 – 1978)

Predsedom MsNV v Žiari nad Hronom je Jozef Grolmus, podpredsedami, Július Majerský a Viliam Rafaj, tajomníkom je Róbert Mesároš. Vedúci odboru Miestneho hospodárstva a obchodu je Jozef Gocník, odboru organizačného a vnútorných vecí Mária Gálová, odboru plánovacieho a finančného Alojz Kemiač, odboru výstavby lesného a vodného hospodárstva a poľnohospodárstva Jozef Čierny, odboru školstva – kultúry, sociálneho

zabezpečenia a zdravotníctva Peter Vépy. Celkove pracuje na MsNV v Žiari nad Hronom 25 pracovníkov, z toho 17 žien.

Zloženie rady Mestského národného výboru v Žiari nad Hronom je takéto: Grolmus Jozef, predseda MsNV, Mesároš Róbert, tajomník MsNV, Majerský Július, podpredseda MsNV, Rafaj Viliam, podpredseda MsNV, JUDr. Šovčík Vojtech, člen, Andrašovská Mária, členka, Obrcian Jozef, člen, Koka Marián, člen, prom. právnička Ľudmila Tomašiková, členka, Koka Gabriel, člen, Juríček Milan, člen.

Plánovacia a finančná komisia:

Greguš Ján, predseda, Mikušová Mária, tajomníčka, Fronk Anton, člen, Honek Jozef, člen, Prôčka Rastislav, člen, Glogovský Jozef, člen, Rendek Michal, člen, Kandriková Júlia, členka, Ondrej Jozef, člen, Ponca Štefan, člen, Ing. Novák Eugen, člen.

Komisia výstavby:

Ing. Krátky Bohuš, predseda, Kollárová Jozefína, tajomníčka, Černák Milan, člen, Kováč Jozef, člen, Barniak Jozef, člen, Šipkovský Karol, člen, Bahno Cyril, člen, Luptáková Kristína, členka, Dolnický Vladimír, člen, Matuška Miroslav, člen, Kňaze Anton, člen.

Komisia poľnohospodárstva:

Ing. Bohoš Štefan, predseda, Panková Vlasta, tajomníčka, Kúštik Milan, člen, Zúbrik Michal, člen, Lancko Michal, člen, Ing. Novák Jozef, člen, Ing. Glízl Milan, člen.

Komisia Miestneho hospodárstva, bytov a dopravy:

Hroncová Júlia, predsedníčka, Jančíková Magda, tajomníčka, Komendová Vilma, členka, Turmanová Mária, členka, Čurný Ján, člen, Mužík Vladimír, člen, Kmeťová Alžbeta, členka, Krupová Štefánia, členka, Černaj Daniel, člen, Papcúnová Anna, členka, Búci Ľudovít, člen.

Komisia obchodu a cestovného ruchu:

Bajčík Rudolf, predseda, Benická Irena, tajomníčka, Paulýniová Elena, členka, Jáger Daniel, člen, Bárdi Ján, člen, Ambrózová Lívia, členka, Ondrejka Ladislav, člen, Ševelová Marta, členka, Olešovská Elena, členka.

Komisia školstva a kultúry:

Marián Juraj, predseda, Hulinova Jaroslava, tajomníčka, Turčan Ivan, člen, Vávrová Terézia, členka, Murgašová Rozália, Kliman Augustín, Snopková Oľga, Vozár Július, Briatková Alžbeta – členovia.

Komisia zdravotného a sociálneho zabezpečenia:

Kalužný Ľudovít, predseda, Hrmová Anna, tajomníčka, Mokrošová Blažena, členka, Miniariková Tamara, Ing. Štaselová Eva, mužiková Anna, MUDr. Cígerová Lýdia, Holeciová Matilda, Baran Jozef, Hurtíková Margita, Vigašová Mária – členovia.

Komisia ochrany verejného poriadku:

Bazalík Jozef, predseda, Antalová Emília, tajomníčka, Segeč Ľudovít, člen, Turčan Alexander, prom.práv. Špak Boris, Čerge Ladislav, Baran Vladimír, Gálová Mária, Komenda Karol, Košťov Ján, Čiernik Cyril – členovia.

Komisia pre mládež a telesnú výchovu:

Manica Miroslav, predseda, Pagáčová Ľudmila, tajomníčka, Janek Dučan, člen, Škriniar Eduard, Koka Vladimír, Mosná Valéria, Klučiar Ján, Weis Peter, Kamenický Ján – členovia.

Výbor ľudovej kontroly:

Wágner Jozef, predseda, Ing. Šatara Tomáš, podpredseda, Očenášová Terézia, členka, Wagingerová Mária, Olajec Jozef, Simová Anna, Ing. Pomothyová Ľudmila, Nociar Rudolf, Zorkózyová Ľuba – členovia.

Mestský výbor Komunistickej strany Slovenska v Žiari nad Hronom (MsV – KSS) v rokoch 1976 – 1977, do 25 februára 1978 pracoval v tomto zložení:

Lupták Jozef, predseda, mjr. Detko Peter, podpredseda, predseda komisie pre spoločenské organizácie v meste, Schubert Jaroslav, podpredseda, predseda ideologickej komisie a predseda Mestského výboru Národného frontu Slovenskej socialistickej republiky v Žiari nad Hronom (MsV – NF SSR). Lesary Imrich, zapisovateľ, Bardi Ján, Baláž Ján, Ciling Miroslav, Fremal Ivan, predseda komisie pre prácu s mládežou, Ing. Grexa Juraj, predseda komisie pre prácu s registrovanými členmi strany, Kňaze Anton, predseda ekonomicko-technickej komisie, Magyarová Ružena, Majerský Július, Melich Ján, Petróci Ladislav, MUDr. Remšík Jozef, Ing. Jakubík Anton, predseda kontrolnej a revíznej komisie MsV KSS. Predsedom Mestského výboru socialistického zväzu mládeže v Žiari nad Hronom (MsV SZM) je Ján Klučiar. Organizácia má 1860 členov. Predsedom Mestského výboru zväzu československo-societského priateľstva v Žiari nad Hronom (MsV ZČSSP) je Andrej Kmeť. Táto spoločenská organizácia má v našom meste 2600 členov. Predsedkyňou základnej organizácie Československého červeného kríža v Žiari nad Hronom (ZO ČSČK) je Otilia Španková. Organizácia má 400 členov. Predsedom základnej organizácie Slovenského zväzu požiarnej ochrany v Žiari nad Hronom (ZO SZPO) je Ladislav Čerge. Organizácia má 60 členov. Predsedom základnej organizácie Zväzarmu v Žiari nad Hronom je Koloman Holéci. Organizácia má 126 členov. V samotnom meste i v častiach mesta Ladomerská Vieska a Šašovské Podhradie vyvíjajú činnosť i ďalšie spoločenské organizácie a záujmové zväzy združené v Národnom fronte. Činnosť masových organizácií, ich história, činnosť politických strán, história robotníckeho pokrokového hnutia v minulosti je už zachytená v kronike (Viď I. zväzok obecnej kroniky Žiar nad Hronom). Preto je táto časť viac zameraná na súčasný politický život v meste.

Vo voľbách do zastupiteľských zborov všetkých stupňov, občania nášho mesta zvolili týchto poslancov: Do snemovne ľudu: Ivanič Pavel z Pregeljky n.p. Žarnovica, predseda Celozávodného výboru Komunistickej strany Slovenska (CV – KSS), do Snemovne národov, Ing. Ivaničová Helena z Jednotného roľníckeho družstva (JRD) „Družba“ Voznica, hlavná ekonómka. Do Slovenskej národnej rady (SNR), Štenc Ján, podpredseda SNR, toho času na dôchodku. Do stredoslovenského krajského národného výboru (S-KNV), Beňová Oľga z Jednotného roľníckeho družstva (JRD) Februárového víťazstva, Janova Lehota, hospodárstvo Kosorín, robotníčka rastlinnej výroby. Do okresného národného výboru (ONV) Jozef Tokár, bývalý predseda ONV, zomrel v roku 1977. V doplňovacích voľbách dňa 8. Októbra 1977 bol na miesto neho zvolený promovný geológ, Ďurovič Emil, tajomník ONV v Žiari nad Hronom. Ing. Hronec Jaroslav, vedúci vývojovej konštrukcie v Závode Slovenského národného

povstania v Žiari nad Hronom, ktorý zomrel v roku 1977. V doplňovacích voľbách 25. marca 1978 bol zvolený JUDr. Schneider Jaromír, zo závodu Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom, Kalman Milan, tajomník Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska (OV KSS), zo Žiaru nad Hronom, Šišková Emília, skladníčka Závodu Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom (ZSNP). Grolmus Jozef, predseda MsNV v Žiari nad Hronom. Kvak František, náčelník Okresného oddelenia Verejnej bezpečnosti v Žiari nad Hronom (OO-VB). Kišimonová Mária, učiteľka III. základnej deväťročnej školy v Žiari nad Hronom (III. ZDŠ). Ondříková Anna, robotníčka – žeriavnička v Závode Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom. Fabo Vladimír, riaditeľ gymnázia v Žiari nad Hronom, Smutková Anna, vedúca útvaru hospodárskych a sociálnych vecí Závodu Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom, Orságová Jana, velinárka Závodu Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom, Pittner Jozef, strojársky technik Závodu Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom.

Do Mestského národného výboru (MsNV) v Žiari nad Hronom boli zvolení: Turčan Alexander, Bahno Cyril, Zúbrik Michal, Kováč Jozef, Hromádka Ján, V roku 1977 sa trvalo odsťahoval zo Žiaru nad Hronom. V doplňovacích voľbách bol zvolený 8. októbra 1977 Čerge Ladislav, Koka Gabriel, Jáger Daniel, Baran Vladimír, Olajec Jozef, Kúštík Michal, Očenášová Terézia, Greguš Ján, Ing. Krátky Bohuš, Juríček Milan, Wágner Viliam, Obrcian Jozef, Manica Miroslav, Wagingerová Mária, JUDr. Šovčík Vojtech, Kliman Augustín, Miniariková Tamara, Bazalík Jozef, Ing. Šatara Tomáš, Andrašovská Mária, Černák Milan, Kalužný Ľudovít, Ing. Stasselová Eva, Mesároš Róbert, Čurný Ján, Segeč Ľudovít, Bárdy Ján, Bajčík Rudolf, Ambrózová Lívia, Komendová Vilma, prom.právnik Špak Boris, Rendek Michal, Turmanová Mária, Maxián Juraj, Grolmus Jozef, Honek Jozef, Mužíková Anna, Tomašiková Ľudmila, Ing. Bokoš Štefan, Paulíniová Elena, Rafaj Viliam, Majerský Július, Šipkovský Karol, Vávrová Terézia, Mosná Valéria, Glogovský Jozef, Hroncová Júlia, Fronk Anton, Murgašová Rozália, Koka Vladimír, Mokrošová Blažena, Prôčka Rastislav, Turčan Ivan, Škriniar Eduard, Koka Marián, Mužík Vladimír, Barniak Jozef, Janek Dušan, Lancko Gabriel.

OBYVATEĽSTVO

Silnejúce vystáhovalectvo koncom 19. a začiatkom 20.storočia postihlo aj obyvateľstvo Krížskej kotliny. Vystáhovalectvo bolo priamym dôsledkom nesprávneho likvidovania feudalizmu – dôsledkom prudkej cesty vývoja kapitalizmu v poľnohospodárstve, zotročujúcich metód vykorisťovania a vyvlastňovania a nedostatku pracovných príležitostí doma. Prevažná časť vystáhovalcov pochádzala z radov zbedačeného roľníctva, najmä poľnohospodárskeho proletariátu, utekajúceho pred hladom, pofeudálnym útlakom a bezprávím. Vystáhovalectvom si aj Krížania a obyvatelia blízkeho okolia chceli zlepšiť svoje biedne sociálne polozenie. Počet vystáhovalcov rástol veľmi rýchlo. Najviac sa ich vystáhovalo do západnej Európy a do Ameriky. V rokoch 1900 – 1914 sa len z Kríža vystáhovalo do Ameriky okolo 50

obyvateľov. Sociálna diferenciacia obyvateľstva mestečka, ktoré roku 1910 malo 1507 obyvateľov, bola takáto: 35% robotníkov v poľnohospodárstve a priemysle, 50% malých a stredných roľníkov, 2% dedinských boháčov a statkárov, 8% živnostníkov a 5% inteligencie.

Podľa sčítania ľudu z roku 1924 počet obyvateľov obce bol 1415 ľudí. Z toho národnosti slovenskej 1337, českej 34, maďarskej 15, nemeckej 13, židovskej 16. Obyvateľstvo bolo prevažne katolíckeho vierovyznania – 1313, evanielikov bolo 19, reformovaných 1, židovského vyznania 37. Obec Ladomer mala v tomto období 370 obyvateľov z toho 363 slovenskej národnosti a 6 maďarskej. Horné Opatovce 1178 obyvateľov, z toho 1172 slovenskej národnosti a 6 maďarskej.

Pre Žiar nad Hronom je za posledných 20 rokov charakteristický prudký rast počtu obyvateľov. Prírastok imigráciou sa začal v rokoch 1951 – 1952, kedy sa začala výstavba sídliska pre Závod Slovenského národného povstania. Prehľad počtu obyvateľstva podľa jednotlivých rokov:

ROK	POČET OBYVATEĽOV		
1950	1449		
1960	8784		
1965	11018		
1970	13712		
1975	15162		
1976	15977	Z TOHO ŽENY	8260
1977	16906	Z TOHO ŽENY	8715

Najviac obyvateľov sa do Žiaru nad Hronom prisťahovalo v roku 1965 a to z bývalého okresu Kremnica asi 52,4% a z bývalého okresu Nová Baňa asi 29%. Ďalší obyvatelia sa prisťahovali z okolia Banskej Bystrice, Brezna, Banskej Štiavnice, Levíc, Zlatých Moraviec, Želiezoviec, Šiah, Štúrova a Vrábel. K tomu musíme pripočítať ešte aj väčšinu obyvateľov zrušenej obce Horné Opatovce. Prisťahovanie sa uskutočnilo postupne s výstavbou a odovzdávaním nových bytov. V poslednom čase imigračný prírastok klesol. Súvisí to aj s poklesom bytovej výstavby. Teraz pribúda počet obyvateľov väčšinou prirodzeným prírastkom, je to priemerne 2% ročne. V súčasnosti má však prirodzený prírastok klesajúcu tendenciu. Napríklad v roku 1971 bol prirodzený prírastok 152 obyvateľov.

Priemerný počet narodených a zomrelých za rok:

V ROKOCH:	NARODENÝCH:	ZOMRELÝCH:
1955 - 1965	241	20,3
1966 – 1969	213	35
1970 – 1973	267	81

Roku 1974 sa narodilo 279 detí. 1975 to bolo 271 detí. 1976 to bolo 330 detí. V roku 1977 to bolo už 434 detí. Veková štruktúra obyvateľov je v celku priaznivá. Súvisí to s tým, že do mesta sa prisťahovali väčšinou mladí ľudia v produktívnom veku. Zakladali si tu rodiny a vytvárali nový domov. Vekové zloženie obyvateľstva roku 1970 bolo takéto:

<u>ŽIAR NAD HRONOM:</u>				
12 033 OBYVATEĽOV	0 – 2	3 – 15	16 – 59	60 A VIAC ROKOV
	622	3572	7167	672
ŽIAR NAD HRONOM ČASŤ				
LADOMERSKÁ VIESKA:				
1258 OBYVATEĽOV	50	250	742	216
ŽIAR NAD HRONOM ČASŤ				
ŠAŠOVSKÉ PODHRADIE:				
421 OBYVATEĽOV	18	107	229	67
SPOLU: 13 712 OBYV.	690	3929	8138	955

Pôvodne bola obec národnostne jednotná. Keďže do vznikajúceho mesta sa sťahovali obyvatelia z rôznych končín našej vlasti, národnostné zloženie sa spestrilo. Podstatnú časť obyvateľstva však tvoria obyvatelia slovenskej národnosti ako to vidieť z údajov sčítania obyvateľstva v roku 1970.

Žiar nad Hronom:

SLOVENSKÁ	ČESKÁ	NEMECKÁ	MAĎARSKÁ	RUSKÁ	OST. NÁRODNOSTI
1144	304	21	235	9	22

Žiar nad Hronom časť Ladomerská Vieska:

1245	10	2	1	-	-
------	----	---	---	---	---

Šašovské Podhradie:

417	3	1	-	-	-
-----	---	---	---	---	---

Zaujímavé je rozdelenie obyvateľstva podľa stupňa ekonomickej aktivity (podľa sčítania z roku 1970)

OSOBY EKONOM. AKTÍVNE	Z TOHO PRACOVNÍCI V POĽNOHOSPODÁRSTVE			
	SPOLU	%ŽIEN	SPOLU	%EKON. AKTÍVNYCH
ŽIAR NAD HRONOM	5855	63,8	142	2,4
LADOMERSKÁ VIESKA	556	42,6	11	2,0
ŠAŠOVSKÉ PODHRADIE	168	43,5	18	10,7

Osoby ekonomicky aktívne pracujú:

	V OBCI BYDLISKA		V OKR. MIMO BYDL.		MIMO OKRESU	
	POČET	%	POČET	%	POČET	%
ŽIAR NAD HRONOM	5 546	94,7	124	2,1	195	3,2
LADOMERSKÁ VIESKA	91	16,4	434	78,0	31	5,6
ŠAŠOVSKÉ PODHRADIE	37	22,0	120	71,4	11	6,6

Z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracuje v priemysle 3172 osôb, z toho v hutníctve 2775 osôb. Tu sa prejavuje aktívna úloha Závodu Slovenského národného povstania v zamestnanosti obyvateľstva Žiaru nad Hronom. Presvedčivým dokladom toho je aj sociálne zloženie obyvateľstva (z roku 1970):

ROBOTNÍCI V POĽNOHOSPODÁRSTVE	27
OSTATNÍ ROBOTNÍCI	3 125
ZAMESTNANCI	2 627
DRUŽSTEVNÍ ROĽNÍCI	118
ČLENOVIA ĽUDOVÝCH VÝROBNÝCH DRUŽSTIEV	53
JEDNOTLIVO HOSPODÁRIACI ROĽNÍCI	2
OSTATNÉ A BLIŽŠIE NEZISTENÉ PRACOVNÉ SILY	125

Vzhľadom na pripojené obce sa hustota osídlenia v celom meste roku 1975 znížila na 297, 7 obyvateľov na 1km². Z významných osobností v našom meste žil v časti Šašovské Podhradie slovenský paleontológ, Jozef Luňáček (1844 – 1911). Dnes žije v našom meste súčasná slovenská poetka Štefánia Partošová.

KULTÚRA A OSVETA V MESTE

Kultúrno osvetová činnosť po oslobodení nadväzovala len na veľmi skromné tradície. Osveta zameraná na prevýchovu občanov spočívala prevažne v prednáškovej činnosti, v organizovaní osláv a ochotníckom divadle, ktoré malo i najstaršiu tradíciu. Aj po oslobodení sa ochotnícke divadlo vo Sv. Kríži nad Hronom začalo aktivizovať. Významnú pomoc získali ochotníci v kultúrnom dome, ktorý bol postavený v roku 1945 /dnešné kino Budovateľ/. Divadlo sa hrávalo na fašiangy a v jeseni, prípadne v zime na Vianoce. Centrom celej osvetovej činnosti bolo a od roku 1949 stalo sa osvetové stredisko /osvetová beseda/ na pôde ktorého sa začali vytvárať i krúžky ľudovej umeleckej tvorivosti, ako mandolínový a maňuškový. V novopostavenom Kultúrnom dome sa namontovala aparátúra vojny zachráneného kinoprístroja a začalo sa s premietaním. Kino Svornosť /dnešný Budovateľ/ sa stalo mestom oddychu , zábavy a poučenia obyvateľov obce. Ročne ho navštívilo až 40.000 návštevníkov. Kino i dnes slúži verejnosti, no potrebuje urýchlene generálnu opravu, aby mohlo slúžiť svojmu účelu. V roku 1975 sa v ňom uskutočnilo 385 predstavení, ktoré si prezrelo 25 965 návštevníkov. Roku 1977 malo kino plánovaných 363 predstavení, skutočnosť bola 364 prestavení. Návštevnosť , plán 21.000, skutočnosť 19.073. Tržby, plán 62.000 Kčs, skutočnosť 61.115 Kčs.

Dôležitú výchovno-vzdelávaciu činnosť robila a robí ľudová knižnica a knižnica Závodného klubu Revolučného odborového hnutia Závodu Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom. Miestna ľudová knižnica v roku 1950 mala 700 zväzkov a 120 čitateľov. Roku 1965 sa zmenil jej názov na mestskú ľudovú knižnicu, ktorá od roku 1973 má aj svoje pobočky v pričlenených obciach Ladomerská Vieska a Šašovské Podhradie. V roku 1973 mala už 15 388 zväzkov, 930 čitateľov /z toho 251 z radov detí a mládeže/ a 23 315 výpožičiek. Porovnanie s rokom 1957/2425 zväzkov, 357 čitateľov a 6350 výpožičiek/. Pobočka v Šašovskom Podhradí mala v roku 1973 1150 zväzkov, 87 čitateľov a 1261 výpožičiek. V súčasnom období /1977/ má Mestská ľudová knižnica v Žiari nad Hronom 19.830 zväzkov, 1170 čitateľov a 28038 výpožičiek. Má dvoch pracovníkov, pravidelne organizované besedy o knihách so spisovateľmi a výstavy kníh.

V súvislosti so začatím prevádzky v závode Slovenského národného povstania začala svoju činnosť i národná knižnica, ktorá bola zriadená v priemyselnej časti v domovoch VI. Do roku 1959 sa knižnica rozrástla na 8.000 zväzkov a mala 400 stálych čitateľov. Mimoriadne aktívnu činnosť vyvíja i knižnica Závodného klubu Revolučného odborového hnutia Závodu Slovenského národného povstania. Od roku 1960 mala knihovníka na plný úväzok, ktorý sa mohol viac venovať práci s knihou. Práca s knihou sa úspešne rozvíjala medzi brigádami socialistickej práce v elektrolýze. Boli 4. a 5. brigáda a 13. mládežnícka, ktorí dosahovali nielen dobré výsledky v práci, ale i vo vzdelávaní. Knižnica organizuje i pravidelné besedy so spisovateľmi. Knižný fond v roku 1960 narástol na 9019 zväzkov. Mala 728 čitateľov, ktorí si vypožičali 23 826 kníh. Knižnica sa veľkou mierou zúčastňuje na výchove nového socialistického človeka. Na besedách o knihách a na výstavkách kníh, ktorých napríklad roku 1973 bolo 57, sa zúčastnilo 7244 ľudí. Knižný fond knižnice roku 1973 bol 20 282 zväzkov, 3112 čitateľov a 56 057 výpožičiek. Roku 1975 mala už 23 345 knižných titulov, 3207 čitateľov a 142 058 výpožičiek. Knižnice a čítareň, v ktorej je k dispozícii 53 časopisov a novín, navštívilo v roku 1975 takmer 20 000 obyvateľov mesta.

V súčasnom období /1977/ má knižnica Závodného odborového hnutia Závodu slovenského národného povstania 2 pracovníkov, 24 579 zväzkov, 2822 čitateľov a 45 006 výpožičiek. V našom meste sa ešte nachádzajú na každej škole školské knižnice a pri závodných výboroch ROH – odborárske knižnice. Ďalším významným osvetovým činiteľom v obci bol miestny rozhlas namontovaný v roku 1948. Prispel k zlepšeniu styku národného výboru a masových organizácií, neskôr aj jednotného roľníckeho družstva s občanmi. Umožnil aj masovejší posluch vysielania v obci, ktorá mala v roku 1945 len 57 rádioprijímačov. V súčasnom období (1977) miestny rozhlas prispieva tiež k zlepšeniu styku mestského národného výboru a spoločenských organizácií s občanmi mesta. Aby mohol plniť svoje poslanie ešte lepšie, potrebuje opravu a rozšírenie aj na nové časti mesta ako je individuálna bytová výstavba a podobne. V kultúrnom dianí mesta hrajú dôležitú úlohu rozhlas, televízia a tlač. Za roky 1969 - 1974 vzrástol počet prihlásených prístrojov z 1191 na 3660 prijímačov, čo je až trojnásobok. O rozšírenie tlače okrem priameho doručovania do domov, sa v meste stará 8 novinových stánkov poštovej novinovej služby. U občanov nášho mesta čoraz viac sa získavajú obľubu závodný časopis Hutník a okresné noviny Žiara socializmu. Výstavba závodu zmenila i kultúrno-osvetové pomery v obci. Pre potreby pracujúcich pri výstavbe závodu sa organizovali kultúrne podujatia priamo na stavbe, v budove jedálne, ktorá dodnes stojí na vonkajšom obvode závodu Slovenského národného povstania. Jedáleň, ktorá slúžila aj ako kultúrny stánok, bola otvorená 1. mája 1952. Sem sa kultúra „dovážala“. Divadlo hrávali profesionálne divadlá a chodievalo sem putovné kino. Od polovice roku 1953 bolo už inštalované normálne stále kino. Po zblížení sa pracovníkov so stavebných závodov s miestnymi ochotníkmi začali sa nacvičovať a hrať divadelné hry. V budove bola umiestnená i knižnica stavebného podniku Hron. Počas výstavby sídliska a jeho osídľovania sťahovali sa i kultúrne zariadenia za budovateľmi závodu na sídlisko. Prvým kultúrnym stánkom bol drevený barák – bývalá jedáleň učňov stavebných závodov. Po zrušení jedálne táto budova

slúžila ako kultúrny stánok až do roku 1957. V drevenej budove bolo 150 miest. Premietali sa v nej filmy, hrávali bábkové divadlá pre deti, uskutočňovali sa tu prednášky rôzneho druhu a iná kultúrno-osvetová činnosť. Ťažiskom kultúrneho života mesta sa čím ďalej viac stávala nová časť. Na sídlisku bol 17.septembra 1957 otvorený Závodný klub Revolučného odborového hnutia Závodu Slovenského národného povstania. Bola v ňom sála pre 280 divákov, javisko a klubovňa. Tu hrávali ochotníci i profesionálne divadlá a pravidelne sa premietali filmy. Na pôde ZK ROH začali vznikať záujmové krúžky rôzneho zamerania. Vytvoril sa i tanečný orchester, dychová hudba a divadelný krúžok. Dňa 4.XII.1957 vznikol i jeden z najúspešnejších súborov ZK – súbor piesní a tancov „Hron“. Celú činnosť ZH usmerňoval závodný výbor ROH pri ZSNP. Na začiatku svojej činnosti mal ZK jedného trvalého zamestnanca. Prvým riaditeľom ZK – ROH bol B. Krnčiar. Keďže mesto s ďalšou výstavbou závodu SNP tiež rávalo a sídlisko sa zväčšovalo, bolo potrebné rozširovať i kultúrno osvetové zariadenia. Prvý ZK ROH zakrátko nestačil svojou kapacitou a možnosťami plniť kultúrne potreby zamestnancov závodu a obyvateľov mesta. Prikročilo sa preto k výstavbe nového, rozsiahlejšieho závodného klubu. Nový závodný klub ROH Partizán bol otvorený 17.decembra 1961. Slávnostné otvorenie tohto moderného stánku kultúry bolo spojené s vystúpením Slovenského národného divadla z Bratislavy, ktoré uviedlo hru Petra Karvaša „Zmrŕtvychvstanie deduška Kolomana“. Nový klub má moderné vybavenie. Ťažiskom je veľká sála s balkónom pre 600 divákov. Má moderné javisko, vhodné i pre náročné hry. Divadelná sála je zároveň i kinosálou, jedným z prvých panoramatických kín na Slovensku. Významný z tohto hľadiska je 29.august 1968, keď sa tu premietal panoramatický film. Bol ním sovietsky veľkofilm „Vojna a mier“. V ZK je ďalej prednášková sieň pre 120 poslucháčov, študovňa pre 40 ľudí, miestnosť knižnice, na poschodí je klub mladých a niekoľko malých klubových miestností. ZK ROH Partizán má tieto záujmové krúžky: Súbor piesní a tancov „Hron“, folklórnu spevácku družinu, divadelný krúžok, tri tanečné orchestre, fotokrúžok, astronomický krúžok, šachový krúžok, estrádny súbor. Na pôde klubu pracujú jazykové kurzy: nemčiny, francúzštiny, angličtiny a praktické kurzy spoločenského tanca a spoločenskej výchovy, šitia a strihov. Súbor piesní a tancov „Hron“ v decembri 1977 oslávil 20 rokov svojho trvania. Za toto obdobie /roku 1915/ uskutočnil vyše 500 vystúpení nielen v Žiari nad Hronom a v kraji, ale v celoštátnom i medzinárodnom rozsahu. Vystupoval v NDR, Bulharskej ľudovej republike a Maďarskej ľudovej republike. Roku 1915 úspešne reprezentoval na folklórnej prehliadke tanečných súborov vo Várpalote v Maďarskej ľudovej republike. Významné úspechy dosiahol aj divadelný súbor, roku 1973 sa stal okresným víťazom v súťaži o Stanislavského pohár s hrou Baginského a Riazanova „Silvestrovská noc“. V roku 1974 s hrou J. G. Tajovského „Nový život“ získal prvé miesto na celoslovenskej súťaži ochotníckych súborov. Herečka súboru Dagmar Benčová, rod. Toporková, získala cenu za najlepší herecký výkon, Jana Vágnerová cenu za pozoruhodný ženský výkon a súbor získal cenu mladého diváka. Roku 1975 získali v krajskej súťaži o Stanislavského pohár 1.miesto s hrou Vampilova „Starší syn“. Roku 1975 sa zúčastnili i na celoštátnej prehliadke divadelných súborov v Úpici. Intenzívne pracujú ďalšie krúžky, hudobné súbory, účinkujú na rozličných

večierkoch v pionierskom tábore na Borovici, na Donovaloch, v Sklených Tepliciach a podobne. Významným činom filmových služieb obyvateľstvu je družba z 11.1.1967, ktorú uzavrel ZK ROH so Slovenskou požičovňou filmov v Bratislave. V rámci tejto družby sa uskutočňujú ročne najmenej štyri predstavenia – predpremiéry slovenských filmov s účasťou režisérov i hercov, spojené s besedou o filme. Okrem toho sa každý rok uskutočňuje filmový festival pracujúcich s účasťou domácich i zahraničných filmových delegácií. V roku 1977 445 filmových predstavení videlo 109.140 návštevníkov a na vstupnom bolo vybrané 518.792 Kčs. Bohatá činnosť sa vyvíja i na výchovno – vzdelávacom úseku, ktorý sa zameriava na organizovanie politicko – výchovných podujatí, prednáškovo – vzdelávaciu a inú činnosť určenú predovšetkým brigádam socialistickej práce, ale i ostatným pracujúcim závodu Slovenského národného povstania a obyvateľom mesta a okolia. Organizuje rozličné druhy kurzov, osláv a akadémií. Roku 1975 študovalo v 11 triedach jazyk anglický, francúzsky a nemecký, 147 absolventov (89 detí, 58 dospelých). Dva kurzy spoločenského tanca a spoločenskej výchovy absolvovalo 150 frekventantov. Praktické kurzy strihov a šitia absolvovalo 52 frekventantov. Roku 1977 zorganizoval závodný klub 60 jednorázových vzdelávacích akcií, ktorých sa zúčastnilo 3.937 poslucháčov. 25 kurzov s počtom 504 absolventov. 14 krúžkov a súborov záujmovej umeleckej činnosti s počtom členov 445 uskutočnilo 179 akcií a vystúpení. Na vstupnom bolo vybrané 765.701 Kčs. Príspevok z fondu kultúrnych a sociálnych potrieb závodu SNP činil 550.000 Kčs. Pre skvalitnenie kultúrno-osvetovej práce v našom meste bola 1.9.1974 zriadená Mestským národným výborom – Mestská osvetová beseda, ktorej poslaním je v duchu zásad kultúrnej politiky KSČ a v súlade so zásadami komunistickej výchovy zvyšovať všeobecné a odborné vzdelávanie občanov, rozvíjať morálnu a estetickú výchovu občanov, organizovať kultúrno-spoločenský život. Podieľať sa na mimoškolskej výchove pracujúcich a mládeže, na základe Jednotného plánu kultúrno osvetovej činnosti. Roku 1975 sa jej činnosť zameriavala na zabezpečovanie štátno-politických osláv v meste, na rozvoji názornej agitácie a propagácie organizovala výchovno vzdelávacie podujatia, besedy, ľudové akadémie, kurzy, výstavy, atď. Roku 1977 zorganizovala mestská osvetová beseda 172 jednorázových vzdelávacích podujatí, ktorých sa zúčastnilo 4.119 účastníkov, 5 samostatných prednáškových cyklov s počtom 75 absolventov. 12 krúžkov a súborov záujmovej umeleckej činnosti s počtom 110 členov uskutočnilo 1.215 akcií. Rozpočet Mestskej osvetovej besedy pre rok 1977 bol schválený vo výške 240.000 Kčs. Z toho vlastná činnosť 30.000 Kčs. Príspevok na činnosť činil 260.000 Kčs. Skutočnosť bola 351.062 Kčs, z toho vlastná činnosť 73.918 Kčs. V oblasti kultúry a osvetu pôsobia v našom meste i ďalšie inštitúcie. So vznikom okresu začal svoju činnosť aj Dom kultúry a vzdelávania v Žiari nad Hronom /dnešná Okresná osvetová beseda (stredisko)/ ako metodicko – poradenské zariadenie Okresného národného výboru. Zabezpečuje prednáškovú propagandu a výchovnú činnosť dospelých a mládeže a rozvoj záujmovej umeleckej činnosti. Rozvíja i kultúrnu družbu s okresom Svitavy. Každoročne usporadúva rôzne súťaže osvetových zariadení národných výborov. Kým v roku 1965 stačilo na zabezpečenie úloh tohto zariadenia 12 – 14 pracovníkov,

koncom piatej päťročnice to bolo už 26 odborných pracovníkov. Okresné osvetové stredisko má svoju prácu zameranú viac na koordinovanie foriem výchovno-vzdelávacej činnosti ako na organizovanie vlastnej činnosti. Kultúru organizujú a uskutočňujú i Klub mladých ZSNP pri MsOB v časti mesta Šašovské Podhradie, Klub mladých ZSNP „T“ klub, Zbor pre občianske záležitosti pri MsNV, agitačné strediská, Klub dôchodcov a všetky spoločenské organizácie a záujmové zväzy združené v Národnom fronte na pôde mesta. S ďalšou výstavbou mesta a rastom obyvateľstva je potrebné rozširovať kultúrno-osvetové zariadenia tak, aby mohli plniť kultúrne potreby obyvateľov mesta. Prišlo sa preto k výstavbe Kultúrno-spoločenského strediska pracujúcich v Žiari nad Hronom. Celkovo možno konštatovať, že kvantita i kvalitatívna pestrosť kultúrno-zábavných a výchovných podujatí má v Žiari nad Hronom stúpajúci trend a čo je osobitne potešiteľné, to je stúpajúca účasť obyvateľov okresného mesta na kultúrnych podujatiach, či už filmových predstavení, divadelných predstavení, záujmových kurzov, výstav a zábavných podujatí.

ŠKOLSTVO

Rastom počtu obyvateľov stúpili nároky na výstavbu školských objektov. V rokoch 1951 – 1960 vzrástol počet žiakov na školách z 280 na 2.384. V meste boli roku 1962 dve deväťročné základné školy, ktoré mali 32 tried a 1 dvanásťročná stredná škola s 12 triedami. Na týchto školách bolo 42 učebni pre 2384 žiakov. V skutočnosti bolo v týchto učebniach 71 tried s priemerným počtom 33,5 žiaka na jednu triedu. V prvých až piatych ročníkoch bola 100% smennosť. V meste boli 4 materské školy, z toho jedna bola umiestnená núdzovo v bytovke. V týchto školách v desiatich triedach bolo umiestnené spolu 325 detí. Kapacitu materských škôl bolo treba prispôbiť požiadavkám a potrebám pracujúcich v meste. V bytovke bola umiestnená aj ľudová škola umenia. V školskom roku 1958/59 bola Osemročná stredná škola v Žiari nad Hronom rozdelená na dve školy. I.OSŠ ostala v novej budove a II.OSŠ sa presťahovala do kaštieľa a bývalej budovy národnej školy. V školskom roku 1958/59 sa pri I.OSŠ otvoril 1.ročník jedenásťročnej strednej školy so 43 žiakmi. Od roku 1957 sa začala stavať 25-triedna škola. Od 1.septembra 1958 II.OSŠ mala 12 tried s počtom žiakov 462. V budove bývalej národnej školy sa II.OSŠ delila o miestnosti s poľnohospodárskou učňovskou školou. Po dokončení výstavby novej 25-triednej školy presťahovala sa do nej od 1.IX. 1959 I.OSŠ. V bývalej budove I.OSŠ sa zriadila samostatná jedenásťročná stredná škola (JSŠ), ktorá mala hneď dva 1. a dva 2.ročníky. Na jedenásť ročnej strednej škole boli prvé maturity v roku 1961. V dvoch triedach maturovalo 42 žiakov. II.OSŠ bola umiestnená v budove bývalej národnej školy a v kaštieli. V kaštieli boli iba do februára 1960, lebo bolo potrebné urobiť úpravy kaštieľa, ktorý sa stal 1.6.1960 sídlom novozriadeného Okresného národného výboru v Žiari nad Hronom. Od 1.II.1960 preto došlo k zložitej situácii na II.OSŠ, lebo museli striedať ročníky 2-5 s ročníkmi 6-8. K tejto škole bola pričlenená dočasne aj poľnohospodárska učňovská škola, ktorá mala dve triedy po 18 žiakov a ktorá sa v školskom roku 1960/61 presťahovala do Novej Bane. Dňa 1.11.1963 sa II. OSŠ presťahovalo

jedného pavilónu novej školskej budovy na ul. J. Žižku. Konečne v školskom roku 1965/66 sa mohol na školské účely použiť celý areál školskej budovy, ktorý sa skladal z troch pavilónov. Jeden obsadila dočasne stredná všeobecnovzdelávacia škola (SVŠ). Od školského roku 1960/61 sa osemročné stredné školy premenovali na základné deväťročné školy (ZDŠ). Celkovému rastu mesta a počtu obyvateľov zodpovedá aj rastúci počet žiakov a tried roku 1975.

PODĽA JEDNOTLIVÝCH ŠKÔL:	POČET TRIED	POČET ŽIAKOV
I.ZDŠ	36	1002
II.ZDŠ	32	916
III.ZDŠ	22	612
ZDŠ I.-V. ROČ. ŠAŠOVSKÉ PODHRADIE	1	18
ZDŠ I.-V. ROČ. LADOMERSKÁ VIESKA	4	78
GYMNÁZIUM	8	268

Roku 1977 mala I.ZDŠ 1013 žiakov a 49 učiteľov. II. ZDŠ 845 žiakov a 40 učiteľov. III. ZDŠ 588 žiakov a 31 učiteľov. Gymnázium 270 žiakov a 16 učiteľov. ZDŠ 1.-5. ročník Šašovské Podhradie bola 1977 zrušená a žiaci priradení do časti mesta Ladomerská Vieska. Potreby závodu SNP si vyžadovali systematickú prípravu odborného dorastu, preto školské oddelenie ZSNP zriadilo 1.9.1957 pri závode učňovské stredisko. Odborný výcvik mali uční v ZSNP a do učňovskej školy chodili do Zvolena. Stredisko malo dve profesie: prevádzkový zámočník a prevádzkový elektromontér. Od školského roku 1958/59 sa vytvorila pri Závode SNP učňovská škola a v nasledujúcom roku aj odborné učilište. Prví absolventi učilišťa končili v roku 1960. Odborné učilište sa s rozvojom závodu tiež rozrástlo. V súčasnosti sú v učilišti tieto odbory: prevádzkový zámočník, prevádzkový elektromontér, frézár, nástrojár, strojný zámočník, odlievač, drevomodelár, vodoinštalatér, murár a elektromechanik. Od školského roku 1973/74 odbor prevádzkový zámočník sa začína štvorročným štúdiom, ktoré sa končí maturitou. V súvislosti s potrebami odborných pracovných síl pre rozvíjajúci sa priemysel vznikla pri Závode SNP stredná škola študujúcich popri zamestnaní (pred školským rokom 1975, stredná škola pre pracujúcich). Svoju činnosť začala 7.septembra 1954. Vtedy sa otvorila jedna trieda – odbor hutníkov neželezných kovov. Bola elokovaná trieda pri Strednej priemyselnej škole strojníckej vo Zvolene. Triedu navštevovalo 30 zamestnancov Závodu SNP. Dodnes ukončilo štúdium na tejto škole 1195 pracujúcich. Pri investorskom podniku Kovohuty Hron sa roku 1954 otvorila trieda stavebného odboru. Od školského roku 1956/57 sa otvoril aj odbor výroba, rozvod a využitie elektrickej energie, o rok neskôr odbor strojárstvo. V školskom roku 1973/74 bolo v odbornom učilišti ZSNP 550 žiakov. Začali sa realizovať projektyna výstavbu budovy učilišťa a internátu, keďže učilište je umiestnené v nevyhovujúcich priestoroch. Dňa 1.septembra 1955 sa otvorila v meste aj dvojročná denná ekonomická škola, ktorú premiestnili z Krupiny. V školskom roku 1956/57 sa pri ekonomickej škole otvorili triedy pre pracujúcich – ekonomický smer. Roku 1957 na základe rozhodnutia KNV ekonomickú školu premiestnili do Rimavskej Soboty. Diaľkové štúdium ekonomiky zostalo v Žiari nad Hronom a bolo pričlenené k riaditeľstvu Strednej ekonomickej školy v Banskej Bystrici. Keďže

štúdium popri zamestnaní sa rozrástlo, vedenie Závodu SNP a CZV KSS žiadali nadriadené orgány, aby sa z elokovaných tried vytvorila samostatná Stredná odborná škola pre pracujúcich so sídlom v Žiari nad Hronom. Samostatná škola začala svoju činnosť od 1. augusta 1960. Na začiatku nového školského roku 1960/61 mala už 24 tried. V školskom roku 1973/74 mala 19 tried s počtom žiakov 415. V júni 1967 sa zriadila v Žiari nad Hronom ďalšia škola II. cyklu, stredná škola pre služby. Vyučovať sa začalo od 1. septembra 1967 v dvoch prvých triedach s počtom žiakov 76. Toho istého roku sa pri škole zriadil internát s počtom chovancov 43. V školskom roku 1972/73 bolo na škole už 375 študentov a 24 pedagógov. Úradný názov školy je Stredná ekonomická škola v Žiari nad Hronom. Má dve špecializácie: všeobecná ekonomika a ekonomika služieb. Škola je prechodne umiestnená v budove kaštieľa a časť v bývalej Národnej škole na ulici SNP č. 40. Roku 1977 mala škola 412 žiakov a 25 učiteľov. Od septembra 1963 vzniklo v Žiari nad Hronom učňovské stredisko podniku Reštaurácie a jedálne. Pôvodne bolo umiestnené v budove ekonomickej školy. Malo tri odbory: kuchár - kuchárka, čašník - servírka a cukrár. Na začiatku bolo v učilišti 40 učňov, a to 39 dievčat a 1 chlapec. Učňovské stredisko vychováva budúcich kuchárov, čašníkov, cukrárov a mäsiarov pre podnik Reštaurácie a jedálne. Teraz je umiestnené v dvojposchodovej budove na ulici SNP č. 50. Kmeňová učňovská škola je v Banskej Štiavnici, elokované triedy pre kuchárov a čašníkov sú v Žiari nad Hronom v miestnostiach bývalej Štátnej sporiteľne na ul. SNP. Cukrárky navštevujú učňovskú školu v Lučenci v cyklickej výučbe. Podnik Reštaurácie a jedálne plánuje spolu s obchodnými organizáciami v šiestej päťročnici výstavbu nového učňovského strediska s celookresnou pôsobnosťou. Rýchly rast mesta v päťdesiatych rokoch s ním súvisiaci príliv obyvateľstva si vyžiadala aj otvorenie hudobnej školy. V školskom roku 1956/57 bola otvorená jedna trieda ako detašované pracovisko Hudobnej školy J. L. Bellu v Kremnici. Vyučovanie bolo v hre na klavír, husle a akordeón. V huslovom oddelení bolo 23 žiakov, v akordeónovom 34 a v klavírnom 35 žiakov. Samostatná hudobná škola v Žiari nad Hronom vznikla 1. IX. 1959. Na konci prvého samostatného školského roku mala 128 žiakov. V školskom roku 1961/62 sa rozšírila o tanečný odbor. Škola mala v tomto roku 255 žiakov. Škola veľmi aktívne zasahuje do kultúrneho života mesta, hlavne organizovaním koncertov. Najviac žiakov mala v roku 1975 – 540. V roku 1977 mala 498 žiakov a 19 učiteľov. Žiaci tejto školy reprezentujú mesto v rozhlase i v televízii. Škola dosahuje mimoriadne pekné výsledky i napriek nedostatku priestorov. Pre potreby mládeže, ktorá nebola schopná zvládnuť predpísané učivo, sa zriadila od 1. septembra 1966 osobitná škola. Umiestnená bola dočasne v budove III. ZDŠ na ul. Pionierov. Roku 1967 sa presťahovala do bývalých priestorov okresného domu pionierov a mládeže v bloku P. Škola mala 4 triedy s počtom žiakov 93 a 9 učiteľov. Roku 1977 – 91 žiakov a 10 učiteľov. Predškolská výchova sa začala po oslobodení obnovením činnosti materskej škôlky, ktorá bola umiestnená v priestoroch budovy požiarneho zboru. Navštevovali ju deti robotníkov a roľníkov. Počet detí sa pohyboval od 30 do 40. Roku 1950 ju umiestnili do kaštieľa, kde sa na prízemí uvoľnili dve triedy. Materská škola bola niekoľkokrát premiestnená, až sa dostala na nové sídlisko. Roku 1953 bola otvorená terajšia II. materská škola na ulici Československej armády, ktorá mala

2 triedy so 60 žiakmi. Postupne vznikali III. (roku 1959), IV. (1961), V. (1964), a VI. (1965) materská škola. Na všetkých materských školách bolo roku 1973 612 žiakov v 19 triedach s 38 učiteľmi. Roku 1976 sa postavila materská škola na individuálnej bytovej výstavbe o kapacite 80 miest. V tom istom roku sa postavila tiež na Etape 70 o kapacite 120 miest. Starostlivosť nášho zriadenia o deti sa prejavuje aj zakladaním jasiel. Prvé inštrukčné jasle pri MsNV na ulici Pionierov otvorili roku 1957. Mali 3 herne, 3 spálne s kapacitou pre 60 detí. Pôvodne to boli týždenné jasle pre obvody Žiar nad Hronom, Stará Kremnička a Lovčica – Trubín. Onedlho vznikli ďalšie, a to II. (1960) a IV. (1968) jasle. Celkove sa v nich nachádza 24 herných a spacích miestností pre 220 detí. Prvé mikrojasle na pôde nášho mesta vznikli pri Strojno traktorovej stanici o kapacite 8 miest. Populačný rast mesta však aj tu vyvoláva potrebu budovania ďalších jaslí. Dňa 1. Septembra 1960 vznikol v Žiari nad Hronom okresný dom pionierov a mládeže (ODPAM). Združoval 84 pionierskych skupín, 307 oddielov pionierov, 81 oddielov iskier a domy pionierov a mládeže v Banskej Štiavnici, Novej Bani a Kremnici. Roku 1965 nadviazal družbu s pioniermi ZSSR v Krasnodare a vo Svitavách. Uskutočnilo letné zájazdy do Maďarska a Bulharska. Forma a náplň činnosti ODPAM každým rokom rástla. Za 15 rokov činnosti ODPAM dosiahlo sa účinnejšie kádrové a materiálne zabezpečenie, čo umožňuje mládeži okresného mesta bohaté záujmové vyžitie sa. Jednotlivé oddelenia sústreďujú pozornosť na rozvoj záujmovej činnosti s deťmi a zvýrazňovanie obsahu a metód práce v záujmových krúžkoch. Pre mládež sa organizujú rozličné súťaže, besedy, kvízy, výstavy, exkurzie do závodov a na pamätné miesta SNP. Metodicky riadia prácu pionierskych pracovníkov. Roku 1975 pracovalo pri ODPAM 30 záujmových krúžkov s 360 pioniermi.

Mohutné premeny ktorými prešlo mesto, najmä od začiatku výstavby Závodu SNP, sa odrazili priaznivo i v rozvoji školstva. Dňa 24. II. 1972 Plénum MsNV v Žiari nad Hronom prerokovalo a schválilo smerný územný plán mesta (SÚP – mesta), ktorý zahrňuje po stránke územného riešenia jeho výstavbu a rozvoj konkrétne do roku 1980 a výhľadovo do roku 2000 po jednotlivých etapách. SÚP – mesta predpokladá do roku 1980 630 miest v materských školách a v ďalších rokoch sa počíta s 53 miestami na každých 1000 obyvateľov nášho mesta. Pre výstavbu do roku 1980 sú navrhnuté aj tri ZDŠ-ky s počtom 58 tried. Počíta sa s výstavbou osobitnej školy a ľudovej školy umenia s kapacitou do 800 žiakov. Plán počíta s priestormi pre OU – Priemstav a Reštaurácie a s výstavbou strednej priemyselnej školy technického smeru. Ďalej s výstavbou detských jasiel o kapacite 590 miest.

ŠPORT A TELOVÝCHOVA

V šesťdesiatych rokoch boli v meste tri telovýchovné jednoty, a to TJ Baník pri ZSNP s počtom 1120 registrovaných členov, TJ Červená hviezda a TJ Lokomotíva. Všetky Jednoty mali spolu 1750 registrovaných členov v 19-ich aktívnych oddieloch. V celom meste bolo však k dispozícii iba jedno škvárové ihrisko a 2 telocvične pri miestnych školách, ktoré slúžili aj žiakom zo škôl. Nedostatok telovýchovných zariadení čiastočne vyriešil všešportový štadión,

ktorý bol vo výstavbe. Ako prvé odovzdali do užívania futbalové ihrisko a roku 1965 celý areál. Dňa 5.novembra 1972 bol otvorený v našom meste zimný štadión s umelou ľadovou plochou. Vzorná TJ ZSNP roku 1977 združovala 1252 členov v 15 oddieloch a odboroch: z toho 293 mužov, 229 žien, 180 dorastencov, 112 dorasteniek, 238 žiakov, 200 žiačok. Cvičiteľov a trénerov I. a II. triedy 28, III. triedy 68, IV. triedy 32. Rozhodcov I.triedy 5, II.triedy 20, III.triedy 26. Vzorných oddielov a odborov je 12. Vzorných kolektívov mládeže 6. Získaných odznakov zdatnosti BPPOV 342, PPOV 94. Vo vývoji futbalového oddielu sa striedali obdobia vzostupu s obdobiami poklesu. A- mužstvo futbalového oddielu TJ-ZSNP v roku 1976 hralo v Slovenskej národnej lige a po reorganizácii od roku 1977 hrá v divízii skupina východ a žiacke mužstvá hrajú okresnú a krajskú súťaž. A- mužstvo dorastu hrá dorasteneckú ligu skupinu východ, B- mužstvo dorastu krajskú súťaž. Pekný úspech dosiahlo A- mužstvo dospelých v SNL v roku 1975, keď sa umiestnilo na 6 mieste. Významný úspech dosiahlo dorastenecké A- mužstvo, ktoré v dorasteneckej lige získalo 4.miesto v roku 1975 a zvíťazilo v medzinárodnom turnaji v Tepliciach (ČSR) za účasti popredných celkov z NDR a Skloniúnu Teplice. Z ostatných oddielov, ktoré dnes reprezentujú šport a telovýchovu mesta si zasluhuje pozornosť ľahkoatletický oddiel, ktorý bol založený roku 1962, nemal v Žiari nad Hronom tradíciu ani skúsených pracovníkov a chýbali mu najmä objekty. Dnes zaznamenáva prenikavé úspechy celoslovenského i celoštátneho významu. Výrazným úspechom boli výsledky, ktoré dosiahli pretekárky v Behu Rudého práva v každom roku, v ktorom sa zúčastnili. Neďaleké Kremnické a Štiavnické vrchy, blízkosť lyžiarskych terénov, príchod hotových pretekárov a ukončenie prvej etapy výstavby Závodu SNP boli v zimnej sezóne 1954/55 rozhodujúcim faktorom pre vznik lyžiarskeho oddielu. Niekoľko pretekárov z radov žiactva i dorastu sa umiestnilo na popredných miestach v celoslovenskom i celoštátnom meradle. V súčasnosti sú lyžiari v zjazdových disciplínach zo Žiaru nad Hronom známi v celej ČSSR. Stolnotenisový oddiel bol založený v rokoch 1952 – 53. Hralo sa viac rekreačne. Väčšie úspechy začal oddiel dosahovať po roku 1962. Roku 1964 sa dostal do divízie a roku 1969 do národnej ligy. Okrem mužského družstva má oddiel i úspešné ženské družstvo.

Cyklistický oddiel bol založený roku 1966. Už v prvej sezóne dosiahli pretekári v okresnom i krajskom meradle 14 víťazstiev. Roku 1969 sa žiarski cyklisti zaradili medzi najlepšie oddiely na Slovensku. V celkovom hodnotení skončili roku 1972 v Slovenskej lige na 3. mieste.

Začiatky basketbalového oddielu spadajú do roku 1955, keď v krajskej súťaži obsadili 3.miesto. V sezóne 1961/62 družstvo postúpilo do 2.ligy. Basketbal si postupne vypracoval aj silnú základňu v žiakoch a doraste. Významný pokrok v 5.päťročnici dosiahol basketbal mládeže, na čom majú nemalé zásluhy športové triedy basketbalu, zriadené pri I.ZDŠ. V 4 basketbalových triedach je 98 žiakov. Žiaci dosiahli v majstrovstve Stredoslovenského kraja 2.miesto, v krajskom kole pionierov 1.miesto. Do pionierskeho výboru SSR boli vybraní 3 hráči. Družstvo starších dorastencov je účastníkom SNL (slovenskej národnej ligy). Družstvo mužov skončilo v sezóne 1974/75 na 7.mieste v SNL.

Cyklistický oddiel po významných úspechoch v predchádzajúcich rokoch mal kratšiu stagnáciu, ale roku 1975 došlo k novému oživeniu činnosti. Traja pretekári sa kvalifikovali do dorasteneckej súťaže ČSSR. Jeden z pretekárov bol vybraný i do reprezentácie ČSSR.

Stolnotenisový oddiel má 3 hrájuce družstvá, z ktorých A- družstvo mužov hrá II. divíziu - juh. Družstvo žiakov je na čele tabuľky okresnej súťaže. Tenisový oddiel mal roku 1975 25 registrovaných členov.

V našom meste sa ešte nachádzajú TJ – Červená hviezda, ktorá má futbalový oddiel, lyžiarsky oddiel a oddiel základnej rekreačnej telesnej výchovy (ZRTV). TJ – ČSAD, ktorá má futbalový oddiel, cyklistický oddiel a stolný tenis. TJ – Spojie, ktorý má futbalový oddiel a oddiel ZRTV.

SOCIÁLNE A ZDRAVOTNÉ POMERY

V obci Sv. Kríž nad Hronom boli dvaja lekári. Zubný lekár, dochádzal z Kremnice dva razy do týždňa. Pri začatí výstavby závodu Kovohuty HRON bol vo Sv. Kríži nad Hronom vlastne iba jeden lekár, ktorý mal na starosti i zamestnancov závodu Priemstav Hron. V októbri 1951 došiel do stavebných závodov Priemstav Hron závodný lekár MUDr. J. Schilder. Lekár i zubná ambulancia, do ktorej dochádzal zubný technik z Kremnice, boli umiestnené v drevených barákoch v parku kaštieľa. Po zvýšení počtu zamestnancov závodu na 500 prišiel druhý lekár. Roku 1953 začal svoju činnosť závodný ústav národného zdravia (ZUNZ), ktorý bol tiež umiestnený v barákoch pri závode. Roku 1952 bola ambulancia premiestnená pod Horné Opatovce, kde ordinovali pre zamestnancov závodu dvaja praktický a dvaja zubní lekári. Po začatí prevádzky v Závode SNP sa zriadila aj chirurgická ošetrovňa. V ZUNZ pracovali vtedy štyria praktickí lekári. Roku 1954 vznikla ambulancia na sídlisku v budove terajšieho okresného ústavu národného zdravia (OÚNZ). Pracoval tu detský lekár MUDr. J. Snopko. Od roku 1955 sa zriadili postupne tri ambulancie zubných lekárov. Roku 1955 pribudol štvrtý praktický lekár v meste. Situácia v zdravotníctve v meste i okolí sa takto podstatne zlepšila. Citeľný vzostup zdravotníctva v Žiari nad Hronom nastal od roku 1963, keď bola daná do prevádzky nová nemocnica s poliklinikou s 235 posteľami a piatimi odbornými oddeleniami, ako aj komplex obvodných poliklinických a odborných ambulantných služieb. Dňa 22. augusta 1964 bola otvorená nová moderná poliklinika pri závodnom ÚNZ pri ZSNP, kde pracuje 12 lekárov, okrem toho ešte traja pracujú externe a pomáha im 42 stredných zdravotných pracovníkov. O päť rokov, 1. augusta 1969 sa otvorilo nové nočné sanatórium v Sklených Tepliciach pre zamestnancov ZSNP. Táto krásna budova, moderne vybavená aj zdravotníckou technikou na účely rehabilitácie a balneoterapie, má 100 postelí. Dňa 1. decembra 1970 bola otvorená novostavba lekárne v Žiari nad Hronom s okresnou pôsobnosťou. Rozširujú sa aj odborné a obvodné zdravotnícke služby, územné i závodné obvody, poradne pre matky a deti, odborné služby okresnej hygienickej stanice atď. V nemocnici s poliklinikou sa zriadilo dôležité lôžkové oddelenie resuscitačno-anesteziologické, vybavené modernou zdravotníckou technikou. Okresná hygienická stanica v Žiari nad

Hronom vznikla roku 1960 v súvislosti s tým, že sa mesto stalo okresným sídlom. Sídlo OÚNZ sa umiestnilo v budove, ktorú zdravotníctvo získalo od ZSNP do prenájmu roku 1957 a boli v nej umiestnení štyria obvodní, dvaja detskí, traja zubní a zubné laboratórium. Dňa 1. októbra 1970 dostalo zdravotníctvo v Žiari nad Hronom dohodu od ONV a od ZSNP do vlastníctva doteraz prenajatú budovu za 2,5 milióna KčS a umiestnilo v nej riaditeľstvo OÚNZ, okresnú hygienickú stanicu, okresnú lekárenskú službu, oddelenie ZÚ a zubné oddelenie nemocnice s poliklinikou. Od roku 1973 sieť zdravotníckych zariadení poskytuje tieto odborné služby: interné, detské, školská zdravotná služba, dorastové, chirurgické, ženské, tuberkulózných a respiračných chorôb, zubné, reumatologické, dermatovenerologické, psychiatrické, očné, krčno-nosné, ušné, starostlivosť o telovýchovu a šport, onkologické, neurologické, logopedická poradňa, protialkoholická poradňa, predmanželská poradňa. Výstavbu zdravotníckych zariadení a kvalitatívny rozvoj zdravotníctva v súčasnosti možno dokumentovať ďalšími údajmi z piatej päťročnice (1971 – 1975).

V priestoroch nemocnice s poliklinikou ešte roku 1971 zriadili oddelenie klinickej mikrobiológie, ktoré je súčasťou okresnej hygienickej stanice a slúži pre potreby všetkých zdravotníckych zariadení v okrese. Roku 1971 sa utvorila jednotka intenzívnej starostlivosti pri internom oddelení nemocnice v Žiari nad Hronom, ktorá bola vybavená najmodernejšou zdravotníckou technikou a slúži pre veľmi intenzívne sledovanie, starostlivosť a liečbu život ohrozujúcich stavov, ako napríklad infarkty, krvácanie do mozgu, otravy a podobne.

Roku 1974 sa na poliklinike zriadil V. zdravotný obvod pre rozširujúcu sa časť sídliska. Na I. ZDŠ sa adaptovali priestory pre ambulanciu školskej zdravotníckej služby a pre dve školské zubné ambulancie. V tom istom roku sa zriadila pri zubnom oddelení ortodontická ambulancia na liečenie detí s deformovaným chrupom. Pre nemocnicu s poliklinikou sa roku 1975 získala budova na sídlisku. Umiestnili v nej dermatovenerologické oddelenie polikliniky v dvoch ambulanciách, kde pracujú dve odborné lekárky a tri sestry. Ďalej tu umiestnili psychiatrické oddelenie a logopedickú poradňu. Zdravotníctvo v Žiari nad Hronom i napriek určitým priestorovým a personálnym ťažkostiam vyvíja všestranné úsilie v boji o zdravie pracujúcich. Prírodu, ako životné prostredie pracujúcich, jej bohatstvo a estetický vzhľad krajiny naše zdravotnícke socialistické zriadenie chráni, aby tieto hodnoty trvale slúžili na uspokojovanie hospodárskych, všeobecne kultúrnych, estetických a zdravotných potrieb nášho ľudu a tým prispievali k stálemu vzostupu jeho hmotnej a kultúrnej úrovne. Investičné prostriedky vynakladať na ochranu prírody sú nevyhnutnosťou. Dnes vieme, že koruna usporená na prevencii na rehabilitácii životného prostredia človeka, neskôršie sa nám vypomstí mnohonásobne vyššími čiastkami. Za rezkým tempom výroby nemôžu sa predsa korytnačím tempom vliecť opatrenia na ochranu životného prostredia človeka.

Nie je čo tajiť. Aj žiarska hlinikáreň zamoruje ovzdušie. Vydychuje kysličník siričitý i uhličitý, nezachytáva bezozvyšku fluórové exhaláty. Výfukové plyny zanechávajú množstvo kysličníka uhoľnatého, olovo a uhľovodíky. Preto nadchádza rozhodujúci súboj, sputnať exhaláty optimalizáciou výrobného programu, priškrtiť emisiu znečistenia ďalšími vysokovýkonnými odlučovačmi, filtračnými záchytnými zariadeniami a nie v poslednom rade dokonalejšou,

čistejšou technológiou. Ž hospodárskemu vedeniu Závodu SNP a príslušným orgánom nášho okresného mesta nie je ľahostajné aký vzduch tu dýchame, o tom hovorí aj fakt, že roku 1977 len trikrát exhaláty prekročili doterajšiu štátnu normu. V tom období sa už skúšalo nové veľmi účinné neutralizačné zariadenie. Aj Závod Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom stojí na prahu zásadných zmien. Ľuďom záleží na ich fabrike, preto nedajú spočinúť rukám ani mozgom. Každým rokom odkrývajú rezervy, odhalujú utajené možnosti. Preto sa v tomto závode hrdia toľkými vynálezcami, novátormi, zlepšovateľmi. O tom ako v hlinikárni pracujú, vydáva svedectvo aj očividne vysoká životná úroveň jej pracovníkov. Priemerné mesačné mzdy roku 1970 boli v Závode SNP 2.261 Kčs. Roku 1975 vzrástli na 2.688 Kčs. Roku 1977 vzrástli už na 2.779 Kčs. Vysoká životná úroveň je badateľná aj na počte aut, i vo vilových štvrtiach a v každej domácnosti. Štátna šporiteľňa v Žiari nad Hronom roku 1973 spracovala 19.384 vkladových účtov, sústreďovala 137.779,00 Kčs od vkladateľov z mesta a blízkeho okolia. I tieto čísla sú dôkazom sústavného rastu životnej úrovne obyvateľstva mesta a blízkeho okolia. Naše mesto Žiar nad Hronom získava čoraz viac na význame. Získava ho svojim všestranným rozvojom, za ktorý v neposlednom rade ďakuje žiarskym hutníkom. Územie, ktoré kedysi patrilo medzi chudobné kraje, povzniesla naša doba a spoločnosť do nebyvalých polôh. Žiaru nad Hronom patrí prítomnosť, ale bude mu patriť ešte väčšmi budúcnosť, v ktorej sa budú pod vedením KSČ realizovať dlhodobé plány volebného programu Národného frontu. Ich cieľom je ešte viac povzniesť a zveľadiť tento krásny kút našej socialistickej vlasti.

ŽIVOTOPIS KRONIKÁRA A JEHO SPOLUPRACOVNÍKOV

Ja, Jozef Bureš, som sa narodil 10. Marca 1938 v Novej Bani. Pochádzam z robotníckej rodiny. Po vychodení národnej a strednej školy som odišiel na Osvetovú školu do Bratislavy. Túto som absolvoval v rokoch 1953 až 1957. Podľa umiestenky z Osvetovej školy som nastúpil do Okresného vlastivedného múzea v Novej Bani. Tu som zotrval až do územnej reorganizácie do roku 1960.

Po územnej reorganizácii som nastúpil na novoutvorený Okresný národný výbor v Žiari nad Hronom, na odbor kultúr, ako inšpektor pre kultúru. V rokoch 1963 – 1968 som pracoval na Okresnej odborovej rade v Žiari nad Hronom ako politický pracovník. V rokoch 1968 – 1977 som pracoval na Okresnom osvetovom stredisku v Žiari nad Hronom vo funkcii riaditeľa. Od roku 1977 pracujem na Mestskej osvetovej besede v Žiari nad Hronom, vo funkcii riaditeľa. V minulosti i v súčasnosti pracujem a zastávam rôzne funkcie v spoločenských organizáciách Národného frontu. Som členom pléna Okresného výboru Socialistickej akadémie Slovenska v Žiari nad Hronom, vedúcim lektorskej skupiny politicko-výchovnej práce pri Okresnej odborovej rade v Žiari nad Hronom a členom lektorskej skupiny vedeckého ateizmu pri Okresnom výbore KSS v Žiari nad Hronom. Členom Komunistickej strany Československa som od roku 1961.

V rokoch 1966 – 1969 som absolvoval Večernú univerzitu marxizmu-leninizmu pri OV KSS v Žiari nad Hronom. Som ženatý, otec troch detí. Bývam v Žiari nad Hronom na ETAPE 73 blok 3/6 – 37. Za kronikára ma vymenovala Rada Mestského národného výboru v Žiari nad Hronom, svojim uznesením číslo 89 – 77 zo dňa 14.júla 1977, od 1.júla 1977. Mám vzťah ku kronikárskej práci a túto robím s veľkou záľubou a láskou.

Na pomoc som si našiel aj spolupracovníkov a to, Silvestra Bulíka, narodeného dňa 25.januára 1956 vo Zvolene, bytom v Žiari nad Hronom, ulica Jána Žižku, blok CH/61. Je pracovníkom Mestskej osvetovej besedy v Žiari nad Hronom a je absolventom Strednej umeleckej priemyselnej školy v Kremnici v rokoch 1971 – 1975. Je agilným osvetovým pracovníkom – výtvarníkom. Je slobodný.

Ivan Peťko, narodený dňa 28.apríla 1928 vo Zvolene, je pracovníkom Závodu SNP v Žiari nad Hronom a vedúci fotografického krúžku, Mestskej osvetovej besedy v Žiari nad Hronom. Má bohaté skúsenosti z oblasti fotografovania a 25 ročnú prax. Mám od neho v albume o každej udalosti bohatý fotografický materiál. Veľmi dobre mi pomáha a včas podáva správy.

Vladimír Koza, narodený dňa 19.októbra 1939 v Lovčici, obyvateľ Žiaru nad Hronom, Etapa 73, Hurbanova 4/18. Menovaný pracuje ako pracovník Mestskej osvetovej besedy v Žiari nad Hronom. Je členom viacerých spoločenských organizácií Národného frontu a od roku 1962 členom Komunistickej strany Československa. Je ženatý, otec dvoch maloletých detí. V rokoch 1964 – 1967 absolvoval Večernú univerzitu marxizmu – leninizmu pri Okresnom výbore KSS v Žiari nad Hronom.

S týmito dobrovoľnými spolupracovníkmi som veľmi spokojný a som im povďačný za pomoc.

ROK – 1972

Podnebie a príroda.

V roku 1972 meteorologická stanica v Žiari nad Hronom zaznamenala veľmi

miernu zimu. V najchladnejšom mesiaci v januári, sa teplota pohybovala medzi 0 – až -7°C. Teplota ani v najteplejšom mesiaci, v júli, nevystúpila nad 26°C. Táto skutočnosť bola šťastím pre poľnohospodárov, lebo celý rok sa vyznačoval suchotou. Málo dažďov (päť-šesťkrát) v priebehu roka a malá vrstva snehu v zimných mesiacoch, zanechali v pôde len málo vlahy. Keby bolo v letných mesiacoch väčšie teplo, bola by ohrozená úroda.

Na zachytenie prachu, dymu a rôznych ďalších exhalátov bola Radou Mestského národného výboru v Žiari nad Hronom dňa 9.XI.1972 povolená výstavba vetrolamov, t.j. rýchlo rastúcich drevín v dolnej časti nášho mesta. Bolo vysadené okolo 5.000 stromov – topoľov.

OPIS MESTA

Aj v tomto roku naše mesto trpelo na nedostatočnú občiansku vybavenosť. Búrlivý rast mesta, pri ktorom sa kládol prvoradý dôraz na bytovú výstavbu, prinášal aj určitý nesúlad medzi bytovou výstavbou a výstavbou ostatných objektov, ktoré by poskytovali služby obyvateľstvu. Ide tu najmä o výstavbu objektov obchodnej siete, školských objektov a podobne. V stavebnej činnosti

mesta sa pociťovala a doteraz pociťuje potreba zriadiť stavebný podnik s plnou celomestskou pôsobnosťou, lebo stavebný závod Priemstav Prievidza, stavebná správa Žiar nad Hronom, nie vždy stačí pokryť investičné stavebné úlohy a miestny Okresný stavebný podnik je zatiaľ zameraný predovšetkým na rekonštrukčnú stavebnú činnosť. 24.februára 1972 plénum MsNV v Žiari nad Hronom prerokovalo a schválilo Smený územný plán mesta. Štúdia SUP – mesta zahrňuje po stránke územného riešenia jeho výstavbu a rozvoj konkrétne do roku 1980 a výhľadove do roku 2000. Štúdia SUP predpokladá ďalšiu výstavbu mesta o jednotlivých etapách. Do roku 1980 vyrastie na severozápadnom okraji mesta pri nemocnici v Etape 70 – 252 bytov, v Etape 71 sa postaví vcelku A a B spolu 970 bytov. Na sídlisku Pod Vršky sa postaví 112 bytov. Po asanácii starej časti mesta to bude ďalších 594 bytov, na okraji mesta to bude 46 bytov. Za osem rokov sa postaví v okresnom meste 1974 bytov. Po roku 1980 do roku 2000 počíta SUP mesta s priestorom pre výstavbu 2970 bytov. V štúdii SUP sa počíta i s individuálnou bytovou výstavbou. Táto sa bude tiahnuť od potoka Lutila smerom na západný vrch Šibeničného vrchu, v prvej etape /ktorá začne v r. 1973/sa počíta so stavebnými pozemkami pre 225 rodinných domkov a do roku 1980 pre ďalších 600 rodinných domov. Do roku 1980 bude 630 nových miest v materských školách a v ďalších rokoch sa počíta s 53 miestami na každých 1000 obyvateľov. Pre výstavbu do roku 1980 sú navrhnuté aj 3 zédeesky s počtom 58 tried. Počíta sa s výstavbou osobitnej školy a ľudovej školy umenias kapacitou do 800 žiakov. SUP mesta počíta i s priestormi pre OÚ ZSNP, OÚ Priemstav a Reštaurácie a s výstavbou strednej priemyselnej školy technického smeru. Na úseku zdravotníctva sa podstatne rozšíri nemocnica a výstavba detských jasiel o kapacite 590 miest. Z celookresného hľadiska sú rezervované plochy pre výstavbu obchodného domu, domu služieb a tržnice. Pre pohostinstvo a ubytovanie sa počíta s ďalšou výstavbou hotela s kapacitou 200 lôžok a reštaurácií. Na úseku kultúry počíta SUP mesta s výstavbou viacúčelného kultúrneho domu so spoločenskou halou. Aktívnemu odpočinku a rekreácii bude slúžiť športový areál v priestoroch terajšieho Parku kultúry a oddychu.

Z hľadiska celospoločenského je treba hodnotiť skutočne vysoko výsledky dosiahnuté v našom okresnom meste v publicisticko – súťažnom seriáli Československej televízie v Bratislave – „ETAPA 50“, organizovanom na počesť 50.výročia založenia KSČ. Seriál mal ukázať historickú revolučnú cestu a vedúce postavenie našej strany v spoločnosti, podnietiť rozvoj iniciatívy pracujúcich a dosiahnuť väčšiu spätosť závodov, národných výborov s pracujúcimi a občanmi pri zlepšovaní pracovného a životného prostredia. Súťažný seriál „ETAPA 50“ splnil svoje politické i spoločenské poslanie, čoho dôkazom je skutočnosť, že len v Závode SNP a v meste Žiar nad Hronom sa v rámci investičnej výstavby akcie „Z“ pracovalo na 12 akciách a v rámci neinvestičnej výstavby akcie „Z“ na 18 akciách. Pracovalo sa hlavne na týchto akciách: výstavba umelej ľadovej plochy, sociálna budova na ihrisku TJ – ZSNP, ihrisko pri I.ZDŠ, parkoviská pre autá pri ZSNP, rekonštrukcia starého kultúrneho domu, výstavba chodníkov a podobne. Vybudovali sa objekty i zariadenia na zlepšenie pracovného a životného prostredia v hrubej hodnote 13.225.238 Kčs pri skutočných nákladoch 3.526.677 Kčs. Čistú hodnotu 9.698.561 Kčs vytvorili

pracujúci závodov a podnikov, ostatní obyvatelia a mládež nášho mladého mesta svojou obetavou prácou. Výsledky dosiahnuté v súťažnom seriáli „ETAPA 50“ v našom meste sú prínosom v jeho ďalšom zveľaďovaní a sú čestným darom našich občanov k 50.výročiu vzniku KSČ. Celkovo sme dosiahli v súťaži „ETAPA 50“ 627 bodov, čomu zodpovedalo aj pekné 6.miesto spomedzi 20 účastníkov v súťaži v rámci Slovenska. Za dobré výsledky v socialistickej súťaži k 50. Výročiu vzniku KSČ udelil ÚV - KSČa vláda ČSSR pamätné medaile a diplomy najlepším kolektívom a jednotlivcom aj z nášho mesta. Sú to: murárska čata Viktora Koku z Okresného stavebného podniku, výrobný úsek Žiar na Hronom, kolektív pracovníkov centrálnej výroby Reštaurácií Žiar nad Hronom a Ľudovít hajdúch, vedúci ekonóm Okresnej správy ciest v Žiari nad Hronom.

V socialistickej súťaži v rámci okresu na počesť 50.výročia založenia KSČ a XIV. zjazdu KSČ, vyhlásenej v roku 1971, bolo suverénne prvé naše okresné mesto Žiar nad Hronom. Odmenou mu bolo Čestné uznanie prvého stupňa, vlády ČSSR a finančná odmena 100.000 Kčs. Prijatý socialistický záväzok občania prekročili o 5 miliónov korún.

Od 8. do 30.apríla 1972 prebiehala v našom meste Jarná smena na úpravu rôznych objektov, plnenie úloh vyplývajúcich z volebného programu, zber železného šrotu, papiera, textilu a ďalších surovín. Pri výsadbe zelene, jej údržbe a úprave bolo odpracovaných 63 tisíc hodín a vytvorila sa hodnota 803 tisíc korún.

ČSAD n.p. dopravný závod v Žiari nad Hronom v máji 1992 otvoril novú autobusovú diaľkovú trať Žiar nad Hronom – Lučenec – Košice. 9.júna 1972 pred polnocou sa zrútil strop na závodnej jedálni ZSNP v Žiari nad Hronom, zničené boli stoly, stoličky, poškodené okná a podobne. Škoda sa odhadla približne na 200.000 Kčs. Dňa 5.novembra 1972 bol slávnostne otvorený a daný do užívania zimný štadión s umelou ľadovou plochou v Žiari nad Hronom. Predseda MsNV Ľ. Jančok symbolicky odovzdal kľúč od zimného štadióna predsedovi TJ – ZSNP ing. Jaroslavovi Tóthovi. Vyše 3000 divákov potešil svojim exhibičným vystúpením olympijský víťaz, niekoľkonásobný majster sveta a Európy v krasokorčuľovaní, zaslúžilý majster športu Ondrej Nepela a ďalší naši i i poľský krasokorčuľari, ako napríklad Bezáková, Šoška a podobne.

15.decembra 1972 prebehla v našom meste v ZK ROH ZSNP Televízna súťaž „Sami sebe“ medzi okresmi Žiar nad Hronom a Trenčín. Táto sa skončila remízou 65 : 65. Najväčšie hodnoty nám však pribudli z budovateľskej práce našich občanov, ktoré nám na fotografiách čiastočne ukázala Československá televízia. V zbere šrotu a odpadových surovín na 1 obyvateľa pripadla hodnota 9 Kčs, čo znamenalo prvenstvo v celej súťaži „Sami sebe“. Celkom bolo zozbieraných 300 988 kg. Občania a mládež nášho mesta tiež veľkou mierou prispeli k týmto pekným výsledkom. Na výzvu Banskej Bystrice v socialistickej súťaži na prijatie záväzku na počesť 25. Výročia Víťazného februára a 30. Výročia SNP odpovedali aj občania nášho mesta a prijali 642 individuálnych a 46 kolektívnych záväzkov. Ich hodnota predstavuje 6.516.000 Kčs.

HOSPODÁRSTVO:

Poľnohospodárstvo – JRD v Žiari nad Hornom, ako socialistická poľnohospodárska veľkovýroba, v roku 1972 obhospodarovalo pôdu v celkovej výmere 1.323 ha. Vedenie družstva v tomto roku je nasledovné: predseda

Michal Kúšik, agronóm ing. Jozef Palkovič, zootechnik ing. Imrich Šály a ekonóm Ján Čierny.

Pod vedením týchto kvalifikovaných odborníkov sa družstvo z roka na rok zmáha a upevňuje. Faktormi tohto zmáhania sa sú dobré skúsenosti, správna mzdová politika a nie na poslednom mieste priaznivé počasie, ktoré ovplyvňuje hektárové výnosy a nimi podmienený rast živočíšnej výroby. Najlepší obraz možno vidieť z nasledujúcej tabuľky:

<u>PLODINA</u>	<u>OBSIATA PLOCHA</u>	<u>HEKTÁROVÉ VÝNOSY</u>
PŠENICA	195 HA	26,6 MET.CENTOV
JAČMEŇ	150 -II-	21,8 -II-
OVOS	25 -II-	14,9 -II-
ZEMIAKY	17 -II-	88,8 -II-
KUKURICA NA SILÁŽ	50 -II-	280 -II-
ĎATELINA	121 -II-	41,2 -II-
LÚKY	261 -II-	36,8 -II-

ŽIVOČÍŠNA VÝROBA

HOVÄDZÍ DOBYTOK CELKOM	880 KUSOV
Z TOHO KRAVY	332 -II-
OŠÍPANÉ	539 -II-
OVCE CELKOM	443 -II-
Z TOHO BAHNICE	250 -II-

ÚŽITOK ZO ŽIVOČÍŠNEJ VÝROBY

VÝROBA MLIEKA	902.000 KG
HOVÄDZIE MÄSO	152.000 -II-
BRAVČOVÉ MÄSO	59.300 -II-
SYR	6.250 -II-
VLNA	1.380 -II-
CELKOVÁ TRŽBA: ZO ŽIVOČÍŠNEJ VÝROBY	6.098.000 KČS
Z RASTLINNEJ VÝROBY	1.248.000 KČS

Štátny majetok v roku 1972 obhospodaroval 7.353 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho vyše 4.000 lúk a pasienkov. Veľká časť tejto pôdy leží v dosahu pôsobenia priemyslových exhalátov. Preto ŠM Žiar nad Hronom bol zaradený na posledné, t.j. 19. Miesto medzi výrobné-ekonomickými skupinami. Pre ŠM z toho vyplýva, že na každých 100 Kčs tržby dostane od štátu príplatok 55,- Kčs. V ŠM ako v JRD je rastlinná výroba zameraná na pestovanie obilnín, zemiakov a krmovín. V roku 1972 sa však pestovanie krmovín obmedzilo pre prechodne zvýšený obsah exhalátov.

Prehľad o veľkosti osevnej plochy hlavných plodín v ŠM Žiar nad Hronom v roku 1972:

PLODINA:	PŠENICA	RAŽ	JACMEŇ	OVOS	ZEMIAKY	KRMOVINY
PLOCHA V HA:	930	5	348	20	114	786

Priemerná úroda z hektára pri pšenici bola 25,1 metrických centov a pri zemiakoch 38.3 metrických centov. Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytku, chov ošípaných a oviec. K 31. XII. 1972 bol takýto stav hospodárskych zvierat: hovädzí dobytok 3.061 kusov (z toho 1.118 kráv), ošípané 2.885 kusov, ovce 449 kusov. Priemerná dojivosť kráv v roku 1972 bola 2.737 litrov. Na ŠM pracovalo k 31.XII. 1972 757 ľudí.

PRIEMYSEL A OBCHOD

V máji 1972 zavítal do nášho mesta s .Michal Štencel, minister sociálnych vecí ČSSR, ktorý je poslancom Federálneho zhromaždenia za náš okres. Spolu s predstaviteľmi okresných stranických a štátnych orgánov, navštívil aj ZSNP, kde v sprievode ing. Františka Štuláka prezrel si niektoré prevádzky v závode. Na besede s funkcionármi okresu a mesta hovorilo sa o rozpracovaní úloh XIV. Zjazdu KSC na vlastné podmienky, o čistote ovzdušia životného a pracovného prostredia a o iných dôležitých otázkach.

5. októbra 1972 pricestovala do nášho okresu a mesta 3 členná delegácia z družobného okresu Proletarij v Tulskej oblasti ZSSR. Delegáciu viedol s. Peter Bolandin, vedúci oddelenia priemyslu OV – KSSZ, členmi boli Ivan Čevakin generálny riaditeľ Metarulgických opravovní a Ivan Gorelov, elektrotechnik závodu na výrobu kombajnov, tajomník CZV – KSSZ.

Členovia delegácie po privítaní položili kytice kvetov k pomníku partizánskeho veliteľa v SNP Ladislava Exnára, potom navštívili ZSNP, kde si so záujmom prezreli prevádzku kysličníkáreň, druhovú výrobu a elektrolyzu. Spreádzal ich ing. Václav Veselý, ekonomický námestok riaditeľa, tento ich aj oboznámil s históriou a perspektívou závodu. Potom navštívili závodné jase a materskú školu ZSNP v Žiari nad Hronom. Bolo že to prekvapenie, keď súdr. Barancová zo VI. materskej školy ukázala členovi sovietskej delegácie z nášho družobného okresu s. Čerakinovi listy zo ZSSR a niektoré boli práve od jeho manželky.

Pracujúci nášho najväčšieho závodu v okrese a meste – ZSNP v Žiari nad Hronom dokázali dobrou iniciatívou a rozšírenou socialistickou súťažou v roku 1972 nielen splniť zvýšené celoročné úlohy, ale navyše plánu vyrobili výrobky za 14 miliónov korún.

Na počesť 25. výročia Februárového víťazstva a 30. výročia SNP a 20. výročia výroby prvého hliníka v ČSSR, prijali pracujúci ZSNP ďalšie hodnotné záväzky. Sú si vedomí, že aj nimi prispievajú k splneniu náročných úloh v roku 1973, čo sa odzrkadlí vo zvýšenej životnej úrovni nás všetkých. Tovar vyrobia navyše za 7.800.000 Kčs. Vyprodukurujú navyše milión korún bilančného zisku. Vývoz do zahraničia prekročí o 1.500.000 Kčs. Zamestnanci odpracujú 25.000 brigádnických hodín v hodnote 250.000 Kčs. Spolu ich predsavzatia, t.j. čestné záväzky, majú hodnotu 10 a pol milióna korún.

Plán maloobchodného predaja z predajní „ZDROJ“ v našom meste bol 56.969.000 Kčs. Skutočnosť 58.812.000 Kčs, čo predstavuje 103,2 %.

KULTÚRNE POMERY

ŠKOLSTVO:

Stalo sa už tradíciou, že v novom roku, t.j. začiatkom januára, sa stretnú najlepší pionieri s predstaviteľmi okresných a mestských orgánov. Aj 7. januára 1972 o 14. Hodine s najlepšimi pioniermi okresu Žiar nad Hronom a nášho mesta sa stretli naši poprední činitelia ako napríklad vedúci tajomník OV – KSS s. Anton Podolec, tajomník OV – KSS pre ideológiu s. Dezider Boroška, predseda ONV Jozef Tokár a iní. Stretnutie malo veľmi slávnostný ráz. Začalo sa slávnostným nástupom pionierov za znenia fanfár a podania hlásenia pionierskych vedúcich. Okrem zábavno-kultúrneho programu pionierov bolo na programe aj vyhodnotenie I. smeny expedície „Za prvými pioniermi do krajiny priateľov“. Táto súťaž prebiehala v októbri – decembri 1971. Pionieri sa v nej zoznamovali so životom v ZSSR a predovšetkým o družobnej Tulskej oblasti. V druhej smene súťaže pod názvom „S pioniermi leninovcami“, ktorá bude prebiehať v roku 1972, budú pionieri získavať informácie o práci pionierskej organizácie V.I.Lenina v ZSSR.

Ako hostia sa na stretnutí zúčastnili aj študenti sovietskej školy zo Zvolena, ktorým naši pionieri odovzdali adresy pionierskych skupín nášho okresu. Pionieri I. ZDŠ v roku 1972 boli rozdelení do 34 oddielov. Pionierska skupina mala 673 pionierov a 306 iskier. Z príležitosti mesiaca ČSSP poslali listy na 324. školu v Moskve. Urobili výstavku sovietskej literatúry spojenú s odpredajom. Pripravili bohatý kultúrny program k príležitosti osláv VOŠR. Napísali pozdravné listy sovietskym vojakom, ktorí bojovali na strednom Slovensku a oslobodili naše územie. Zapojili sa do verejno-prospešných prác. V rámci akcie „Sami sebe“ odovzdali 1.631.50 kg textilu a 2.430 kg železného šrotu. Pomohli aj pri zbere zemiakov a to na JRD Slaská, Lutilla, Stará Kremnička, Lovčica – Trubín a Žiar nad Hronom a zozbierali 1.733 met.c.zemiakov.

10 vybraných pionierov so skupinovou vedúcou sa zúčastnilo zájazdu do Prahy na výstavu „50 rokov ZSSR“. 10 pionierov pod vedením s. Pavly Vankovej bolo prijatých v júni 1972 v Bratislave generálnym konzulom ZSSR M. Dejevom, ako najlepšia pionierska skupina v Stredoslovenskom kraji pri príležitosti 50. výročia založenia pionierskej organizácie V. I. Lenina. Pionieri odovzdali generálnemu konzulovi vlastnoručne vyrobené darčeka a upomienkový album. Generálny konzul M. Dejev napísal do kroniky pionierskej skupiny tento text: „Z celého srdca blahoželám pionierom I. ZDŠ v Žiari nad Hronom k vynikajúcim úspechom v učení i pionierskej práci pre blaho ČSSR. Nech žije večná, nerozlučná družba medzi národmi Sovietskeho zväzu a Československa“. Na II. ZDŠ prebiehala v roku v roku 1972 súťaž „Škola socialistickej opatere“. Pionieri a žiaci tejto školy sú v rámci tejto súťaže vedení k tomu, aby nielen udržiavali svoje triedy v úplnom poriadku, ale aby šetrili socialistický majetok. Zároveň musia dbať aj na estetický vzhľad svojej triedy. Hodnotenie sa prevádzalo denne. Víťazné kolektívy dostali putovnú vlajku „Vzorná trieda“. Pionierska skupina J. Fučíka pri II. ZDŠ vo voľných sobotách odpracovala 248 brigádnických hodín pri zbere zemiakov na JRD v Lutile. Peniaze, ktoré dostali za brigádnickú pomoc, venovali na fond solidarity. Aktívne sa zapojili do súťaže „Sami sebe“. Nazbierali 17.658 kg železného šrotu a 1.600 kg starého textilu. V mesiaci ČSSP usporiadali

výstavku ruskej a sovietskej literatúry. Predali na nej knihy v hodnote 900 Kčs. V predvečer osláv VOSR boli pionieri s kultúrnym programom pozdraviť sovietskych vojakov na Sliachi. 8 vybraných pionierov so skupinovou vedúcou sa zúčastnilo zjazdu do Prahy na výstavu „50 rokov ZSSR“.

Pionieri a žiaci III. ZDŠ sa tiež aktívne zapojili do zberu železného šrotu a textilu, v rámci súťaže „Sami sebe“. Nazbierali 1.500 kg železného šrotu a 1.200 kg starého textilu. Papiera nazbierali v hodnote 900 korún. Na úprave okolia školy a nášho mesta odpracovali 1.337 brigádnických hodín, čo pripadá na jedného žiaka viac ako 2 hodiny. Na fond solidarity /na Vietnamskú sanitku/ odvedli 1.504 Kčs.

Z príležitosti mesiaca ČSSP a skladania sľubu Oktibrad navštívili družobnú sovietsku školu vo Zvolene, kde si pobesedovali so sovietskymi pioniermi a tiež sa pobavili na kultúrnom programe, ktorý si obe strany pripravili. V septembri, v rámci patronátnej dohody medzi III. ZDŠ a záväzkom ČSAO v Žiari nad Hronom, pionieri tejto školy pozdravili kultúrnym programom mládežníkov tohto závodu pri preberaní diplomu – I. zjazdu SZM. 20. októbra 1972 pionierska vedúca III. ZDŠ Zdena Rajniaková prevzala 2 diplomy a vecné odmeny z rúk funkcionárov SÚV SZM v Bratislave za I. miesto v žatevnej súťaži „Ani zrno nazmar“. Zo Slovenska súťažilo 128 pionierskych skupín. 26 žiakov pionierov III. ZDŠ v Žiari nad Hronom odpracovalo cez letné prázdniny 2.329 brigádnických hodín v hodnote 11.645 Kčs. V decembri privítali pionieri III. ZDŠ 4 komsomolcov z Vlaku družby z Tulskej oblasti, ktorí si po družnej besede prezreli triedy školy a prácu pionierskych skupín. Na záver si pionieri vymenili adresy za účelom dopisovania si. O ďalšej činnosti našich žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov a učiteľov na školách v roku 1972.

NÁZOV ŠKOLY:	POČET ŽIAKOV	POČET UČITEĽOV	KOĽKO NOV. UČ. NASTÚPILO	KOĽKO ŽIAKOV NAS. NA ŠTUDIUM
I. ZDŠ	1.200	47	2	65
II. ZDŠ	1.009	40	5	56
III. ZDŠ	660	30	3	-
ZDŠ LAD. VIESKA	74	4	-	-
ZDŠ ŠAŠ. PODHR.	33	1	-	-
GYMNÁZIUM	273	16	-	70
SEŠ	375	21	-	11
OSOB. ŠKOLA	79	7	-	-
ĽŠU	533	12	-	-

KULTÚRA

Činnosť osvetových besied v častiach mesta Ladomerská Vieska a Šašovské Podhradie ako aj činnosť ZK ROH ZSNP sa prevádzala na základe plánu práce. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko-výchovnú prácu, na zabezpečovanie prednášok, besied a ďalších jednorazových akcií a podujatí zo záujmovej umeleckej činnosti. Kino Budovateľ počnúc 1. januárom 1972 zmenilo týždenný hrací profil z 10 predstavení na 8 predstavení, za účelom zhospodárnenia prevádzky. Cez to všetko kino Budovateľ v roku 1972

nesplnilo plán tržieb a plán návštevnosti. 472 predstavení videlo 29.934 návštevníkov, na vstupnom bolo vybrané 90.468 Kčs. Mestská ľudová knižnica mala plán výpožičiek 9.900, skutočnosť 9.424. 7.739 Čitateľov- plán 600, skutočnosť 606. Okrem výpožičnej služby uskutočnila knižnica 12 výstaviiek kníh a literatúry, 14 besied, vypracovala 8 násteniek. Bohatú činnosť vyvíjala knižnica ZK ROH ZSNP, ktorá v roku 1972 vypožičala 54.000 kníh, mala 2.900 čitateľov a 19.375 zväzkov kníh. Uskutočnila 3 besedy pre dospelých, 14 besied pre mládež, 7 výstaviiek kníh za účastníkov. Najbohatšiu kultúrno-výchovnú činnosť v našom meste vyvíjal ZK ROH.

Či už išlo o prednášky, besedy k 55. Výročiu VOSR a 50. výročiu vzniku ZSSR, divadelné predstavenia, vystúpenia rôznych súborov a podobne. 8krát zavítal do nášho mesta divadelný súbor J. G. Tajovského zo Zvolena, 2 krát divadlo SNP v Martine, súbor Juraja Velčovského so sólistami Sabovou, Salingovou, Grúňom a Duchoňom, Helena Blehárová, Bob Frídl, Jiří Štědroň, Marta a Thena Elevteriadu, Helena Vondráčková a podobne. V máji ZK ROH spolu so Slovenským ústredným výborom ZČSSP a Slovenskou požičovňou filmov v Bratislave úspešne previedli celoslovenský seminár o sovietskej kinematografii. Išlo o akciu na Slovensku dosť ojedinelú, o ktorú mal mimoriadny záujem aj Sovietsky konzulát v Bratislave. Rokovania sa zúčastnil aj sovietsky konzul s. Goroškin, tajomník konzulátu s. Tichonov a lektorka štátneho výboru pre kinematografiu pri rade ministrov ZSSR s. Zvonikovová, ktorá na seminári aj prednášala. Okrem sovietskych hostí boli na seminári vedúci funkcionári ÚV ZČSSP, riaditeľ SPF /Slovenskej požičovne filmov/ s. Lubina, jeho námestník s. Kováčik, takmer všetci kultúrni redaktori denníkov a odborných časopisov a pracovníci a funkcionári ZČSSP z celého Slovenska. Na otvorení bol prítomný aj vedúci tajomník OV-KSS s. Podolec a ideologický tajomník s. Boroška. Seminár bol dobre hodnotený v tlači a aj samotní účastníci seminára boli s organizáciou veľmi spokojní. Niektoré významné filmové diela sa využili na organizované predstavenia pre školy a odborné učilište ZSNP. Boli to filmy: Oginského polonéza, Drevená dedina, Belie sa plachta osamelá, Oslobodenie, Zachar Berkut, Pirosmeni a ďalšie. V mesiaci jún prebehol v našom meste filmový festival pracujúcich. Bolo na ňom premietnutých desať filmov. Predstavení sa zúčastnila sovietska, nemecká, rumunská a naša delegácia.

Ženská spevácka skupina súboru HRON pri ZK ROH reprezentovala úspešne naše mesto a okres v televíznej súťaži „V znamení trojky“. Bola to súťaž okresov v oblasti záujmovo-umeleckej činnosti. Z 27 okresov z celého Slovenska sa náš okres Žiar nad Hronom umiestnil na 7. mieste. Divadelný súbor ZK ROH s divadelnou hrou od Giralamo Giglé – „Geronio kontra Pologiou“ sa zúčastnil krajskej súťaže a obsadil 2. miesto. Tanečný orchester Jonika kvintet sa tiež umiestnil na 2. mieste v krajskej súťaži tanečných orchestrov. Kurzu spoločenských tancov a spoločenskej výchovy sa zúčastnilo 70 mladých ľudí nášho mesta. V septembri súbor piesní a tancov HRON bol na zájazde v Bulharsku, kde pri príležitosti štátneho sviatku vystúpil v mestách Isperrich, Kubrat, Razgrad a Loznica. Dňa 4. decembra 1972 oslávil pätnásťročné jubileum svojho vzniku tanečno – spevácky súbor ZK-ROH ZSNP, ktorý prijal meno súbor „HRON“. Veľké zásluhy na vzniku súboru mali učitelia nášho mesta, najmä jeho

prvý umelecký vedúci Emil Slaninák, zástupca riaditeľa I. ZDŠ v Žiari nad Hronom a harmonikár súboru Ján Ďurča, učiteľ Hudobnej školy v Žiari nad Hronom. Prvým organizačným vedúcim bol Ján Badinka a choreografom Ján Poliak. Súčasným choreografom je Pavol Dlhopolec. Medzi prvých členov súboru patrili: Tibor Nagy, Eva Kompasová, Ján Martinka, Jozef Bariak, Štefan Kysela a manželia Žemberovci a Meniarovci. Títo a ďalší nemenovaní ochotníci tohto 50 členného súboru hneď od začiatku preslávili meno súboru „HRON“, na ktorý môžu byť občania Žiaru nad Hronom naozaj hrdí. Za 15 rokov svojej činnosti mal súbor Hron vyše 400 celovečerných vystúpení v našom meste a okolí. V zahraničí bol 2 krát- v NDR a v Bulharsku. Súbor HRON výborne reprezentoval naše mesto a okres v súťaži „Sami sebe“ v roku 1972, ako i v krajských súťažiach, na ktorých sa zúčastňuje každý rok. I na slávnostiach spevu a tancov vo Východnej zaburácal veľký potlesk nášmu súboru. Hoci je náš okres nie folklórnou oblasťou a náš súbor musí čerpať piesne a tance z rôznych oblastí Slovenska, predsa sa v celoštátnej súťaži umiestnil na treťom mieste.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí nasledovná tabuľka:

POLITICKO-VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ:

JEDNOTLIVÉ VZDELÁVACIE	KURZY:	
AKCIE – POČET: 59	ÚČASTNÍCI: 4.527	POČET 17
ÚČASTNÍCI:346		

SÚBORY, KRÚŽKY A KOLEKTÍVY UMELECKÉHO SMERU:

POČET: 19 ČLENOVIA: 320 AKCIE, VYSTÚPENIA: 187

OSTATNÉ KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ AKCIE:

VYS.PROFESIONÁLNYCH SÚBOROV A SÓLISTOV	POČET 12	NÁVŠTEVNÍCI
7.124		9
VÝSTAVY		
83.180		
KONCERTY	4	
697		
TANEČNÉ ZÁBAVY A ĽUDOVÉ VESELICE	18	
5.453		
OSTATNÉ KULTÚRNO-SPOLOČ.AKCIE	77	
156.624		
SPOLU	120	
253.078		

Na vstupnom na všetkých osvetových akciách včítane vstupného do kín sa vybralo 1.092.617 Kčs.

ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu v roku 1972 sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výkonov a umiestnení. Najúspešnejším športovcom okresu Žiar nad Hronom v kategórii mužov sa stal ľahký atlét z TJ ZSNP 26.ročný zamestnanec druhovýroby Emil Kováč. Na majstrovstvách Slovenska v skoku ďalekom obsadil 2.miesto výkonom 712 cm. Na majstrovstvách ČSSR v hale v skoku ďalekom sa umiestnil na 4.mieste. Najúspešnejšou športovkyňou v kategórii žien bola ľahká atlétka TJ ZSNP 19.ročná študentka SEŠ Emília

Lajčiaková. Aj najúspešnejšia dorastenka za rok 1972 bola ľahká atlétka TJ ZSNP, 16.ročná študentka gymnázia Lýdia Križanová. Na majstrovstvách Slovenska v ľahkej atletike žiačok bola v behu na 600 m prvá Anna Marušková z TJ ZSNP, 14.ročná žiačka ZDŠ. Stala sa teda majsterkou Slovenska. Reprezentovala Slovensko aj v trojstretnutí Čechy-Morava-Slovensko, kde tiež zvíťazila vo svojej disciplíne v behu na 600 metrov. Lýdia Križanová sa stala majsterkou Stredoslovenského kraja v cezpoľnom behu pre rok 1972 v kategórii mladších dorasteniek a v marci vo Zvolene a v júni v Košiciach aj majsterkou Slovenska. Najúspešnejším športovcom v kategórii žiakov v okrese Žiar nad Hronom sa stal 15.ročný cyklista TJ-ZSNP V. Šimek. Družstvo starších dorastencov v basketbale sa v ročníku 1971/72 umiestnilo v I.lige na 4.mieste. Družstvo mužov v basketbale sa stalo prebormikom Stredoslovenského kraja a tým si vybojovalo účasť v najvyššej slovenskej súťaži – Slovenskej národnej lige. Dorastenci vo futbalovej lige 1971/72 – získali v jeseň 12 bodov – 9.miesto, keď zo 14 zápasov 4 vyhrali, 4 remizovali, 6 prehrali a skóre mali 16:22. A. mužstvo v Národnej futbalovej lige v ročníku 1971/72 – jeseň získalo 13 bodov, 10.miesto, keď zo 14 zápasov 5 vyhrali, 3 remizovali a 6 prehrali so skóre 11:11. V júli vzorne reprezentovali náš okres a naše mesto futbalisti TJ ZSNP v Razgrade v BĽR, kde s účastníkom II. futbalovej ligy Ludogorc Razgrad remizovali 1:1 a s účastníkom oblastného preboru Kubratom vyhrali 3:0. ÚV –Zväzarmu SSR v Bratislave za dlhoročnú a obetavú prácu vo Zväzarme udelil M. Cibulovi, tajomníkovi OV NF SSR v Žiari nad Hronom vyznamenanie „Za zásluhy a rozvoj SSR“. Vyznamenanie mu odovzdal predseda ÚV Zväzarmu SSR v Bratislave, plukovník Gvot.

VEREJNOPOLITICKÉ POMERY:

Vedenie mesta, činnosť v roku 1972 spoloč. Organizácií.

Predsedom MsNV bol súdr. Ľubor Jančok

Podpredsedom MsNV bol súdr. Ján Viežba

Tajomníkom MsNV bol súdr. Július Zamboj

Delegáti Slovenského zjazdu SZM zvolili do pléna SÚV SZM aj dvoch občanov nášho mesta, s. M. Kršiakovú, zootekničku ŠM v Žiari nad Hronom a Jána Kamenického, predsedu CZV SZM Závode SNP. 5.októbra 1972 MsV KSS, MsV NF, MsNV v Žiari nad Hronom uskutočnili v ZK ROH verejnú schôdzu strany k plneniu volebného programu MsV NF SSR. Schôdze sa zúčastnilo 250 občanov a mládeže nášho mesta.

Daň vyrúbaná obyvateľstvu MsNV za rok 1972:

1.daň poľnohospodárska	1.276	Kčs
2. daň z príjmu obyvateľstva	14.200	Kčs
3. daň domová	183.350,50	Kčs
4. poplatok z bytov	60.000	Kčs
<u>5. sp. Poplatky</u>	<u>2.000</u>	<u>Kčs</u>
Spolu:	260.826,60	Kčs

Na mimoriadnej schôdzi Rady MsNV v Žiari nad Hronom dňa 18. XII. 1972 bolo uložené podpredsedovi MsNV s. Jánovi Viežbovi zabezpečiť odsúhlasenie projektovej úlohy kultúrno-spoločenského strediska pracujúcich, čím boli spravené prvé kroky k žiadanému Kultúrnemu domu v Žiari nad Hronom.

Verejné oslavy – manifestácie:

Oslavy 24. Výročia FV sa uskutočnili na námestí V.I.Lenina o 15⁰⁰ hodine, slávnostným zhromaždením pracujúcich a mládeže nášho mesta 25. Februára 1972. Večer bola v ZK ROH slávnostná akadémia s kultúrnym programom súboru HRON. Na oslavách sa zúčastnili aj sovietski hostia, zástupcovia armády zo Sliacha. Prvomájovej manifestácie sa zúčastnilo okolo 15.000 občanov, mládeže a pionierov nášho mesta a okolia, ktorí si so záujmom prezreli 40 vkusných alegorických vozov. Slávnostným rečníkom na tejto manifestácii bola poslankyňa NZ, predsedníčka SZŽ s Helena Litvajová. Oslavy 9. mája sa konali v našom meste 6.mája manifestáciou pracujúcich a mládeže na námestí V.I.Lenina. K piatim tisícom tejto manifestácie prehovoril podpredseda ONV Ing. Emil Ivan. Oslavy SNP sa konali v našom meste dňa 26. augusta 1972. Účastníci osláv položili vence k pamätníku L. Exnára, na miestnom cintoríne a na Šibeničnom vrchu, kde bola zapálená partizánska vatra. Slávnostný prejav mal s. J. Lupták, predseda MsV KSS. V kultúrnom programe bol premietnutý slovenský film „Človek na moste“.

Oslavy 55.výročia VOSR a otvorenia Mesiaca ČSSR sa uskutočnili v našom meste 6.novembra 1972. Manifestácie sa zúčastnilo okolo 5 tisíc pracujúcich a mládeže nášho mesta. V kultúrnom programe vystúpil okrem žiakov ZDŠ a gymnázia i spevácko-tanečný súbor HRON pri ZK ROH ZSNP.

OBYVATEĽSTVO:

K 31. XII. 1972 sa zaznamenáva takýto počet obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom:

CELKOVÝ POČET	14.251	Z TOHO MUŽI:	6.918	ŽENY:	7.333
---------------	--------	--------------	-------	-------	-------

V roku 1972 sa narodilo v Žiari nad Hronom 223 detí, z toho bolo 18 detí cigánskych. Z týchto do 1 roku zomrelo 7 detí. Celkom zomrelo a pochovaných bolo v novom cintoríne v roku 1972 75 občanov. Vo veku 54 rokov koncom roku 1971 dňa 28. Decembra zomrel čestný občan nášho mesta Dr. Sergej Kuzmič Rudenko, akademik lekárskych vied, chirurg Mukačevskej nemocnice, bojovník SNP /šéflekár brigády kpt. Jána Nálepku/. Súdruh Dr. S. K Rudenko po oslobodení sa úplne vložil do rozvoja lekárskej vedy, ktorá v ZSSR aj jeho zásluhou zaznamenala veľké úspechy. Viackrát navštívil ČSSR a naše mesto. Čestné občianstvo mu bolo udelené MsNV v Žiari nad Hronom pri príležitosti 20.výročia oslobodenia mesta slávnou sovietskou armádou spolu s Petrom Jakovlevičom Chimičom, bývalým partizánom a veliteľom slávnej Červenej armády, náčelníkom partizánskej brigády kpt. Jána Nálepku. Poslednú poctu

nášmu čestnému občanovi mesta vzdali aj jeho spolubojovníci zo Slovenska a zo Žiaru nad Hronom. Česť jeho krásnej a svetlej pamiatke.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste v roku 1972 dostávalo dôchodok mesačne 1.825 ľudí. Týmto dôchodcom bola vyplatená suma za 1 rok vo výške 17.865.500 Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom. Jednorazová výpomoc bola poskytnutá 244 (sirotám a opusteným) občanom nášho mesta v celkovej výške 76.883,50 Kčs.

V roku 1972 v 5 materských školách v našom meste bolo umiestnených 460 detí. V jasliach MsNV bolo umiestnených 115 detí. V našej socialistickej vlasti je zdravotníctvo na svetovej úrovni. Ochrana zdravia človeka patrí medzi poprednú starostlivosť o človeka, ktorý je v socializme najvyššou hodnotou. Riadiacim orgánom zdravotníctva v našom meste je Okresný Ústav národného zdravia, ktorý má tri samostatné útvary: nemocnicu s poliklinikou, Závodný Ústav pri Závode SNP a okresnú hygienickú stanicu. Nemocnica s poliklinikou má kapacitu 235 postelí. Zásobovanie obyvateľstva liekmi a zdravotníckymi potrebami zabezpečujú dve lekárne.

Prvým občanom, ktorý sa narodil v roku 1972 v Žiarskej nemocnici bol syn manželov Kravárovcov, Rastislav.

Naše mesto Žiar nad Hronom získava čoraz viac na význame. Vysoká životná úroveň je badateľná v každej domácnosti, na počte áut i vo vilových štvrtiach nášho mesta. Slovenská štátna sporiteľňa v Žiari nad Hronom evidovala k 1. XII. 1972 1.006 žiadostí o motorové vozidlo. Sústreďovala od vkladateľov z mesta a blízkeho okolia okolo 130 miliónov Kčs. Tieto čísla sú taktiež dôkazom sústavného rastu životnej úrovne obyvateľov mesta a blízkeho okolia.

ROK 1973

PODNEBIE A PRÍRODA:

V roku 1973 meteorologická stanica v Žiari nad Hronom zaznamenala miernu zimu. V najchladnejšom mesiaci januári sa teplota pohybovala medzi 0 - 6°C. Teplota ani v najteplejšom mesiaci júli nevystúpila nad 29 °C. Najväčšie množstvo zrážok bolo v mesiaci júli. Ročný výkyv teplôt sa pohyboval okolo 27°C. Prvý sneh sa objavil koncom novembra a snehová pokrývka trvala až do polovice marca 1974. Maximálna vlhkosť vzduchu bola v novembri až 85%, minimálna v júli- okolo 65%. Poveternostné pomery v Žiari nad Hronom sú najvýznamnejším klimatickým faktorom. Je to preto, lebo od smeru prúdenia vzduchu závisí množstvo exhalátov v ovzduší nad mestom. Smer vetrov je daný polohou a tvarom okolitých pohorí. V roku 1973 pripadlo asi 29% na dni

s bezvetrím, čo malo priaznivý dopad na klímu mesta. Maximálny stav v Hrone bol v apríli. Minimálny stav v Hrone bol v septembri.

Opis mesta

V roku 1973 v meste Žiar nad Hronom bolo v Etape 73 započaté s výstavbou 95 bytových jednotiek ako podniková výstavba ZSNP. V Etape 70 v roku 1973 v Žiari nad Hronom bolo ukončených 198 bytových jednotiek komunálnych 66 bytových jednotiek družstevných a 66 podnikových.

V roku 1973 do akcie „Z“ bolo zaradených štrnásť akcií o celkovej hodnote diela 75.704 tisíc Kčs. Z tejto hodnoty pre rok 1973 bolo plánované prestavať 2.114 tisíc Kčs (ako združené prostriedky). Tieto prostriedky MsNV zabezpečoval z vlastných finančných prostriedkov vo výške 270.000 Kčs, s prostriedkov ONV 446.000 Kčs, ako združené prostriedky zo ZSNP a OV STO vo výške 354.000 Kčs a 1.044 tisíc Kčs s prostriedkov S – KNV. Skutočne prestavané finančné prostriedky boli vo výške 2.588 tisíc Kčs, čo je oproti pôvodnému plánu o 454 tisíc Kčs viac.

Podľa jednotlivých akcií finančné plnenie bolo nasledovné:

P.Č.	AKCIA	CELKOVÝ NÁKLAD ZA ROK 1973	PLÁN R.1973	ČERPANIE V %	PLNENIE
1.	Park nám. Lenina	551	30	30,3	100
2.	Cesty STS	1.465	100	99,7	99
3.	Rek. SKD	2.777	300	281,8	94
4.	Ihrisko I.ZDŠ	600	100	99,3	99
5.	Ihrisko IBV	607	135	107,5	79
6.	Soc. Budova	3.082	219	304,9	137
7.	Ihrisko Lad. Vieska	580	200	174,5	87
8.	Cintorín Š. Podhradie	205	81	82,5	101
9.	Rybársky dom	305	213	241,5	113
10.	Vodovod Lad.Vieska	3.100	250	175,9	74
11.	Čerp. stanica Kupča	98	50	36,5	73
12.	Reštaurácia „Lux“	95	65	65	100
13.	Nový kultúrny dom	58.809	101	586,7	581
14.	Ukončenie klziska	417	290	301,3	104
— CELKOM ZA ROK:		75.704	2134	2558	102,5

Mestský národný výbor v Žiari nad Hronom prijal výzvu MsNV Banská Bystrica a zapojil sa do súťaže NV na počesť 25. výročia februárového víťazstva pracujúcich v roku 1948 a na počesť 30. Výročia SNP. V rámci tejto súťaže bolo získaných v meste 1121 individuálnych a 70 kolektívnych socialistických záväzkov zameraných na pomoc pri plnení Volebného programu NF, na zlepšenie životného prostredia v meste a na pomoc poľnohospodárstvu. Hodnota prijatých záväzkov činila 6.297 700, - Kčs.

Na úseku svojpomocnej výstavby v investičnej časti akcie „Z“ boli prijaté záväzky v hodnote 2 377 000,- Kčs. Nesplnenie vzniklo tým, že v roku 1973 nebol do plánu výstavby v akcii „Z“ pojatý Okresný dom kultúry a vzdelávania pracujúcich, nakoľko registráciu stavby schválilo Ministerstvo výstavby a techniky SSR pre rok 1974.

Na úseku zveľaďovania mesta v neinvestičnej časti akcie „Z“ boli prijaté záväzky v hodnote 1.150 000,- Kčs a splnené v hodnote 2.328 505,- Kčs. Na úseku rozvoja služieb mesta hodnota prijatých záväzkov činí 257 624,- Kčs a hodnota splnených záväzkov je 362 350 Kčs.

Na pomoc poľnohospodárstvu boli prijaté záväzky v hodnote 125 000 Kčs a splnené sú v hodnote 458 680,- Kčs.

V zbere odpadových surovín je hodnota prijatých záväzkov 25.000,-Kčs, hodnota splnených záväzkov je 81.300,- Kčs. Na úseku iniciatívy funkcionárov a pracovníkov MsNV boli prijaté záväzky na získanie príjmov do rozpočtu MsNV navyše plánu v hodnote 91.680,- Kčs, hodnota splnených záväzkov činí 344 746,-Kčs. Hodnota všetkých splnených záväzkov k 31. XII. 1973 v rámci súťaže národných výborov činí 5.952 581,- Kčs.

Vláda SSR začiatkom decembra 1973 definitívne schválila výstavbu ODK a vzdelávania v Žiari nad Hronom. Zaregistrovala na túto stavbu sumu 57.mil. korún. Generálnym dodávateľom na stavbe bude Stavebná výroba závodu SNP v Žiari nad Hronom, ide o akciu „Z“, a tak veľmi dôležitá je pomoc občanov. Krásne dielo je už podporené 49 kolektívnymi záväzkami v hodnote niekoľko miliónov korún. Dominanta Žiaru je situovaná v priestore I. ZDŠ smerom k Handlovskej ceste. S prácami sa má začať v apríli 1974. Stanovený termín ukončenia veľmi rozsiahlej a náročnej stavby je určený na rok 1980.

23.januára 1973 bola znovu po adaptácii otvorená reštaurácia „Tatra“ a okrem toho, že slúži obyvateľom, podnik Reštaurácie v nej zriadil aj učňovský závod.

V duchu záverov XIV. Zjazdu KSČ aj Československá pošta zdokonaľuje služby verejnosti. Federálne ministerstvo spojov pripravilo novinku – poštové smerovacie čísla. V celej ČSSR sa od 1.1.1973 používajú v prepravnej službe poštové smerovacie čísla. Doterajší uzlový systém v preprave pošty už nevyhovoval, pretože je všeobecne známy nedostatok pracovníkov a veľké nároky sa kládli aj na ich zemepisné znalosti. Systém PSČ je oveľa jednoduchší a rýchlejší. Poštové smerovacie čísla sú päťmiestne. Skladajú sa z trojčísla a dvojčísla vzájomne oddelených medzerou. Naša republika je rozdelená do 10 pásiem od 1 – 10. Namiesto desiatky sa však píše nula. Trojčísle PSČ určuje pásmo, obvod zberného uhlu okresu. Dvojčísle slúži dodacím účelom. Označuje jednotlivé pošty v rámci okresu.

Od 1.VIII. 1973 je v našom meste zriadená inšpekcia verejného poriadku na základe nariadenia vlády SSR č. 18/72 Zb. a na základe udelenia výnimky Rady s KNV v Banskej Bystrici pre naše mesto. Hlavnou náplňou práce IVP je predovšetkým ochrana verejno – prospešných zariadení v meste a to sadov, parkov, verejného osvetlenia, čistota vozoviek a verejného priestranstva, kontrola stavebných povolení na rozkopávky verejných priestranstiev

a chodníkov v meste, kontrola otváracích a zatváracích hodín, ako aj boj proti alkoholizmu.

Na individuálnej bytovej výstavbe v Žiari nad Hronom v roku 1973 bolo postavených 19 bytových jednotiek. O rozvoji rozhlasu, televízie a telefónnej siete v našom meste hovorí nasledovná tabuľka.

	ROK	1971	1973
Ukazovateľ:			
ROZHLAS		1.865	1.934
TELEVÍZIA		2.999	3.248
TEL. SIETĚ			
HLAVNÉ TEL. STANICE		1.437	1.707

—

HOSPODÁRSTVO:

POĽNOHOSPODÁRSTVO – JRD v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v roku 1973 včítane bývalých JRD Krahúľ a Šašovského Podhradia poľnohospodársku pôdu v celkovej výmere 1.323 ha, z toho bolo 473 ha pôdy ornej. Najlepší obraz rastu možno vidieť z nasledujúcej tabuľky:

Plodina	obsiata plodina	hektárové výnosy	
pšenica	195 ha	43,8	metrických centov
jačmeň	104 –II-	37,5	-II-
ovos	25 –II-	29,3	-II-
zemiaky	30 –II-	203	-II-
krmna repa	3 –II-	1.050	-II-
kukurica na siláž	50 –II-	200	-II-
ďatelina	60 –II-	71	-II-
lúky	261 –II-	32	-II-

ŽIVOČÍŠNA VÝROBA:

Hovädzí dobytok	celkom	896 kusov
z toho kravy		320 –II-
Ošípané		483 –II-
Ovce	celkom	423 –II-
Z toho bahnice		211 –II-

ÚŽITOK ZO ŽIVOČÍŠNEJ VÝROBY:

výroba mlieka	995 000 litrov
Hovädzie mäso	158 000 kg
Bravčové mäso	52 200 kg
Syr	4 380 kg
Vlna	990 kg

CELKOVÁ TRŽBA:

zo živočíšnej výroby.....	6.480.000 Kčs
z rastlinnej výroby.....	1.683.000 Kčs

Hodnota investícií /budovy a stroje/.....	16.219.000 Kčs
Živý inventár /zvieratá/.....	4.000.100 Kčs

Vekové zloženie pracovníkov JRD bolo nasledovné:

<u>DO ROKOV</u>	<u>20</u>	<u>25</u>	<u>30</u>	<u>35</u>	<u>40</u>	<u>45</u>	<u>50</u>	<u>55</u>	<u>60</u>	<u>65</u>	<u>NAD 65</u>
ŽENY	2	2	7	9	8	7	12	14	7	5	-
MUŽI	-	7	7	9	7	6	9	10	10	5	2

PRIEMYSEL A OBCHOD

V marci 1973 zavítal do nášho mesta a navštívil Závod SNP člen predsedníctva

ÚV KSČ – predseda Ústrednej rady odborov s. Ing. Karel Hofman. Po besede s predstaviteľmi závodu mu riaditeľ Ing. Štulák odovzdal upomienkový darček.

6. apríla 1973 prevzal s. Ing. František Štulák z rúk Generálneho riaditeľa F. Briknera „Červenú zástavu“ riaditeľa Kovohút za dosiahnuté výsledky v druhom polroku 1972.

V mesiaci september oslávili 25. Výročie vzniku STS v Žiari nad Hronom. Po obsiahlom zhodnotení činnosti súdr. Balážom Jánom, bolo dvadsať najlepších pracovníkov odmenených. Zo slávnostnej schôdze odoslali list ÚV KSS, že pracujúci STS uznesenia IX. Zjazdu KSČ úspešne splnia.

Pracujúci Komunálnych služieb mesta Žiar nad Hronom prijali v rámci hnutia „Každý po socialisticky“ hodnotný socialistický záväzok na skrášlenie

mesta, životného prostredia, šetrenie pohonných hmôt a prekročenie plánovaných príjmov. Závazok predstavuje hodnotu 43.000 Kčs.

Žiarskym pekárom bola do užívania odovzdaná nová moderná modernizovaná linka na výrobu chleba privezená z NDR. Od augusta tak produkuje Žiarska pekáreň už 120 metrických centov výberového kvalitného chleba.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroj v našom meste bol 63 320 000 Kčs. Skutočnosť 63.987.000 Kčs, čo predstavuje 101,1 %.

Kultúrne pomery:

Školy:

Stalo sa už tradíciou, že v novom roku t.j. začiatkom januára sa stretnú najlepší pionieri s predstaviteľmi okresných a mestských orgánov. Bolo tomu tak aj tohto roku. Stretnutie malo veľmi slávnostný ráz. Začalo sa slávnostným nástupom pionierov za znenia fanfár a podania hlásenia pionierskych vedúcich. Okrem zábavno – kultúrneho programu bolo na programe aj vyhodnotenie druhej smeny súťaže pod názvom „S pioniermi leninovcami“.

Pôvodný rozpočet pre školstvo bol 3.339.000,- Kčs. V priebehu roka bol zvýšený na nákup nábytku o 105.000 Kčs, na údržbu základných prostriedkov o 720.000 Kčs a na vybavenosť škôl o 30.000 Kčs. Celkom teda rozpočet v roku 1973 činil 4.197.000,- Kčs. Plnenie bolo 4.348.000 Kčs. Prekročenie bolo o 151.000 Kčs na úseku údržby /oprava ústredného kúrenia I.MŠ/.

Plánované príjmy na úseku školstva boli splnené na 104,8% a prekročenie sa vykazuje vo výške 75.850 Kčs. Školské jedálne splnili plánované príjmy na 103,8%. Počet stravníkov v jedálňach ZDŠ bol celkom 1.844 žiakov a 151 dospelých. Počet stravníkov v materských školách a v detských jasiach bol celkom 734, z toho 668 detí a 66 dospelých.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov a učiteľov na školách v roku 1973:

NÁZOV ŠKOLY:	POČET ŽIAKOV	POČET UČITEĽOV	KOĽKO NOV. UČ. NASTÚPILO	KOĽKO ŽIAKOV NASÚPILO NA ŠTÚD.
I. ZDŠ	1 031	47	5	81
II. ZDŠ	987	40	5	50
III. ZDŠ	635	32	4	-
ZDŠ LAD. VIESKA	74	4	-	-
ZDŠ ŠAŠ. PODHRADIE	33	1	-	-
GYMNÁZIUM	247	16	-	66
SEŠ	377	21	-	12
OSOB. ŠKOLA	77	7	-	-
LŠU	509	14	-	-

Kultúra

Činnosť osvetových besied v častiach mesta Ladomerská Vieska Šašovské Podhradie ako aj činnosť ZK ROH ZSNP sa prevádzala na základe plánu práce. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečovanie prednášok, besied a ďalších jednorázových akcií a podujatí so záujmovo – umeleckej činnosti.

Stav knižného fondu mestskej knižnice v Žiari nad Hronom v roku 1973 je 15.388 zväzkov, z toho náučná literatúra pre dospelých 3 651 zväzkov, beletria pre dospelých 8 193 zväzkov, náučná literatúra pre deti a mládež 247 zväzkov, beletria pre mládež 3 297 zväzkov.

V roku 1973 prírastok knižného fondu v knižnici bol 897 zväzkov v celkovej hodnote 20.759 Kčs. Plán nákupu literatúry bol 700 zväzkov. Na nákup politickej literatúry bolo pridelených 5.000,- Kčs, ktorá suma bola vyčerpaná. Počas roku 1973 podľa pokynov bola urobená očistka knižného fondu od zastaralej a nevhodnej literatúry. Na základe toho bolo v mestskej knižnici vyradených 270 zväzkov. Taktiež boli vyradené opotrebované knihy v počte 28 zväzkov. Počet čitateľov v roku 1973 mala knižnica 1.104, počet výpožičiek 25.784.

Knižnica ZK ROH ZSNP v roku 1973 mala počet zväzkov 20.282, počet čitateľov 3.112, počet výpožičiek 56.057.

Bohatá kultúrno – politická činnosť bola vyvíjaná ZK ROH v meste Žiar nad Hronom. Na základe plánu činnosti boli zabezpečované prednášky vnútornej a zahraničnej politiky, technicko – ekonomická propagácia, zdravotnícke prednášky a ďalšie. Ďalej boli zabezpečované divadelné predstavenia, rôzne súbory piesní a tancov, ako i niektoré športové podujatia ako šachy a pod. V roku 1973 bolo poriadaných 123 kultúrnych akcií s celkovou účasťou 251.600 návštevníkov. Medzi najhodnotnejšie patria – predstavenie Slov. národného divadla s hrou Crommela „Rozkošný paroháč“ v dňoch 9.-10.septembra, za účasti hercov Soni Valentovej, Hany Meličkovej, Františka Zvaríka, Michala Dočolomanského a pod. Predstavenie sa uskutočnilo z príležitosti 20.výročia výroby hliníka v Závode SNP v Žiari nad Hronom. Júnového filmového festivalu pracujúcich sa zúčastnili aj filmové delegácie z Maďarska, NDR, ZSSR. Veľmi úspešné bolo vystúpenie sovietskeho súboru SAMOCVETY 14.XI.1973. Hlboký dojem zanechala aj premiéra slovenského filmu „Skrytý prameň“ za účasti filmovej delegácie a hlavného predstaviteľa Š. Kvietika.

Pri príležitosti 60.narodenín poetky Štefánie Pártošovej boli usporiadané pionierskymi organizáciami v našom meste a organizáciami Slovenského zväzu žien besedy o jej diele za účasti funkcionárov nášho mesta a poetky Štefánie Pártošovej. Besedy boli doplnené i výstavkou literárnych diel poetky.

V dňoch 23.-24.VI.1973 vystúpil veľmi úspešne v našom meste s novým

Na úseku činnosti Zboru pre občianske záležitosti v II. polroku 1973 bola prijatá pracovníčka do funkcie inšpektorky ZPOZu. Činnosť tohto úseku sa od tejto doby podstatne zlepšila. ZPOZ pri MsNV riadi činnosť pomocných ZPOZov na obciach v rámci matričného obvodu MsNV a to v Lovči, Lutile, Starej Kremničke, Slaskej, Lovčici-Trubíne a Dolnej Trnávke.

Činnosť ZPOZu za rok 1973 bola nasledovná:

- uvítanie detí do života	-	296
- uzavretie manželstva	-	166
- občianske potreby	-	12
- pohovory so snúbencami	-	136
- životné jubileá	-	60
- slávnostné odovzdanie obč. preukazov	-	336
- iné podujatia pre	-	1.011 obč.

Pre rok 1973 na účely ZPOZu bolo zabezpečené 20.000 Kčs. V priebehu roka na základe potreby dostali od ONV 30.000 Kčs na činnosť a vybavenie ZPOZu. Čerpané bolo 48.508,- Kčs.

Na zakúpenie hudobného nástroja boli poskytnuté investície v čiastke 19.000 Kčs.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí nasledovná tabuľka:

Politicko výchovná činnosť:

Jednotlivé vzdelávacie

Akcie - počet 63 účatníci:4.602

Kurzy:

počet: 15 účast.: 320

Súbory, krúžky a kolektívy umeleckého smeru:

POČET: 23

ČLENOVIA: 345

AKCIE, VYSTÚPENIA: 196

Ostatné spoločenské a kultúrne akcie:

	POČET:	NÁVŠTEVNOSŤ
VYSTÚPENIE PROFESIONÁL. SÚBOROV A SÓLISTOV	15	8.000
VÝSTAVY	12	96.000
KONCERTY	5	820
TANEČ. ZÁBAVY A ĽUD. VESELICE	20	5.536
OSTATNÉ KULTÚRNO-SPOLOČ. AKCIE	81	120.604
SPOLU	133	231.140

Kino „Partizán“ pri ZK ROH malo návštevnosť za rok 1973 109.527 obč. a vybrané vstupné 551.820,- Kčs.

Kino „Budovateľ“ malo návštevnosť za rok 1973 30.913 a vybrané vstupné 91.000 Kčs.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu v roku 1973 sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výkonov a umiestnení. V ankete o najlepšieho športovca okresu Žiar nad Hronom na rok 1973 sa na druhom mieste umiestnil Vladimír Jáni, 30 ročný pracovník ZSNP, kapitán a opora futbalového mužstva TJ ZSNP Žiar nad Hronom, ktoré bojuje v Slovenskej národnej lige a v Slovenskom pohári postúpilo do semifinále. Na III. mieste sa umiestnil Peter Mosný, kulturista, 24.ročný zámočník druhovýroby ZSNP v Žiari nad Hronom. Na majstrovstvách SSR obsadil II. miesto, na majstrovstvách ČSSR 6.miesto. V Slovenskej lige bol na 1.mieste aj so svojím kolektívom.

Najúspešnejšia športovkyňa nášho okresu v roku 1973 bola Emília Lajčiaková, 19 ročná pretekárka TJ ZSNP, reprezentantka Slovenska v ľahkej atletike. Na majstrovstvách Slovenska v behu na 800 m získala bronzovú medailu. Na druhom mieste v ankete skončila Mária Rojniaková, 19 ročná majsterka okresu v stolnom tenise.

Najlepšou dorastenkou okresu v roku 1973 bola ľahká atlétka TJ ZSNP Marta Križanová. Ako 16 ročná získala majstrovský titul v cezpoľnom behu na 800 m na majstrovstvách Slovenska. Na druhom mieste sa umiestnila Lýdia Križanová, 17 ročná atlétka TJ ZSNP, majsterka Slovenska v ľahkej atletike v behu na 400 m.

Dňa 28.apríla 1973 boli v našom meste usporiadané majstrovstvá Slovenska /kulturistov/ v ZK ROH ZSNP. Z našich pretekárov najúspešnejším bol Peter Mosný, ktorý obsadil druhé miesto v kategórii do 175 cm a stal sa členom širšieho kádra reprezentantov ČSSR. 19. a 20.V. 1973 konala sa v našom meste na štadióne TJ ZSNP okresná spartakiáda za účasti družobných okresov Z ČSR – Svitavy a Benešov. Zo Svitáv vystúpilo na spartakiáde 170 cvičencov z Benešova 114 cvičencov. 2.augusta 1973 sa uskutočnilo futbalové medzinárodné stretnutie SKA Rostov na Done, účastník I.ligy zo ZSSR a TJ ZSNP Žiar nad Hronom. V rámci osláv 1.mája 1973 vystúpil na našom štadióne v priateľskom futbalovom zápase účastník I.ligy, štvornásobný majster ČSSR, dvojnásobný víťaz čl. Pohára a víťaz Pohára víťazov pohárov – Slovan CHZJD Bratislava v tejto zostave: Vencel, Mutkovič, Hrivnák, Ľ. Zlocha, Medvid, J. Čopkovič, Pekarík, Ondruš, Móder, Švehlík, Masný, Joz.Čapkovič.

V Třinci uskutočnili sa majstrovstvá ČSSR škôl II. cyklu pretekov brannej zdatnosti a všestrannosti. Náš okres a Stredoslovenský kraj reprezentovali dievčatá zo SEŠ v Žiari nad Hronom, ktoré po získaní titulu majsteriek SSR získali aj titul majsteriek ČSSR pre rok 1973. Družstvo malo toto zloženie: Anna Štrpkovská, Ľudmila Baranová, Oľga Cicáková, Anežka Tökelyová, Adelheid Schwarzová a Anna Kubíková.

„Brannosťou za mier“ – pod týmto heslom sa konal v Žiari nad Hronom okresný prebor v brannej všestrannosti brancov. Preborníkom okresu pre rok 1973 sa stalo výcvikové stredisko brancov zo Žiaru nad Hronom pod vedením s. Tótha Ernesta.

14.X.1973 sa uskutočnil na námestí Š. Moysesu v Žiari nad Hronom prvý ročník motokár. Štartovalo 28 pretekárov z 10 automotoklubov zo Slovenska. Víťazom sa stal náš domáci pretekár Vladimír Farbiak z automotoklubu ČSAD Žiar nad Hronom, ktorý prevzal putovný pohár od súdr. Hromádku, riaditeľa ČSAO. V rámci osláv 20 rokov výroby čl. hliníka uskutočnil sa 1.IX.1973 na štadióne TJ ZSNP v Žiari priateľský futbalový zápas medzi hercami Prahy a Bratislavy. V pestrom programe v prestávke a po zápase vystúpili pražskí a bratislavskí herci. V septembri 1973 sa uskutočnil 10 jubilejný ročník dvojetapového cyklistického závodu „Krajom SNP“. Po prvý raz v histórii bolo naše mesto dejiskom štartu aj cieľa. Preteku sa zúčastnilo 40 pretekárov zo Slovenska a 4 pretekári z PĽR. Víťazom sa stal Peter Krupička z Interu Bratislava.

Dorastenci vo futbalovej lige obsadili v tomto ročníku 11.miesto s 18 bodmi. A-mužstvo v SNL obsadilo 6 miesto s 24 bodmi.

VEREJNO-POLITICKÉ POMERY

VEDENIE MESTA, ČINNOSŤ SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ

Predsedom MsNV v Žiari nad Hronom bol súdr. Ľubor Jančok, podpredsedom súdr. Ján Wiežba, tajomníkom MsNV súdr. Július Zamboj. V tomto roku zomreli dvaja poslanci, v júli Zamboj Július – tajomník MsNV a Mokoš Gejza – poslanec za časť mesta Šášov. Podhradie.

V doplňovacích voľbách v októbri bol odvolaný z funkcie podpredsedu MsNV a zároveň zvolený za tajomníka MsNV súdruh Wiežba Ján. Súdruh Majerský Július bol zvolený za podpredsedu MsNV. Súdruh Janek Dušan – poslanec MsNV za člena Komisie zdravotnej a soc. Zabezpečenia pri MsNV. Súdr. Baran Vladimír – poslanec MsNV bol odvolaný z funkcie člena Komisie miestneho hospodárstva a obchodu MsNV a zároveň zvolený za člena komisie na ochranu verejného poriadku.

ROZPOČET MESTSKÉHO NÁRODNÉHO VÝBORU

Prehľad plnenia príjmov a výdavkov v rozpočte MsNV za
rok 1973

Položka	Rozpočet rok 1973 tis. Kčs	Plnenie v r. 1973 tis.Kčs
Príjmy:		
Odvedy hosp.organiz.-DS	1.120,-	1.182,-
Daň z obratu – KS	-	-
Daň poľnohospodárska	1,-	1-
Daň z príjmov obyvateľstva	54,-	79,-
Daň domová	195,-	208,-
Poplatok z bytov	60,-	74,-
Správne poplatky	18,-	27,-
Poplatky zo psov	10,-	25,-
Dane a poplatky spolu	318,-	414,-
Vodné hospodárstvo	5,-	1,-
Stavebníctvo	20,-	1,-
Školstvo spolu	1.582,-	1.658,-
Zdravotníctvo – DJ	175,-	171,-
Kultúra – kina MsNV	105,-	91,-
Vnútoraná správa	4,-	3,-
Miestne hospodárstvo	820,-	895,-
Rozpočtové organizácie celkom	2.711,-	2.820,-
Odvedy miest. Prevádzkárne	-	200,-
Miestne fakult. poplatky	-	20,-

Pokuty	-	9,-
Sankčné poplatky	140,-	307,-
Náhodilé príjmy	20,-	52,-
Pohyblivá daň poľnohosp.	-	-
Úroky znakových účtov	-	12,-
Ostatné príjmy	-	-
<hr/>		
Príjmy z dopl. Rozpočtu spolu:	160,-	576,-
Príjmy z FRR zar.do rozpočtu	2.630,-	1.662,-
Výsl.fin.vyosp.organ.MsNV	-	-
Prevody z FRR. v priebehu roka	444,-	472,-
Dotácie plánované	4.900,-	4.900,-
Mimoriad. účel. dotácie	2.960,-	2.960,-
Subvencie na investície	702,-	688,-
Združ. Prostr. Akcie „Z“	-	854,-
<hr/>		
Príjmy celkom	15.945,-	16.528,-

<u>Výdavky:</u>		
Kap. 2 – vod. hospod.	40,-	49,-
6 – stavebníctvo	2.948,-	2.710,-
10 – dopravy MK	2.500,-	2.624,-
14 – školstvo	4.197,-	4.348,-
15 – zdravotníctvo	442,-	481,-
16 – kultúra	343,-	335,-
19 – vnútor. správa	1103,-	1120,-
28 – práca a soc.	160,-	143,-
39 – miestne hospod.	4.313,-	4.411,-
40 – komplet.byť.výstavba	-	-
41 – všeobec. pokles sp.	-	-
<hr/>		
Výdavky celkom:	15.945,-	16.271,-

Príjmy do rozpočtu MsNV za rok 1973 celkom	16.527.228,65,-
Výdavky na rok 1973 celkom	16.270.622,92,-

Prebytok do rozpočtu MsNV za rok 1973 Kčs 256.605,73,-

Inšpekcia verejného poriadku za rok 1973 uložila 81 blokových pokút v čiastke 2.410,- Kčs.

- prešetrila 23 sťažností rôzneho druhu
- zistila 57 poplatkov za používanie verejných priestranstiev, vrátane poplatkov za psov
- písomne upozornila 32 organizácií a občanov na rôzne nedostatky v meste za účelom ich odstránenia

- previedla 3 besedy na školách o dodržiavaní verejného poriadku v meste
- zistila 5 nedovolených živností.

Prevádzkárň pri MsNV v Žiari nad Hronom sa zamerala vo svojej činnosti pre plnenie údržby základných prostriedkov a majetku v správe národného výboru. Pre občanov poskytovala služby ako montáž ústredného kúrenia a montáž plynových prípojok a spotrebičov: V III. štvrtroku sa zamerala na asanáciu cintorína. Táto úloha bola uložená nadriadeným orgánom za účelom výstavby cesty smerom na Handlovú. K 31.XII.1973 dosiahla prevádzka tržby v čiastke 2.966.415,60,- Kčs, z toho tržby od obyvateľstva 29.078,20 korún. Výdavky na prevádzku činili 1.328.064,49,- Kčs. Z toho na výplatu miezd 888.194,- Kčs. Ako prebytok hospodárenia za rok 1973 bolo odvedené 200.000,- Kčs do rozpočtu MsNV.

Verejné schôdze strany sa uskutočnili v roku 1973 dve. Za účasti 1.150 občanov. Novembrovej verejnej straníckej schôdze sa zúčastnil i podpredseda Slovenskej národnej rady súdr. Štencel. Mestskej konferencie KSS 17.III.1973 sa zúčastnilo 142 delegátov. Správu o činnosti MsV KSS v Žiari nad Hronom predniesol predseda organizácie súdruh Lupták Jozef. Rokovanie sa nieslo v znamení hesla „Úlohy XIV. Zjazdu čestne splníme“.

12. septembra 1973 zavítal do nášho mesta na krátku oficiálnu návštevu generál Egid Pepich, predseda Slovenského ústredného výboru Zväzarmu. Na záver návštevy mu súdr. Anton Podolec, vedúci tajomník OV KSS odovzdal pamätnú medailu 20.výročia výroby čsl. Hliníka.

Verejné oslavy, manifestácie

Oslavy 25. Výročia Februárového víťazstva sa uskutočnili v Žiari nad Hronom dňa 26.II.1973 na námestí V. I. LENINA o 15⁰⁰ hod. slávnostným zhromaždením pracujúcich a mládeže nášho mesta. Slávnostný prejav mal ved. tajomník OV KSS súdr. Anton Podolec. Večer oslavy pokračovali v ZK ROH slávnostnou akadémiou. Na oslavách sa zúčastnili aj sovietsky hostia.

2. apríla 1973 oslávili pracujúci nášho mesta 28. výročie oslobodenia mesta slávnou Sovietskou armádou. Slávnostný prejav predniesol s. Ján Wiežba, podpredseda MV NF SSR. Oslavy pokračovali kultúrnym programom miestnych škôl v ZK ROH ZSNP.

Prvomájovej manifestácie sa zúčastnilo v Žiari nad Hronom 12.000 občanov, mládeže a pionierov nášho mesta a okolia. Po manifestácii oslavy pokračovali športovým popoludním a kultúrnym programom v PKO.

Oslavy oslobodenia našej vlasti Sov. armádou sa konali v našom meste 6.mája manifestáciou pracujúcich a mládeže na námestí V.I.LENINA. Osláv sa zúčastnilo štyritisícpäťsto občanov.

Oslavy 29. výročia SNP, spojené s oslavami 20 rokov čsl. hliníka v Závode Slov. národného povstania a okresnými dožinkami začali už 23.augusta 1973 večerom pracujúcich a kultúrnym programom v ZK ROH. Pokračovali 24.augusta manifestáciou na námestí V.I.LENINA a kladením vencov k pamätníku L.EXNÁRA. Dňa 25.augusta okresnými dožinkami v PKO.

Oslavy 56.výročia VOSR a mesiaca ČSSP boli v Žiari nad Hronom dňa 6.novembra 1973 na námestí V.I.LENINA o 14:30 hodine. Po príchode hviezdicovej štafety oslavy pokračovali manifestáciou pracujúcich a mládeže. O 18:00 hod. kultúrnym programom v ZK ROH ZSNP divadelným predstavením Divadla J. G. Tajovského zo Zvolena s hrou „Valentín a Valentína“.

Obyvateľstvo

K 31. XII. 1973 sa zaznamenáva takýto počet obyvateľstva v našom meste:

ženy	7.596	muži	7.009	cel. počet	14.695
------	-------	------	-------	------------	--------

V tomto roku sa v Žiari nad Hronom narodilo 267 detí. Z toho 16 detí cigánskych. Zomrelo 69 občanov, z toho 12 malo občiansky pohreb.

Sociálne pomery a zdravotníctvo

V našom meste v roku 1973 dostávalo dôchodok 1865 občanov. Týmto dôchodcom bola vyplatená suma vo výške 22.450.000 Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, sirotám a opusteným deťom. Bolo poskytnuté 215 príspevkov vo výške 97.078 Kčs. V piatich materských školách bolo umiestnených 460 detí. V detských jasliach 115 detí. Tak ako vo všetkých oblastiach rozvoja mesta Žiar nad Hronom, aj rozvoj zdravotníctva zákonite a veľmi úzko súvisí s budovaním ZSNP. Už pri výstavbe závodu vzniká v priestoroch rozsiahleho staveniska závodu, Závodný ústav národného zdravia v Žiari nad Hronom i s lôžkovou ošetroňou, hlavne pre potreby stavebných robotníkov – zamestnancov Stav. závodov Hron. Závodný ústav bol umiestnený v provizórnych drevených prízemných barakoch a pracovali v ňom 4 závodní lekári, 2 stomatológovia, 1 chirurg a 27 ostatných zdravotníckych pracovníkov. Po dostavbe ZSNP dostáva aj Závodný ústav národného zdravia v roku 1953 účelove vybudovanú budovu pre odborné služby a lôžkovú ošetroňu s kapacitou 30 postelí. V roku 1973 má Závodný ústav národného zdravia už celkom 65 zdravotníckych pracovníkov, z toho 7 závodných lekárov, 3 stomatológov, 1 internistu, 1 chirurga. Od roku 1954 je riaditeľom ZÚNZ MUDr. Viktor Pulmann, rodák z Pezinka pri Bratislave.

Keď ešte terajší Žiar nad Hronom, vtedy ešte Kríž nad Hronom patril do okresu Kremnica, v súvislosti s rozvojom výstavby ZSNP a s výstavbou nového mesta, položením základného kameňa v septembri 1958 - bola započatá výstavba novej nemocnice s poliklinikou s kapacitou 225 postelí s investičným nákladom 22 miliónov korún. Výstavba bola ukončená v roku 1963 a nemocnica s poliklinikou bola odovzdaná do prevádzky dňa 2. septembra 1963. Od otvorenia prevádzky sa ukázalo, že táto nemocnica s poliklinikou kapacite nepostačuje. Táto skutočnosť sa ukázala zvlášť potom, čo nemocnica s poliklinikou prevzala funkciu okresnej nemocnice v novovybudovanom okr. meste Žiar nad Hronom.

V Žiari nad Hronom vzniká riaditeľstvo okr. ústavu národného zdravia a okresná hygienická stanica, ktoré riadia zdravotníctvo celého okresu Žiar nad Hronom.

ŠTRUKTÚRA ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ V MESTE ŽIAR NAD HRONOM

1. Riaditeľstvo Okresného ústavu národného zdravia a okresná hygienická stanica, ktoré riadia zdravotníctvo celého okresu Žiar nad Hronom.

- je riadiacim orgánom zdravotníckych služieb v okrese po stránke liečebno-preventívnej starostlivosti, lekárskej služby a ekonomiky zdravotníckych zariadení

2. Okresná hygienická stanica:

- je zariadením OÚNZ, ktoré riadi a vykonáva činnosť na úseku hygieny a epidemiológie so zameraním na zdravé životné a pracovné prostredie

Okresná hygienická stanica má tieto oddelenia:

- odd. protiepidemické
- -II- hygieny práce
- -II- hygieny výživy
- -II- komunálnej hygieny
- -II- školskej hygieny
- -II- mikrobiologické laboratórium
- -II- chemické laboratórium

Nemocnica s poliklinikou Žiar nad Hronom

Skladá sa z týchto častí:

1./ poliklinická časť: poskytuje tieto ambulantné všeobecné i odborné služby:

Vnútorne lekárstvo -	3 lekári
Choroby dýchacích ciest a tbc -	1 lekár
Nervové choroby -	1 lekár
Duševné choroby -	1 lekár
Detské choroby -	5 lekárov
Ženské a pôrod.-	2 lekári
Chirurgické -	2 lekári
Očné -	1 lekár
Kožné -	1 lekár
Dorastové -	1 lekár
Telovýchova -	1 lekár
Všeobecné -	5 lekárov
Krčno – nosno – ušné -	1 lekár
Logopedické -	1 logopéd

2./ Posteľová – nemocničná časť: poskytuje nemocničné liečenie pacientom na týchto základných oddeleniach:

- oddelenie interné má	- 60 postelí
- oddelenie detské má	- 55 -II-
- oddel. gynekolog.-pôrodnice má	- 50 -II-
- odd. chirurgické má	- 65 -II-
- odd. aneste. – resusc. má	- 5 -II-

3./ Spoločné liečebné a vyšetrovacie zložky: zabezpečujú vyšetovanie a liečebné procedúry pacientom ambulantným i pacientom z posteľových oddelení.

Sú to:

- odd. klinickej biochémie
- odd. fyziatricko –rehabilitačné
- odd. röntgenologické
- odd. patologicko – anatomické

4./ Lekárne: zabezpečujú zásobovanie obyvateľstva liekmi a zdravotníckymi potrebami. V Žiari nad Hronom sú 2 lekárne.

VEDÚCI PRACOVNÍCI V ZDRAVOTNÍCTVE:

Riaditeľstvo OÚNZ v Žiari nad Hronom:

Prvým riaditeľom OÚNZ bol MUDr. Ján Mátoška, účastník SNP, ktorý v roku 1964 odišiel do funkcie riaditeľa OÚNZ vo Zvolene. Od roku 1964 dosiaľ je riaditeľom OÚNZ MUDr. Hrdý Jozef, rodák z Lad. Viesky, promoval na LF v Bratislave. Zástupcom riaditeľa OÚNZ pre riadenie liečebno – preventívnej starostlivosti je MUDr. Kamil Snopko, rodák z Predajnej, okr. Banská Bystrica, promoval na LF KU v Prahe. Vedúcim hospodársko – technickej služby R-OÚNZ je Matej Stančok, rodák z Novej Bane. Vedúcim právneho oddelenia R-OÚNZ je JUDr. Skladaný Ľubomír, rodák z Klenovca, promoval na PF KU v Prahe. Vedúcim lekárenskej služby je okresný lekárnik PhMr. Štefan Rúžička, rodák zo Sládečkoviec, promoval na farmaceutickej fakulte v Bratislave. Vedúcou sestrou OÚNZ je od roku 1960 s. Matilda Holecyová, rodáčka z Ratkovej.

OKRESNÁ HYGIENICKÁ STANICA

Riaditeľom OHS a okresným hygienikom je MUDr. Hlavnička Vladimír, rodák zo Zomboru, promoval na KU v Prahe. Ved. protiepidemiologického odd. MUDr. Havničková Dagmar, rodáčka z Havlíčkovho Brodu, promovala na LF KU Praha. Ved. hygieny práce – MUDr. Jauschová Jarmila, rodáčka z Palúdzky, promovala na LF UK Praha. Ved. hygieny výživy – MUDr. Stasselová Mária, rodáčka z Dolných Hámrov, promovala na VŠP veter. Košice. Ved. Komunálnej hygieny – Ing. Henč Ivan, rodák zo Žiaru nad Hronom, promoval na SVŠT Bratislava. Ved. školskej hygieny MUDr. Mayerhofferová Sylvia, rodáčka z Lučenca, promovala na LF KU Praha. Ved. mikrobiologického laboratória – prom. biológ Šaušová Bohumíra, rodáčka zo Žiaru nad Hronom, promovala na Prírodovedeckej fakulte v Bratislave. Ved. chemického laboratória – Ing. Lukáčová Viera, rodáčka zo Zvolena, promovala na SVŠT – chemickej fakulte v Bratislave.

NEMOCNICA S POLIKLINIKOU V ŽIARI NAD HRONOM

Prvým riaditeľom bol MUDr. Ivan Obucha a to od otvorenia od 2.IX. 1963 do 1.IX.1964. Od 1.IX.1964 do 30. VI. 1973 bol riaditeľom MUDr. Snopko Kamil, ktorý v tom čase odišiel do funkcie zástupcu riaditeľa OÚNZ pre riadenie liečebno – preventívnej starostlivosti. Terajším riaditeľom je MUDr. Karol Martinček, rodák z Gbelian okr. Žilina, promoval na LF UK v Prahe. Vo funkcii hosp. správcu NsP sa vystriedalo od jej otvorenia viacej pracovníkov. Boli to: Ján Žigo, rodák z Haliča pri Lučenci, Ján Kršiak, rodák z Trubína okr. Žiar nad Hronom, Teodor Malý, rodák zo Zlatých Moraviec a od roku 1971 funkciu správcu zastáva Ing. Julovej, Juraj Kubík, rodák z Pitelovej, okr. Žiar nad Hronom. Vo funkcii vedúcej sestry nemocnice s poliklinikou od jej otvorenia do roku 1971 pracovala s. Nina Martinčeková, rodáčka z Litoměříc a od roku 1971 je vo funkcii ved. sestry Anna Švandová, rodáčka zo Žarnovice.

PREDNOSTOVIA NEMOCNIČNÝCH ODDELENÍ

Prednosta interného oddelenia – MUDr. Ján Kollár, rodák z Brovníka pri Krupine, promoval na LF v Košiciach. Prednosta detského oddelenia – MUDr. Jozef Řídky, rodák z Mladošovic, okr. Třeboň, promoval na LF KU v Prahe. Prednosta gynekologicko – pôrodnického odd. – MUDr. Ján Straka, zaslúžilý lekár, rodák z Kláštora pod Znievom, promoval na LFUK v Bratislave. Prednosta chirurgického odd. – MUDr. Arnošt Bodor, rodák z Opatovej pri Lučenci, promoval na LF KU v Prahe. Prednosta anestezi.-resusc. oddelenia – MUDr. Zlatica Skladanová, rodáčka z Nižného Skalníka pri Rimav. Sobote, promovala na LF v Brne.

PREDNOSTOVIA SPOLOČNÝCH VÝŠETROVACÍCH A LIEČEBNÝCH ZLOŽIEK

Prednosta klinickej biochémie: MUDr. Jozef Sobotka, rodák z Ivančíc, promoval na LF v Brne. Prednosta FRO, MUDr. Anna Bodorová, rodáčka z Volyně, promovala na LF Brno. Prednosta radiagnostiky MUDr. Vilibald Darmo, rodák zo Šišova, promoval na LF KU v Prahe.

PREDNOSTOVIA POLIKLINICKÝCH AMBULANTNÝCH ODDELENÍ

Prednosta zubného odd.: MUDr. Slavoj Formáček, rodák z Českého Tešína, promoval na LF v Brne. Prednosta TBC oddelenia MUDr. Dezider Šiška, rodák zo Šuraniek, promoval na LF v Brne. Prednosta ORL odd. MUDr. Vojtech Budinský, rodák z Nového Tekova, promoval na LF v Bratislave. Prednosta očného odd. MUDr. Miroslava Straková, rodáčka z Trzebnie v Poľsku, promovala na LF Bratislava. Prednosta kožného odd. MUDr. Ľudmila Benčová, rodáčka z Novej Bane, promovala na LF v Bratislave. Prednosta psychiatrického odd. MUDr. Marian Martinec, rodák zo Zuberca, promoval na LF KU Praha. Prednosta neurologického

odd.: MUDr. Jozef Minarčík, rodák z Veľkých Karlovíc, promoval na LF v Brne. Prednosta ŠZS: MUDr. Magda Bolyová, rodáčka z Nemeckej, promovala na LF v Bratislave. Prednosta dorastového odd. MUDr. Helena Kolárová, rodáčka z Petrikoviec, promovla na LF v Košiciach. Prednosta telovýchovného odd.: MUDr. Karol Martinček, rodák z Gbelian, promoval na LF KU Praha. Prednosta onkol. odd. MUDr. Žofia Urbančoková, rodáčka z Bocanoviec, promovala na LF UK v Bratislave.

OBVODNÍ LEKÁRI:

I.obvod Žiar nad Hronom – MUDr. Jozef Remšík, rodák z Pruského, promoval na LF v Brne. II. obvod MUDr. Vladimír Profous, rodák z Čierneho, promoval na LF v Bratislave. III. obvod MUDr. Alojz Vido, rodák z Prievidze, promoval na LF v Bratislave. IV. obvod MUDr. František Medzihradský, rodák z Habovky, promoval na LF KU v Prahe. V. obvod MUDr. Lýdia Cígerová, rodáčka z Hronskej Dúbravy, promovala na LF v Košiciach.

DETSKÍ LEKÁRI:

MUDr. Juraj Bendžala, rodák zo Žiliny, promoval na KU Praha. MUDr. Bendžalová Mariana, rodáčka z Pukanca, promovala na LF KU Praha, MUDr. Bencová Anna, rodáčka z bojnic, promovala na LF v Brne. MUDr. Štenclová Oľga, rodáčka z Banskej Hodruše, promovala na LF v Bratislave.

ZUBNÍ LEKÁRI:

MUDr. Brocková Oľga, rodáčka z Krupiny, promovala na LF v Bratislave. MUDr. Krňčoková Viera, rodáčka z Lutily, promovala na LF v Bratislave. MUDr. Kučera Ján , rodák z Hriňovej, promoval na LF v Košiciach. MUDr. Svetlák Dezider, rodák zo Štiav. Baní, promoval na LF v Olomouci. MUDr. Benciová Anna , rodáčka z Ihráča, promovala na LF v Bratislave.

LEKÁRNE:

Vedúcim lekárnikom lekárne č. 56 – 01 na ulici ČSA v bloku F je PhMR Viliam Šubert. V tejto lekárni pracujú 4 magistri farmácie a 5 ostatných pracovníkov. Vedúcim lekárnikom lekárne č. 56 – 05 na námestí V.I. LENINA č. 2 Je PhMR Štefan Ružička. V tejto lekárni pracuje 5 magistrov farmácie a 4 ostatní pracovníci.

Z uvedených údajov je jasné vidieť, že rozvoj zdravotníctva v Žiari nad Hronom, najmä v rokoch 1963 až 1973 zaznamenal nebývalý rozvoj. Nemožno ináč ako konštatovať a zdôrazniť, že tento rozvoj bol a je možný len v socialistickej spoločnosti, pretože táto spoločnosť realizuje i zdravotnícku politiku KSČ v záujme hlavného cieľa, v záujme zvyšovania životnej úrovne všetkých pracujúcich, v záujme zabezpečenia životných istôt každého človeka v zdraví i chorobe.

ROZVOJ ZDRAVOTNÍCTVA V MESTE ŽIAR NAD HRONOM OD ROKU 1964 - 1973

PRACOVNÍCI:

Zdrav. Pracovníci podľa kategórie	1964	1973
lekári a iní odborní pracovníci	38,13	63,32
strední zdravotní pracovníci	127,-	207,76
nižší zdravotní pracovníci	35,75	26,67
pomocní zdravotní pracovníci	-	16,68
technic.- hospodár. Pracovníci	7,-	18,63
prevádzka	50,-	102,08
spolu	257,88	

Rozpočtové náklady	1964	1973	spolu za r.64-73
Celkový rozpočet NsP Žiar n/Hr.	5 821 000	9 929 000	78,520
tis.			
Z toho:			
Náklady na lieky	2 096 000	3 597 000	29,362
tis.			
POČET ODLIEČENÝCH PAC. V NEMOC.12 033		12 416	124 310
POČET AMBULANTNÝCH PACIENTOV	245 405	319 108	3,210 188

ROK 1974

OPIS MESTA

V akcii „Z“ bolo v roku 1974 schválené radom MsNV celkom 8 akcií s celkovým rozpočtovým nákladom 70.810.000,- Kčs. Z plánovaných finančných prostriedkov 4.436.000,- Kčs bolo v roku 1974 prestavané 4.332.000,- Kčs. Celkom plán bol splnený na 90%. Hodnota diela bola vytvorená za 5.183.000,- Kčs.

Kompletná bytová výstavba /KBV/ sa prevádzala v sídlisku etapy 70 a 73, ktorá je umiestnená v severnej časti mesta Žiar nad Hronom. Ďalšia časť KBV sa prevádzala v sídlisku Pod Vríšky, ktoré je umiestnené juhovýchodne pod mestom Žiar nad Hronom. Podľa jednotlivých dodávateľov plán KBV pre rok 1974 v meste Žiar nad Hronom ako aj jeho plnenie bolo nasledovné:

Etapa 70: stavebná organizácia – Priemstav Prievidza plán: 3.092.000,- Kčs plnene: 2.460.000,- Kčs, t.j. 79,6%. Etapa 73: stavebná organizácia – Priemstav Prievidza, plán: 12.877.000,- Kčs, prestavané bolo 13.772.000,- Kčs.

Ďalším dodávateľom bol závod SNP, ktorý prevádzal výstavbu 2x48 bytových jednotiek, bloky A,B Jadran a zahajoval 219 bytových jednotiek blok 24. Finančný plán predstavoval 6.466.000,- Kčs, z ktorého bolo prestavané 5.744.000,- Kčs. Sídlisko Pod Vríšky: stavebná organizácia – Prefmonta Bratislava. Plán predstavoval 4.745.000,- Kčs. Prestavané bolo 2.676.000,- Kčs, čo predstavuje 56,4 %.

Výstavba nového kultúrneho domu bola zahájená už roku 1973, ale s prácami sa začalo až v II. polroku 1974. Dodávateľom stavby bol Závod SNP. V roku 1974 bolo v rámci individuálnej bytovej výstavby v Žiari nad Hronom zostavaných 30 rodinných domkov, z ktorých 15 je pripravených ku kolaudácii. Ukončenie rodinných domkov bolo brzdené zo strany Prefmonty a Okr. investičného ústavu, ktorí nevedia zabezpečiť ukončenie inžinierskych sietí pre tieto už hotové rodinné domky. V priebehu roku 1974 nebolo vydané žiadne stavebné povolenie na výstavbu rodinného domku. Povolené boli len prístavby a prestavby menšieho rozsahu.

Rozpočet MsNV na rok 1974 v príjmovej časti v pláne počítal 20.320.400,- plnenie bolo 22.359.000,ô Kčs, čo predstavovalo 110%. Výdavky – plán 20.320.400,-Kčs. Plnenie bolo 20.109.000,- Kčs, čo predstavuje 98,9%.

Hospodárenie MsNV spolu s podriadenými rozpočtovými organizáciami skončilo prebytkom 2.250.620,- Kčs. Tieto prostriedky po finančnom vysporiadaní sa stali zdrojom pre zostavenie fondu rozvoja a rezerv na rok 1975.

Socialistická súťaž bola zameraná hlavne na zveľaďovanie a skrášľovanie mesta, životného prostredia. Pre rok 1974 obyvatelia, podniky a závody nášho mesta prijali celkom 3.094 individuálnych a 95 kolektívnych záväzkov v celkovej hodnote 7.166.650,- Kčs. Vďaka dobrej organizátorskej práci v podnikoch, závodoch a organizáciách ako i za pomoci poslancov MsNV a občianskych výborov záväzok bol splnený, ba prekročený a predstavoval celkovú hodnotu 8.065.000,- Kčs. V rámci socialistického záväzku bola poriadaná v dňoch 24. a 25. VIII. 1974 okresná smena na počesť 30. výročia

SNP. V priebehu týchto smien na prácach zveľaďovania nášho mesta sa zúčastnilo 9.600 občanov. Odpracovali celkom 44,265 brigádnických hodín v hodnote 528.831,- Kčs. Bolo zozbierané 83.460 kg železa, 12.100 kg papiera, 2.307 kg textilu a 420 kg skla.

Na základe výzvy MsNV Brezno a MsNV Čadca náš MsNV spolu so ZSNP sa prihlásil do súťaže miest a podnikov stredoslovenského kraja pod názvom „Cesta slávy „SNP“. Za partnerov nám boli pridelení MsNV Lučenec a Poľana Opatová.

Súťaž bola zameraná na výstavbu a zveľadenie sociálnych a kultúrnych zariadení. V priebehu roka sa prevádzalo jej priebežné hodnotenie. Konečné hodnotenie bude prevedené v roku 1975.

HOSPODÁRSTVO:

POĽNOHOSPODÁRSTVO.

Zvýšenú výrobu už nie sú schopné zabezpečiť JRD s malou výmerou poľnohospodárskej pôdy. Preto podľa schválenej koncepcie rozvoja poľnohospodárstva v okrese Žiar nad Hronom do roku 1990 počíta sa s vytvorením 9 veľkých poľnohospodárskych podnikov. Od januára 1974 došlo takto k zlúčeniu JRD Žiar nad Hronom s JRD Lutila. Zlúčenie družstva prijali spoločný názov JRD Československo-sovietskeho priateľstva. Výmera poľnohospodárskej pôdy nového družstva je 2253 ha, z toho ornej pôdy 1052 ha. Lúk je 407 ha, pasienkov 744 ha. Celkový počet pracovných síl je 311. Sídlo JRD je v Žiari nad Hronom.

Prezident republiky udelil v minulom roku JRD – ČSSP v Žiari nad Hronom za úspechy v pestovaní obilnín a za vzorné plnenie nákupu poľnohospodárskych výrobkov, štátne vyznamenanie „Za zásluhy o výstavbu“. JRD v žatve roku 1974 zobralo napr. z 35 hektárovej parcely po 64 metrických centov mironovskej pšenice. Priemerným výnosom 46,2 metrických centov obilia z hektára, umiestnili sa žiarski družstevníci na druhom mieste v okrese.

Pri orbe im výdatne pomáhal traktor Škoda 18. Dvojriadkovým kombajnom zozbierali denne až 150 metrických centov zemiakov. Pokrok a nová technika preniká aj do živočíšnej výroby. Vo výkrmniach hovädzieho dobytku nechýbajú napríklad automatické linky na výkrm teliat, mechanizácia skultúrňuje prácu i pri chove ošípaných. Tieto skutočnosti veľmi pozitívne vplývajú na rozvoj pracovnej aktivity a socialistického súťaženia. V rámci JRD v živočíšnej výrobe súťažia o hrdý titul BSP štyri kolektívy. Tie stoja aj v čele úspešnej realizácie celodružstevného zväzku dodať mäso, mlieko a zemiaky v hodnote 100 tisíc Kčs navyše plánu.

Najúspešnejším rokom v piatej päťročnici na štátnom majetku v Žiari nad Hronom bol rok 1974, keď priemerné výnosy pšenice z 1 ha boli 39,5q /rekord Dolná Ždaňa 52,7q/, jačmeň 38,39 q. Pri zemiakoch sa dosiahlo na hospodárstve Lovča 231,6 q z hektára, v Hliníku nad Hornom 118,5 q z hektára. Horčice pestovali na 60 ha v Hliníku nad Hronom a dosiahli 6,4 q z hektára. V živočíšnej výrobe bol takýto stav:

hovädzí dobytok	2832 kusov (z toho 1280 kráv)
ošípaných	3539 -II- (z toho 270 prasníc)
oviec	562 -II-

Výroba mlieka na dojniciu bola 2972 litrov. Prírastky u hovädzieho dobytku 0,51 kg, prírastky u ošípaných 0,39 kg, výroba syra na dojnú ovcu 19,8 kg, získaná vlna spolu 770 kg. Súčasná poľnohospodárska veľkovýroba Štátneho majetku v Žiari nad Hronom je príkladom socialistického poľnohospodárstva.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Pracujúci ZSNP v Žiari nad Hronom boli jedným z vyzývateľov do súťaže k 30. Výročiu oslobodenia našej vlasti slávnou sovietskou armádou. V prijatom socialistickom záväzku si dali za úlohu prekročiť do konca roka výrobu tovaru o 5 miliónov päťsto tisíc korún a o 4 900 000,- Kčs znížiť materiálne náklady. Odpracovať 14 000 brigádnických hodín v hodnote vyše 263 000 Kčs a splniť úlohy 5 päťročnice vo výrobe tovaru o 2 mesiace skôr, čo predstavuje navyše hodnoty za 320 000 000,- Kčs.

V piatok 18. januára 1974 v ranných hodinách za prítomnosti s. A Podolca, vedúceho tajomníka OV KSS, RS DR N. s. Adamca tajomníka OV KSS a vedenia závodu, vyrobili v Závode SNP v Žiari nad Hronom miliónu tonu Československého hliníka – slávnostnú tavbu urobil súdruh Karol Miniarik, hlavný majster elektrolyzy. Súdruh Miniarik aj v roku 1953 urobil tavbu 1.tony elektrolytického hliníka v republike. 1.apríla 1974 sa zlúčil Lesný závod Žiar nad Hronom - Šašovské Podhradie s Lesnou správou Trnavá Hora – Jalná a vytvoril Lesný závod Žiar nad Hronom, ktorý bude hospodáriť na 24 832 ha pôdy. Lesné správy budú v Ihráči, Kremnici, Hornej Ždani, v Trnavej Hore – Jalnej a v Žiari nad Hronom.

Poľnohospodársky nákupný a zásobovací podnik Banská Bystrica, odštepny závod Žiar nad Hronom, vo svojej náplni práce okrem iného zabezpečuje výrobu krmných zmesí, nákup a odbyt rastlinných a živočíšnych výrobkov, zásobuje poľnohospodárske podniky priemyselnými hnojivami, osivami a ostatnými hospodárskymi potrebami. Pre plnenie plánovaných úloh žiarsky PNZZ má k dispozícii jedno obilné silo a 13 skladov pre 27.000 ton obilia, ďalej sušiareň mlieka a zemiakových vločiek s ročnou kapacitou 4,5 milióna litrov spracovaného mlieka a 3 700 ton zemiakov.

V roku 1973 celopodnikový socialistický záväzok predstavoval hodnotu 505 360 Kčs, pracujúci ho prekročili o vyše 3,5 milióna Kčs. Pre rok 1974 PNZZ v Žiari nad Hronom prijal výzvu krajského podniku v Banskej Bystrici a na jej základe rozvinul záväzkové hnutie k 30.výročiu SNP a 25.výročiu socialistického poľnohospodárstva. Pracujúci prijali 20 kolektívnych a 7 individuálnych záväzkov v celkovej hodnote 612 tis Kčs.

Okresný stavebný podnik v Žiari nad Hronom počnúc júlom 1974 zaviedol do svojho výrobného programu novú prevádzku, zámočnícku dielňu umeleckých remesiel so sídlom v Kremnici, so zameraním na práce kovárske a kovotepecké v kombinácii s tradičnými i netradičnými materiálmi.

Preglejkári zo Žiaru nad Hronom – Šašovského Podhradia úlohy plánu v tomto roku splnili a prekročili o 1,5 milióna korún. Ich kvalitné ihličnaté doskové rezivo nachádza popri tuzemskom odbyte aj veľký odbyt na zahraničnom trhu. Rezivo expedujú do Francúzska, Holandska, NSR, Talianska, Rakúska a Maďarska. Tohto roku ho dodali 1680 m³, čo predstavuje hodnotu tovaru za 2,4 milióna Kčs. Svojou zodpovednou prácou žiarski preglejkári dokazujú, že putovná štandarda podnikového riaditeľstva a podnikového výboru pri n.p. Preglejka Žarnovica je v správnych rukách.

V mesiaci novembri 1974 zamestnanci závodu ČSAD v Žiari nad Hronom oslávili 25 rokov socialistickej automobilovej dopravy v okrese. Na slávnostnom aktíve vyznamenali za dlhoročnú prácu v ČSAD zlatou medailou Jána Hudeca, striebornými medailami – Jána Urblika, Ladislava Tomku, Pavla Janiča, Júliusa Baláča – bronzovými medailami – Júliusa Koledu, Františka Mihálika, Teréziu Škriniarovú a Imricha Paulu. Čestné uznanie udelili ďalším 92 pracovníkom podniku. Vyhodnotili a odmenili aj vodičov v súťaži „Jazdím bez nehody“ medzi najlepších patria Anton Návarka, Alojz Kliman, Imrich Nevolný, ktorí najzdili po 1.250 tis. km bez nehody. Milionármí sú i Július Koleda, Emil Slašťan a Pavel Cibula.

V máji 1974 tajomník ONV v Žiari nad Hronom súdruh Jozef Osvald a Ing. Jaromír Maršálek, na slávnostnom zhromaždení v B. Bystrici prevzali z rúk vedúceho tajomníka S KV KSS Dr. V. Pirošíka štátne vyznamenanie – Za vynikajúcu prácu. Vysoké pocty im udelil prezident republiky pri príležitosti slávných májových dní. U súdruha Jozefa Osvalda bola takto ocenená jeho takmer 30 ročná práca v národných výboroch a vynikajúce pracovné výsledky, ktoré sústavne dosahuje. Súdruh Ing. Jaromír Maršálek je priekopníkom jedinečného hnutia stotisícárov.

Za príkladné plnenie pracovných úloh dostal štátne vyznamenanie od prezidenta republiky tiež Jozef Záhorský, pracovník OSO v Žiari nad Hronom.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroja v Žiari nad Hronom za rok 1974 bol 65.501 tis. Kčs, skutočnosť 67.166 tis. Kčs, čo znamená plnenie na 102 %.

KULTÚRNE POMERY

ŠKOLY:

Celá výchovnovyučovacia práca v roku 1974 bola vedená v znamení významných výročí: 25. Výročia založenia pionierskej organizácie a 30. Výročia SNP.

V jazyku slovenskom vstúpili učitelia lásku k rodnej reči, k rodnému mestu, lásku k našej vlasti, pestovali u detí socialistický internacionalizmus. Využili k tomu úryvky z kníh, doplnkové čítanie, slohové práce a pod. Žiaci písali práce ako: Moje mesto, Ako sa rodila sloboda, Po stopách SNP, List sovietskym priateľom a pod. Ku krásnemu hovorenému a prednesenému slovu viedli učitelia v príprave žiakov na súťaž v prednese prózy a poézie. Pekné úspechy dosiahli žiaci žiarskych škôl v obvodných a okresných kolách. Najväčší úspech dosiahol Ivan Ivanič z 3. ZDŠ, ktorý v prednese prózy obsadil v krajskom kole 1. miesto a postúpil do národného kola v Dolnom Kubíne.

V jazyku ruskom prehlbovali učítelia internacionálne cítenie žiakov, upevňovali lásku k nášmu osloboditeľovi a v tomto duchu pripravovali na Puškinov pamätník a olympiádu v ruskom jazyku.

Na hodinách občianskej výchovy využívali učítelia dennú tlač na oboznamovanie žiakov s politickými udalosťami u nás a vo svete, vštepovali žiakom vedecký svetonázor, viedli ich k láske a úcte k robotníckej triede a KSČ. K 30.výročiu SNP organizovali besedy s priamymi účastníkmi SNP, kvízy o SNP a pod.

Vzťah ku kráse a k umeniu, k ľudovým piesňam, k hudbe, k estetike prostredia, ku kráse prírody i k veciam ktoré vytvorili ľudské ruky, pestovali učítelia u žiakov na hodinách výtvarnej a hudobnej výchovy. Mnohé výtvarné práce venované k 30.výročiu SNP, 25.výročiu pionierskej organizácie boli na vysokej úrovni. Najvýznamnejšou udalosťou pre žiakov III.ZDŠ bola nesporne návšteva súdruha Štefana Nálepku, ktorý sa zúčastnil na slávnostnom pomenovaní pionierskej skupiny menom kpt. Jána Nálepku, Hrdinu ZSSR.

Celomestského sľubu pionierov sa zúčastnilo 65 nových pionierov. Vo verejno – prospešnej práci dosiahli pionieri z II. ZDŠ pekné výsledky v súťaži „Ani zrno nazmar!“. Obsadili v okrese 1.miesto a 3.miesto v kraji. Na úprave okolia školy a tried odpracovali 3514 brigádnických hodín, nazbierali 8.638 kg papiera, 1 680 kg textilu, 24 kg šípok, 1.100 kg železa, 2 230 sklenených fliaš.

Zo 618 klasifikovaných žiakov prospelo 592, z toho 87 vyznamenaných. Na prvej ZDŠ v Žiari nad Hronom v roku 1974 pracovalo v 35 oddieloch 774 pionierov a 201 iskier. Z príležitosti 25. výročia PO SZM bola organizácia PO na 1.ZDŠ premenovaná na PO Ladislava Exnára. 24.apríla sa tejto akcie zúčastnilo mnoho pionierov a aj tajomník OV KSS Anton Podolec, ktorý im odovzdal novú skupinovú vlajku už s novým pomenovaním. Po oslave bola otvorená izba revolučných tradícií Ladislava Exnára. 119 iskričiek zložilo pioniersky sľuba 109 prváčikov zložilo iskričkový sľub.

V rámci akcie „Dnes budujeme budúcnosť“ nazbierali 29 953 kg odpadových surovín, 43 kg liečivých rastlín, vysadili 8.950 lesných a ozdobných stromkov. V týždni pionierskej aktivity odpracovali 3884 hodín, čo je hodnota 19420 Kčs.

Z celkového počtu 1006 žiakov prospelo 997 žiakov, z toho 179 vyznamenaných.

Mimoriadnou akciou na II. ZDŠ boli oslavy 10.výročia založenia pionierskej skupiny J. FUČÍKA a 10.výročia založenia školy, ktoré vhodne zapadli do spomienkových osláv 30.výročia smrti J. FUČÍKA. Na tieto oslavy pripravili pionieri hodnotný kultúrny program. Okrem slávnostných hostí sa týchto osláv zúčastnila aj družobná škola z Kiskörösu z MĽR a súdr. Korytárová, predsedníčka ÚR PO SZM.

Z celkového počtu 977 prospelo 957, z toho 159 vyznamenaných. Z celkového počtu 84 žiakov z časti mesta Lad. Vieska prospelo 79. Z časti mesta Šaš. Podhradie prospelo 14 žiakov.

Na ľudovej škole umenia v Žiari nad Hronom ideovo politický vplyv významných výročí využili na usporiadanie 8 koncertov a 2 výstavy. Slávnostný koncert k 15. výročiu školy dňa 24. VI. 1974 si so záujmom vypočulo 80 poslucháčov. Náležitá pozornosť zo strany učiteľov bola venovaná príprave

žiacov na rôzne súťaže. Žiaci hudobného a výtvarného odboru získali 22 rôznych cien.

Študenti gymnázia v Žiari nad Hronom odpracovali v rámci socialistických záväzkov 144 brigádnických hodín na asanácii starého cintorína, 270 hodín na úprave ciest a 120 hodín na kúpalisku v Žiari nad Hronom.

V septembri 1974 z príležitosti 25.výročia vzniku PO SZM, udelil prezident republiky súd. Pavle Vankovej, vedúcej PS I. ZDŠ v Žiari nad Hronom za dlhoročnú obetavú prácu s mládežou vysoké štátne vyznamenanie „Za zásluhy o výstavbu“. O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov, učiteľov na školách v roku 1974.

NÁZOV ŠKOLY	POČET ŽIAKOV	POČET UČITEĽOV	KOĽKO NOVÝCH UČIT.NASTÚPILO	KOĽKO ŽIAKOV NAST.NA ŠTÚDIUM
I.ZDŠ	1006	49	6	63
II.ZDŠ	979	42	3	53
III.ZDŠ	624	30	1	-
ZDŠ LAD.VIESKA	84	4	-	-
ZDŠ ŠAŠ. PODHR.	14	1	-	-
GYMNÁZIUM	260	16	1	66
SEŠ	365	23	2	16
OSOB.ŠKOLA	79	7	-	-
ĽŠU	505	14	-	-

KULTÚRA

Činnosť ZK ROH ZSNP, OB v častiach mesta Ladomerská Vieska a Šašovské Podhradie a od 1.IX.1974 aj Mestskej osvetovej besedy sa prevádzala na základe plánu práce.

Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečovanie prednášok, besied k 30 výr. SNP a ďalších jednorázových akcií a podujatí zo záujmovej umeleckej činnosti. Najbohatšiu kultúrno – výchovnú činnosť vyvíjal ZK ROH. Či už išlo o prácu s filmom, divadelné predstavenia, vystúpenia rôznych súborov, krúžkovú činnosť a pod. Divadelný súbor ZK ROH zvíťazil na okresnej divadelnej súťaži s hrou J.G.Tajovského – Nový život. S touto hrou zvíťazil i na celoslovenskej súťaži pôvodných slovenských hier ochotníckych súborov „Paláriková – Raková“. Členka súboru Dáša Toporková, získala cenu za najlepší herecký výkon, Jana Wágnerová cenu za pozoruhodný ženský výkon a súbor získal cenu mladého diváka.

Medzi najaktívnejšie a najvyspelejšie súbory ZUČ v ZK ROH patria: súbor piesní a tancov „HRON“, divadelný súbor, fotokrúžok a hudobné súbory, ktoré vystupujú pri akciách v pionierskom tábore na Borovici, na Donovaloch, v Sklených Tepliciach a pod. Významný podiel na divadelnej produkcii v meste však majú i profesionálne súbory, najmä divadlo J.G.Tajovského zo Zvolena, divadlo SNP z Martina. Zábavné programy sú väčšinou importované z Bratislavy, Brna, Prahy ale i zo zahraničia.

16.-18. Mája bol v Žiari nad Hronom celoslovenský seminár o práci so sov. Filmom v pobočkách ZČSSP. Seminár bol zameraný na problematiku výchovného pôsobenia filmového diela na diváka.

Desať festivalových filmov v našom meste videlo 11.500 divákov. Podľa týchto výsledkov sa naše okresné mesto umiestnilo na prvom mieste na Slovensku. Za víťazstvo v súťaži dostalo „Čestné uznanie“ a finančnú odmenu. Zo 47 súťažiacich v celej ČSSR obsadilo čestné ôsme miesto.

Od 15.augusta do konca septembra bola v ZK ROH výstava obrazov k 30.výročiu SNP od akademického maliara Emila Pauloviča.

Tulský ľudový kolektív piesní a tancov, ktorý bol na družobnej návšteve v Stredoslovenskom kraji, zavítal v mesiaci novembri aj do Žiaru nad Hronom. Privítali ho vedúci predstavitelia politického, verejného a kultúrneho života okresu a mesta. Členovia súboru položili kytice kvetov k pamätníku L.EXNÁRA. Potom vystúpili v ZK ROH so svojim hodnotným kultúrnym programom.

Pre skvalitnenie riadiacej kultúrno – osvetovej práce v meste bola plénom MsNV v Žiari nad Hronom od 1. septembra zriadená Mestská osvetová beseda /MsOB/, ktorá koordinuje kultúrnu činnosť v meste, vytvára optimálne podmienky pre ideovo – politické pôsobenie v radoch širokej verejnosti. V roku 1974 sa jej činnosť zameriavala na zabezpečovanie osláv a štátno – politických podujatí. Na úseku výchovno vzdelávacom to boli prednášky, besedy, ľudové akadémie, ktoré sa poriadali v spolupráci so všetkými organizátormi a uskutočňovateľmi kultúrno – výchovnej činnosti v meste. Organizuje záujmové krúžky, kurzy, usporadúva výstavy, zabezpečuje názornú agitáciu a propagáciu v meste.

Vítazom celokresnej kvízovej súťaže osvetových zariadení národných výborov „Tak sa rodila sloboda“ sa stala MsOB Žiar nad Hronom, ktorú reprezentovalo 5-členné družstvo ZO SZM pri ONV, druhé miesto obsadila Nová Baňa a na treťom mieste skončila Žarnovica. Súťažilo sa o vedomostiach o SNP, v plnení volebného programu národného frontu, v poznávaní pamätných miest a v previerke zručnosti. Súťažilo 29 súťažných družstiev. Súťaž zábavným a pútavým spôsobom priblížila našim občanom a mládeži slávnú kapitolu novovekých dejín SNP. Súťaž sa vydarila a stala sa podnetom pre organizovanie ďalších hodnotných podujatí k 30. Výročiu SNP.

V súťaži aktivity osvetových zariadení národných výborov, ktorá prebiehala od novembra 1973 do septembra 1974 a bola zameraná k 30. výročiu SNP, zvíťazilo v kategórii miest naše osvetové zariadenie – MsOB pred Kremnicou a Žarnovicou. Súťaž sa stala podnetom pre ďalšie prehlbovanie a rozvíjanie tvorivej a organizátorskej aktivity osvetových zariadení, prispela k dôstojnému priebehu štátno – politických osláv, tematických večerov, slávnostných akadémií ako aj ďalších foriem osvetovej práce.

Detský folklórny súbor „ROMOV“ pri MsOB a Okresnom dome pionierov a mládeže v Žiari nad Hronom a Gabika Simonidesová, klaviristka Ľudovej školy umenia v Žiari nad Hronom svojim podielom prispeli k víťazstvu nášho okresného družstva nad súpermi z Komárna a Bardejova v II.ročníku celoslovenskej súťaže „V znamení trojky“, ktorú organizovala Slovenská televízia v Bratislave a Ministerstvo kultúry. Do súťaže bolo prihlásených 30 družstiev a súťažilo sa v záujmovej umeleckej činnosti.

Okresnej konferencii o kultúre spojenej s Dňom osvetových pracovníkov v Žiari nad Hronom sa dňa 25.októbra zúčastnil i divadelný súbor z družobného okresu Svitavy. Účastníkom konferencie a občanom nášho mesta sa predstavil s hrou Ladislava Stroupežníckeho „Naši furianti“.

Mestská ľudová knižnica mala v tomto roku 18.957 zväzkov kníh, 1.135 čitateľov a 26.872 výpožičiek.

Knižnica ZK ROH ZSNP mala 21. 857zväzkov kníh, 3.184 čitateľov a 56.485 výpožičiek.

Okrem úspešnej výpožičkovej služby knižnice uskutočňovali výstavy kníh a literatúry, besedy za autorov ako napr. Jozef Horák, Štefánia Pártošová a pod.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí nasledovná tabuľka:

Politicko – výchovná činnosť:

Jednotlivé vzdelávacie	Kurzy:	
akcie -	počet: 47	účastníci: 3.435
		počet: 18
		účasť: 339

Súbory, krúžky a kolektívy umeleckého smeru:

počet: 15 členovia: 463 akcie, vystúpenia: 753

<u>Osobné, kultúrne a spoločenské akcie:</u>	počet	návšteva
Vystúpenia prof. súborov a sólistov	26	12.836
Výstavy	7	81.200
Koncerty	8	641

Tanečné zábavy a ľud. veselice	11	4.030
Ostatné kultúr. – spoločenské akcie	79	159.300
<hr/>		
Spolu:	131	258.007

Kino ZK ROH – ZSNP:

predstavení	490
návštevníkov	102.480
vybrané vstupné v Kčs	610.458

Kino Budovateľ:

Predstavenia:	Návštevnosť:	Tržby:
plán: skutočnosť:	plán: skutočnosť:	plán: skutočnosť:
313 309	75.120 30.650	100.000 62.000

Na všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané vstupné 921.287,- Kčs.

ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu v tomto roku sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výkonov a umiestnení. Najúspešnejším športovcom okresu Žiar nad Hronom v kategórii mužov s stal kulturista z TJ ZSNP, 25-ročný zámočník – zvärač ZSNP Peter Mosný. Na majstrovstvách SSR v kulturistike v kategórii do 175 cm obsadil II. miesto, na majstrovstvách v ČSSR skončil na 5. mieste, Člen širšieho kádra reprezentantov ČSSR. Je držiteľom rekordu ČSSR v tlaku na lavičke výkonom 200 kg.

Na II. mieste skončil Štefan Beňo – 19 – ročný pracovník ZSNP toho času vojak. Zvítazil v celoštátnej juniorskej súťaži v cyklistike. Nositeľ I. výkonnostnej triedy v cyklistike. V celoštátnej súťaži dospelých obsadil 10 miesto. Ako popredného cyklistu ho zaradili do Dukly Trenčín.

Najúspešnejšou športovkyňou v kategórii žien bola ľahká atlétka Emília Lajčiaková z TJ ZSNP Žiar nad Hronom, administratívna pracovníčka OÚ ZSNP. reprezentantka ČSSR. Na majstrovstvách SSR v ľahkej atletike v cezpoľnom behu obsadila prvé miesto, na majstrovstvách ČSSR miesto druhé. Na majstrovstvách SSR v ľahkej atletike na dráhe v behu na 800 m bola druhá.

Aj najúspešnejšia dorastenka bola z TJ ZSNP. Bola ňou 18-ročná Marta Žarnovičanová. Reprezentantka ČSSR. Našu vlasť reprezentovala v behu na 1.500 m. v medzištátnom stretnutí ČSSR – Maďarsko. Majsterka SSR v cezpoľnom behu. Na majstrovstvách SSR v behu na 1.500 m obsadila II. miesto. Najúspešnejším športovcom v kategórii žiakov bol Jozef Ledvák, lyžiar z TJ ZSNP, 13 – ročný žiak II. ZDŠ v Žiari nad Hronom. Na majstrovstvách ČSSR

v špeciálnom slalome bol tretí. Na medzištátnych pretekoch „Intersky“ bol na štvrtom mieste. Víťaz celoslovenských pretekov pionierov o „Cenu lastovičky“. Získal aj celý rad ďalších úspechov.

Dorastenci vo futbalovej lige v ročníku 73/74 obsadili 11.miesto s 18 bodmi. V SNL naše A-mužstvo v ročníku 73/74 s 24 bodmi obsadilo šieste miesto.

Úspešne si počínalo v Slovenskom pohári, keď v prvom kole zvíťazilo v Malackách 5:4 , v druhom kole v Zlatých Moravciach 2:0, v treťom kole doma porazilo prvoligovú ZVL Žilinu 3:1, vo štvrtom kole tiež ligovú Lokomotívu Košice 3:1.

V semifinálovom stretnutí 23.mája privítali na svojom štadióne Slovan CHZJD Bratislava, ktorý po tuhom boji vyradil našich futbalistov 3:2. Vedúci celok I. futbalovej ligy, najpopulárnejší celok s bohatou tradíciou nastúpil v kompletnej zostave na čele s reprezentantmi ČSSR – A. Vencelom, J. Pivarníkom, A. Ondrušom, I. Pekárikom a ex Žiarčanom Jankom Švehlíkom. Záznam z tohto stretnutia vysielala aj československá televízia. Na tomto úspechu sa podieľal tento káder hráčov – brankári: Baranec, Jurčák, obrancovia: Bulík, Drexler, Dvonč, Polák, Záhorec, Ceplák, záložníci: Beňo, Mazúch, Dolinský, Lupták, Kabát, útočníci: Fábry, Kutáš, Ferko, Szantai, Kúdela, Kabina, tréner: Milan Mravec.

Aj TJ ZSNP sa značnou mierou pričínala o to, aby odkaz SNP a úlohy vytýčené XIV.zjazdom KSČ a IV.zjazdom ČSZTV sa naplnili skutkami. Dňa 24. Augusta na počesť 30. Výročia SNP zorganizovala a uskutočnila „Rozprávkové popoludnie“, v rámci ktorého sa uskutočnilo i futbalové stretnutie československých hercov s československými trénermi vo futbale. Medzi hercami sme videli Mariana Labudu, Ivana Letku, Ivana Krajíčka, Olda Hlaváčka, Viliama Polónyho a ďalších. V bráne československých trénerov sme videli populárneho Františka Pláničku, Imricha Stachu, z trénerov – Jozefa Šveca, Stanislava Jarábka a ďalších. Stretnutie vysielala aj čsl. televízia a komentoval ho Karol Polák.

V roku 1974 oslávila 10 – ročné jubileum základná organizácia Zväzarmu v Žiari nad Hronom, ktorá vznikla v roku 1984 zlúčením organizácií Zväzarmu pri ONV, STS, Nemocnici, Rádioklubu a ZO pri OV Zväzarmu.

Organizácia zabezpečovala úlohy na základe uznesenia ÚV KSČ, zakotvené v Jednotnom systéme brannej výchovy obyvateľstva ČSSR.

- brannú výchovu na školách – prípravu brancov – brannú prípravu záloh – prípravu občanov na civilnú obranu – a záujmovú brannú činnosť mládeže a dospelých.

Organizácia má evidovaných 85 členov, ktorí sú organizovaní v 4 kluboch: v streleckom, radistickom, modelárskom a v klube dôstojníkov a praporčíkov v zálohe. Najúspešnejším je modelársky klub na čele so s. Némethym Zdenom. Môžu sa pochváliť aj titulom majster Európy, ktorý získal modelár Dezider Ladani na majstrovstvách Európy v železničnom modelárstve v NDR v roku 1974. Spolu s rádioamatérmi uskutočnili modelári aj výstavu, ktorá sa tešila veľkej obľube pionierov, mládeže a dospelých nášho mesta. Výstava sa uskutočnila v ZK ROH a videlo ju okolo 800 účastníkov.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY:

Vedenie mesta, činnosť spoločenských organizácií.

Predsedom MsNV bol súdruh Ľubor Jančok

Podpredsedom MsNV bol súdruh Majerský Július

Tajomníkom MsNV bol súdruh Wiežba Ján

V tomto roku nastali tieto zmeny: Hrmová Mária, pracovníčka MsNV bola odvolaná z funkcie tajomníčky komisie školstva a kultúry. Za novú tajom. komisie školstva a kultúry bola zvolená Puskeilerová Anna, pracovníčka MsNV. Pápay Jozef, vedúci odboru školstva, kultúry, soc. Vecí a zdravotníctva odišiel do invalidného dôchodku a z toho dôvodu za nového vedúceho odboru bol ustanovený súdruh Knôška Daniel.

Zomrel poslanec MsNV /za volebný obvod č. 20/ súdruh Martinček Milan. Verejné hovory s občianstvom sa konali 2x – dňa 25.4. za účasti 540 občanov a 21.11. za účasti 635 občanov. Verejné schôdze strany sa konali v ZK ROH k plneniu volebného programu MsV NF SSR. Konkrétne slová predsedu MsNV súdr. Ľ. Jančoka o tom, čo sa v Žiari vybudovalo, buduje a bude robiť doplnil vedúci tajomník OV KSS súdruh Anton Podolec. V akcii „Z“ sa má preinvestovať takmer 12 miliónov korún.

Jarnej smeny NF SSR sa v našom meste zúčastnilo vyše 7 tisíc občanov. Odpracovali 36.300 brigádnických hodín a vytvorili dielo v hodnote 458 tisíc korún. Pracovali pri úprave verejných priestranstiev, výsadbe zelene, na výstavbe štátnej a bytovej a na akciách „Z“.

Tohtoročný Medzinárodný deň žien oslávila účastníčka bojov v SNP Mária Foltánová, občianka nášho mesta na Bratislavskom hrade. Na priateľské stretnutie ju pozval predseda Slovenskej národnej rady súdruh Andrej Klokoč.

V máji zavítal do Žiaru nad Hronom čestný občan okresného mesta, sovietsky režisér, národný umelec ZSSR, laureát Leninovej ceny, Juraj Ozerov, spolu s manželkou, kameramanom a scénaristom sovietskeho filmu „Komunisti“. V mene občanov mesta ich privítal súdr. Ľ. Jančok, predseda MsNV. Slávnostného stretnutia sa zúčastnil i vedúci tajomník OV KSS súdr. A Podolec a J. Tokár, predseda ONV. V obradnej sieni MsNV sa náš čestný občan podpísal do knihy cti mesta.

V auguste zavítal do nášho mesta a medzi pracovníkov ZSNP súdruh Vladimír Mařík, tajomník Ústrednej rady odborov. Po besede s funkcionármi odborovej organizácie a vedúcimi hospodárskymi pracovníkmi prezrel si niektoré prevádzky závodu, navštívil pioniersky tábor ZSNP Borovica a rekreačné stredisko na Donovaloch.

18.-19.septembra boli v Žiari nad Hronom Dni sovietskej vedy a techniky. Tohto významného podujatia sa zúčastnili aj súdruhovia: Boris Vasilievič Pokrovskij a Jurij Fiodorovič Morozov z „Domu sovietskej vedy a techniky v Prahe“. Podujatie vhodne doplnila aj výstava „Ochrana prírody v ZSSR“ a prehliadka vedecko – technických filmov o baníckom priemysle a metalurgii.

Dňa 15. novembra sa zúčastnilo vyše 300 delegátov a hostí Okresnej konferencie národných výborov. Stranícku a vládnu delegáciu viedol člen ÚV KSS, podpredseda SNR súdruh Ján Štencl. Boli v nej: pracovník ÚV KSS Ladislav

Matušek a námestník ministra obchodu SSR súdruh Emil Vicen. Delegáciu SKV KSS a SK NV viedol podpredseda SK NV súdruh Jozef Baláž. Na čele delegácie OV KSS bol vedúci tajomník súdruh Anton Podolec.

V obsiahlom, faktami a návrhmi naplnenom referáte súdr. J. Tokár, predseda ONV zhodnotil dosiahnuté výsledky a načrtol smer, ktorým by sa mala práca NV uberať v budúcom období. Konferencia schválila návrh opatrení do XV. zjazdu KSČ a nových volieb. Predseda MsV SZM súdruh Dušan Janek podpísal zmluvu o družbe MsV SZM Žiar nad Hronom a SZM Svitavy. Stalo sa tak na stretnutí mládeže nášho mesta s delegáciou zo Svitáv v časti mesta Ladomerská Vieska pri kultúrnych akciách, brannošportových súťažiach mládežníkov z oboch miest.

MsV ZČSSP má v roku 1974 42 odbočiek s 2.300 členmi. MsV ZČSSP má celkom 13 členov a 5 člennú revíziu komisiu. V priebehu roka pracoval systematicky, zasadal 7x a uskutočňoval rôzne akcie na úrovni mesta. Jednotlivé odbočky zväzu v meste pracujú dobre. Počas celého roka vyvíjajú činnosť, ktorá je však najintenzívnejšia v priebehu mesiaca ZČSSP. Dobrú činnosť vyvíjajú odbočky: Nemocnica, Potraviny, ONV, uličná organizácia č. 1, uličná organizácia Šašov. Podhradie, Okresné veterinárne zariadenie, ŠBČS, Pošta, Gymnázium, Okr. oddelenie Slov. štatistického úradu a rada ďalších odbočiek.

Kladne sa dá hodnotiť i činnosť ďalších spoločenských organizácií ako napríklad MsV SZŽ, ZO SZPB, MO-Slovenského rybárskeho zväzu, ZO Československého červeného kríža a podobne.

VEREJNÉ OSLAVY – MANIFESTÁCIE

Oslavy 26. Výročia Februárového víťazstva boli 25.II. na námestí V. I. Lenina ako manifestácia pracujúcich. O 18⁰⁰ hodine v rámci týchto osláv vystúpil v kultúrnom programe v ZK ROH tanečno – spevácky súbor z Detvy.

V mesiaci apríli si občania a mládež mesta na slávnostnej akademii v ZK ROH pripomenuli 104. výročie narodenia vodcu svet. Protetariátu V. I. Lenina. Spomienkových osláv sa zúčastnili i hostia zo Sliača.

Prvomájovej manifestácie sa zúčastnilo 12 tisíc občanov a mládeže nášho mesta a okolia, ktorí si so záujmom prezreli 35 vkusných alegorických vozov. Slávnostný prejav predniesol vedúci tajomník OV KSS súdruh Anton Podolec. Po skončení manifestácie oslavy pokračovali v PKO kultúrnym programom, ľudovou veselnicou a športovým popoludním.

Oslavy 29. Výročia oslobodenia Československa slávnou Sovietskou armádou v okresnom meste sa konali 8. V. manifestáciou na námestí V.I.Lenina. O 14. hodine koncertovala dychová hudba z Vyhieň, potom boli položené vence k pamätnej tabuli hrdinov Sov. Armády na budove MsNV. Po slávnostnom prejave oslavy pokračovali v ZK ROH akadémiou. Oslavy vyvrcholili zapálením vaty na Šibeničnom vrchu.

Oslavy 30. výročia SNP začali v Žiari nad Hronom 26. augusta položením kytíc a vencov k pamätníku hrdinu SNP Ladislava Exnára a slávnostným rozšírením plénom OV KSS. Pléna sa zúčastnil aj čestný občan nášho mesta, bývalý partizánsky veliteľ Piotr Jakovlevič Chimič. Večer sa konala v ZK ROH

verejná schôdza MsV KSS k 30. výročiu SNP. Oslavy potom pokračovali v Žiari nad Hronom aj v stredu 28. augusta popoludní otvorením výstavy k 30. výročiu SNP, verejnou manifestáciou pracujúcich na námestí V.I.Lenina, oslavy vyvrcholili zapálením partizánskej vatry na Šibeničnom vrchu.

4. októbra sa uskutočnili v Žiari nad Hronom oslavy Dňa armády spojené aj s oslavami 30. výročia vzniku čsl. ľudovej armády. Pri príležitosti osláv večer bola v ZK ROH slávnostná akadémia s kultúrnym programom, doplnená o krátke filmy o práci a živote čsl. ľudovej armády.

6. novembra v ZK ROH uskutočnili sa oslavy 57. výročia VOSR a Mesiaca československo – sovietskeho priateľstva. Po slávnostnom prejave a pozdrave hostí pozreli si účastníci osláv sovietsky panoramatický film „Já Šapovalov“.

OBYVATEĽSTVO

K 31. Decembru 1974 sa zaznamenáva takýto počet obyvateľov v Žiari nad Hronom.

Celkový počet obyvateľov – 14.914, z toho muži 7.210, ženy 7.704. V roku 1974 sa narodilo v Žiari nad Hronom 279 detí, z toho bolo 24 detí cigánskych. 51 detí malo uvítanie ZPOZ – om. Zomrelo 54 občanov. Občiansky pohreb malo 12 občanov. Sobáš uzavrelo 170 občanov, z toho ZPOZ-om 87 sobášov. Iných aktov ZPOZ bolo 43.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste v roku 1974 dostávalo dôchodok mesačne 1.937 ľudí. Týmto dôchodcom bola vyplatená suma 19.847.500 Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 239 občanom nášho mesta v celkovej výške 126.744,95 Kčs. V roku 1974 v piatich materských školách v našom meste bolo umiestnených 625 detí. V jasliach MsNV bolo umiestnených 110 detí, v jasliach ZSNP bolo umiestnených 115 detí.

V prvom cykle Prémiového sporenia mladých, ktorý začal v roku 1969 a skončil v apríli 1974 pripísala Slovenská štátna sporiteľňa v Žiari nad Hronom 480 mladým sporivcom prémie v sume 572 tisíc korún. Najväčší počet prémie – 207 s apohyboval vo výške od tisíc do tisícpäťsto korún.

Veľkou pomocou našim občanom sú nesporne pôžičky. Najväčší záujem je stále o pôžičky mladomanželské, osobné a pôžičky na nákup tovaru. Na zakúpenie nábytku bola poskytnutá pôžička v sume 2.971.000 Kčs, na televízory 684.000 Kčs, na nové osobné autá 1.506.000 Kčs, na ostatný priemyselný tovar poskytla SŠS v Žiari nad Hronom ďalších 1.135.000 Kčs.

ROK 1975

PODNEBIE A PRÍRODA

V tomto roku bolo počasie vcelku mierne. V najchladnejšom mesiaci januári sa teplota pohybovala od 0° do + 30°C. Priemerné množstvo zrážok bolo 630 mm.

OPIS MESTA

V akcii „Z“ v roku 1975 bolo schválené v Rade MsNV celkom 11 akcií. Z toho prechádza ako rozostavaných z roku 1974 6 akcií. 5 akcií je novozahájených. Išlo o nasledovné akcie – vodovod Ladomerská Vieska, Materská škola IBV, rekonštrukcia starého kult. Domu, Kultúrno – spoločenské stredisko, ihrisko na IBV, prestavba garáži OSP, prístavba k nemocnici, oplatenie MŠ, prístavba požiarnej zbrojnice, zastrešenie tribúny na štadióne TJ ZSNP a spevnenie plochy. Komplexná bytová výstavba bola plnená v súlade s harmonogramom. V priebehu roka bolo odovzdaných 376 bytových jednotiek v etape 73 a 2x4 bytové jednotky v rozptyle. Výstavba príslušných inžinierskych sietí však zaostala, čo malo za následok, že do hotových bytov sa nájomníci nemohli v stanovených termínoch nastahovať. Veľký kus práce sa urobil v investičnej časti akcie „Z“, ktorá bola splnená na 135,5%, ako i na všetkých úsekoch hospodárstva národného výboru. V základnej technickej vybavenosti k IBV bolo v pláne prestavať 1.119.000 Kčs, skutočnosť bola len 330.000,- Kčs. V tejto výstavbe je plánovaná regulačná stanica plynu, výstavba vodovodu v Súhrade, výstavba miestnej komunikácie v Súhrade.

V účelovej výstavbe sa zabezpečovalo 6 stavieb – stredisko Geodézie, Preparatórium, rekonštrukcia štátnej cesty I/50, podchody pod cestou I/50, hotel a reštauračná časť a Dom služieb. Socialistická súťaž bola zameraná hlavne na zveľádovanie a skrášľovanie mesta, životného prostredia.

Pre rok 1975 bolo na tomto úseku prijaté celkom 2060 individuálnych a 66 kolektívnych záväzkov v celkovej hodnote 10.694 tis. Korún.

K 31.XII.1975 bol socialistický záväzok splnený v hodnote 10.702 tis. Korún. V rámci soc. súťaže bola organizovaná jarná smena a jesenné smeny v rámci soboty cti.

VYHODNOTENIE SOC.SÚŤAŽE NA POČEŠŤ 30.VÝR. OSLOBODENIA ČSSR ZA ROK 1975

ÚSEK:	POČET PRIJATÝCH ZÁVÄZKOV			HODNOTA V KČS	
	INDIV.	KOLEKTÍVNE	SPOLU	PRIIJ. ZÁV.	PLNENIE
ZVELAĐOVANIE OBCÍ V AKCII Z INVEŠTIČNÁ ČAŠŤ	1120	46	1166	9465	8726
ZVELAĐOVANIE OBCÍ NEINVEŠTIČNÁ ČAŠŤ	630	10	640	981	1150
ROZVOJ SLUŽIEB	250	2	252	90	210
POMOC POĽNOHOSPODÁRSTVU	60	-	60	40	265
ROZVOJ KULÚRY	-	2	2	78	70
VYUŽÍVANIE MIEST. SUROV. ZDROJOV	-	5	5	20	266
INICIATÍVA PRAC. A FUNKC. VN	-	1	1	20	15
SPOLU:	2060	66	2126	10.694	10.702

HOSPODÁRSTVO POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD Československo – sovietskeho priateľstva v Žiari nad Hronom v roku 1975 obhospodarovalo celkom 2.253 ha poľnohospod. Pôdy. Priemerne hektárové výnosy u pšenice boli 31 q, u jačmeňa 27 q, u zemiakov 62 q, repa krmná 126 q, kukurica na siláž 315 q. V živočíšnej výrobe na jednu dojnú vyrobili 2820 l mlieka, odchov prasiat od jednej prasnice predstavoval 15,4 kusov, odchov teliat od 100 kusov, kráv 82 kusov. Ovčej vlny sa vyrobilo 1.103 kg, syra 5.915 kg.

Štátny majetok obhospodaroval 7.222 ha, z toho 2.939 ornej pôdy. V tomto roku sa nedosiahli priaznivé výsledky v rastlinnej výrobe. Pri pšenici sa dosiahlo priemerne 19 q z ha, pri jačmeni 22 q z ha, pri zemiakoch 100,2 q z ha.

V živočíšnej výrobe bol takýto stav: hovädzí dobytok 2832 kusov, z toho 1.280 kráv, ošípaných 3539 kusov, z toho 270 prasníc, oviec 562. Výroba mlieka na dojnú bola 2270 l. Výroba syra na dojnú ovcu 20 kg, získaná vlna 272 kg.

PRIEMYSEL

Závod SNP mal mimoriadne veľký význam pre zamestnania obyvateľstva. Z počtu 6500 zamestnancov dochádza vyše 3800 pracujúcich z okolitých dedín. Z celkového počtu zamestnancov ZSNP je 30% žien. Podiel ZSNP na celkovej výrobe okresu bol roku 1975 63,2%. Z hľadiska politicko – administratívneho, kultúrneho, ekonomického a demografického predstavuje Žiar nad Hronom socialistické mesto, kde podstatný podiel na jeho raste a jeho vybavenosti má kľúčový podnik mesta – závod SNP, ktorý mu dáva charakter priemyselného centra. Ďalší rast a vývoj závodu SNP výrobu tovaru splnil na 100,7%. Produktivita práce vzrástla o 4,5%, priemerné mzdy o 2,8%. ZSNP venuje pozornosť všetkým formám iniciatívy pracujúcich.

Na druhom mieste za závodom SNP stojí stavebný priemysel. Stavebníctvo má v meste osobitný charakter v tom, že ani jedna väčšia stavebná organizácia nemá svoje sídlo v okrese. Realizácia investičných akcií takto závisí od prísunu stavebných kapacít z iných okresov. Priemstav, n.p. Prievidza, závod Žiar n. Hronom zabezpečuje najmä komplexnú bytovú výstavbu v meste i okrese. Roku 1975 mal 457 zamestnancov. OSP pôvodne vykonával opravy a údržbu a budoval menšie investičné celky, od konca roku 1974 sa zameriava viac na investičnú a bytovú výstavbu. Individuálnu výstavbu pre nedostatok kapacít nevykonáva. OSP má správy v Žiari nad Hronom, Kremnici, Banskej Štiavnici, Novej Bani. Koncom roku 1975 mal 413 zamestnancov. Spomenúť treba aj Stredoslovenské stavby n.p. Žilina, zamerané na budovanie vodovodov a kanalizácie.

Významné postavenie zaujíma aj potravinársky priemysel, v Žiari nad Hronom sú to Stredoslovenské pekárne a cukrárne s výrobou chleba, pečiva a cukrárenských výrobkov, Stredoslovenské pivovary a sódováreň – výroba nealkoholických nápojov, závody verejného stravovania, centrálna výrobná jedáň a polotovarov.

V tomto roku si Reštaurácie pripomínajú 20. Výročie svojho vzniku. V meste je niekoľko menších priemyselných podnikov, z ktorých najstaršie sú Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky. Závod sa nachádza na mieste bývalého podniku na výrobu mlynských kameňov so 6 –timi výrobnými strediskami. Potom je to Okresný priemyselný podnik. Má asi 50 zamestnancov a uskutočňuje opravu obuvi, krajčírstvo, stolárstvo, rádiotelevíznu službu a má vzorkovú predajňu. Ďalej sú to Mladí Handlová – vyrába hračky a zamestnáva asi 70 žien, Kovomontáž a paneláreň Priemstav Prievidza, Okresná organizácia pre údržbu miestnych komunikácií, ČSAD – vykonáva generálne opravy nákladných áut. ČSAD – dopravný závod Žiar nad Hronom, Štátne lesy, riaditeľstvo Šašovské Podhradie, Preglejka Žarnovica – závod Šašovské Podhradie.

Popri priemysle hrajú v modernom meste dôležitú úlohu zložky infraštruktúry, ako je energia, voda, kanalizácia a parková zeleň. Elektrickou energiou zásobujú mesto Stredoslovenské energetické závody z jednotného energetického systému cez transformačnú stanicu LLO/22 KV, ktorá je umiestnená v areáli mesta. Do mesta prichádza elektrická energia cez 25

transformačných staníc. Plyn dostáva mesto z vysokotlakového plynovodu Prievidza – Zvolen.

K vybavenosti mesta patrí zásobovanie vodou medzi kľúčové služby. Dĺžka súčasnej vodovodnej siete je 13 km. V modernom meste Žiar nad Hronom je od roku 1974 v prevádzke už 12 km kanalizačnej siete, spájajúcej celé mesto, okrem pár domov v starej časti. Cez Žiar nad Hronom preteká Hron v III.stupni znečistenia a za mestom pod prítokom kanalizácie má voda v Hrone IV.stupeň znečistenia.

V každom meste má veľmi dôležitú funkciu verejná zeleň. Technické služby mesta sa starajú o 28,3 ha mestskej zelene. Okrem toho majú na starosti aj park pri kaštieli a pestovateľské plochy pri záhradníctve. Najväčšiu súvislú zelenú prístupnú iba služobníctvu a honorácii banskobystrického biskupstva. Blízke okolie poskytuje možnosti na rekreáciu obyvateľov v ich voľnom čase.

KULTÚRNE POMERY:

ŠKOLY: Stalo sa už tradíciou, že každým rokom sa stretli pionieri s predstaviteľmi mesta a okresu. Tohoročného stretnutia sa zúčastnilo viac milých hostí a 450 pionierov.

Bohatú činnosť vyvíjali pionieri a žiaci žiarskych škôl v tanečných , speváckych, recitačných, výtvarných a iných krúžkoch. Vo verejno – prospešnej činnosti boli dosiahnuté tiež pekné výsledky. Napr. bolo nazbierané viac ako 40 tis. Kg papiera, 520 kg šípok a odpracované 30 tis. brigádnických hodín pri skrášľovaní okolia školy, mesta, výsadby zelene a podobne.

V tomto roku bola daná do prevádzky MŠ na IBV, kde väčšina prác bola prevedená brigádnicke. Na celkovú prevádzku škôl a školských zariadení bolo vyčlenených 4,635 tis.korún, bola prevádzaná údržba na všetkých ZDŠ vo výške 632 tis. Kčs.

KULTÚRA: Činnosť ZK ROH a MsOB bola zameraná na základe JP KVČ na dôstojné zabezpečenie osláv 30. výročia oslobodenia našej vlasti Sov. Armádou a Medzinárodný rok ženy a na ďalšie štátne – politické podujatia a oslavy. Tradičné sa stali Filmové festivaly pracujúcich za účasti filmových delegácií. Významný podiel na rozvoji kultúry v meste mali aj súbory a krúžky ZUČ, ktoré vystupovali na rôznych podujatiach, oslavách a akciách ZPOZ. V tomto roku bolo vynaložené na opravu miestneho rozhlasu v časti mesta Ladomerská Vieska a Šašovské Podhradie 63 tis.korún. Kino Budovateľ uskutočnilo 385 filmových predstavení. Miestna knižnica mala 1110 čitateľov a 17 878 zväzkov kníh. V meste bolo uskutočnených a vystavovaných 83 výstaviek a výstav k februáru, k oslobodeniu mesta, SNP, VOSR a pod. Bolo uskutočnených 420 jednorázových podujatí za účasti 12 150 občanov, 6 kurzov, pracovalo 41 súborov a krúžkov ZUČ, vystúpení profesionálnych súborov a krúžkov bolo 37.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT:

Na úseku telovýchovy a športu bolo zaznamenaných niekoľko pozoruhodných výsledkov – športovci TJ ZSNP sa umiestnili v ankete o najlepších športovcov okresu na popredných miestach. Na rozvoji telesnej výchovy sa podieľali TJ ČSAD Ladomerská Vieska, Spojie Žiar nad Hronom, Zdravotník Žiar nad Hronom, TJ Lutila a najväčšia telovýchovná jednota ZSNP. V telovýchovných organizáciách pracovalo 1900 športovcov. Najdôležitejšej telovýchovnej akcie celookresnej spartakiády sa zúčastnilo 3200 cvičencov, vyše 10.000 divákov, na okresnej spartakiáde vystúpili cvičenci z družobného okresu z Benešova a Svitáv. V rámci osláv SNP sa uskutočnilo spoločensko – športové podujatie – Stretnutie na Hrone, v rámci ktorého sa uskutočnilo medzinárodné stretnutie ČSSR – MAĎARSKO bývalých reprezentantov, vystúpenie Nadi Urbánkovej a orchestra Jiřího Brabce.

VEREJNO-POLITICKÉ POMERY:

VEDENIE MESTA – ČINNOSŤ SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ

PREDESDA MsNV	Ľubor Jančok
PODPREDESDA MsNV	Július Majerský
TAJOMNÍK MsNV	Ján Viežba

Pri MsNV pracovalo 10 komisií a výbor Ľudovej kontroly. Rada a Plénum MsNV na svojich zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF. Zabezpečovali realizáciu uznesení vyšších straníckych a štátnych orgánov. Príjmy MsNV za rok 1975 činili 24.619 tis. Korún. Výdaje 24.594 tis. korún. Číže hospodárenie MsNV spolu z rozpočtovými organizáciami skončilo s minimálnym prebytkom.

Všetky spoločenské organizácie na pôde mesta zameriavali svolu činnosť na brigádnickú pomoc pri zbere krmovín, na plnenie úloh volebného programu, na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí, na športovú a telovýchovnú činnosť a podobne. Najintenzívnejšia bola činnosť MsV Slovenského zväzu žien, kde v 18 ZO SZŽ pracovalo viac ako 2000 členiek. K Medzinárodnému roku ženy boli organizované rôzne akcie v politicko – výchovnej činnosti. Plnenie soc. záväzkov, zber druhotných surovín a podobne. Mládež v našom meste odpracovala takmer 70 tis. brigádnických hodín pri úprave a skrášľovaní životného prostredia, nazbierali 37 912 kg železného šrotu a 55 640 kg papiera. Na týchto výsledkoch sa podieľali najmä mládežníci z Gymnázia, SEŠ, ČSAD, ONV, NsP, Priemstavu a podobne.

Mestské organizácie ZČSSP najintenzívnejšiu činnosť vyvíjali počas Mesiaca ČSSP. Zväz invalidov pracoval intenzívne najmä v Klube dôchodcov, dopĺňala sa vnútorná vybavenosť v Klube dôchodcov vo výške 25.000,- Kčs. ZO ČSČK získaval darcov krvi, zameral sa tiež na prednáškovú činnosť, na zber liečivých rastlín, na návštevy bezvládných a prestárlych osôb a podobne. MO SRZ mala organizovaných 230 dospelých členov a 75 pionierov. Tohto roku bola

ukončená prístavba k Rybárskemu domu v hodnote 450.000,- Kčs, ako aj úprava parkoviska v hodnote 60.000,- Kčs.

VERJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Oslavy Februárového víťazstva, československého pracujúceho ľudu sa konali ako slávnostná akadémia. Bola otvorená výstava pod názvom „Od februára k dnešku“. V predvečer osláv 1. mája bol organizovaný lampiónový sprievod so stavaním mája na námestí V.I.Lenina. V provomájovej manifestácii sa zúčastnilo 15200 občanov, v sprievode boli pestré krojované skupiny, športovci, útvary, nacvičujúce spartakiádu a 42 alegorických vozov. V parku Kultúry a oddychu vystúpil maďarský súbor piesní a tancov. Osláv 30. výročia oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou sa zúčastnilo okolo 5000 občanov a mládeže, v kultúrnom programe vystúpil sovietsky súbor piesní a tancov. V Šašovskom Podhradí bol odhalený pamätník neznámym sovietskym vojakom /9 hrobov/ s nákladom 32.000,- Kčs. V rámci osláv SNP v kultúrnom programe vystúpil súbor Partizán v ZK ROH.

OBYVATEĽSTVO:

V roku 1975 zaznamenávame v našom meste 15 414 trvale prihlásených obyvateľov, z toho 8 004 žien a 7 410 mužov.

V tomto roku sa narodilo v našom meste 203 detí, sobáš uzavrelo 97 občanov a zomrelo 111 občanov. Všetkých aktov ZPOZ bolo viac ako 400.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO:

Starostlivosť bola venovaná najmä starším osobám, dôchodcom, invalidom, sirotám a opusteným deťom. Jednorazová pomoc bola poskytnutá 117 osobám vo výške 59.710,- Kčs. V materských školách bolo umiestnených 735 detí, v jasliach bolo umiestnených 225 detí.

V roku 1975 mal ZÚNZ 65 zdravotníckych pracovníkov, 7 závodných lekárov, 3 stomatólogov, 1 internistu a 1 chirurga. NsP poskytovala jednak ambulantné, všeobecné i odborné služby a v nemocničnej časti bolo:

- oddelenie interné	-	60 postelí
- oddelenie detské	-	55 postelí
- odd. gynek.-pôrodnice	-	50 postelí
- oddelenie chirurgické	-	65 postelí
- odd. anestezi.-resusc.	-	5 postelí

2 lekárne zásobovali obyvateľstvo liekmi a zdravotníckymi potrebami.

Vyskytli sa vírusové ochorenia ako zápaly očných spojiviek, uzlín a horných dýchacích ciest, u detí žltáčky, mumps a ovčie kiahne.

Počet odliečených pacientov v nemocnici bol 12 450. Počet ambulantne vyšetrených pacientov bol 320 000.

ROK 1976.

Podnebie a príroda:

V roku 1976 podnebie bolo v našom meste vcelku mierne. V najchladnejšom mesiaci januári sa teplota pohybovala medzi 0 až 6 stupňov celzia. V najteplejšom mesiaci v júli sa teplota pohybovala od 0 do plus 27 stupňov celzia. Jeseň bola pomerne dlhá a zima skončila v prvej polovici marca. Vcelku sa dá tento teplotný stav označiť ako veľmi priaznivý.

Mesto je oproti studeným severným vetrom chránené vysoko položenou hradbou Kremnických hôr a Vtáčnika.

Južný teplý vietor prichádzajúci z juhovýchodu a z juhozápadu. Pohronskou dolinou blahodarne pôsobí na naše klimatické podmienky. Ďalší blahodárny vplyv má aj pomerne nízka nadmorská výška nášho mesta.

Dôležitým činiteľom podnebia, vedľa teploty sú aj dažďové zrážky. Pohronská dolina, teda aj naše mesto, má dažďov dosť. Priemerné množstvo zrážok bolo približne 700 milimetrov.

Vytrvalé dažde, ktoré v mesiaci decembri neobišli ani náš okres a mesto zaplnili korytá potokov a riek. Povodeň v dňoch 2.-9.XII. zaplavila vyše 3.500 hektárov poľnohospodárskej pôdy a spôsobila škodu takmer 10 miliónov korún. Medzi najviac postihnutými poľnohospodárskymi podnikmi bol aj Štátny majetok Žiar nad Hronom, OSP, Okresná organizácia miestnych komunikácií, okresná správa ciest, JRD a technické služby. Vyše 300 tisícové škody mal aj poľnohospodársky nákupný podnik Žiar nad Hronom.

Škody vznikli aj záplavou rodinných domov, kde spodná voda zatopila pivnice a suterény a došlo aj k zosunu pôdy.

Živelná pohroma nám narobila veľké škody v našom meste a v okrese to predstavovalo škodu vyše 20 miliónov korún.

Výchrica, ktorá sa prehnala začiatkom roka územím nášho okresu a mesta spôsobila značné škody našim lesom. Lesnému závodu Žiar nad Hronom na 30 tisíc plnometrov ihličnatého a listnatého dreva.

II. Opis mesta

V priebehu roku 1976 MsNV zabezpečovalo šesť stavieb v akcii Z. Na kultúrno - spoločenskom stredisku pracujúcich plán predpokladal prestavať 5 mil.267 tisíc Kčs. Skutočne bolo prestavené 3 mil.108 tisíc 250 Kčs. Na rekonštrukciu starého kultúrneho domu bola plánovaná čiastka vo výške 723 tisíc Kčs. Táto aj bola plne vyčerpaná. Dokončenie objektu sa predpokladá v ďalšom roku. Na výstavbe vodovodu v Ladomerskej Vieske sa počítalo 2 mil. 479 tisíc Kčs. Stavba bola v tomto roku ukončená. Celková hodnota diela u tejto stavby robila 3 mil. 470 tis. Kčs. Na prístavbe požiarnej zbrojnice plán predpokladal prestavať 100 tisíc Kčs. Čerpanie bolo vo výške 140 tisíc Kčs. Ukončenie stavby sa predpokladá v nasledujúcom roku. Na oplotenie materskej

školy sa plánovalo s čiastkou 248 tisíc Kčs. Stavba bola v roku 1976 ukončená a vytvorila sa hodnota diela v čiastke 354 tisíc Kčs. Na nadstavbu OSP v Žiari nad Hronom sa plánovalo 709 tisíc Kčs. Stavbu si zabezpečoval stavebne OSP. V roku 1976 bola odovzdaná do užívania. Náklad na uvedenú akciu predstavoval čiastku 1 mil. 30 tisíc Kčs.

Kompletná bytová výstavba.

Vo výstavbe komplexnej bytovej výstavby sa v priebehu roku 1976 postupovalo podľa režimu KBV, ktorý zohľadňoval rozpis výstavby bytov v rámci plánu na celú päťročnicu. V jednotlivých formách bytovej výstavby boli dosiahnuté nasledovné výsledky:

A./ Dokončené byty : 1976

Lokalita	Komunálna		Podniková		Družstevná		Celkom	
	plán.	skut.	plán.	skut.	plán.	skut.	plán.	skut.
Žiar n/ Hron. Et.73	98	98	68	68	208	208	374	374
Žiar n/Hron. Pod vršky	-	-	-	-	64	64	64	64
Celkom	98	98	68	68	272	272	438	438

B/ Začínané byty v roku 1976.

Lokalita	Komunálna		Podniková		Družstevná		Celkom	
	plán.	skut.	plán.	skut.	plán.	skut.	plán.	skut.
Žiar n/ Hron. Et.73	34	34	-	-	334	349	368	383
Celkom	34	34	-	-	334	349	368	383

C./ Finančné plnenie u byt. Výstavby a vybavenosti sídliska: Etapa 73

	Byt. Výst.	Tech. vyb.	Občian. vyb.	Celkom
Plán	62 478	16 820	2 500	81 798
Skutočnosť	55 655	16 341	170	72 166
%	89,1	37,2	6,8	88,2

Sídlisko: POD VRŠKY

	Byt. Výst.	Tech. vyb.	Občian. vyb.	Celkom
Plán	7 697	3108	-	10 805
Skutočnosť	7 697	3582	-	11 279
%	100,0	115,2	-	104,4

Z uvedeného tabuľkového prehľadu vidieť, že v priebehu r. 1976 bol splnený plán v dokončovaní a v novozahajovaných bytoch.

U bytovej výstavby nebola prestavaná čiastka vo výške 10 mil. 398 tisíc Kčs. Z toho Priemstav neprestaval čiastku 4 mil. 94 tis. Kčs.

Základná technická vybavenosť IBV:

V rámci základnej technickej vybavenosti pre IBV, MsNV v priebehu roku 1976 zabezpečovalo 5 stavieb:

1./ cesta Lazy – akcie zabezpečovala drobná prevádzky pri MsNV, keď v roku 1976 bolo na tejto akcii prestavané 162 tis. Kčs. Cesta bola skolaudovaná a odovzdaná do užívania v celkovej rozlohe 900 m².

2./ vodovod Lazy – akcia bola nákladom 71 tis. Kčs ukončená získaním 150 bežných metrov vodovodnej siete.

3./ elektrické vedenie Lazy – oproti rozpočtu 39 tisíc Kčs bolo prestavané celkom 67 tis. Kčs. a to tým, že elektrické vedenie v rámci tejto akcie bolo rozšírené o trasu smerom na slnečnú stráň. Akcia bola ukončená a odovzdaná do užívania.

4./ rozšírenie plynofikácie IBV – stavba bola zahájená v starej časti IBV bez projektovej dokumentácie, ktorá bola súčasne rozšírením plynovodu vypracovaná. Celkom bolo v roku 1976 prestavané 267 tis. Kčs a to tým, že v úseku 120 bežných metrov bola akcia ukončená a na ďalšiu časť bolo zakúpené plynové potrubie. Stavba prechádza do roku 1977.

5./ vodovod časť Píla – rozšíreniu vodovodu na túto časť mesta bolo realizované napojením na pohronský skupinový vodovod 17 tisíc Kčs a stavba bola ukončená a odovzdaná do užívania v r. 1976.

Účelová výstavba

Na účelovej výstavbe sa pracovalo v priebehu roku 1976 na 7 stavbách:

1./ podchody pod cestou I/50

Z rozpočtu 700 tis. Kčs bolo prestavaných 390 tis. Kčs, akcia mala byť ukončená v roku 1976, avšak z dôvodov prerábania projektovej dokumentácie č.2, stavba prechádza do r. 1977.

2./ autoservis – stavba s nákladom 9.500 tis. Kčs, bola odovzdaná do užívania.

3./ Dom služieb – stavba bola zabezpečená v rámci vopred vypracovaného harmonogramu s plánovaných 6 mil. Kčs bola prestavaná čiastka 600 tisíc Kačs. Práca i naďalej pokračuje v súlade s harmonogramom, i keď dodávateľ, ako i investor musel prekonať ťažkosti v zabezpečovaní ocelevej konštrukcie.

4./ reštaurácia pri kultúrnom dome – dodávateľ uvedenej stavby je OSP Žiar nad Hronom. Z plánu 300 tis. Kčs, bolo prestavané len 16 tisíc Kčs.

5./ Dom dôchodcov – stavba v celkovom rozpočte nákladom 23.318 tisíc Kčs bola zahájená v roku 1976, kde bolo prestavané – 1.960 tisíc Kčs, oproti plánu 7.800 tisíc Kčs. Neplnenie harmonogramu a tým i finančného čerpania bolo v dôsledku oneskoreného dodania projektovej dokumentácie. GD stavby je Priemstav Prievidza.

6./ stredisko Geodézie – stavba s rozpoč. Nákladom 1.933 tis. Kčs bola zabezpečovaná dodávateľom. Agrostav Žiar nad Hronom. V roku 1976 bolo prestavané 935 tisíc Kčs. Stavba bola ukončená a odovzdaná do užívania.

7/ preparatórium – na uvedenej stavbe plán ukladal prestavať v roku 1976 – 900 tisíc Kčs, skutočne bolo prestavané – 908 tisíc Kčs. Stavba bude ukončená v roku 1977. GD je Agrostav Žiar nad Hronom.

Generálny projektant mesta KPU Praha spracoval podrobný územný plán pre nový súbor IBV Šibeničný vrch.

Vlastné riešenie pozostáva z III. etáp výstavby s nasledovnou skladbou bytov:

I.etapa	počet bytov	110
z toho	76 bytov v radovej zástavbe	
	34 bytov v atriovej zástavbe	

II.etapa	počet bytov	110
z toho	52 bytov v izolovanej výstavbe	
	63 bytov v radovej výstavbe	
III.etapa	počet bytov	95
z toho	45 v terasovej výstavbe	
	47 bytov v radovej výstavbe	
	3 byty v izolovanej výstavbe	
<hr/>		
Celkom bytov v súbore IBV		315

Z objektov vybavenosti sa v tomto súbore uvažuje s týmito objektami:

- 1./ Plnosortimentná potravinárska predajňa
zo zmiešaným tovarom priemysel. charakteru
- 2./ Materská škola o kapacite 60 detí.

Okrem toho sa v súbore IBV uvažuje s centrálnou plochou športovorekreačného areálu.

Socialistická súťaž bola v roku 1976 organizovaná na počesť XV. Zjazdu KSČ, 55. výročia založenia KSČ a k voľbám do zastupiteľských zborov všetkých stupňov. Bola zameraná na zveľaďovanie a skrášľovanie nášho mesta, životného a pracovného prostredia. O plnení hovorí nasledovná tabuľka:

Úsek	Počet prijatých záväzkov			Hodnota v Kčs	
	indiv.	kolektív.	spolu	prijaté záväz.	plnenie za r.1976
Zveľaďovanie obcí v akcii Z inv. č.	1.830	52	1.882	7.000.000	4.758.000
Zveľaďovanie obcí neinvest.časť	520	1	521	700.000	846.000
Rozvoj služieb	200	3	203	50.000	54.000
Pomoc poľnohosp.	240	7	247	250.000	248.000
Rozvoj kultúry	-	1	1	70.000	82.000
Využ. miest zdrojov	-	4	4	15.000	24.000
Inic.prac a funkcn.N.V.	-	1	1	10.000	35.000
Spolu:	2.790	69	2.859	8.095.000	6.047.000

Volebný program NF mesta Žiar nad Hronom za roky 1971 – 75 splnil funkciu významného politického dokumentu prostredníctvom ktorého sa realizovali ciele vytýčené KSČ na jej XIV. zjazde v podmienkach mesta. Volebný program zodpovedal celospoločenským záujmom pracujúcich v našom meste. V priebehu uplynulého volebného obdobia sa zaktivizovala činnosť občianskych výborov k čomu prispela aj socialistická súťaž. Od volieb v r. 1971 sa uskutočnilo celkom 19 verejných schôdzí s priemernou účasťou 350 občanov na jednu verejnú schôdzu. V rámci investičnej výstavby, účelovej výstavby, akcie „Z“, údržby a na skrášľovaní životného prostredia bolo v našom meste odpracovaných celkom 86 akcií, kde sa preinvestovalo spolu 110 mil. Kčs mimo komplexnej bytovej výstavby.

V komplexnej bytovej výstavbe bolo vybudovaných a do užívania odovzdaných celkom 744 bytov v hodnote 182 mil. Kčs, včtenne príslušných inžinierskych sietí, čo je o 167 bytov viac ako ukladala úloha volebného

programu. V individuálnej bytovej výstavbe bolo postavené v časti „Pod Vršky“, Ladomerská Vieska a Šášovské Podhradie 72 rodinných domov. Z účelových stavieb ukončený a do užívania odovzdaný hotel „LUNA“ a jeho príslušenstvo, čím sa podstatne zlepšila oblasť ubytovacích, stravovacích a reštauračných služieb nášho mesta, dvojprúdová cesta, dobudovaný bol športový areál pri T.ZDŠ, vybudované futbalové ihrisko a zimný štadión, štadión TJ ZSNP v parku bol rozšírený o budovu so sociálnym zariadením a krytú tribúnu, postavený bol Rybársky dom, strážny dom v povodí Hrona, benzínová pumpa, zosilovacia stanica pod Slnecnou stráňou, veterinárska stanica, do užívania bola odovzdaná budova materskej škôlky na IBV a na Etape 70, postavený bol dom smútku, v časti mesta Šášovské Podhradie a asanovaný starý cintorín, vo výstavbe je dom služieb, budova preparatória, stredisko geodézie, autoservis, bola zahájená výstavba odborného učilišťa ZSNP a ďalšie akcie.

V uplynulých voľbách bolo zvolených do pléna MsNV 61 poslancov, z ktorých 11 tvorilo radu MsNV. V utvorených komisiách pri MsNV, občianskych výboroch ľudovej kontroly pracovalo 182 poslancov a občanov nášho mesta. Na plnení úloh volebného programu sa podieľala väčšina obyvateľov nášho mesta. Priložila ruku k dielu, a tak prispela k vylepšeniu pracovného a životného prostredia. Všetko, čo sa vybuďovalo je trvalým pamätníkom usilovných rúk našich pracujúcich, ktorí tieto hodnoty vytvárali pre seba, pre budúce generácie.

Úlohy volebného programu pre volebné obdobie 1976 – 1980 vychádzajú zo záverov XV. zjazdu KSČ, zjazdu KSS, krajskej, okresnej a mestskej konferencie KSS a zo smerníc 6.5 RP. V súvislosti s týmito cieľmi sa má v našom meste v budúcom volebnom období zabezpečiť výstavba 1.049 bytov dodateľským spôsobom a to 252 podnikových, 614 družstevných a 182 komunálnych.

Pre individuálnu bytovú výstavbu pripraviť a prideliť stavebné pozemky pre realizovanie 300 rodinných domov. K individuálnej bytovej výstavbe zabezpečiť príslušnú základnú technickú vybavenosť.

Pre riešenie kritickej situácie v nedostatočnom množstve učebníc pre ZDŠ, MŠ a stredné školy zabezpečiť v akcii „Z“ prístavbu 12 učebníc k III. ZDŠ, výstavbu polytechnických dielní pri I.ZDŠ ako i rekonštrukciu objektov SEŠ a výstavbu novej 120 miestnej MŠ. Zabezpečiť výstavbu detského dopravného ihriska, výstavbu kultúrno – spoločenského strediska, výstavbu branno – športového areálu a pod.

V ďalších úlohách volebného programu NF mesta Žiar nad Hronom na roky 1976 – 1980 hovorí tabuľková časť:

INVESTIČNÁ VÝSTAVBA

P.č.	Názov akcie:	Investor:	Predpokladaný investičný náklad v tisíc Kčs:					
			Celkom:	z toho v rokoch:				
			1976	1977	1978	1979	1980	
1/	Dom služieb	Žiaran	16.385	6.000	6.000	2.000	-	-
2/	Práčovňa	Žiaran	12.500	-	-	-	-	500
3/	Predajňa obuvy, obuv	Žilina	2.000	-	-	300	700	1.000

4/ Výstavba skladu a predajne palív	Uhoľ. Sklady Žarnovica	1.400	-	-	-	-	750
5/ Reštaurácie pri kult. stred.	Reštaur.	6.345	300	2.500	3.543	-	-
6. Reštaurácie + Bufet	Reštaurác.	250	-	-	250	-	-
7. Gril bar 01/06	Reštaur.	180	180	-	-	-	-
8. Predajňa potrav. L. Vieska – rozšír.	Potraviny	100	100	-	-	-	-
9. Výstavba 2 samo-obslúh typu C	Potraviny	3.500	-	-	800	1.800	900
10. Predajňa potravín	Potraviny	1.000	-	500	500	-	-
11. Predajňa potravín a mäsa	Potraviny	1.000	-	-	-	400	600
12. 4B-budova odkúpenie na OU	Potraviny	1.000	-	1.000	-	-	-
13. Predajňa DP kovo-mechanika	Dom.potreby B.Bystrica	1.500	-	500	500	500	-
14. Predajňa DP kuch. Sklo	Dom. Potreby	1.500	-	-	500	500	500
15. Predajňa ovocie-zelenina Etapa 70	Zelenina P.R. B.Bystrica	/podľa harmonogramu KBV./					
16. Predajňa ovocie-zelenina Etapa 73	Zelenina P.R. B.Bystrica	/podľa harmonogramu KBV./					
17. Stavebný dvor II.etapa	O.S.P.	1.483	662	-	-	-	-
18. Plynofikácie DJ	MsNV	35	35	-	-	-	-
19. Plynofikácie ZJ-ONV	ONV	200	200	-	-	-	-
20. Hospod.dvor	Dom. Správa	2.000	-	600	1.400	-	-
21. Rozšír HD-garáže Skleník	Tech. Služby	700	-	700	-	-	-
22. Polotovary-Rozinaj	Reštaurácie	400	-	400	-	-	-
23. Kino Budovateľ	ONV	1.800	-	7701.030	-	-	-
24. Centráln.betonáreň	OSP	1.800	-	1.500300	-	-	-
25. Verejné osvet. na Cintoríne	Tech.služby	1.435	-	-	1.435	-	-
26. Stav. dvor-III.etapa	OSP	1.950	-	-	900	1.050	-
27. Budova PR	OSP	1.950	-	-	900	1.050	740
28. Projekcia tech. Príprava	OSP	1.850	-	-	200	600	1.050
29. Stavebný útvar -IV.etapa	OSP	1.990	-	-	-	1.000	990
30. Výstavba skleníka	Tech.služby	565	-	-	-	565	-
31. Hospod.dvor-II.et.	Dom.správa	2.000	-	-	-	-	1.000
32. Pamätník – Lenin	ONV	1.990	-	-	-	-	595
33. Dom dôchodcov	OIU	7.800	15.279	-	-	-	-
34. Autoservis	ČSAO	9.000	1.000	-	-	-	-
35. Cesta I/50	CIU	17.489	800	-	-	-	-
36. Podchody-cestal/50	CIU	1.740	640	-	-	-	-
37. Prímest.rekreač.obl.	MO	6.000	1.000	3.000	2.000	-	-

Vodná nádrž								
38.Teplovod ZSNP	ZSNP	20.000						
39.Stredisko geodezie	Geodézia	1.933	500	-	-	-	-	-
40.Preparatórium	JRD	3.000	700	-	-	-	-	-
41.Gymnázium	OIU	-	-	-	-	-	-	-
42.25-triedna ZDŠ	OIU	85.000	500	10.000	14.000	-	-	-
43.Kanalizácia	StVAK	14.000	-	-	-	-	-	14.000
44.Rozšír. vodovodu	StVAK	14.000	-	-	-	-	-	14.000
45.Rekonšt.vodovodu	StVAK	156	-	156	-	-	-	-
46.Výťah 103 – 11	Drog.Žilina	68	68	-	-	-	-	-
47.Valentova cesta	Stredosl.št lesy BB	1.000	1.000	-	-	-	-	-
48.12.byť.jednotiek	Stredosl.št lesy BB	2.800	-	2.800	-	-	-	-
49.12.byť.jednotiek	-//-	2.800	2.000	-	-	-	-	-
50.Opravar.dielne	Str.štátne Lesy Ž.n./Hr.	1.900	1.900	-	-	-	-	-
51.Nákupné stredis.	Jednota SD N.Baňa	4.000	-	-	-	-	-	300
52.Predajňa staveb- nín I.etapa	Jednota SD Nová Baňa	1.988	-	488	1.550	-	-	-
53.Predajňa stveb. II.etapa	Jednota SD Nová Baňa	1.981	-	-	180	1.801	-	-
54.Hala na nádvorí	ČSAO	1.000	500	500	-	-	-	-
55.60 elektr.inšt.	ČSAO	800	800	-	-	-	-	-
56.Lakovňa	ČSAO	100	100	-	-	-	-	-
57.Lapače tukov	ČSAO	300	150	150	-	-	-	-

ZÁKLADNÁ TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ IBV.

Finančné náklady v tis. Kčs

z toho v rokoch:

P.č.Názov akcie:	celkom:	1976	1977	1978	1979	1980
1. Cesta „Lazy“	419	171	-	-	-	-
2. Vodovod „Lazy“	79	23	-	-	-	-
3. Električka „Lazy“	39	39	-	-	-	-
4. Rozšír.plynofik.IBV	500	500	-	-	-	-
5. Vodovod časť„Píla“	300	-	-	300	-	-
6. Cesta časť „Píla“	500	-	500	-	-	-
7. Inž.siete„Šib.vrch“	10.500	200	1.500	2.500	3.000	2.800
8. Kanaliz.ul.Partizánska	1.200	-	1.200	-	-	-

AKCIA „Z“

Finančné náklady v tis.Kčs.

P.č. Názov akcie:	celkom:	1976	1977	1978	1979	1980
1. MŠ – oplotenie	248	122	-	-	-	-

2.	Vodovod L.V.	2.489	1.000	-	-	-	-
3.	Nadstavba garáží	729	93	-	-	-	-
4.	Rekonštr.“SKD“	2.777	733	-	-	-	-
5.	Nový kult. Dom	52.928	5.000	12.000	12.000	15.000	-
6.	Prístavba nemocnice	1.500	100	600	800	-	-
7.	Prev.priest.OSBD	625	100	525	-	-	-
8.	Dopravné ihrisko	630	100	530	-	-	-
9.	Prístavba k III.ZDŠ	3.500	200	2.000	1.300	-	-
10.	Prístavba k SEŠ	900	-	-	450	450	-
11.	Dielne k I.ZDŠ	1.000	-	-	200	200	300
12.	Branno-šport.areál	1.000	-	-	200	500	300
13.	Kolkáreň	1.150	-	-	-	-	900
14.	Prístavba PZ	206	150	56	-	-	-
15.	Mat.škôlka 120 miest	3.500	200	1.500	1.100	800	-

HOSPODÁRSTVO.

Poľnohospodárstvo:

JRD Československo-sovietskeho priateľstva v Žiari nad Hronom, v roku 1976 obhospodarovalo celkom 2.238 hektárov poľnohospodárskej pôdy, z toho ornej pôdy 1.063 hektárov, lúk 403 hektárov, pasienok 740 hektárov. Plán predpokladal 277 pracovných síl, no skutočnosť bola 240 pracovných síl.

Priemerné hektárové výnosy u pšenice boli 37,05 metrických centov, jačmeňa 34,02 g, obilnín 36,01 g, krmné strukoviny 71 g, ľanové struky 11,06 g, ľanové semeno 2,03 g.

Pri orbe im výdatne pomáhal traktor Škoda 18. Dvojriadkovým kombajnom z NDR zozbierali denne až 150 g zemiakov. Pokrok a nová technika preniká aj do živočíšnej výroby. Vo výkrmniach hovädzieho dobytku nechýba automatická linka na výkrm teliat, mechanizácia skultúrňuje prácu i u ošípaných. Tieto skutočnosti veľmi pozitívne vplývajú na rozvoj pracovnej aktivity a socialistického súťaženia. V rámci JRD v živočíšnej výrobe súťažia o hrdý titul BSP 4 kolektívy. V živočíšnej výrobe na jednu kravu vyrobili 2.872 litrov mlieka. Odchov teliat od 100 kusov kráv – 92 kusov. Výkrm hovädzieho dobytku, priemerný denný prírastok na 1 kus a deň bol 0,65 kg. Stav hovädzieho dobytku bol 538 kusov kráv, 450 oviec a 2.027 ošípaných. Odchov prasiat na jednu prasnicu 14,1 ks. Ošípané na jeden deň prírastok 0,47 kg.

V tomto roku započalo JRD v výstavbe šušiarne objemových krmovín na hospodárskom stredisku Lutila, ktorá má slúžiť i pre okolité JRD Lovčica – Trubín, Janova Lehota a Dolná Trnávka.

Priemysel a obchod.

Pracujúci Závodu SNP v Žiari nad Hronom na počesť XV.zjazdu KSČ a 55.výročia založenia KSČ navyše plánu si dali záväzok vyrobiť tovar v hodnote 11,5 milióna korún. Ušetriť milión kilovat hodín elektrickej energie, prekročiť export do socialistických krajín o 4,5 a do kapitalistických krajín o 2 milióny korún. Zavazujú sa odpracovať 27. tis. Brigádnických hodín.

Cez sobotu pracovnej cti pracujúci ZSNP okrem hodnôt vytvorených pri skrášľovaní pracovísk a okolia podniku vytvorili vo výrobe hodnotu 1 milión 700 tisíc Kčs. Okrem tých, ktorí zabezpečovali nepretržitý chod prevádzky pracovalo v objekte podniku 1605 zamestnancov.

V roku 1976 v ZSNP podali 450 zlepšovacích návrhov, z ktorých bolo realizovaných 180. Z podaných 6 vynálezov - 1 bol realizovaný. Úspory predstavovali celkom 3.174.000 Kčs. Medzi najlepších patria - Marian Koral z druhovýroby, Ľubomír Lazar z kysličníkárne a Ing. Miroslav Pagáč z kysličníkárne. Do hnutia stotisícárov sa prihlásilo 87 inžinierov a technikov. Realizáciou ich návrhov sa uspořilo vyše 8,5 milióna korún. K cenným riešeniam patrili návrhy Ing. Štefana Miháliku, ktorými sa zvýšila výroba tovaru v 3,6 milióna korún s úsporou 366 tisíc korún. Riešenia Pavla Štubňu priniesli úsporu 344 942 Kč, Jána Vazgana - 128 496 Kč a Jána Maceka - 114 394 korún. Hnutia stotisícárov sa výrazne podieľalo na splnení a prekročení hospodárskych úloh podniku. Vedenie ZSNP - venuje pozornosť aj vytváraniu komplexných racionalizačných brigád /KRB/. V súčasnosti pracuje v ZSNP 31 KRB s 252 členmi. Svoju činnosť zameriavajú na zlepšovanie pracovného a životného prostredia, kvalitu výrobkov, úsporu surovín a energie všetkého druhu. Na týchto úsekoch vytvorili hodnotu 4.978 000 Kčs. K najlepším KRB sa zaraďujú - kolektivy Ing. Šmída a Šeševičku, obe z kysličníkárne a Ing. Barana zo zlievárne.

Žiarsky Závod SNP aj vďaka im predčasne splnil úlohy piatej päťročnice a vo výrobe tovaru vytvoril hodnotu 306 mil. Kč.

Stredoslovenské stavby v Žiari nad Hronom za rok 1976 hodnotu stavebnej výroby splnili na 101 %. Plánované úlohy prekročili o 300 tis. korún. Hlavné ťažisko prác bolo na úseku v Žiari, ktorý splnil plánované úlohy na 109%, navyše plánu vyprodukoval 2.200 000 korún. Vyprodukovali 60 tisíc korún zisku navyše plánu, splnili a prekročili aj socialistický záväzok. Priemerné zárobky pracovníkov vzrástli na 2.250 Kčs. V ďalšom období Stredoslovenské stavby čakajú náročné úkoly, stavebnú výrobu zvyšujú o ďalších 5 miliónov korún.

Agrostav, spoločný družstevný stavebný podnik, ktorého poslaním je výroba a prestavba poľnohospodárskych podnikov v okrese, úlohy za päťročnicu preinvestovať 140 miliónov korún splnil a prekročil. Skutočne preinvestoval 161 miliónov korún. Začínali takmer z ničoho. Jeden prízemný domček pri moste cez Hron, kúsok dvora pre 2 -3 vozidlá. A dnes? Naproti Závodu SNP vyrastá nový moderný závod. Vedľa rekonštruovanej hospodárskej budovy, kde sídli vedenie podniku, vyrástla nová budova so sociálnym zariadením, vedľa moderná píla, kde spracujú ročne 4 tisíc kubíkov gumatiny. Zo zvyškov vyrábajú obaly pre Calex Zlaté Moravce, lešenárske a šalovacie dielce. V plnej miere vyrábajú aj prefabrikáciu. Vlni vyrobili 50 tisíc kusov maliarskych dlaždíc a 2 tisíc kusov cestných panelov. V súčasnosti zabezpečujú úlohy 430 pracovníkov. Úlohy na rok 1976 splnili na 162%. Všetstej päťročnici čakajú Agrostav ešte náročnejšie úlohy, keď v prvom roku majú vytvoriť hodnotu za 66,5 milióna korún.

Okresné veterinárske zariadenie v Žiari nad Hronom prijalo na počesť XV.zjazdu KSČ 4 kolektívne záväzky a 36 individuálnych záväzkov v celkovej hodnote 342 316 korún. V rámci tohoto záväzku odpracovali 400 brigádnických hodín pri skrášľovaní pracovného a životného prostredia.

Dopravný závod ČSAD v Žiari nad Hronom v letných mesiacoch zabezpečil 1516 zájazdov, z ktorých bolo 27 zahraničných. Zúčastnilo sa ich vyše 60 tisíc osôb.

Pre zabezpečenie stále rastúcich problémov v bytovej výstavbe bola rozšírená doterajšia forma o výstavbu družstevnú. V apríli 1961 vznikli prvé stavebné družstvá v mestách Žiar nad Hronom a Nová Baňa. Krátko na to, myšlienka – družstevného bývania sa ujíma aj inde. 12. decembra 1973 vzniká celookresné stavebné bytové družstvo so sídlom v Žiari nad Hronom (OSBD), ktoré do svojho vienka integruje 1 486 bytov s hodnotou takmer 200 mil. korún. Začiatkom roku 1976 OSBD 1 706 bytov s 1 706 bývajúcimi členmi. Celkove však má členov 2 232. Z toho v spravovaní mestskej samosprávy v Žiari nad Hronom je 547 bytov, spravuje aj 75 garáží. V rokoch šiestej päťročnice bude OSBD stavať ďalších 1 500 bytov.

Zberné suroviny v Žiari nad Hronom v tomto roku plánované výkony vo výške 4,1 milióna korún prekročili o 42,1 %. Čo všetko sa za týmto skrýva? Napríklad v ľudovom zbere je to 1.143 320 kg odpadového papiera, 4 583 ton železného šrotu, 124 ton farebných kovov (meď, hliník a olovo), 143 ton starého textilu, 79,9 ton črepov, nazbierali aj 34 ton starých pneumatík, 6 500 litrov ustalovača a 1 800 kg rentgenového filmu. Medzi najlepších, ktorí pomáhali úlohy zberu plniť patria aj žiaci ZDŠ a občania nášho okresného mesta.

Centrálna výrobná podniku Reštaurácií v Žiari nad Hronom mala ročný objem výroby 22 miliónov korún. Okolo 100 druhov jedál vychádza z centrálnej výroby. Zásobujú nimi závody vlastné, ale aj časť závodov potravín a jednoty a časť okresu Zvolen. V tomto roku sa sortiment ďalej rozširuje, a to najmä zásluhou automatizácie. Je to japonský automat „Cukrár“ a rakúsky výrobca knedlíkov „Rolfix“. Na japonský automat bude napojená aj mraziaca a baliaca linka.

V komplexnej bytovej výstavbe na 6. SRP je na základe uznesenia OV KSS a rady ONV v Žiari nad Hronom zahrnutá v programe aj výstavba Experimentálneho nákupného strediska o predajnej ploche 2000m². Súhlas k jeho výstavbe dal 2.5.1976 aj hlavný investor SKNV Banská Bystrica. Budúci užívateľ ODOR PRIOR v Bratislave tiež vyslovil svoj súhlas s investičným zámerom. Generálnym projektantom na základe porady na Ministerstve obchodu SSR je štátny projektový ústav obchodu v Bratislave, ktorý tohto roku spracováva projektovú úlohu. Koncom 6. 5 RP budú teda obyvatelia nášho mesta a jeho okolia nakupovať už pod jednou strechou. Generálnym dodávateľom stavby sa stal na základe súhlasu z 20.5.1976 Závod SNP Žiar nad Hronom – Stavebná výroba. Predpokladaný náklad na stavbu je 25 mil. Kčs. Obchodný dom bude stáť pri ceste do Handlovej v predĺžení ulice Dr. Janského a ulice popri Zväzarme. Táto stavba sa má stať súčasťou nového obchodného a správneho centra mesta Žiar nad Hronom.

Plán maloobchodu predaja na predajne Zdroja v Žiari nad Hronom za rok 1976 bol 73.868 000 korún. Skutočnosť 73.978 000 korún, čo znamená plnenie na 101 %.

KULTÚRNE POMERY – ŠKOLY.

Celá výchovno – vyučovacia práca v roku 1976 bola vedená v znamení významných výročí: XV.zjazdu KSČ, 55.výročia založenia KSČ, k voľbám do zastupiteľských zborov všetkých stupňov.

V jazyku slovenskom vštepovali učitelia žiakom lásku k rodnej zemi a reči, k rodnému mestu, lásku k našej socialistickej vlasti. Využívali k tomu úryvky z kníh, doplnkové čítanie, slohové práce a podobne. V jazyku ruskom prehľbovali učitelia internacionálne cítenie, upevňovali lásku k naším osloboditeľom. Na hodinách občianskej výchovy využívali učitelia dennú tlač na oboznamovania žiakov s politickými udalosťami u nás a vo svete, vštepovali žiakom vedecký svetonázor, viedli ich k láske a úcte k robotníckej triede a KSČ i k XV. zjazdu KSČ, k voľbám organizovali besedy, kvízy a podobne.

Vzťah ku kráse a k umeniam, k ľudovým piesňam, k hudbe, k estetike prostredia pestovali učitelia u žiakov na hodinách výtvarnej a hudobnej výchovy. Ruské výtvarné práce venované spomínaným výročiam boli na vysokej úrovni. Bohatú činnosť vyvíjali na školách spevácke a tanečné krúžky. Vo verejnosti – prospešnej práci dosiahli pionieri zo žiarskych ZDŠ pekné výsledky a v okresnej súťaži „Ani zrno nazmar“ obsadili prvé miesto.

Na ľudovej škole umenia v Žiari nad Hronom ideovopolitický vplyv významných výročí využili na usporiadanie 6 koncertov a 2 výstav. Náležitá pozornosť zo strany učiteľov bola venovaná žiakom na rôzne súťaže. Keď žiaci hudobného a výtvarného odboru získali na rôznych súťažiach 20 rôznych cien.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov, učiteľov na školách v roku 1976.

Názov školy: Počet žiakov: Počet učiteľov: Koľko nových uč. nastúpilo: Koľko žiakov nastúp. na štúdium

I.ZDŠ	1002	49	2	72
II.ZDŠ	896	36	-	55
III.ZDŠ	592	30	-	-
ZDŠ Lad.Vieska	84	4	-	-
ZDŠ Šaš. Podhradie	14	1	-	-
Gymnázium	256	17	1	64
SEŠ	409	27	4	13
Osob.škola	93	9	-	-
ĽŠU	520	19	-	-

Kultúra

Činnosť na úseku kultúry bola motivovaná hlavne politicko – výchovnu prácu na zabezpečovanie prednášok a besied k XV.zjazdu KSČ, 55.výročiu založenia KSČ, k voľbám do zastupiteľských zborov do všetkých stupňov a ďalších jednorazových akcií a podujatí zo záujmovomeleckej činnosti. V tomto roku oslávil ZK ROH pri ZSNP svoje 20 ročné jubileum. Za toto obdobie urobili pracovníci klubu kus poctivej práce za rozvoj kultúry, osvetu a umenia

v okresnom meste. Každý deň prichádzajú do tohto stánku kultúry desiatky, stovky dospelých, mládeže a pionierov, aby svojou činnosťou v záujmových krúžkoch rozvíjali svoj talent a aktívne prežili hodiny odpočinku po práci. Medzi najaktívnejšie súbory na úseku ZUČ patria súbor piesní a tancov „HRON“ a divadelný súbor. Svojou ideovou a umeleckou úrovňou patria obidva medzi najvyspelejšie v Stredoslovenskom kraji. Súbor HRON má od svojho založenia na konte takmer 600 vystúpení nie len doma, ale i v NDR, Maďarsku a v Bulharsku. Medzi najväčšie úspechy súboru patrí získanie III. miesta v celoštátnej súťaži folklórnych súborov v Prahe v roku 1960. Repertoár súboru je pestrý. Zameriava sa na všetky oblasti folklóru slovenska. Súbor HRON prešiel niekoľkými organizačnými zmenami, ktoré prispeli k skvalitneniu členskej základne. Umeleckým vedúcim je Ján Kmeťka a organizačným vedúcim Zdeno Tomčík. Vystúpenia umocňuje ľudová hudba, ktorá vie všade, kde príde so svojím vedúcim súboru Jánom Ďurčom navodiť príjemnú atmosféru. Koncom augusta 1976 32 členný folklórny súbor HRON sa zúčastnil zázjazdu v Maďarsku. V rámci európskeho festivalu robotníckych folklórnych súborov sa tanečníci 2 krát predstavili vo Várpolote a raz v Czajágu. Ich vystúpenia u divákov sa stretli s veľkým ohlasom.

Divadelný súbor za 20 ročné obdobie naštudoval desiatky hier a vychoval členov, ktorí úspešne pracujú v divadle aj mimo nášho okresu. Výsledkom práce výchovno – vzdelávacieho úseku je celý rad zaujímavých podujatí. Sú to politicko-výchovné podujatia pre BSP, jazykové a iné kurzy, prednášky, besedy, zábavno-súťažné seriály, koncerty a kurzy spoločenských tancov a spoločenskej výchovy pre mládež. Nemalú pozornosť venujú pracovníci výchovno – vzdelávacej práci medzi deťmi. V tomto roku začali s pravidelným usporadúvaním divadelných, koncertných, estrádnych a filmových predstavení pre deti. Tradičné sa už stali v našom meste filmové festivaly. Cieľavedomá je aj osvetová práca knižnice Závodného klubu. Svedčí o tom najmä tá skutočnosť, že 35% pracujúcich v ZSNP je čitateľmi knižnice.

V súčasnosti má knižnica okolo 25 tisíc zväzkov kníh. Bohatý výber náučnej literatúry a beletrie pre dospelých i mládež a pekné vkusné prostredie knižnice si získava stále viac čitateľov. Počas 20 – ročnej činnosti dosiahol ZK ROH mnoho úspechov, zorganizoval mnoho podujatí, ktorých cieľom bolo pomáhať pri vytváraní bohatého duchovného života pracujúcich ZSNP a občanov mesta Žiar nad Hronom. Pracovníci hľadajú vždy nové formy, aby im okrem poučenia a zábavy priniesli aj oddych.

Významný podiel na rozvoji kultúry majú aj ďalšie súbory a krúžky a najmä hudobné súbory, ktoré vystupujú pri akciách v pionierskom tábore na Borovici, na Donovaloch, Sklených Tepliciach a podobne.

Významný podiel na divadelnej produkcii v meste majú i profesionálne súbory, najmä divadlo J.G.Tajovského zo Zvolena, divadlo SNP z Martina a divadelné súbory z družobného okresu Svitavy. Zábavné programy sú väčšinou importované z Bratislavy, Brna, Prahy a zo zahraničia.

10 festivalových filmov v našom meste navštívilo cca 10 tisíc divákov. Letnej časti filmového festivalu pracujúcich sa zúčastnili filmové delegácie z MLR, ZSSR, NDR a Rumunska. Zimnej účasti FFP sa zúčastnila delegácia k slovenskému filmu „Horúčka“ – Oľga Šalagová, Michal Dočolomanský a Ján Podhradský.

V mesiaci apríl zavítal do nášho mesta súdr. Ján Solovič – spisovateľ, dramaturg a tajomník slovenského zväzu spisovateľov. Na besede odpovedal žiakom stredných škôl, členom BSP zo ZSNP a občanom nášho mesta na mnoho otázok, ktoré súviseli hlavne s televíznym seriálom „Straty a nálezy“ a s ďalšími jeho dielami.

V ZK ROH ZSNP nahrávala Slovenská televízia obľúbenú reláciu „Takú nám hudba zahraj“. Relácia bola venovaná BSP v Závode SNP a bola odvysielaná na Silvestra 1976.

V rámci „Dní kultúry NDR a kraja Erfurt“ v Stredoslovenskom kraji, vystúpil v mesiaci november 1976 v ZK ROH spevácko – tanečný súbor z Hartzu v NDR. Vystúpenie sa stretlo s nevšedným záujmom najmä medzi mládežou.

Mestská ľudová knižnica mala v tomto roku 18 820 zväzkov kníh, 1 140 čitateľov a 27 224 výpožičiek. Knižnica ZK ROH ZSNP mala 24 192 zväzkov kníh, 2 600 čitateľov a 43 804 výpožičiek. Okrem úspešnej výpožičkovej služby knižnice uskutočňovali v tomto roku výstavy kníh a literatúry, besedy za účasti autorov ako napr. Štefánia Pártošová, Helena Križanová – Brindzová, Ľudo Zelienska, Miloš Krno a podobne. O ďalšej činnosti na úseku kultúry v našom meste hovorí nasledovná tabuľka.

Politicko – výchovná činnosť:

Jednotlivé vzde-

lávacie akcie: počet: 264 účastníci: 8330 Kurzy: počet 33 účas: 592

Súbory, krúžky a kolektívy umeleckého smeru

Počet: 43 Členovia: 617 Akcie, vystúpenia: 282

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

Názov:	Počet:	Návštevníci:
Vystúpenie profesionálnych súborov a sólistov	22	13 200
Výstavy	104	69 800
Koncerty	6	580
Tanečné zábavy a veselice	75	13 040
Ostat. Kultúrno - spoloč. akcie	190	123 800
Spolu:	397	220 420

Kino ZK ROH ZSNP

Predstavení 404
 Návštevníkov: 101 299
 Vybrané vstupné: 486.288 Kčs

Kino Budovateľ

Predstavenia	Návštevnosť	Tržby
plán 313 skutoč. 311	plán 75.120 skutoč. 31.700	plán 100.000 skutoč. 61.000

Na všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané vstupné 980.960 Kčs.

ŠPORT.

Na úseku telovýchovy a športu v tomto roku sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výkonov a umiestnení. Na treťom mieste najúspešnejších športovcov okresu Žiar nad Hronom v roku 1976 sa umiestnil Jozef Sámel z TJ ZSNP Žiar nad Hronom, 28 – ročný zámočník zo ZSNP, majster Slovenska v kulturistike v silovom trojboji. Na majstrovstvách ČSSR obsadil 3.miesto. V silovom trojboji výkonom 610 kg vytvoril slovenský rekord.

Na treťom mieste najúspešnejších športovkyň okresu Žiar nad Hronom v roku 1976 sa umiestnila Emília Lajčiaková, atlétka TJ ZSNP. Je to majsterka Stredoslovenského kraja v behu na 800 metrov.

Najúspešnejším dorastencom v okrese Žiar nad Hronom v roku 1976 bol Peter Krajčovič, ľahký atlét z TJ ZSNP. Majster Slovenska na dráhe v behu 100 a 200 metrov, majster ČSSR v behu na 100 metrov. Aj druhé miesto patrí Ladislavovi Mišurovi, kulturistovi z TJ ZSNP Žiar nad Hronom. Na treťom mieste skončil lyžiar z TJ ZSNP Jozef Ledvák. Aj najúspešnejšia dorastenka bola z TJ ZSNP. Bola ňou Jana Augustínová, atlétka TJ ZSNP, študentka Gymnázia, majsterka ČSSR v behu na 800 metrov. Na medzinárodných pretekoch Rudého práva v Prahe bola druhá.

Po skončení súťažného ročníka 75 v prvom mužstve dospelých prevzal trénerské žezlo Stanislav Jarábek, bývalý československý reprezentant a hráč Spartaka Trnava. Z hráčskeho kádra odišli M. Santai, L. Polák, F. Dian, M. Fábry a J. Maizlík. Na ich miesta nastúpili J. Kohúčík, J. Polák, P. Janček a Š. Mišovič z Trnavy. V jesennej časti ročníka 75 – 76 žiarski futbalisti v Slovenskej národnej lige v zápasoch na domácej pôde nestratili ani bod, no z ihrísk súperov priniesli iba jeden /remíza v N. Zámkoch/. Pred jarnou obrátkou sú v tabuľke na šiestom mieste s 13 bodmi. Žiarska rezerva v druhej triede okresnej súťaže obsadila druhé miesto. „A“ dorastencov v Slovenskej dorasteneckej lige v jeseni 1975 skončilo na prvom mieste s dvojbodovým náskokom pred majstrom Slovenska Interom Bratislava. No po skončení súťaže skončilo na treťom mieste.

V rámci predvolebnej aktivity uskutočnilo sa dňa 9.okt.1976 na štadióne TJ ZSNP stretnutie na Hrone. Celé športovo-spoločenské podujatie sa skončilo v znamení hesla „Za bratstvo Čecho a Slovákov v povstaleckom kraji pred voľbami do zastupiteľských orgánov“. Hlavnou náplňou podujatia bolo medzinárodné futbalové stretnutie výberov prvoligových mužstiev Bratislavy a Prahy. Podujatia sa zúčastnili i poprední naši umelci a športovci, najmä poprední olympionici ako A. Tkáč, Helena Fibingerová, M. Mračnová, V. Dzurila a dr. Ján Starší. Sprievodné slovo ako už tradične mal Karol Polák. Podujatie spestrili programom žiaci žiarskych škôl, mažoretky zo Žiliny a posádková hudba z Banskej Bystrice.

Vzorná telovýchovná jednota ZSNP v roku 1976 má 1.212 členov v 15 oddieloch a odboroch. Z toho 283 mužov, 219 žien, 170 dorastencov, 112 dorasteniek, 228 žiakov a 200 žiačok. Cvičiteľov a trénerov I. triedy má 2, druhej triedy 28, tretej triedy 68, štvrtej triedy 32. Rozhodcov prvej triedy 5, druhej

triedy 20, tretej triedy 26. Vzorných oddielov a odborov je 12. Vzorných kolektívov mládeže 6.

Zväz pre spoluprácu s armádou vznikol v r. 1951 na základe zákona o brannej výchove. Jeho poslaním je pomáhať pri upevňovaní obranyschopnosti krajiny, vychovávať svojich členov v duchu socialist. proletárskeho vlastenectva internacionalizmu. Táto organizácia je jednou z organizácií národného frontu. Významnú úlohu zohral v uplynulých 25 rokoch Zväzarm aj v Žiari nad Hronom pri zabezpečovaní úloh v civilnej obrane, v oblasti prípravy brancov, v záujmovej brannej činnosti mládeže a dospelých. Základná organizácia v Žiari nad Hronom má evidovaných 95 členov, ktorí sú organizovaní v 4 kluboch: v streleckom, radistickom, modelárskom a v klube dôstojníkov a práporčíkov v zálohe. Najúspešnejší je modelársky klub. Spolu s rádio-amatérmi aj tohto roku uskutočnili modelári výstavu, ktorá sa tešila veľkej obľube pionierov, mládeži a občanov nášho mesta.

Verejno-politické pomery:

Vedenie mesta, činnosť spoločenských organizácií.

Predsedom MsNV bol súdr. Ľubor Jančok

Podpredsedom MsNV - súdr. Július Majerský

Tajomníkom MsNV - súdr. Viežba Ján

V tomto roku nastali zmeny:

Z funkcie predsedu MsNV bol odvolaný súdr. Jančok Ľubor. Poverený zastupovaním bol súdr. Majerský Július. Z funkcie vedúceho odboru výstavby vodného a lesného a poľnohospodárstva MsNP bol odvolaný Ing. Mlynka Vincent. Ustanovený do tejto funkcie bol Čierny Jozef. Z funkcie vedúceho odboru MH a obchodu bol odvolaný Uram Ľudovít. Ustanovený do tejto funkcie bol súdruh Jozef Gocník.

Štyroch verejných schôdzí strany a jednej predvolebnej schôdze sa zúčastnili 1 535 občanov. Tieto sa konali k plneniu volebného programu NF SSR.

Pracovníci inšpekcie verejného poriadku v roku 1976 uložili 500 blokových pokút v čiastke 12:280 Kčs.

Činnosť prevádzkarne pri MsNV bola zameraná na plnenie úloh volebného programu, na údržbu v školách, v škôlkach a podobne. Dosiahnuté tržby boli 1.289 515,70 Kčs. Výdavky 1.280 773,03 Kčs. Odvod prebytku hospodárenia do rozpočtu MsNV robil 837 396 Kčs.

Za účasti podpredsedu SNR Jána Štencla, delegácie OV KSS pod vedením Milana Kalmana, Mestského výboru strany pod vedením Jozefa Luptáka a delegácie štátnych orgánov pod vedením predsedu ONV Jozefom Tokárom dňa 29. októbra rokovalo prvé plénum žiarskeho MsNV po voľbách do zastupiteľských orgánov všetkých stupňov. 63 kandidátov NF do MsNV dostalo 9 682 hlasov. Medzi zvolenými poslancami je 16 žien a 15 poslancov vo veku do 35 rokov.

Po slávnostnom zložení sľubu nových poslancov na prvom plenárnom zasadnutí za predsedu MsNV v Žiari nad Hronom vo volebnom období 1976 – 1981 zvolili súdr. Jozefa Grolmusa. Funkcie podpredsedov budú vykonávať: Július

Majerský a Viliam Rafaj. Tajomníkom sa stal súdr. Robert Mesároš. Plénum zvolilo novú 7-člennú radu MsNV, 9 komisií a nový výbor ľudovej kontroly pri MsNV. Za členov rady MsNV boli zvolení: JUDr. Ševčík Jozef, Andrašovská Mária, Obrcian Jozef, Koka Marian, Koka Gabriel, prom. právnička Tomášiková Ľudmila, Juríček Milan. Vedúcou odborov vnútorných vecí sa stala Mária Gálová. Finančného odboru Aloiz Kemiač. Vedúcim odborom školstva, kultúry, sociálnych vecí a zdravotníctva Daniel Knoška.

Bola zriadená 11 – členná komisia plánovacia a finančná, 11 – členná komisia výstavby, 7 – členná komisia poľnohospodárstva, 11 – členná komisia MH, bytová a dopravy, 9 – členná komisia obchodu a cestovného ruchu, 9 – členná komisia školstva a kultúry, 11 – členná komisia zdravotná a sociálneho zabezpečenia, 11 – členná komisia ochrany verejného poriadku, 9 – členná komisia pre mládež a telesnú výchovu a 9 – členný výbor ľudovej kontroly.

V budúcich piatich rokoch sa dôraz k plneniu volebného programu položí najmä na bytovú výstavbu /pribudne vyše tisíc nových bytov/, ďalej na občiansku vybavenosť, tvorbu a ochranu životného prostredia. Investície si vyžadujú celkom náklad 383,4 milióna korún. Do roku 1981 sa má realizovať 57 akcií.

Na prvom zasadnutí pléna SKNV v Banskej Bystrici bol za člena rady SKNV zvolený náš poslanec súdr. Štefan Matula predseda okresnej odborovej rady a za predsedu krajskej plánovacej komisie náš poslanec súdr. Jozef Osvald, tajomník ONV.

Delegáti krajskej konferencie KSS v Banskej Bystrici v marci 1976 zvolili nové orgány Stredoslovenského krajského výboru strany. Z nášho okresného mesta zvolili za člena predsedníctva SKV KSS Ing. Alexandra holičku, riaditeľa Štátneho majetku v Žiari nad Hronom. Jozefa Tichého, pracovníka ZSNP za člena krajského výboru KSS a za člena Krajskej kontrolnej a revíznej komisie Jozefa Šurku, pracovníka ZSNP v Žiari nad Hronom.

10. mája privítali sme na pôde nášho okresného mesta družobnú stranícku delegáciu okresu Proletársky zo ZSSR. Trojčlennú delegáciu viedol A. M. Kurilov – tajomník OV KSSZ. Členmi boli J. I. Vaničkin a V. J. Nikolajev. Delegácia si so záujmom prezrela jednotlivé prevádzky ZSNP, rekreačné stredisko pracujúcich na Donovaloch, II. ZDŠ a MŠ. Zúčastnili sa slávnostného zasadania Pléna OV KSS pri príležitosti 55. výročia vzniku KSČ v Žiari nad Hronom spolu so zástupcami strednej skupiny sov. vojsk a družobného útvaru Sovietskej armády.

27. októbra 1976 zavítala do nášho okresného mesta na priateľskú návštevu sovietska delegácia. Viedol ju Boris Dubrovin – pracovník M.O. – ZSSR a člen Zväzu sovietskych spisovateľov. Členmi delegácie boli Jurij Nikolajevič Diakov – delegát XXIV a XXV. zjazdu KSSZ, hrdina soc. práce Nadežda Kušnierová, Mája Šamišová a Vitalij Obuchov, sólisti Moskovskej štátnej filharmónie. Na pôde nášho okresu ich privítal RSDr. Norbert Adamec, vedúci tajomník OV KSS, Jozef Tokár, predseda ONV v prítomnosti tajomníkov OV KSS. V srdečnej besede sa hostia oboznámili s históriou, perspektívou a ďalšou výstavbou nášho okresu a voľbami do zastupiteľských zborov. Potom členovia sovietskej delegácie v sprievode súdr. Adamca, vedúceho tajomníka OV KSS a Ing. Štuláka F., riaditeľa ZSNP si prezreli niektoré prevádzky Závodu SNP, n.p. Žiar nad Hronom.

3-tieho Pohronského žiarskeho jarmoku, ktorý sa uskutočnil v našom okresnom meste 30. a 31. októbra sa zúčastnilo 31 podnikov štátneho

a družstevného obchodu. Naše deti na jarmoku potešilo 28 zábavných podnikov. Obchodné a reštauračné systémy ponúkali účastníkom jarmoku aj rôzne špeciality našej kuchyne ako sú pečené odstavčatá, husacina, klobásy a tradičné žiarske hurky.

Za poplatky z miesta MsNV vybralo 40 tisíc Kčs. Tržby z jarmoku robili 2.489.000 Kčs.

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Žiari nad Hronom k významným dňom a výročiam v roku 1976 usporiadala pre mládež nášho mesta 23 besied a 11 prednášok. Pri plnení volebného programu a pomoci poľnohospodárstvu v brigádach vytvorili hodnotu 13 tisíc 200 korún. Nazbierali 1.580 kg odpadových surovín. Predsedom organizácie je Juraj Mlynarčík a tajomníkom Ing. Tomáš Šatara.

MsV ZČSSP mal v roku 1976 42 odbočiek s 2.400 členmi. V priebehu roka pracoval systematicky. Najintenzívnejšia činnosť bola v priebehu mesiaca ZČSSP.

Kladne sa dá hodnotiť i činnosť ďalších spoločenských organizácií ako napríklad MsV SZŽ, ktorá pracovala v tomto roku pod vedením predsedkyne Pavle Vankovej. Organizácia mala 2 850 členov. ZO Československého červeného kríža, ktorá má 400 členov, pod vedením Otílie Špankovej. Mestského výboru SZM pod vedením Jána Klúčiara s 1860 členmi a ďalších spoločenských organizácií.

Verejné oslavy – manifestácie.

Oslavy 28. Výročia Februárového víťazstva boli 25. februára v ZK ROH ZSNP. V rámci týchto osláv vystúpil v kultúrnom programe folklórny súbor Hron.

V mesiaci apríl si občania, mládež nášho mesta na slávnostnej akadémii v ZK ROH ZSNP pripomenuli 106. výročie narodenia vodcu svetového proletariátu V.I.Lenina – Spomienkových osláv sa zúčastnili i hostia zo Sliača.

Celookresnej prvomájovej manifestácie v Žiari nad Hronom sa zúčastnilo 10 tisíc obyvateľov a mládeže nášho mesta a okresu, ktorý si so záujmom prezreli 42 vkusných alegorických vozov. Oslavy začali slávnostným budíčkom dychových hudieb z Lutily a Slaskej. Pokračovali manifestačným sprievodom na ulici ČSA. Poobede vystúpením súborov ZUČ, športovým podujatím a lodovou veselnicou v PKO ZČSSP. Oslavy sviatku práce boli mohutnou prehliadkou našich budovateľských úspechov, vyjadrením vďaky KSČ k jej 55. narodeninám.

Oslavy 31. výročia oslobodenia našej vlasti hrdinskou Sovietskou armádou v okresnom meste sa konali 7.mája na námestí V.I.Lenina ako manifestácia. Boli položené vence k pamätnej tabuli hrdinov Sov. Armády na budove MsNV. Slávnostný prejav predniesol predseda ONV súdr. Jozef Tokár. Večer oslavy pokračovali v ZK ROH slávnostnou akadémiou. Oslavy vyvrcholili zapálením vatry na Šibeničnom vrchu. V predvečer osláv sa konal lampiónový sprievod detí a mládeže nášho mesta. Oslavy spestrili i ďalšie kultúrno – politické podujatia ako napr. 9.mája na námestí V.I.Lenina 220 iskričiek zo všetkých žiarskych ZDŠ slávnostne zložilo svoj pioniersky sľub. Pionierske šatky im po prvý raz v živote priviazali hostia: Ľ. Jančo – tajomník okresnej rady PO SZM, J. Schubert –

pracovník OV KSS, A. Tužinský – podpredseda OV SZM. Program potom pokračoval v ZK ROH pásmom piesní a tancov.

Oslavy 32.výročia SNP boli v Žiari nad Hronom dňa 28. augusta. Začali položením vencov o 17:30 k pamätníku Ladislava Exnára. Oslavy potom pokračovali slávnostnou akadémiou v Závodnom klube ROH ZSNP. Oslavy 59.výročia VOSR a Mesiaca ČSSP začali v Žiari nad Hronom 5 novembra položením vencov k pamätnej doske hrdinov Sov. Armády na budove MsNV. Vyvrcholili slávnostným večerom a kultúrnym programom v ZK ROH ZSNP. Zo slávnostnej akadémie boli odoslané zdravice družobného okresu Proletásky v ZSSR.

Obyvateľstvo

K 31.XII.1976 sa zaznamenáva takýto počet obyvateľov v Žiari nad Hronom:

Celkový počet obyvateľov:	15 977
Z toho muži	7 717
Ženy	8 260
V roku 1976 sa narodilo v Žiari nad Hronom detí	330

Z toho bolo 15 detí cigánskych.

150 detí malo uvítanie ZPOZ –om. Zomrelo 91 občanov. Občiansky pohreb malo 20 občanov. Sobáš uzavrelo 218 občanov. Z toho ZPOZ-om 148 sobášov. Iných aktov ZPOZ bolo 100.

Sociálne pomery a zdravotníctvo

V našom meste v roku 1976 dostávalo dôchodok mesačne 2.067 ľudí. Týmto dôchodcom bola vyplatená suma vo výške 28.257.230 Kčs.

Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 160 občanom nášho mesta v celkovej výške 145 tisíc Kčs.

V materských školách bolo umiestnených 785 detí. V jasliach MsNV bolo umiestnených 110 detí. V jasliach Závodu SNP bolo umiestnených 115 detí.

ROK 1977.

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1977 bolo podnebie v našom meste v celku mierne. V najchladnejšom mesiaci januári sa teplota pohybovala 0 až 7 stupňov Celzia. V najteplejšom mesiaci júli sa teplota pohybovala od 0 do plus 29 stupňov Celzia. Jeseň bola pomerne dlhá a zima skončila začiatkom marca. V celku sa dá tento teplotný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú aj dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo približne 600 mm.

II.OPIS MESTA

V roku 1977 bolo na úseku výstavby dosiahnutých v meste Žiar nad Hronom rad pozitívnych výsledkov. Najlepších výsledkov sa dosiahlo v bytovej výstavbe, na ktorú je upretá najväčšia pozornosť. Do popredia sa tu dostáva najmä starostlivosť o uspokojenie mladomanželov v poskytovaní bytov a to formou družstevnej stabilizačnej alebo komunálnej výstavby. Ťažisko komplexnej bytovej výstavby v priebehu roku 1977 bolo na ETAPE 73, ktorá sa minulým rokom z hľadiska bytovej výstavby dobudovala.

ODOVZDANÉ BYTY:

blok č. XII. - 177 b.j. – družstvená výstavba

blok č. IV. - 272 b.j. – družstevná výstavba

Zahájené byty: - ETAPA 78

blok č 1. – 55 bytových jednotiek

č 2. – 55 -II-

č 3. – 55 -II-

ÚČELOVÁ VÝSTAVBA

V meste Žiar nad Hronom v rámci účelovej výstavby prevádzali tieto stavby, pri ktorých sa v roku 1977 dosiahli tieto výsledky:

	PLÁN:	SKUTOČ:	%PLNENIE:	DODÁVATEĽ:
-dom dôchodcov	7000	2476	35,4	Priemstav
-dom služieb	4818	2407	50,0	OSP
Kultúrnom dome	1500	218	14,8	OSP
-reštaurácia na želez. Stanici	500	1400	-	MNV Kosorín

Stavba bola koncom r. 1977 odovzdaná užívateľovi.

AKCIA „Z“

V priebehu roku 1977 boli v pláne akcie „Z“ zahrnuté tri akcie, z ktorých jedna bola odovzdaná do užívania. Plnenie plánu na týchto akciách bolo takéto:

NÁZOV AKCIE:	PLÁN:	SKUTOČNOSŤ:	%PLNENIE:
KSSP	4819	4278	88,7
Detské dopr. ihrisko	150	188	124
PRÍSTAVBA POŽIAR. ZBROJNICE	18	47	382,9

ÚDRŽBA

V rámci údržby sa zo strany MsNV zabezpečovala v r. 1977 dostavba starého kultúrneho domu, na ktorom objekte bolo v minulom roku prestavaná čiastka 537 000,- Kčs. Objekt starého kultúrneho domu je v štádiu dokončenia a jeho odovzdanie do užívania sa predpokladá koncom februára 1978.

ÚZEMNICKÁ, PREDPROJEKTOVÁ A PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA

Pre základnú koncepčnú prípravu mesta Žiar nad Hronom bol koncom roku 1977 schválený nový smerný územný plán S.KNV B. Bystrica uz. š. 150/77 – V dňa 20.12.1977. Uvedený územný plán bol spracovaný pre výhľadovú veľkosť do roku 2000. Týmto bol aj stanovený postup pre rozvoj bytovej a občianskej výstavby.

Ďalším územným plánom, ktorý bol schválený v roku 1977 radou ONV je územný projekt zóny – Šibeničný vrch, IBV. V rámci tohoto obytného súboru je riešených celkom 440 bytových jednotiek formou individuálnej bytovej výstavby.

Z akcií, ktoré sú zahrnuté vo volebnom programe a priamo ich zabezpečuje MsNV bola spracovaná projektová dokumentácia na tieto nové stavby:

- dostavba vodovodu v Ladomerskej Vieske
- osvetlenie cintorína
- osvetlenie zimného štadióna
- kanalizácia a plynofikácia na ul. Partizánska
- rozšírenie plynofikácie v starej časti mesta Žiar n. Hronom
- prístavba II.ZŠ a Gymnázia – investor. zámer
- projekt. úloha na telocvičňu

Vo všetkých pozitívnych výsledkoch je vyjadrená obetavá práca našich robotníkov a pracujúcej inteligencie. Tieto výsledky sa dosiahli vďaka splneniu soc. záväzkov na počesť 60.výro. VOSR a ich prekročením o čiastku 2 mil. 735 tisíc Kčs. Na druhej strane nepopierame, že máme celý rad problémov i v rámci nášho mesta, ktoré buď pretrvávajú alebo nanovo vznikajú a žiadajú si zvýšiť aktivitu poslancov, komisií, členov obč. výborov a predovšetkým odhodlanejšie podpory väčšiny našich občanov. Podnet k tomuto dávajú záväzky na počesť 30.výr. Februárového víťazstva a súčasne otvárajú možnosti na realizáciu na budúci rok.

HOSPODÁRSTVO – POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD – ČSSR v Žiari nad Hronom v roku 1977 obhospodarovalo celkom 2 237 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho ornej pôdy 1 074 ha, lúk 404 ha. Na JRD pracovalo 240 pracovníkov.

Priemerné hektárové výnosy u pšenice boli 35,50 q, jačmeňa 24,01 q a u ovsa 21,33 q.

V živočíšnej výrobe na jednu kravu vyrobili 2872 litrov mlieka. Výkrm hovädzieho dobytku, priemerný denný prírastok na jeden kus a deň bol 0,65 kg. Stav hovädzieho dobytku 538 kusov kráv, 450 oviec a 2027 ošípaných.

Družstevníci ČSSP splnením svojich záväzkov vytvorili hodnotu 775 tisíc 450 korún. Zvýšením dojivosti o 0,1 l. na kus a deň získali 72 tis. Kčs. Dodávku mlieka prekročili o 57 200 litrov a dodávku bravčového mäsa o 245 q navyše plánu. Brigádnickými prácami pri skrášľovaní životného prostredia 31 720 Kčs. V nárazových poľnohospodárskych prácach brigádnickými hodinami vytvorili hodnotu 25 900 Kčs. Šetrením jadrovým krmivom dosiahli 3.570 Kčs. Prekročením výroby bravčového mäsa získali 208 tisíc korún. Znížením úhynu prasiat 15 400 Kčs. Na materiáloch a nákladoch usporili 45.000 Kčs, na pohonných hmotách 9.000 Kčs. Plán tržieb prekročili o 26.000 korún. Šetrením náhradných dielov 180 tisíc Kčs, tržby preparatória zvýšili o 45. Tisíc korún. Prijatý soc. záväzok si čestne splnili na počesť osláv 60.výročia VOSR prijali spevnený soc. záväzok v hodnote 800 tisíc korún.

ŠM v Žiari nad Hronom obhospodaroval v r. 1977 celkom 7553 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho ornej pôdy 2453 ha a lúk 2074 ha. Priemerné hektárové výnosy u pšenice boli 32,90 q, raž 27,84 q, jačmeň 15,21 q a ovos 13 q. Z prehľadu hektárových výnosov JRD a ŠM v Žiari nad Hronom vidieť, že u ŠM boli hektárové výnosy nižšie, čo sa dá do istej miery odôvodniť aj nepriazňou počasia. V dôsledku výdatných dažďov v decembri 1976 a januári 1977 bolo zaplavené viac hektárov poľnohospodárskej pôdy u JRD aj ŠM. V mesiaci marci bolo pomerne teplo, no po 15. Sa silne ochladilo a koncom mesiaca napadol aj sneh. V mesiaci máj a jún nastali suchá a obilniny trpeli nedostatkom vlahy. Vplyvom počasia sa oneskorila o 7 až 10 dní aj sejba. Oneskorilo sa aj kvitnutie zemiakov a dažde v auguste podnietili rozšírenie Fitoflóry a vírusových chorôb na zemiakoch.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Pracujúci Závodu SNP v Žiari nad Hronom na počesť 60.výročia VOSR si dali záväzok splniť zvýšené úlohy vo výrobe tovaru pre rok 1977 a vyprodukovať tovar za 9 mil.230 tisíc korún navyše. Kysličníkáreň záväzok vyrobiť kysličníka hlinitého viac o 500 ton. Výrobných hliníka o 100 ton. Farebných kovov o 80 ton, uhlíkatých materiálov o 300 ton, na energii a palivách ušetriť 1 mil. 475 tisíc korún, 1 mil.200 tis.ušetriť na vlastných nákladoch, exportné úlohy do soc. štátov prekročiť o 2 mil.korún, pre zlepšenie životného a pracovného prostredia odpracovať 4 tisíc brigádnických hodín v hodnote 40 tisíc korún. Svoje záväzky pracovníci ZSNP čestne splnili ba i prekročili. Výrobu tovaru v % splnili na 100,9 %, celkovú hodnotu výroby v tisícoch na 2.529 314 oproti plánu navyše 21.383. Výroba tovaru bola

prekročená o 23 mil. korún, produktivita vzrástla o 5,4 % oproti r. 1976, priemerné mzdy o 2,8%.

V ZSNP v Žiari nad Hronom veľkú pozornosť venujú formám iniciatívy pracujúcim a najmä súťaži BSP. Do tejto súťaže je v ZSNP zapojených 131 kolektívov. Všetky kolektívy BSP sa podieľajú na úspešnom plnení a prekračovaní plánovaných úloh. Sú oporou hosp. vedenia, ktoré sa opiera predovšetkým o záväzky soc. kolektívov BSP. V ZSNP je ďalej vytvorených 25 komplexných racionalizačných brigád, v ktorých pracuje 212 členov. Ich ekonomický prínos za uplynulý rok predstavoval 2 mil. 917 tis. korún. Zlepšovateľia a vynálezcovia podali v ZSNP 465 zlepšovacích návrhov. Z využívaných zlepšovacích návrhov bol prínos v ZSNP 3,3 mil. korún. V súťaži najúspešnejších zlepšovateľov na prvom mieste sa umiestnil Ján Tuharský z energetického hospodárstva, na druhom mieste Imrich Páchnik zo závodu hutníckej druhovýroby a na treťom mieste Štefan Urblík z prevádzky OaÚ.

Tohto roku oslávil 10 rokov svojho trvania závod HDV ZSNP v Žiari nad Hronom. Druhovýroba obohacuje trh v našom národnom hospodárstve o finálne výrobky a jeho zliatin predovšetkým pre elektrotechnický a strojársky priemysel. Za 10 rokov sa závod rozrástol, vybudovala sa lisovňa a lanovňa, nástrojáraň, strediská s výrobou ľahkých prefabrikátov. Závod výrazne pomohol vyriešiť i otázku zamestnanosti žien zo Žiaru nad Hronom a blízkeho okolia. Z 960 zamestnancov je vyše 600 žien. V roku 1977 HDV vyrobila tovar za 864 mil. korún. HDV je mladý, dynamický, perspektívny závod. Hliník takto dostáva nové tvary, premeny, podoby.

29. novembra do nášho mesta zavítal kandidát predsedníctva ÚV KSČ, tajomník ÚV KSS s. Miloslav Hruškovič. Na priateľskej besede sa stretol s funkcionármi okresu, mesta a funkcionármi ZSNP. Po besede si prehliadol niektoré prevádzky Závodu SNP.

Z rúk vedúceho tajomníka SKV KSS súdr. Pirošíka prevzal z príležitosti 50 narodenín s. Július Drgoňa – hutník zo ZSNP štátne vyznamenanie „Za vynikajúcu prácu“. Súdruh Drgoňa sa aktívne zúčastňuje stranického a verejného života v rôznych funkciách. Od XV. zjazdu KSČ je kandidátom ÚV KSČ.

Pri príležitosti MDŽ prijal prezident republiky, súdruh Gustáv Husák na hrade najlepšie pracovníčky z celej našej vlasti. Z nášho okresu a mesta sa tejto cti dostalo Paule Albertovej, pracovníčke Žiaranu, podniku výroby a služieb v Žiari nad Hronom.

Žiaran, okresný podnik služieb a výroby v Žiari nad Hronom prekročil stanovené úlohy vo výkonoch v roku 1977 o 325 tisíc korún v tržbách od obyvateľstva o 95 tisíc korún. Zásľuhu na tom má aj 18 kolektívov BSP a 3 prevádzky včasných a kvalitných služieb.

Slovšport – závod 03 v Žiari nad Hronom splnil 28. novembra ročné úlohy plánu a s dosiahnutím výkonov za vyše 23 milióna korún. Do konca roku prekročil plán o 1 milión 600 tisíc korún. Na tomto má najväčšiu zásluhu 45 členná BSP montérov a technikov a 10 členná BSP z úseku dopravy. S dodávkou a montážou žalúzií pracovníci žiarskeho Slovšportu sú spokojní na celom území našej vlasti.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroja v Žiari nad Hronom za rok 1977 bol 74 mil. 120 tisíc korún. Skutočnosť 75 mil. 013 tisíc korún, čo znamená plnenie nad 100%.

KULTÚRNE POMERY

ŠKOLY:

Stalo sa už milou tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi politického, verejného, hospodárskeho života nášho mesta a okresu a je to stretnutie, na ktoré sa i tí menší pionieri vždy starostlivo pripravujú a veľmi tešia. Tohoročného stretnutia sa zúčastnilo viacero hostí. Delegáciu OV-KSS viedol jej vedúci tajomník RSDr. Norbert Adamec. V delegácii ďalej boli: Ján Dubovský, predseda OV NF SSR a Jozef Tokár, predseda ONV. Na dobrých výsledkoch hnutia smelých pionierskych činov sa podieľali i pionieri našich žiarskych škôl. Pionieri zozbierali 150 ton železného šrotu, 140 ton starého papiera, 22 ton odpadového textilu a zozbierali 11 tisíc kilogramov šípok a liečivých rastlín. Najlepšie pionierske skupiny boli odmenené stuhami Ústrednej rady PO SZM. Po peknom kultúrnom programe besedovali predstavitelia okresu a mesta s pioniermi a novoročné stretnutie bolo ukončené pionierskou veselicoou.

Výchovno – vyučovacia práca v roku 1977 bola vedená na našich školách v znamení významných výročí, najmä 60.výročia VOSR. Učitelia vstúpili žiakom vedecký svetonázor, k 60.výročíu VOSR organizovali besedy, kvízy a pod. Bohatú činnosť vyvíjali na školách tanečné a spevácke krúžky. Vo verejnoprospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky.

Klub mladých priateľov československo – sovietskeho priateľstva uskutočnil výmennú návštevu so študentmi v Moskve. V klube pracuje vyše 80 študentov. Študenti žiarskeho gymnázia okrem družobných stykov so sovietskymi študentmi si vymieňajú skúsenosti práce i so študentmi v NDR. Študenti z NDR boli v našom meste vo februári a žiarski študenti gymnázia v marci. Prezreli si Drážďany, Berlín, Lipsko a Postupim. Už desiaty rok trvá družba žiarskych gymnazistov so Strednou politechnickou školou v Radebeuli pri Drážďanoch.

20. januára v žiarskom hotely LUNA učňovské stredisko, podnikové riaditeľstvo a ZO SZM pri Reštauráciách v Žiari nad Hronom usporiadalo 5.ročník okresnej súťaže Zenitu, výstavku slávnostných tabúl a studených mís. 25.exponátov z odboru kuchár – čašník pripravilo 31 zväzákov.

Na ľudovej škole umenia v Žiari nad Hronom ideovo – politický vplyv významných výročí využili usporiadanie 4 koncertov a 2 výstav. Náležitá pozornosť zo strany učiteľov bola venovaná žiakom, ktorí sa zúčastnili na rôznych súťažiach. Žiaci výtvarného a hudobného odboru získali na rôznych súťažiach 15 cien.

Štefan Vido, žiak 3.ročníka LŠU v Žiari nad Hronom sa v novembri 1977 zúčastnil medzinárodnej súťaže mladých talentov socialistických krajín – klaviristov. V tejto silnej medzinárodnej súťaži obstál úspešne a urobil dobré meno LŠU v Žiari n. Hronom.

V školskom roku 1976/77 navštevovalo krúžky Okresného domu pionierov a mládeže v Žiari nad Hronom viac ako 500 detí. Uskutočnili tiež olympiádu matematiky, fyziky, chémie, dopravnú súťaž a súťaž technickej tvorivosti mládeže. V tejto oblasti obstáli a dosiahli úspechy žiaci žiarskych škôl. V okresnom kole poézie a prózy a melódii priateľstva dobrými výsledkami na seba upozornili žiaci LŠU v Žiari nad Hronom. Významné úspechy dosiahli žiaci I.ZDŠ v rôznych telovýchovných súťažiach poriadaných ODPaM.

S nevšedným záujmom sa stretávali i besedy so zaslúžilými členmi strany, besedy ku Dňu baníkov, besedy s členmi BSP, besedy o dopravnej výchove, besedy s právnikom a lekárom, kvízy o ZSSR a rôzne výstavy. Významné miesta mali besedy a stretnutia mladých ľudí s funkcionármi KSČ, delegátmi XV. zjazdu KSČ, besedách pod názvom „Národné výbory hovoria s mládežou“ si objasňovali výsledky XV.zjazdu KSČ a ich realizáciu v činnosti národných výborov. Tieto besedy volebných programov NF.

Pre údržbu škôl v roku 1977 bolo v rozpočte zabezpečené 455 tisíc korún. Skutočné čerpanie bolo 693 tisíc korún. Prevádzali sa maliarske práce, výmena osvetlenia učební a kabinetov, oprava striech a podobne. V rámci možností došlo i k zlepšeniu vybavenia rôzneho zariadenia na školách. Odbor školstva MsNV sa dôsledne zaoberal so školskou dochádzkou žiakov na vyučovanie a prejednal 25 prípadov zanedbávania školskej dochádzky. Pre neplnenie povinností na tomto úseku uložil pokuty vo výške 3 600,- Kčs 6 napomenutým a 2 verejné pokarhanie uverejnené v „Žiare socializmu“.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov, učiteľov na školách v roku 1977.

NÁZOV ŠKOLY	POČET ŽIAKOV	POČET UČITEĽ.	KOĽKO NOVÝCH UČIT.NASTÚPILO	KOĽKO ŽIAKOV NASTÚPILO
I.ZŠ	1013	49	2	86
II.ZŠ	845	40	-	-
III.ZŠ	588	31	2	-
GYMNÁZIUM	270	16	-	69
SEŠ	412	25	2	14
OSOBITNÁ ŠK.	91	10	-	-
ĽŠU	498	19	-	-

KULTÚRA:

Činnosť ZK ROH aj MsOB sa prevádzala na základe plánu práce. Činnosť bola motivovaná na politickovýchovnú prácu, na zabezpečenie osláv 60.výročia VOSR a uvádzanie uznesení XV.zjazdu KSČ do života, organizovaním rôznych prednášok, besied a ďalších akcií a podujatí zo ZUČ.

Tradičné sa už stali v našom meste filmové festivaly, tohoročných 10 celovečerných filmov na FFP – ZIMA 77 videlo 18 011 divákov s priemernou návštevou 433 divákov sa naše mesto umiestnilo v rámci Slovenska na I.mieste. K filmom „Rača láska moja“ a „Cigáni idú do neba“ boli aj filmové delegácie zo ZSSR.

Významný podiel na rozvoji kultúry v našom meste majú i krúžky a súbory ZUČ pri ZK ROH a MsOB, ktoré vystupujú pri rôznych oslavách a pri akciách ZPOZ-u. Súbor piesní a tancov „HRON“ sa tento rok zúčastnil celonárodných dožínok v Nitre. V máji nás úspešne reprezentoval na Krajskej prehliadke folk. Súborov, ktorá bola v našom meste. Prehliadky sa zúčastnilo 15 najlepších folk. súborov zo Stredoslovenského kraja. Divadelný súbor ZK ROH vo svojej už 20. ochotníckej sezóne nás úspešne reprezentoval na X. ročníku Palárikovej Rakovej v krajskej

súťaži '77 s drámou I. Bača „Matka“ za réžie A. Vozára. Cenu za najlepši herecký /ženský/ výkon tu získala D. Benčová za stvárnenie postavy matky.

Mestská ľudová knižnica mala v tomto roku 19 830 zväzkov kníh, 1 170 čitateľov a 28 038 výpožičiek. Knižnica ZK ROH, 24 579 zväzkov kníh, 2 822 čitateľov a 45 006 výpožičiek. Okrem úspešnej výpožičkovej služby uskutočnili 20 besied za účasti autorov ako napr. Zelenka, Čepčeková, Solovič, Krno, Bendová a iní. Výstavy kníh, rôzne kvízy a pod. V máji za spolupráce slovenských spisovateľov v Bratislave sa uskutočnil v našom meste slávnostný literárny večer na počesť X. všeodborového zjazdu. Večera sa zúčastnili autori: Štefánia Pártošová, Dr. Milan Rúfus, Dr. Miloš Krno, zaslúžilý umelec Ján Kakoš, riaditeľ Slov. národného divadla v Bratislave a recitátori divadla J. G. Tajovského vo Zvolene.

6. novembra v rámci osláv 60.výročia VOSR v našom meste v spoločnom gala-programe pod názvom „V lúčoch októbra predvitá šťastie a svet“ bolo v ZK ROH vystúpenie súborov zo ZSSR, PLR, MLR, NDR, RSR a Československa. Prítomnosť reprezentantov zo 7.soc. krajín vyznela v živú manifestáciu proletárskeho internacionalizmu a stala sa vzácnou príležitosťou k zoznámeniu sa s umelcami a umeleckými súbormi zo soc. krajín. Preplnená sála tleskala skvelým súborom.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry v našom meste hovorí nasledovná tabuľka:

POLITICKO-VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ:

Jednotlivé vzdelávacie akcie: počet: 276 účasť: 8950 Kurzy: počet: 29 účasť: 848

Súbory, krúžky a kolektívy umeleckého smeru

Počet: 70 členovia: 163 akcie, vystúpenia: 1 833

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

NÁZOV:	POČET:	NÁVŠTEVNÍCI:
Vystúpenia prof. súborov a sólistov	21	15 000
Výstavy	84	40 870
Koncerty	17	5 028
Tanečné zábavy – veselice	62	12 020
Ostat.kult.-spoloč. akcie	163	72 589
Spolu:	347	145 507

Kino ZK ROH ZSNP: Počet predstavení: 445
Počet návštevníkov: 109 140
Vybrané vstupné : 518 792

Kino Budovateľ:

Predstavenia	Návštevnosť	Tržby
PLÁN - SKUTOČNOSŤ	PLÁN - SKUTOČNOSŤ	PLÁN - SKUTOČNOSŤ
363 354	21 000 19 073	62 000 61 115

Na všetkých kultúr. – spol. akciách bolo vybrané vstupné 765 701 Kčs.

ŠPORT:

Na úseku telovýchovy a športu aj v tomto roku sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných umiestnení. Športovci vzornej TJ ZSNP aj tohto roku sa umiestnili v ankete najúspešnejších športovcov okresu na popredných umiestneniach, či už išlo o atlétku Emíliu Lajčiakovú, majstra Slovenska v kulturistike Jozefa Sámela alebo lyžiara Jozefa Ledváka, Jana Augustinová bola na pretekoch Rudého práva druhá.

Na štvoretapových pretekoch cyklistov v Juhoslávii nás dobre reprezentovali cyklisti Hnizdík, Titurus a Kapusta.

Po dlhoročnom účinkovaní v slov. národnej lige vo futbale a po jej reorganizácii sa naše A mužstvo znova ocitlo v divízii, tentoraz však vo Východnej skupine, čo v žiadnom prípade nebolo pre nás výhodou. Naše mužstvo v súťaži vybojovalo niekoľko dobrých zápasov a skončilo na III. mieste so ziskom 19 bodov. Pod vedením trénera Stanislava Jarábka sa o III.miesto postarali títo hráči. Geryk, Libo, Jar. Kysel, Beňo, Herda, Záhorec, Urgela, Lupták, Kutáš, Dekýš, Mužík, Joz. Kysel, Tib. Szalma, Ferko, Pomóthy, Jankech. A družstvo dorastencov v Slov. národnej dorasteneckej lige skončilo až na 14. mieste.

Vzorná TJ ZSNP tohto roku mala 1220 členov v 15. oddieloch a odboroch, z toho 290 mužov, 220 žien, 170 dorastencov, 112 dorasteniek, 228 žiakov a 200 žiačok, cvičiteľov a trénerov I. triedy 28, rozhodcov I.triedy 5, II. triedy 20, vzorných oddielov a odborov 12 a 6 vzorných kolektívov mládeže.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY:

VEDENIE MESTA, ČINNOSŤ SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ:

Predsedom MsNV bol s. Jozef Grolmus

Podpredsedami MsNV: s. Július Majerský a s. Viliam Rafaj

Tajomníkom MsNV: s. Rópbert Mesároš

V tomto roku nastali tieto zmeny: 8. októbra v doplňovacích voľbách za poslanca obvodu č. 1 do ONV za naše mesto bol zvolený promovovaný geológ Emil Ďurovič, pre obvod č. 5 za poslanca MsNV bol zvolený Ladislav Čerge, veliteľ ZV požiarneho útvaru ZSNP, namiesto zosnulého ing. J. Hronca/zomrel 29.VII.1977/. Pri MsNV pracovalo 9 komisií a 9-členný výbor ľudovej kontroly. Štyroch verejných schôdzí strany sa zúčastnilo 850 občanov, tieto sa konali k plneniu úloh volebného progr. Mesta, k činnosti obč. výborov a k ďalším úlohám.

Príjmy MsNV v roku 1977 boli celkom: 24.198.255,77 Kčs , výdavky: 23.923.872,99 Kčs, zostatok hospodárenia za rok 1977 bol: 274.382,78 Kčs.

Pracovníci inšpekcie verejného poriadku uložili blokové pokuty a dosiahli príjmy: 26.976 Kčs. ZSNP Žiar nad Hronom za znečisťovanie ovzdušia zaplatil čiastku v sume 388.750 Kčs.

Činnosť prevádzkarne pri MsNV bola zameraná na plnenie volebného programu, na údržbu v škol. Zariadeniach a pod. Dosiahnuté tržby boli: 2.380.814,07 Kčs, výdavky 1.226.864,82 Kčs, odvod prebytku hospodárenia do rozpočtu MsNV činil 498.839 Kčs.

Týždňa pracovnej aktivity, v ktorom sa zabezpečovalo plnenie volebného programu a akcií „Z“ sa v našom meste zúčastnilo 4.411 brigádnikov. IV.Pohronského jarmoku 22. a 23. októbra sa zúčastnilo 31 soc. a družstevných

organizácií. Tržby získané týmito organizáciami predstavovali 2.800.000 Kčs. MsNV získal na poplatkoch z miesta 43.000 Kčs.

V auguste zavítal do nášho mesta člen predsedníctva ÚV KSČ a prvý tajomník ÚV KSS Jozef Lenárt v sprievode tajomníka ÚV KSS Jána Janíka a námestníka ministra poľnohospodárstva a výživy SSR Ing. Eugena Németha. Vzácnych hostí privítal RSDr. Norbert Adamec, vedúci tajomník OV KSS v Žiari nad Hronom a ďalší predstavitelia okresu a mesta. S. Lenárt počas návštevy navštívil aj Agrochemický podnik v Hliníku a JRD Februárového víťazstva v Janovej Lehote.

30. a 31. augusta zavítal do nášho mesta čestný občan mesta Žiar nad Hronom ako vedúci sovietskej filmovej delegácie na slávnostnej celoslov. premiére sov. filmu „Vojaci slobody“ národný umelec ZSSR Jurij Ozerov.

V júli zomrel člen pléna a predsedníctva OV KSS a predseda ONV v Žiari nad Hronom Jozef Tokár. Za svoju statočnú prácu dostal vysoké štátne vyznamenanie „Za zásluhy o výstavbu“. S. Tokár spravil veľa práce pre soc. spoločnosť, pre rozvoj okresu a mesta. Zomrel vo veku 54 rokov.

MsV KSS v Žiari nad Hronom vo funkčnom období 1976-78 pracoval v tomto zložení: Jozef Lupták, predseda, Šubert Jaroslav, podpredseda, kpt. Peter Dedko, II. podpredseda, Ing. Anton Jakubík, predseda kontrolno – revíznej komisie, Imrich Lesay, zapisovateľ, členmi ďalej boli: Ján Baláž, Ján Bárdi, Miroslav Ciling, Ivan Fremal, Ing. Juraj Grexa, MUDr. Jozef Remšík, Jozef Kňaze, Ružena Maďarová, Július Majerský, Ján Melich, Ladislav Petróci.

Zo SZPB v Žiari nad Hronom v tomto roku nazbierala 400 kg železa. Šrotu, 336 kg papiera, členovia odpracovali 161 hodín na akciách v rámci volebného progr. Mesta. K rôznym významným dňom a výročiam usporiadali 7 besied, 10 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 1 040 občanov nášho mesta. Predsedom org. Bol s. Juraj Mlynarčík a tajomník Ing. Tomáš Šatara.

MsV ZČSSP mal v tomto roku 2.400 členov v 42 odbočkách, v priebehu roka pracoval systematicky. Najintenzívnejšia činnosť bola počas mesiaca ZČSSP. V priebehu tohto mesiaca na počesť 60.výročia VOSR bol uskutočnený týždenný festival sov. filmov. Kladne sa dá hodnotiť činnosť i ďalších spoloč. organizácií ako napr. MsV SZŽ, ktorá pracovala v tomto období pod vedením Vankovej Pavly, mala 2850 členov, jej činnosť bola hlavne zameraná na plnenie prijatých soc. záväzkov, na politicko-výchovnú činnosť a pod. V tomto roku si pripomínala 25.výročie zjednotenia zväzu invalidov. Prvým zakladateľom v Žiari nad Hronom bol Jozef Majerský. Ich činnosť bola intenzívna hlavne v klube dôchodcov. V sobote prac. cti a aktivity odpracovali 1435 brig. hodín. Zberným surovinám odovzdali 1135 kg brig. hodín. Zberným surovinám odovzdali 1135 kg papiera a 80 kg textilu. Mestský dozorný výbor Jednoty – SD v Žiari n. Hronom riadil a kontroloval v roku 1977 6 prevádz. jednotiek, má 347 členov, na brigádach odpracovali hlavne pri zbere krmovín 364 hodín a pri svojpomoc. akciách 168 hodín. ZO ČSČK pod vedením Otílie Špankovej vykazovala tiež dobrú činnosť. Zozbierali 1156 kg papiera, 152 kg textilu, viac ako 200 kg liečivých rastlín. Kľúčovou otázkou bolo získavanie darcov krvi. Stálych členov a darcov krvi bolo tohto roku 122. Stav členskej základne bol 412 členov. MsV SZM mal v tomto roku 1860 členov, pracoval pod vedením Jána Kľučiaru. Jeho najväčšou akciou bolo organizovanie letnej olympiády pionierov a mládeže v mesiaci máji. Išlo o organizovanie súťaží v atletike, futbale, volejbale

a brannom viacboji. Svoju činnosť zameriavali aj na brigádnickú činnosť a pomoc pri plnení úloh volebného programu a tiež organizovanie kult. akcií a podujatí.

VEREJNÉ OSLAVY – MANIFESTÁCIE

Oslavy 29.výročia Februárového víťazstva boli v našom meste dňa 25. II. v ZK ROH ZSNP. V kult. programe vystúpil folklórny súbor Hron. 31.marca si občania nášho mesta na slávnostnej akadémii pripomenuli 32.výročie oslobodenia nášho mesta sov. armádou kladením vencov k pamätnej doske hrdinov sov. Armády na budove MsNV v Žiari n. Hronom. Oslavy pokračovali slávnostnou akadémiou v ZK ROH.

V mesiaci apríli – 21. si občania nášho mesta na sláv. akadémii pripomenuli 107.výročie narodenia V.I.Lenina. Spomienkových osláv sa zúčastnili aj hostia zo Sliacha. Prvomájovej manifestácie v okresnom meste sa zúčastnilo viac ako 11.000 občanov a mládeže. Manifestáciu otvoril vedúci tajomník RSDr. N. Adamec, slávnostným rečníkom bol Ing. Jám Zamboj z KV KSS. Občania si so záujmom prezreli 51 alegorických vozov. Po manifestácii oslavy pokračovali kultúrnym a športovým programom v parku ČSSP.

Oslavy 32.výročia SNP boli v Žiari nad Hronom dňa 30.augusta, začali kladením vencov k pamätníku hrdinu SNP Ladislava Exnára. Na slávnostnej akadémii v kultúrnom programe v ZK ROH bol premietnutý sov. Film Vojaci slobody.

V rámci osláv 33.výročia ČĽA bolo v starej časti mesta na námestí Mojzesa dňa 3.11.odhalenie pamätníka „Kanón“, tento bol daný do soc. opatery Pionierskej skupine kpt. Jána Nálepku pri III. ZŠ.

Oslavy 60.výročia VOSR sa uskutočnili v našom meste 4.novembra slávnostným zasadnutím pléna OV KSS, OV NF SSR, ONV a mestských orgánov, pokračovali kladením vencov k pamätnej doske hrdinov sov. armády na budove MsNV a manifestáciou občanov a mládeže. Slávnostná akadémia na záver mesiaca ČSSP bola 12.decembra, v kultúrnom programe vystúpili súbory ZUČ z nášho okresu.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1977 zaznamenávame v Žiari n. Hronom 16.906 obyvateľov, z toho muži 8.191, ženy 8.715. V roku 1977 sa narodilo v našom meste 434 detí. Slávnostného uvítania do života 15- milióntych občanov z nášho okresu sa zúčastnili i z nášho mesta Jarmilka Juríčková a Jurko Gábriš, naším 15 – milióntym občanom vecné a upomienkové darčeky odovzdali zástupcovia OV KSS a ONV súdruhovia Norbert Adamec a Jozef Tokár. Štátna sporiteľňa im odovzdala vkladné knižky so základným vkladom a štátna poisťovňa životné poisťky so základným príspevkom.

168 detí malo uvítania ZPOZom, sobáš uzavrelo celkom 185 občanov, z toho ZPOZom 115 sobášov. Zomrelo 81 občanov, obč. pohreb malo 25 občanov. Iných aktov ZPOZ bolo 213, ktoré boli zamerané na besedy starých členov KSČ, členov ĽM, 60 ročných občanov, podujatia pre ženy pri príležitosti MDŽ a pod.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste v roku 1977 dostávalo dôchodok mesačne 2.178 občanov, týmto dôchodcom bola vyplatená suma 26.099.615 Kčs.

Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 130 občanom vo výške 115 000 Kčs.

Chirurgické služby v okrese poskytujú 3 chirurgické oddelenia s kapacitou 140 postelí. Na chirurgické oddelenie v Žiari nad Hronom pripadá vyše 44.000 obyvateľov. V materských školách bolo umiestnených 785 detí, v jasliach MsNV 115 detí a v jasliach ZSNP 115 detí. V októbri otvorili pri STS prvé mikrojasle. Vybudovali ich s podnikového bytu s nákladom 100.000 Kčs. V tomto roku započal závod SNP na lovčianskej ceste s výstavbou materskej školy s kapacitou 120 detí, táto má mať 3 oddelenia, samostatné jedálne, herne, spálne. Škôlka zaberá 6.600 m štvorcových plochy a celkové náklady si vyžadujú čiastku 5.000.000 Kčs. O vysokej živ. úrovni našich občanov svedčí i to, že v priebehu roka si občania nášho mesta uložili do Štátnej sporiteľne 47.000.000 Kčs.

Rozhlas v našom meste používalo v tomto roku 2.158 rodín, televíziu 4.033, telefón 2.533.

Slovenská štátna poisťovňa v Žiari nad Hronom prijala v minulom roku od obyvateľov poistné vo výške 33,2 mil. Kčs., pri poistných udalostiach za toto obdobie poisťovňa vyplatila 12.9 mil. Kčs.

ROK 1978

V roku 1978 bolo počasie u nás celkom mierne. V januári sa teplota pohybovala od 0 stupňov až mínus 7 stp. C, v najteplejšom mesiaci júli od 0 do plus 28 stp.C. V celku sa dá tento teplotný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo 620 mm.

II. OPIS MESTA

V roku 1978 na úseku výstavby v našom meste bol dosiahnutý rad pozoruhodných výsledkov. V územníckej príprave sa zabezpečovali tieto územné plánovacie podklady. Územný projekt Etapy 80, Urbanistická štúdia Centrum II, Starý Žiar – Generel teplofikácie.

Vo fáze predprojektovej prípravy sa v priebehu roku 1978 zabetpečovali úlohy, ktoré naväzovali ako rozpracované z roku 1977, napr. ich zabezpečovanie vychádzalo z volebného programu, alebo priebežne vzniknutých potrieb mesta Žiar nad Hronom.

Spracované boli tieto stupne predprojektovej prípravy:

- PÚ inžinierske siete na IBV – Šibeničný vrch
- PÚ detské jasle a školská jedáleň na Etape 78
- PÚ úprava starého potoka – koryta Lutila
- PÚ dopravné napojenie sídelného útvaru Etapy 80
- PÚ dobudovanie I. ZDŠ – školské dielne
- PÚ plynofikácia v Partizánskej ulici – telocvičňa
- IZ dostavba II. ZDŠ
- IZ architektonická štúdia na prístavbu ekonomickej školy
- Štúdia – urbanisticko – architektonická štúdia na dobudovanie námestia V.I.Lenina.

Na úseku projektovej prípravy boli zabezpečené:

- Detské jasle a školská jedáleň – rozpracovanosť
- Osvetlenie námestia V.I.Lenina
- Úprava zosuvného územia na západnom okraji mesta
- Chodník na Etapu 73 pri I. ZDŠ

Základná technická vybavenosť IBV

V rámci ZTV – IBV sa v meste realizovali nasledovné stavby, u ktorých sa dosiahli tieto výsledky:

<u>NÁZOV STAVBY</u>	<u>PLÁN</u>	<u>SKUTOČNOSŤ</u>	<u>% PLNENIA</u>
Kanalizácia ul. Partizánska	100	62	62
IBV-rozšírenie plynofikácie	97	964	993,0
Cesta Fučíkova 9.mája	100	513	513,0
Chodník IBV /II.ZDŠ/	144	120	83,3

Cesta Šoltésovej	306	24	7,8
Rozšírenie NN siene Šaš.-Píla	13	13	100,0
Celkom:	760	1.696	223,1

Komplexná bytová výstavba:

V priebehu roka 1978 sa KBV realizovala v prevažnej miere na Etape 78, pričom na Etape 73 sa dokončili posledné obytné bloky č. 13, 14, 15.

<u>ETAPA 73</u>	<u>PLÁN</u>	<u>SKUTOČNOSŤ</u>	<u>%PLNENIA</u>
Byty celkom	13 539	15 119	11,6
Občianska vybavenosť	17 644	6 742	38,2
Tech. Vybavenosť	6 536	4 103	62,5
SPOLU:	37 746	25 964	68,8

<u>ETAPA 78</u>	<u>PLÁN</u>	<u>SKUTOČNOSŤ</u>	<u>%PLNENIA</u>
Byty celkom	25 800	27 694	107,3
Občianska vybavenosť	-	-	-
Tech. Vybavenosť	4 934	2 484	50,3
SPOLU:	30 734	30 178	98,2

V roku 1978 bolo v našom meste odovzdané do užívania 1 007 bytov, z toho 208 komunálnych, 123 podnikových, 676 duržstevných. Rozostavaných bolo 489 bytov.

V rámci účelovej výstavby sa v meste realizovali tieto stavby:

- reštaurácia pri kultúrnom dome
- dom služieb
- dom dôchodcov
- zoo-preparatórium

Z uvedených stavieb boli v roku 1978 skolaudované:

- dom služieb – dodávateľ OSP Žiar nad Hronom,
- zoo-preparatórium – dodávateľ Agrostav Žiar nad Hronom.

Na zostávajúcich stavbách boli dosiahnuté tieto výsledky:

<u>NÁZOV STAVBY</u>	<u>PLÁN</u>	<u>SKUTOČNOSŤ</u>	<u>%PLNENIA</u>
Reštaurácia pri KD	1.500	1.090	72,6
Dom dôchodcov	3.000	1.957	65,2
Celkom:	4.500	3.047	67,7

V účelovej výstavbe boli v roku 1978 kolaudované 2 objekty, pričom objekt Dom služieb bol kolaudovaný bez čistých terénnych úprav a inžinierskych sietí, ktoré sa budú v roku 1979 realizovať ako samostatná stavba.

V akcii „Z“ sa v roku 1978 pracovalo na Kultúrno – spoločenskom stredisku pracujúcich, kde bola prestavaná čiastka v sume 3.680.021 Kčs. Na osvetlení Zimného štadióna, kde bolo prestavané 100 000 Kčs. Ukončená bola stavba Detské

dopravné ihrisko s nákladom 637 996,- Kčs a vodovod Ladomerská Vieska s nákladom 330 000,- Kčs.

V rámci údržby a rekonštrukcie miestnych komunikácií ako aj chodníkov bola vynaložená čiastka 1.309 000,- Kčs.

SOCIALISTICKÁ SÚŤAŽ:

Jednou z osvedčených a zaujímavých foriem masovo – organizátorskej práce NV je soc. súťaž, ktorá má o našom okrese a hlavne v našom meste dlhú a úspešnú tradíciu. Jej hlavným cieľom je dosiahnuť širokú angažovanosť občanov, podnikov, závodov, škôl hosp. a spoloč. organizácií v este pre splnenie volebného programu a úloh rozvoja a zveľaďovania mesta. Na základe individuálnych a kolektívnych záväzkov boli v roku 1976 – 78 prijaté celomestské záväzky v celkovej hodnote 21. 036 tis. Kčs. Splnené boli v hodnote 29. 572 tis. Kčs. Na prekročení tohto záväzku sa podiela 7 213 individuálnych a 109 kolektívnych záväzkov.

HOSPODÁRSTVO A POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v tomto roku celkom 2 237 ha poľnohosp. Pôdy na JRD pracovalo 240 pracovníkov, priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 36 q, u jačmeňa 24 q a u ovsa 22 q. V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojnicu 2 872 l mlieka. Stav hovädzieho dobytku 538 kráv, 450 oviec a 2027 ošípaných. Pokrok a nová technika prenikajú aj do nášho JRD. Družstevníkom veľmi dobre pomáha automatická linka na výkrm teliat, dvojriadkový kombajn na zber zemiakov z NDR, sušiareň objemových krmovín a podobne.

Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7 553 ha poľnohospodárskej pôdy. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 33 q z ha, u raže 27 q, u jačmeňa 15 q a u ovsa 13 q.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Rok 1978 ako tretí rok zo 6. päťročnice bol vo všetkých ukazovateľoch pre ZSNP úspešný. Svedčí o tom aj tá skutočnosť, že už 29. dec. splnili celoročné úlohy štátneho plánu v peňažnom vyjadrení dali o 102 mil. Kčs výrobkov viac ako v roku 1977, plánovanú produkciu prekročili o vyše 20.mil. Kčs. Prekročený bol aj plán zisku o 9 mil. Kčs. Exportné úlohy do kapitalistických krajín prekročili o 4,7 mil. Kčs a do socialistických dokonca o vyše 5,4 mil. Kčs, celkove národný podnik splnil celoročné úlohy vo výrobe tovaru na 100,7 %. Podľa plánu mala výroba tovaru dosiahnuť výšku 2 mld. 814 mil. Kčs, v skutočnosti vyrobili tovar za viac ako 2 mld. 834 mil. Kčs. Dobré plnenie a pokračovanie úloh plánu sa prejavuje aj v dobrom plnení celopodnikového soc. záväzku na počesť 30. Výročia Víťazného februára a 60. Výročia vzniku ČSR. Pôvodný záväzok vo výške 11 mil. Kčs v priebehu roka spevnili na 19.mil. Kčs, jeho konečná bilancia bola 50 mil. Kčs.

V ZSNP venujú veľkú pozornosť formám iniciatívy pracujúcich najmä súťaží BSP, do tejto súťaže je zapojených 131 kolektívov, ďalej je vytvorených 25 kolektívov racionalizačných brigád. Zlepšovatelia a vynálezcovia podali 889 zlepšovacích návrhov, z ktorých bol výnos 6 mil. 250 tis. Kčs.

Pri príležitosti 34. výročia SNP a 25. výročia výroby prvého čs.hliníka – boli udelené 62 pracovníkom odznaky I.,II.,III. stupňa „Vzorný pracovník“. 28.apríla 1978 zostane navždy zapísaný zlatými písmenami nielen v kronike ZSNP, n.p.v Žiari nad Hronom, ale aj nášho mesta, okresu. V tento deň prevzali na Pražskom hrade z rúk generálneho tajomníka UV KSČ a prezidenta ČSSR Gustáva Husáka Štátnu cenu Klementa Gottwalda v oblasti vedy a techniky za rok 1978 Ing. Michal Babinský, Csc., vedúci oddelenia UVÚ, Ing. Juraj Grexa, výrobný námestník podnikového riaditeľa a Ing. František Štulák, podnikový riaditeľ ZSNP, n.p. v Žiari nad Hronom za prácu v oblasti novej techniky a technológie výskumu, vývoja a zavedenia prvej priemyselnej výroby čistého gália v ČSSR. Doteraz sa gálium dovážal do ČSSR zo zahraničia. Hodnotu žiarskeho vynálezu si uvedomíme aj podľa výrobnéj ceny gália, ktorá sa pohybuje od 40 do 70 tis. Kčs za kg. Základnou surovinou gália je bauxit, používaný pri výrobe kysličníka hlinitého a kamenouhelné popolčeky.

Do soboty pracovnej cti sa zapojilo 4119 pracovníkov závodu SNP – učňov a dôchodcov. Vyrobili tovar za 1 mil.304 tis. 196 Kčs. Pri skrášľovaní pracovného a životného prostredia vytvorili dielo za 213 840 Kčs a pri plnení volebného programu 19 970 Kčs.

Opravy a údržba jedna z veľmi dôležitých prevádzok ZSNP v tomto roku oslávila 25.výročie prevádzky. V prevádzke pracuje 530 ľudí a objem výroby je takmer 90 mil. Kčs, aj závod stavebnej výroby ZSNP si pripomenul tohto roku 10.výročie založenia prevádzky, takmer 300 pracovníkov stavia závod i mesto. V tomto roku urobili práce za vyše 50 mil. Kčs.

V novembri navštívili ZSNP: predseda ÚKR KSČ Miroslav Čapek, predseda ÚRK KSS Milan Boďa a predseda Stredoslovenského KRK František Nikl. S výrobou v ZSNP ich oboznámil riaditeľ Ing. František Štulák.

V tomto roku oslávili jubileum 30 rokov dobrej práce aj pracujúci STS v Žiari nad Hronom. Pomoc poľnohospodárstvu sa prejavuje hlavne v obhospodarovaní pôdy a poskytovanie opravárenských služieb.

Pracovníci zbernej služby dopravného podniku ČSAD v Žiari nad Hronom splnili celoročný plán tržieb vyše 7.mil. Kčs mesiac pred termínom, čím splnili aj socialistický záväzok. Do konca roka získali najviac 3 mil. Kčs. O tento úspech sa pričínili 55 členný kolektív Milana Ličku, ktorí súťažia o získanie titulu BSP.

Riaditeľstvo Stredoslovenských pekární a cukrární v Banskej Bystrici v októbri slávnostne začali s výstavbou priemyselnej pekárne a cukrárne v Hliníku nad Hronom. Nová pekáreň a cukráreň bude svojimi výrobkami zásobovať celý okres, ročne vyrobí 9642 ton pekárenských a 320 ton cukrárenských produktov. Rozpočtový náklad predstavuje 62 mil. 750 tis. Kčs. Dodávateľom stavebných prác je Priemstav, závod Žiar nad Hronom. Oceľovú konštrukciu dodá NHKG Ostrava, pracovné príležitosti tu nájde 110 zamestnancov. Do prevádzky má byť odovzdaná o 3 roky.

Žiaran, okr. podnik služieb a výroby v Žiari nad Hronom prekročil stanovené ročné úlohy o 350 tis. Kčs. Zásluhu na tom má aj 18 kolektívov BSP a tri prevádzky kvalitných služieb.

Slovšport, závod O3 v Žiari nad Hronom už v novembri splnil ročné úlohy plánu z dosiahnutých výkonov za vyše 23 mil. Kčs. Dokonca roka prekročí plán o 1 600 000 Kčs, na tomto má najväčšiu zásluhu 45 členná BSP montérov a technikov a 10 členná BSP z úseku dopravy. S dodávkou a montážou žalúzií žiarskeho Slovšportu sú spokojní na celom území našej vlasti.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroj v Žiari nad Hronom za tento rok bol 74 120 000 Kčs skutočnosť 75 mil.13 tis.Kčs.

KULTÚRNE POMERY

ŠKOLY:

Stalo sa už milou tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi politického, verejného, hospodárskeho života nášho okresu a mesta. Tieto stretnutia, na ktoré sa väčší i tí menší pionieri vždy starostlivo pripravujú a veľmi tešia. Tohoročného stretnutia sa zúčastnilo viac milých hostí. Delegáciu OV KSS viedol jej vedúci tajomník RSDr. Norbert Adamec. Na dobrých výsledkoch hnutia smelých pionierskych činov sa podieľajú pionieri našich žiarskych škôl. Výchovno – vyučovacia práca v tomto roku bola vedená v znamení významných výročí /30.výr. FU, SNP, VOSR a pod. / ku ktorým boli organizované besedy, kvízy, rôzne súťaže a pod. Vo verejno – prospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky. Zozbierali vyše 150 ton železného šrotu, 140 ton starého papiera, 22 ton odpadového textilu a nazbierali 11 000 kg šípok a liečivých rastlín.

Viac ako 50 detí navštevovalo 3 krúžkov ODPaM. Tento uskutočnil aj 3 putovné tábory po ČSSR a NDR. Táborov sa zúčastnilo 183 detí. Uskutočnili tiež olympiády matematiky, fyziky, chémie, dopranú súťaž a súťaž technickej tvorivosti mládeže. Zúčastnili sa aj v okresnom kole a krajskom kole poézie, prózy a melódii priateľstva.

Už viac rokov sa javí nedostatok učebných priestorov v našom meste, ani tento rok nebol výnimkou, pretože v ročníkoch 1.-5. bola 100% sennosť. Vo všetkých ZDŠ bolo 98 učební.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov – učiteľov:

<u>NÁZOV ŠKOLY:</u>	<u>POČET ŽIAKOV</u>	<u>POČET UČITEĽOV</u>
I. ZDŠ	1015	51
II. ZDŠ	800	38
III. ZDŠ	625	31
ZDŠ LAD. VIESKA	112	4
GYMNÁZIUM	270	17
SEŠ	400	25
OSOBITNÁ ŠKOLA	97	14
LŠU	440	17

KULTÚRA:

Činnosť ZK ROH a MsOB sa prevádzala na základe plánov práce a JP – KOČ. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečovanie osláv, uvádzanie uznesení XV. zjazdu KSČ do života, organizovaním rôznych prednášok, besied a ďalších akcií a podujatí ZUČ. Tradične sa už v našom meste konajú filmové festivaly. FFP – zima bol organizovaný na počesť 30. výročia FU, 17 predstavení videlo 8 832 návštevníkov /3.miesto v rámci Slovenska/. FFP – leto bol spojený s 25.výročím výroby hliníka a 34.výročia SNP. 35 filmových predstavení videlo 19 158 návštevníkov za účasti 3 filmových delegácií zo ZSNP, NDR a MLR.

Významný podiel na rozvoji kultúry v našom meste majú i súbory, krúžky ZUČ, ktoré vystupujú pri rôznych oslavách a akciách SPOZ-u. Súbor piesní a tancov Hron a divadelný súbor ZK – ROH nás úspešne reprezentovali na krajských prehliadkach a dožinkoch v Nitre.

Bol riešený projekt – koncepcia NA – ZAG v našom meste, ktorý predpokladá: Riešenie príjazdových ciest do mesta, riešenie dlhodobej výzdoby, panely a symboly, hliníkové propagačné skrinky a pod. V tomto roku mesto Žiar nad Hornom obhájilo putovnú štandardu OV KSS, ONV získanú v roku 1977 v okresnej socialistickej súťaži názornej agitácie a propagácie. V plnej tvorivej činnosti sa dožila svojich 65.rokov naša poetka Štefánia Pártošová. Tajomník SKV KSS Anton Podolec ocenil jej dlhoročnú básnickú tvorbu, svedomitú prácu vo vykonávaní funkcií, boj za pokrok a mier. Jubilantke odovzdal plaketu „Za rozvoj Stredoslovenského kraja“.

Mestská ľudová knižnica mala v tomto roku 20 200 kníh, 1 200 čitateľov a 30 000 výpožičiek. Knižnica ZK ROH mala 25 000 zväzkov kníh a 2 800 čitateľov a 45 000 výpožičiek. O ďalšej činnosti na úseku kultúry v našom meste hovorí nasledovná tabuľka:

POLITICKO – VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ:

JEDNOTLIVÉ VZDELÁVACIE AKCIE: POČET – 276 ÚČASTNÍCI – 8 950
KURZY: POČET - 29 ÚČASTNÍCI - 840

SÚBORY, KRÚŽKY A KOLEKTÍVY UMELECKÉHO SMERU:

POČET: 70 ČLENOVIA: 163 AKCIE, VYSTÚPENIA: 1833

OSTATNÉ KULTÚRNO – SPOLOČENSKÉ AKCIE:

<u>NÁZOV:</u>	<u>POČET:</u>	<u>NÁVŠTEVNÍCI:</u>
VYSTÚPENIE PROF.SÚBOROV A SÓLISOV	21	15 000
VÝSTAVY	84	40 870
KONCERTY	17	5 028
TANEČNÉ ZÁBAVY A VESELICE	62	12 020
OSTATNÉ KULT. A SPOLOČ. AKCIE	163	72 589

SPOLU: 347 145 620

Kino ZK ROH: POČET PREDST.: 540 NÁVŠTEVNOSŤ: 113 620

VYBRANÉ VSTUPNÉ: 530 339,- Kčs

Kino Budovateľ: PREDSTAVENIA 320

NÁVŠTEVNOSŤ-PLÁN: 21 000

SKUTOČNOSŤ: 18 668

TRŽBY –

PLÁN: 100 000,- Kčs

SKUTOČNOSŤ: 60 000,- Kčs

Na všetkých kultúrno výchovných akciách a podujatiach bolo vybrané vstupné 972 259,- Kčs.

ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu aj v tomto roku sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov.

Športovci vzornej TJ ZSNP sa umiestnili v ankete o najúspešnejších športovcov na popredných miestach, či už išlo o atlétku Emíliu Lajčiakovú, majstra Slovenska v kulturistike Jozefa Sámela, lyžiara Jozefa Ledváka, atlétku Janu Augustínovú, cyklistov a pod.

Futbalisti nás úspešne reprezentovali v divízii, kde skončili na 3.mieste. Káder mužstva bol vedený trénerom Stanislavom Jarábkom. „A“ mužstvo dorastencov nás úspešne reprezentovalo v dorasteneckej SNL.

Vzorná TJ ZSNP tohto roku mala 1220 členov v 15.oddieloch a odboroch, z toho 290 mužov, 220 žien, 170 dorastencov, 112 dorasteniek, 228 žiakov a 200 žiačok, cvičiteľov a trénerov I.triedy 2, druhej triedy 28, rozhodcov 1.triedy 5, II.triedy 20, vzorných oddielov 12 a 6 vzorných kolektívov mládeže.

V rámci prvomájových osláv a 25.výročia výroby čs. hliníka sa uskutočnilo na štadióne TJ ZSNP medzinárodné futbalové stretnutie bývalých čs. a maďarských reprezentantov. Stretnutie sledovalo 8 000 divákov a prenášala ho aj ČST. Zápas sa skončil remízou 2:2. Naše mužstvo viedol zaslúžilý tréner Jozef Marko. V čs. mužstve boli títo hráči: Stacho, Schroif, Urban, Popluhár, J. Zlocha, L. Zlocha, Jarábek, Hagara, Bomba, Kuna, Buberník, Jokl, Szikora, Geleta, Masopust, Fr.Veselý, Dolinský, Kvašňák, Adamec, Kabát, V. Masný, Švec, Petraš. Stretnutie komentoval Karol Polák.

VEREJNO-POLITICKÉ POMERY

VEDENIE MESTA, ČINNOSŤ SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ

Predsedom MsNV bol s. Grólmus Jozef

Podpredsedom MsNV s. Majerský Július a s. Rafaj Viliam

Tajomníkom MsNV s. Mesároš Róbert.

V tomto roku nastali tieto zmeny: 25.III v doplňovacích voľbách bol zvolený za obvod Žiar nad Hronom za poslanca ONV Dr. Jaromír Schneider, vedúci útvaru generálneho dodávateľa ZSNP, zároveň bol zvolený za predsedu komisie výstavby

ONV. Pri pracovalo 9 komisií a 9-členný výbor ľudovej kontroly. Plénum MsNV zasadalo v súlade s pracovným plánom celkom 6-krát a prijalo 31 uznesení. Rada MsNV uskutočnila 18 schôdzí a prijala celkom 168 uznesení. Rada MsNV na svojich zasadnutiach riešila úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF. Zabezpečovala realizáciu uznesení vyšších straníckych a štátnych orgánov.

V 9.komisiách MsNV a vo výbore ľudovej kontroly pracovalo celkom 98 občanov, z toho 52 poslancov MsNV. Jednotlivé komisie podali plénu, rade a odborom MsNV 54 rôznych návrhov, z ktorých 46 bolo realizovaných.

V zbore pre občianske záležitosti pracovalo 19 členov, v dislokačnej komisii 3 členovia, v komisii pre brannú prípravu 7 členov, v povodňovej komisii 9 členov, v komisii pre riešenie cigánskych záležitostí 7 členov, v mestskom protialkoholickom zbore 9 členov, v spotrebiteľskej komisii 11 členov. V občianskych výboroch pracovalo celkom 102 členov.

Všetky občianske výbory boli zapojené do soc. súťaže. Medzi najaktívnejšie patrili OV číslo 3 /Borský Ernest/, OV číslo 4 /MUDr. Černík Milan/, OV číslo 8 /Dula Imrich/. Po vzore OV č. 3 začali aj ďalšie OV zriaďovať pre občanov „poslanecké dni“. OV boli dobrým pomocníkom MsNV pri plnení úloh volebného programu. V tomto roku uplynulo 25 rokov od založenia zborov pre občianske záležitosti. Pri tejto príležitosti obdržal ZPOZ pri MsNV pamätnú plaketu Rady Stredoslovenského krajského výboru za úspešnú činnosť. Za dobré výsledky v súťaži ZPOZ rada ONV udelila ZPOZ-u čestné uznanie a odmenu 5.000,- Kčs. Za súťaž v rámci kraja taktiež ZPOZ obdržal čestné uznanie a odmenu 8.000,- Kčs. V tomto roku pripravil ZPOZ 196 slávností pre 425 detí, nových občanov nášho mesta. ZPOZ pripravil aj oslavy k životným jubileám, kde pracovníci z rôznych podnikov a organizácií boli zapísaní do knihy cti, alebo do pamätnej knihy mesta. ZPOZ pripravil aj slávnostné odovzdávanie občianskych preukazov, rozlúčky s maturantmi a brancami. Dobrú činnosť vykazovali aj komisia pre brannú prípravu, mestský protialkoholický zbor a spotrebiteľská komisia – kontrola.

Štyroch verejných schôdzí strany sa zúčastnilo 1100 občanov nášho mesta. Soboty pracovnej cti sa zúčastnilo v meste 4500 občanov /bez pracovníkov ZSNP/. Viac ako polovica boli pionieri a zväzáci žiarskych škôl. Pracovali na úprave kúpaliska, dopravnom ihrisku, čistení trávnikov, atď.

Za znečisťovanie ovzdušia MsNV dostalo od ONV /hlavne ZSNP/ čiastku 850 tis. Kčs. Z tejto čiastky 720 tis. Kčs sa zaplatilo za podávanie mliečnych desiat žiakom našich ZŠ. Činnosť prevádzkárne pri MsNV bola zameraná na plnenie volebného programu, na údržbu v školách, škôlkach a podobne. Prevádzkárne dosiahla 1 mil. 355 tis. 019 Kčs príjmy. Odvod do rozpočtu MsNV bol 547.805 Kčs. Technické služby za rok 1978 plánované tržby splnili na 109% oproti plánu získali 108 tisíc Kčs. Tržby od obyvateľstva prekročili o 51 tisíc korún. Priemerná mesačná mzda na pracovníka bola dosiahnutá vo výške 2.852,- Kčs. V deň 30.výročia Víťazného Februára – 25. II. konala sa v ZK ROH ZSNP mestská konferencia KSS. Zúčastnilo sa jej vyše 120 delegátov s hlasom rozhodujúcim a poradným, zvolených na výročných schôdzach základných a uličných organizácií strany mesta. Delegáti medzi sebou srdečne privítali tajomníka Stredoslov. Kraja KV KSS s. Antona Podolca, delegáciu OV KSS, ktorú viedol vedúci tajomník OV KSS s. Norbert Adamec a členmi boli: predseda ONV s. Osvald Jozef a podnikový riaditeľ ZSNP Ing.

Štulák František. Správu mestského výboru KSS predniesol predseda MsV KSS s. Jozef Lupták. V správe sa ukázalo na klady, no najmä nedostatky, ktoré pociťujú obyvatelia vo svojom každodennom živote. Ide hlavne o zaostávanie technickej a občianskej vybavenosti, kvalitu poskytovaných služieb, úroveň zásobovania, statočnosť predaja a podobne. Správa veľmi kladne hodnotila iniciatívu pracujúcich občanov a mládeže mesta v rozvoji soc. súťaže na počesť 60.výr. VOSR a 30.výročia Februára 1948. Napríklad vlni prijalo 20 kolektívov a 2 103 jednotlivcov soc. záväzky v hodnote 7 mil. 800 tisíc korún. Skutočnosť sa však dosiahla vyše 10,5 mil. Kčs. Úspešne sa pokračuje vo výstavbe KSSP, začala sa výstavba Prioru, materskej školy, dokončuje sa výstavba domu služieb a pod. Na záver konferencie zvolili delegáti 15 – členný MsV KSS a 9 člennú kontrolnú a revíziu komisiu pri MsV KSS. MsV KSS bude pracovať v tomto zložení:

Ing. Mihálik Štefan – predseda, Schubert Jaroslav – podpredseda, Melich Ján – predseda ideologickej komisie a druhý podpredseda, Lesay Imrich – zapisovateľ, Ing. Jakubík Anton – predseda kontrolno – revíznej komisie, členovia: Beňo Ján, Čiling Miroslav, JUDr. Ferko Štefan, Fremal Ivan, Gregorova Cecília, Grólmus Jozef, Kňaze Anton, Páchnik Milan, Petróci Ladislav, MUDR Remšík Jozef a Smutková Anna.

MsV ZČSSP mal v 42 odbočkách 2400 členov. Pracoval systematicky. Najintenzívnejšia činnosť bola počas Mesiaca ČSSP. MsV SZŽ mala 2850 členov. Jej činnosť bola hlavne zameraná na plnenie prijatých záväzkov, na politicko – výchovnú činnosť a podobne. ZO – zväzu invalidov mala 223 členov. Ich činnosť bola intenzívna hlavne v klube dôchodcov. ZO ČSČK mala 412 členov a členiek. Kľúčovou otázkou bolo získavanie darcov krvi, ktorých bolo 122. MsV SZM mal 1860 členov. Najväčšou akciou bolo usporiadanie letnej olympiády pionierov a mládeže.

ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov zorganizoval k významným dňom 10 besied a 25 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 1100 občanov a mládeže nášho mesta. Všetky spoločenské organizácie zameriavali svoju činnosť aj na brigádnicú činnosť a pomoc pri plnení úloh volebného programu, pri zbere krmovín, svoju činnosť zameriavali aj na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí.

VEREJNÉ OSLAVY – MANIFESTÁCIE

Oslavy 30.výr. Februárového víťazstva sa konali dňa 24.II. ako manifestácia občanov a mládeže na námestí V. I. Lenina. V rámci osláv bola otvorená aj výstava „Od Februára 1948 k výstavbe rozvinutej soc. spoločnosti“. Oslavy 33.výr. oslobodenia mesta sa uskutočnili 31.marca na námestí V.I.Lenina ako manifestácia. Po kladení vencov k pamätnej doske hrdinov sov. armády na budove MsNV oslavy pokračovali slávnostnou akadémiou v ZK ROH ZSNP.

V mesiaci apríl – 21. si občania a mládež nášho mesta na slávnostnej akadémii pripomenuli 108.výr. narodenia vodcu svet. proletariátu V. I. Lenina. Spomienkových osláv sa zúčastnili aj sovietski hostia. Prvomájovej manifestácie v okresnom meste sa zúčastnilo okolo 6000 občanov a mládeže. Po manifestácii oslavy pokračovali vystúpením súborov ZUČ v parku a športovým popoludním. Oslavy 30.výr. oslobodenia našej vlasti sovietskou armádou sa v našom meste konali 5.mája ako manifestácia. Večer pokračovali kult. programom v ZK ROH /film

„Oslobodenie Prahy“/. Obvodné slávnosti mieru a priateľstva sa uskutočnili v našom meste 5.júna, v rámci ktorých vystúpil sov. súbor piesní a tancov „KANTELE“ z Karelskej ASSR. Oslavy 34.výročia SNP sa uskutočnili 29.augusta, začali kladením vencov k pamätníku hrdinu SNP Ladislava Exnára. Na sláv. akademii v kultúrnom programe bol premietnutý čsl. film „Sokolovo“. Oslavy dňa ČSLA sa uskutočnili v našom meste dňa 5.októbra. Osláv 61. výročia VOSR a otvorenia Mesiaca ČSSP dňa 6.novembra sa zúčastnila aj delegácia sov. hostí z družobnej posádky sov. armády na čele s mjr. Zolotariom. Slávnostná akadémia na záver Mesiaca ČSSP bola 12.decembra. V kultúrnom programe vystúpili členovia ZUČ z nášho mesta a okresu.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1978 zaznamenávame v Žiari nad Hronom 17.652 obyvateľov, z toho 9.086 žien. Prechodný pobyt malo 4.073 obyvateľov. V tomto roku sa narodilo 415 detí. Sobáš uzavrelo 228 občanov, zomrelo 108 občanov, 17 občanov malo občiansky pohreb. Iných aktov ZPOZ bolo 223, tiet boli zamerané na besedy so starými členmi KSČ a ĽM, podujatia klubu dôchodcov, pre ženy z príležitosti MDŽ a podobne. Celkom bolo uskutočnených ZPOZ-om 732 akcií pre 3.191 účastníkov. Na týchto akciách sa zúčastnilo 14.582 občanov nášho mesta.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste dostávalo dôchodok mesačne 2 188 občanov. Týmto bolo vyplatené 26.187,525 Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 140 občanom v celkovej výške 118.530 Kčs. V materských školách bolo umiestnených 990 detí, z toho v rámci ZSNP 120 detí. V jasliach MSNV bolo umiestnených 110 detí, v jasliach ZSNP 115 detí, RAJ-u 10, STS 10 detí.

Rozhlas používalo 2 160 rodín, televíziu 4 133 a telefón 2 533 rodín. O vysokej úrovni občanov svedčí i to, že počas roka si občania nášho mesta uložili do štátnej sporiteľne 47 miliónov korún.

ROK 1979

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1979 bolo u nás počasie v celku mierne. V januári sa teploty pohybovali od 0 °C do -6 °C. V najteplejšom mesiaci júli od 0 °C do 32 °C. V celku sa dá tento tepelný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú zrážky dažďové. Priemerné množstvo zrážok bolo 650 mm.

OPIS MESTA

V územnej príprave sa zabezpečovala dokumentácia na centrum starý Žiar, generel teplofikácie a územný projekt ETAPA 80 A. V predprojektovej príprave pneuservis pri ČSAO centrum II. prístavba k 2.ZŠ a záhradníctvo na slnečnej stráni. V rámci ZTV – IBV sa v roku 1979 v meste realizovali tieto stavby: Plynofikácia Žiar, Plynovod ul. Kpt. Nálepku, Kanalizácia ul. Partizánskej, MK ul. Kukučínova, MK Šašov – Píla, MK Fučíkova ulica. HTU – pre IBV, chod. Nám. V.I.Lenina, rozšírenie vodovodu ul. Dr. Jánskeho, komunikácia domu služieb. Z uvedených stavieb boli v roku 1979 ukončené tieto stavby: Rekonštrukcia ul. Fučíkovej a 9. mája, Žiar nad Hronom – plynovod, Plynovod ul. Kpt. Nálepku, Chodníky nám. V.I.Lenina, Prístupová komunikácia Dom Služieb. Celková hodnota stavieb ukončených v roku 1979 predstavovala hodnotu 3 718 000 Kčs. Komplexná bytová výstavba v priebehu roku 1979 sa KBV realizovala v prevažnej miere na ETAPE 78. Z hľadiska časového a vecného plánu KBV boli na jednotlivých etapách dosiahnuté dobré výsledky. Tieto výsledky dosiahnuté na úseku komplexnej bytovej výstavby možno za rok 1979 hodnotiť v celku kladne, pričom dobré výsledky sa dosiahli najmä u bytovej výstavby. Stále však zaostáva občianska a technická vybavenosť, čo sa prejavuje už niekoľko rokov. Toto zaostávanie má za následok značné preťaženie v stavajúcej vybavenosti mesta, čo sa prejavuje najmä v nedostatku počtu miest v jasliach, MŠ a ZŠ. Preťažená je aj obchodná sieť, nárastom počtu obyvateľov, čím vzniká nespokojnosť občanov v tejto oblasti. V rámci účelovej výstavby sa v meste realizovali nasledovné stavby: Domov dôchodcov, Reštaurácia pri KSSP. V akcii „Z“ KSSP, kde sa od začiatku stavby prestavala čiastka 14 273 000 Kčs. Ďalej bola zabezpečená stavba tenisové kurty a osvetlenie zimného štadióna.

Vyhodnotenie socialist. súťaže:

Socialistických záväzkov 22 kolek. 2540 individ.

Prijaté soc. záv. predstavujú hodnotu 8 075 700

Skutočnosť bola 13 379 093

HOSPODÁRSTVO

POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v tomto roku celkom 2237 ha. Na JRD pracovalo 245 stálych pracovníkov, priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 359 q u jačmeňa 22 q a u ovsu 20 q. V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojniciu 2800 l mlieka. Stav hovädzieho dobytku činil 530 kusov kráv.

Družstevníkom veľmi dobre pomáhala automatická linka na výkrm teliat, dvojriadkový kombajn na zber zemiakov z NDR, sušiareň objemových krmív a pod. Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7553 ha poľnohospodárskej pôdy. Priemerné výnosy boli u pšenice 34 l z ha, u raže 27 q z ha, u jačmeňa 15 q z ha, u ovsu 13 q z ha.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Rok 1979 bol pre závod SNP vo všetkých ukazovateľoch úspešný. Na vlastných nákladoch ušetrili 2 500 000 Kčs. Spotrebu farebných kovov znížili o štvrtinu tony a ostatných kovov o 100 t. Na energii a palivách ušetrili spolu 17 000 040 t merného paliva a plánovaný zisk prekročili o 2 mil. Kčs. Veľkú úlohu venovali aj exportným úlohám, ktoré splnili už 15 decembra a v zostávajúcej časti roka dosiahli prekročenie vývozu do soc. krajín o 2 milióny a do kapitalistických krajín 1 500 000 Kčs. Bolo podaných 849 zlepšovacích návrhov s celkovým ročným spoločenským prínosom 7 mil. Kčs.

Plánované úlohy úspešne splnil Slovšport závod 03 v Žiari nad Hronom. S ich dodávkou a montážou žalúzií sú spokojní na celom území našej republiky. S úlohami sa čestne vysporiadali aj STS, AGROSTAV, Žiaran – Okresný podnik služieb a výroby. Tento zabezpečuje aj najväčší objem služieb v našom meste so svojimi 26 prevádzkami.

Druhým najväčším podnikom, ktorý poskytuje služby piatimi prevádzkami je OPPB Štiavnica. Tieto sú rozptýlené po celom území mesta a nemajú najvhodnejšie pracovné a sociálne podmienky.

Nevýhodou predajní jednotlivých obchodných systémov je, že väčšina má k dispozícii len malé predajné plochy a sklady, čo spôsobuje zvyšovanie požiadaviek na občasné uzatváranie predajne pri rozvoze tovaru.

Nízka hygienická a prevádzková úroveň a nevyhovujúce kapacity sú v objektoch potravinárskych výrobní najmä pekárenskú a cukrárenskú výrobnú ako i skladovacích priestorov potravín a zeleniny.

Štruktúra služieb obyvateľstva ich rozmiestnenie, ale i najmä počet nie je primeraný počtu obyvateľov mesta a jeho spádového územia. Rozvoj týchto služieb nie je adekvátny nárastu počtu obyvateľov v meste a nerešpektuje sa ani pri novej bytovej výstavbe.

Značnú časť týchto zariadení je umiestnená v priestorovo a funkčne nevyhovujúcich objektoch.

KULTÚRNE POMERY A ŠKOLSTVO:

Stalo sa už tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi nášho mesta a okresu. Aj toho roku sa stretnutia zúčastnilo viacero milých hostí a vyše 500 pionierov.

Delegáciu OV KSS viedol RSDr. Norbert Adamec. Už viacej rokov pretrváva nedostatok učebných priestorov. Na všetkých ZDŠ je 98 učební.

Bohatú činnosť vyvíjali tanečné, spevácke, bábkové a iné krúžky.

Vo verejnoprospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky.

Zozbierali napr. vyše 150 t železného šrotu, 140 t starého papiera, 22 t odpad. textilu a nazbierali 11 000 kg šípok a liečiv. Rastlín.

Viac ako 500 detí navštevovalo krúžky pri ODPAM, tento uskutočnil aj rekreovanie v troch pionierskych táboroch, z toho jeden v NDR.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí i prehľad o počte žiakov a učiteľov.

Školy	počet žiakov	počet učiteľov
I.ZŠ	10 115	51
II.ZŠ	800	38
III.ZŠ	625	31
ZDŠ Ladom. Vieska	112	4
Gymnázium	270	17
SEŠ	400	25
Osobitná škola	97	14
ĽŠU	440	17

KULTÚRA

Činnosť ZK ROH a MsKS sa prevádzala na základe jednotného plánu KVČ. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko výchovnú prácu, na zabezpečenie osláv, na organizovanie rôznych prednášok, kvízov, besied a na ZUČ. Tradičné sa už stali filmové festivaly pracujúcich, v rámci ktorých vystupujú aj filmové delegácie z rôznych krajín. FFP zimnú časť videlo viac ako 8 000 návštevníkov a letnú časť 19 158 návštevníkov.

Významný podiel na rozvoji kultúry v meste majú súbory, krúžky, ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych oslavách a akciách ZPOZ ako napr. súbor Lovčianka pri MsKS, súbor Hrončatá a pod.

V tomto roku podnikový časopis ZSNP Hutník oslávil 25.výročie svojho vzniku.

Knižnica MsKS mala v tomto roku viac ako 30 000 zväzkov kníh, 1 800 čitateľov, 45 000 výpožičiek. Knižnica ZK ROH 35 000 zväzkov kníh, 2 200 čitateľov a viac ako 50 000 výpožičiek.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí tabuľka:

POLITICKO VÝCHOVNÁ ČINNOST'

jednotlivé vzdelávacie akcie: 275
počet účastníkov: 9100

kurzy: 29
počet účastníkov: 870

SÚBORY, KRÚŽKY – KOLEKTÍVY

počet: 72
členovia: 168
vystúpenia: 1830

OSTATNÉ A SPOLOČENSKO – KULTÚRNE AKCIE:

výstavy a výstavky: 80
koncerty: 15
zábavy a veselice: 60
disco, ostatné kult. akcie: 153

KINÁ:

počet predstavení: ZK ROH 520
počet návštevníkov: 110 000
vstupné vybrané v hodnote: 500 000 Kčs
Na všetkých kultúrnych akciách bolo vybrané 950 100 Kčs.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme v meste zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Športovci vzornej TJ ZSNP sa umiestnili v anketách najúspešnejších športovcov v okrese na popredných miestach. Vzorná TJ ZSNP mala v 15 oddieloch a odboroch 1300 členov.

Sieť telovýchovných zariadení je charakterizovaná troma telocvičňami a ihriskami ZŠ, ako i šport. areálom v parku a otvoreným klziskom. Táto sieť je neadekvátna potrebám obyvateľov mesta a neumožňuje v dostatočnej miere rozvíjanie fyzickej zdatnosti a zdraviu detí a mládeže s dôrazom na špecifické podmienky prostredia. Okrem základných zariadení, ktoré mali byť budované ako súčasť základnej občianskej vybavenosti, nie sú vybudované ani účelové zariadenia pre prevenciu a rehabilitáciu detí postihnutých krivením chrbtice – plavárenské zariadenia

s celoročným využitím a ďalšie telovýchovné zariadenia pre masový rozvoj telovýchovy a športu.

Okrem uvedeného, v niektorých jestvujúcich objektoch telovýchovných zariadení nevyhovujú základné hygienické a prevádzkové podmienky pre ich prevádzku.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY:

Predsedom MsNV je súdruh Grolmus Jozef.

Podpredsedami MsNV sú – súdr. Majerský Július, súdr. Rafaj Viliam.

Tajomníkom MsNV – súdr. Mesároš Róbert

Plénum a rada MsNV na svojich zasadnutiach riešili otázky výstavby a rozvoja mesta v súlade s volebným programom.

Verejných schôdzí strany, stretnutí poslancov s voličmi s zúčastnilo viac ako 2000 občanov. Na práci 12 občianskych výborov sa podieľalo 134 občanov. Títo organizovali účasť na verejných podujatiach, podávali posudky správy o povesti občanov, podieľali sa na šetrení sťažností, orgnizovali brigády, zber druhotných surovín a zúčastňovali sa na plnení úloh volebného programu.

Príjmy MsNV za rok 1979 boli plánované na 19 877 000 Kčs, skutočnosť bola 22 985 000 Kčs. Výdaje MsNV plánované 19 877 000 Kčs, skutočnosť bola 22 794 000 Kčs.

Na údržbu škôl MsNV dal čiastku 6 277 000 Kčs, na mliečne desiaty podávané zdarma 921 000 Kčs. Za znečistenie ovzdušia dostalo MsNV od závodu SNP čiastku 872 000 Kčs.

V činnosti MsV KSS sa ukázalo, že všetci komunisti mesta pristupujú k plneniu úloh jednotne. Na konferencii sa zúčastnilo vyše 120 delegátov zo základných a uličných organizácií mesta.

Správa MsV KSS predniesol predseda mestského výboru Jozef Ľupták. Táto veľmi podrobne a kriticky analyzovala všetky oblasti straníckej práce za uplynulé dva roky. V správe sa poukázalo na klady, no najmä nedostatky, ktoré pociťujú občania vo svojom každodennom živote. Ide najmä o zaostávanie technickej a občianskej vybavenosti, kvalitu poskytovaných služieb, úroveň zásobovania, statočnosť predaja a pod.

Správa veľmi kladne hodnotila iniciatívu pracujúcich občanov a mládeže v rozvoji soc. spoločnosti.

Novým predsedom MsV KSS sa stal ing. Štefan Mihálik zo závodu SNP Žiar. Predsedom KRK pri MsV KSS je ing. Anton Jakubík, riaditeľ ŠBČS.

MsV ZČ SSP mal vyše 2500 členov v 40 – tých odbočkách. Najintenzívnejšia činnosť bola počas mesiaca ZČ SSP, činnosť SZŽ bola zameraná na plnenie prijatých záväzkov na polit. – výchovnú činnosť. Na brigádnickú pomoc SZŽ má 2900 členiek. V ČSČK pracovalo 430 členov, získavali hlavne darcov krvi.

Zozbierali vyše 800 kg papiera, zber liečivých rastlín a úspešné boli hlavne akcie v mesiaci úcty k starším.

ZO zväzu invalidov mala 240 členov, ktorý prevádzal najmä intenzívnu pomoc hlavne v klube dôchodcov. ZO zväzu protifašistických bojovníkov mala 160 členov, ktorí organizovali hlavne besedy, prednášky a brigád. pomoc.

Činnosť SZM bola zameraná na polit. výchov. Činnosť, na zber druhotných surovín, na pomoc pri plnení volebného programu. V 32 organizáciách SZM bolo 2327 členov a členiek.

Na území nášho mesta pracovalo vo Zväzarme vyše 1 300 členov, v ČS ZJV vyše 2230 členov. Členovia Zväzarmu sa podieľali na výchove mladej generácie a výchove brancov. Organizovali strelecké súťaže pre pionierov a mládež, modelárske súťaže, branné hry. Kladne treba hodnotiť činnosť v modelárskom a streleckom klube v automotoklube.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE:

Osláv 1.mája sa zúčastnilo viac ako 10 000 občanov a mládeže. V sprievode bolo 60 vkusných alegorických vozov. Po manifestačnej oslave pokračovali športovým popoludním a vystúpením súborov ZUČ v parku.

V rámci osláv VOSR bol v meste lampiónový sprievod a hodnotný kultúrny program.

OBYVATEĽSTVO:

V roku 1979 bolo v našom meste 18 045 obyvateľov, z toho 9278 žien, prechodný pobyt malo 4 247 obyvateľov. V tomto roku sa narodilo 365 detí, sobáše uzavrelo 221 občanov, zomrelo 28 občanov. Všetkých akcií ZPOZ bolo 757.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO:

V našom meste dostávalo dôchodok 2389 občanov. Jednorázová výpomoc bola poskytovaná 110 občanom v sume 111 500 Kčs. V detských jasliach bolo umiestnené 245 detí, v MŠ bolo umiestnených 990 detí.

Rozhlas používalo 3541 rodín, televíziu 4731 rodín, telefón 2715 rodín. Drôtový rozhlas používalo 1196 rodín. O vysokej životnej úrovni občanov nášho mesta svedčí i to, že štátna sporiteľňa eviduje vyše 27 000 vkladných knižiek a o vklady občanov sa stará 30 pracovníkov štátnej sporiteľne. Naši občania využívajú všetky druhy vkladov – prémieové sporenie mladých, sporožírové vklady a pod.

ROK 1980

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1980 bolo u nás počasie v celku mierne. V januári sa teploty pohybovali od °C do °C. V najteplejšom mesiaci júli od °C do °C. V celku sa dá tento tepelný stav označiť ako priaznivý.

Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú zrážky dažďové. Priemerné množstvo zrážok bolo mm. Z meteorologických údajov má žiarska kotlina vysoký podiel dní s bezvetrím, ktoré odpovedajú terénnemu usporiadaniu zle prevetranej kotliny.

Spolu s možnosťami výskytu inverzných situácií vytvára táto skutočnosť predpoklady pre negatívne pôsobenie prevádzky SNP na záujmové územie mesta.

OPIS MESTA

V rámci územnej prípravy sa zabezpečoval územný projekt etapy 80 a štúdia pre športovo rekreačnú zónu mesta. V predprojektovej príprave boli spracované štúdie: rekonštrukcia zimného štadióna, amfiteáter, krytý plavecký bazén a interiéry KSSP. Boli rozpracované projektové úlohy:

- centrum II. starý Žiar
- prístavba k SEŠ
- prístavba k II. ZDŠ
- plynofikácia ul. Partizánska
- prístup. komunikácia – Dom služieb
- miestna komunikácia – Šašov – Píla
- elektrovody Lutila
- vodovod Lutila

V rámci ZTV – IBV bolo ukončených päť stavieb.

K rozpracovaným projektovým úlohám patrili ešte:

- prístupový chodník Ladomerská Vieska
- inžinierske siete pre IBV – Lutilský potok
- prístavba požiarnej zbrojnice
- dielne I. ZDŠ

V rámci bytovej výstavby bolo ukončených 165 bytových jednotiek. 120 miestna materská škôlka na ETAPE 73 a materská škola ZSNP na Sládkovičovej ulici.

Na úseku akcie „Z“ bolo dosiahnuté nasledovné plnenie.

NÁZOV STAVBY

Tenisové kurty	150	849
KSSP	1160	849
Prístavba ku kult. domu Lutila	370	384

HOSPODÁRSTVO POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo 2 200 ha poľnoh. pôdy, pracovalo tu 328 pracovníkov. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 33 metrických centov, u jačmeňa 32 t, obilniny 35 t.

V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojnici vyše 3000 l mlieka. Družstevníkom veľmi dobre pomáha aj nová technika, automatická linka na odchov teliat, dvojriadkový kombajn na zber zemiakov. Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7293 ha poľnohospodárskej pôdy.

Pracovalo tu 802 pracovníkov. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 31 metrických centov, obilniny 33 t. V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojnici 2 704 l mlieka. Odchov prasiat na jednu prasniciu 12 kusov, stav hov. Dobytká 4 131, z toho kráv 1 600. Mali 1 572 oviec a 300 prasníc.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Rok 1980 bol vo všetkých ukazovateľoch pre ZSNP úspešný. Podľa plánu mali vyrobiť tovar vo výške 3 095 000. V dvoch sobotách pracovnej cti sa zúčastnilo 8,5 tis. brigádnikov, ktorí odrobili 58 tis. brigádnických hodín a vytvorili hodnotu diela cez 2 mil. 200 tis. Kčs. Stály rast výroby hliníka v ZSNP v Žiari nad Hronom má veľmi nepriaznivé následky na okolie hlinikárne, lebo v procese výroby uniká do ovzdušia asi 1 500 t fluóru, asi 12 tis. ton kyslíčnika sir., arzenu a ťažkých kovov.

Fluór je veľmi reaktívny a viaže sa s anorganickými a organickými zlúčeninami, a čo je horšie, z ovzdušia a z pôdy ľahko sa dostáva do rastlín, ktorými sa kŕmi dobytok. Skrmovaním intoxikovaných rastlín zväčšuje sa v tkanive zvierat obsah fluorových zlúčenín a pri divo žijúcich zvieratách, aj pri rybách môže to mať dokonca ekologicky významné následky.

Typickým indikátorom znečistenia ovzdušia fluórom je hynutie včelstva a biotických škodcov. Sústavné skrmovanie zamorených rastlín vyvoláva pri chovných úžitkových zvieratách akútne alebo chronické otravy fluórom, ktoré sa prejavujú nechúťou, menšou dojivosťou, fluorózou zubov, kostí a pod.

Arzén a ťažké kovy (olovo a kadmium) sú silné toxické a nebezpečné látky. Menia rastové podmienky rastlín, majú neblahý vplyv na pôdne mikroorganizmy a prostredníctvom bylinožravcov dostávajú sa do potravy vyšších organizmov, kde sa kumulujú v srsti, obličkách a pečeni zvierat. Škodliviny majú vplyv aj na lesné porasty v okruhu 15 km od hlinikárne na plochu 1837 km².

Aj keď výroba hliníka je pre naše národné hospodárstvo veľmi dôležitá, treba však riešiť aj problémy ozdravenia životného prostredia, ktoré ako konštatoval VLK SSR realizujú pomaly, pričom sa neplnia uznesenia Vlády SSR. Na ozelenenie priestorov Výskumný ústav lesného hospodárstva vo Zvolene spracoval projektovú úlohu a tohto roku sa vysadilo 5 700 ks revín.

Žiarsky závod má svoj vlastný ústav národného zdravia, na ktorý nadväzuje Nočné sanatórium v Sklených Tepliciach s kapacitou 90 postelí. Úlohy čestne splnili a prekročili aj Žiaran – okresný podnik služieb a výroby, ČSAO, ČSAD, Slovšport, STS, Reštaurácie a ďalšie.

Plán maloobchodného predaja za predajne v Žiari 96 700 000 skutočnosť 96 850 000 Kčs.

ŠKOLSTVO A KULTÚRNE POMERY

Výchovno vyučovacia práca bola vedená v znamení významných výročí. Dobrú činnosť vyvíjali tanečné, spevácke, recitačné, bábkové a iné krúžky. Vo verejnoprospešnej činnosti odpracovali žiaci žiarskych škôl vyše 4500 hodín. V tomto roku bola ukončená 120 miestna materská škola na ul. Sládkovičovej. Na údržbe školských zariadení (ústredné kúrenie ZDŠ Lutila, oplotenie IV.MŠ, III.Detských jasí, maliarske práce a pod.) bola čerpaná čiastka 631 000 Kčs. Na mliečne desiaty bolo vynaložené 981 000 Kčs.

V r. 1980 bolo prerokovaných 12 prípadov zanedbania povinnej školskej dochádzky, za čo rodičia boli finančne postihnutí. O ďalšej činnosti hovorí prehľad o počte žiakov a učiteľov.

I.ZŠ	1 015	51
II.ZŠ	800	38
III.ZŠ	625	31
ZŠ Lad. Vieska	112	4
Gymnázium	270	17
SEŠ	400	25
Osobitná škola	97	14
LŠU	440	17

KULTÚRA

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí nasledovná činnosť kultúrnych stánkov. V ZK ROH a MsKS bola činnosť riadená cez jednotný plán kultúrno-výchovnej činnosti. Tradičné sa stali FFP za účasti filmových delegácií. Na opravu miestneho rozhlasu bolo vynaložené 50 000 Kčs.

Významný podiel na rozvoji kultúry v meste mali súbory, krúžky ZUČ, ktoré vystupovali na rôznych akciách, oslavách a podujatiach ZPOZ. Ľudová knižnica mala 1200 čitateľov a vyše 20 000 zväzkov kníh a cez 30 000 výpožičiek.

Knižnica ZK ROH mala 25 000 zväzkov kníh, 2800 čitateľov a cez 45 000 výpožičiek.

POLITICKO – VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ

Jednotlivé vzdelávacie akcie

počet: 270

účast: 8 000

kurzy počet: 30
účasť: 850

Súbory: krúžky a kolektívy umelec. smeru:
Počet: 70 členovia: 160 akcie, vystúpenia: 1500

Ostatné kult. a spoločenské akcie:

NÁZOV	POČET	NÁVŠTEVNÍCI
vystúpenie profesionálnych súborov a sólistov	20	15 000
výstavy a výstavky	54	15 300
koncerty	17	5 020
tanečné zábavy a veselice	65	12 250
Ostatné kult. a spoločenské akcie:	150	72 000

ŠPORT A TELOVÝCHOVA

Vzorná TJ ZSNP mala 1 370 členov v 15 oddieloch a odboroch. Na rozvoji telesnej výchovy sa v meste podieľali aj TJ Červená hviezda OOVV, ČSAD, Spoje, Zdravotník pri OUNZ, Družstevník Lutilla. V septembri sa uskutočnilo v našom meste medzinár. futbalové stretnutie v rámci VII. stretnutia na Hrone – výber československej ligy a výber Moskvy. Išlo o bývalých reprezentantov ČSSR a ZSSR. Výber československej ligy hral v zložení: Ivo Viktor, Alexander Vencel, Vladimír Hagara, Ján Popluhár, Ladislav Novák, František Plass, Ing. Ivan Hrdlička, Ján Geleta, Karol Jokl, Dr. Titus Bubernik, Jozef Adamec, Viliam Schroj, Pavel Stratil, Andrej Kvašňak, Ing. Václav Mašek, Dušan Kabál, Ladislav Petráš.

Výber Moskvy reprezentovali také známe osobnosti ako zaslúžilí majstri športu Levjašin, Ponedelnik, Strelcov, Kavazašvili, Netto, V. Ponomariov a ďalší.

Stretnutie sa skončilo nerozhodným výsledkom 2:2. Pred stretnutím Karol Polák uskutočnil autogramiádu Iriny Rodninovej a Alexandra Zajceva, držiteľov 11 titulov majstra Európy, sveta a troch olympijských zlatých medailí.

VEREJNO POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta a činnosť spoloč. organizácií.

PRESEDOM	MsNV	súdr. Grolmus Jozef
PODPRESEDA	MsNV	Július Majerský, Viliam Rafaj
TAJOMNÍK	MsNV	Róbert Mesároš

Rada a plénum MsNV na svojich zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu. Pri MsNV pracovalo 9 komisií a 9-členný výbor ľudovej kontroly. V komisiách pracovalo 52 poslancov, 46 občanov neposlancov. Rada MsNV má 11 členov a plénum MsNV 63 členov. Občianske výbory – oproti predchádzajúcemu volebnému obdobiu podstatne tiež

predkladali návrhy a podnety na riešenie vzniklých problémov v meste. Organizovali občanov na vylepšenie živ. Prostredia, ako i na plnenie úloh volebného programu. Celkom je v meste ustanovených 9 občianskych výborov so 120 členmi.

Inšpekcia verejného poriadku za rok 1980 uložila za rôzne priestupky 704 pokút v čiastke 18 580 Kčs, boli to hlavne priestupky za poškodzovanie trávnikov, nesprávne parkovanie vodičov motorovými vozidlami, za nedovolený ambulatný predaj na trhovisku, za porušovanie zásad soc. spolužitia, atď. Ďalej IPV pre výrub miestnych poplatkov nahlásila fin. odboru MsNV v priebehu roku 22 prípadov v čiastke 9056 Kčs. Celkom za rok 1980 zistila 2712 rôznych nedostatkov v Žiari a integrovaných častiach mesta Lutila, L. Vieska a Šaš. Podhradie. Okrem toho previedla 70 preventívnych pohovorov s občanmi.

Príjmy MsNV za rok 1980 plánované 16 669 000 Kčs, skutočnosť 16 754 000 Kčs. Výdaje plán 16 669 000 Kčs, skutočnosť 16 680 000 Kčs. Za znečisťovanie ovzdušia dostalo čiastku od ZSNP 689 095,10 Kčs.

Spoločenské organizácie na území mesta (ČSČK, ZČSP, SZM, SZŽ a pod.)zameriavali svoju činnosť na brigádnickú pomoc pri plnení úloh volebného programu, pri zbere krmovín. Svoju činnosť zameriavali aj na organiz.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Oslavy 32.výročia Februárového víťazstva sa konali ako slávnostná akadémia.

V rámci osláv bola otvorená aj výstava.

Oslavy 35.výročia oslobodenia mesta po koncerte dychovej hudby a kladenia vencov k pamätnej doske hrdinov sovietskej armády na budove MsNV pokračovala slávnostná akadémia kultúrnym programom ZK ROH.

Osláv 110.výročia nar. V.I.Lenina sa zúčastnili aj sovietski hostia. Prvomájovej manifestácie sa zúčastnilo cirka 10 000 občanov a mládeže, ktorí si so záujmom prezreli 43 vkusných alegorických vozov, vystúpenie súborov ZUČ a športové akcie. Oslavy 35.výročia oslobodenia vlasti slávnou sov. Armádou sa konali ako slávná akadémia na námestí V.I.Lenina.

V rámci osláv 36.výročia SNP sa uskutočnila manifestácia pracujúcich a mládeže. Oslavy 59.výročia VOSR a otvorenia mesiaca ZČ SSP sa uskutočnili ako sláv. akadémia s lampiónovým sprievodom pionierov a mládeže.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V roku 1980 sa zaznamenalo v Žiari nad Hronom 19 592 obyvateľov, z toho 10 101 žien. Prechodný pobyt malo 4 476 obyvateľov. Zomrelo 26 občanov, sobášov bolo celkom 184, narodilo sa 317 detí. Celkove aktov ZPOZ bolo 637.

Liečebná starostlivosť je poskytovaná obyvateľstvu v NsP s poliklinikou v Žiari nad Hronom a ZUNZ, ktoré sú nevhodne umiestnené v zóne nadmerného pôsobenia exhalátov.

Tieto zariadenia sú kapacitne nevyhovujúce bez vyhovujúcich náväzných hospodársko-technických prevádzok, čo okrem prevádzkových problémov sa prejavuje najmä v zaťaženom dodržiavaní liečebného režimu, v zhoršených hygienických podmienkach zariadení.

Okrem toho znemožňuje operatívnejšie zavádzanie nových zdravotných služieb obyvateľstva. Sieť zdrav. zariadení tvoria v meste ďalej 2 lekárne s predajňou zdravotníckych potrieb, očná optika a niektoré záv. zdravot. Sporadicky bol výskyt brušného tífu, vyskytlo sa viac hnačkových ochorení, zvýšený výskyt sa prejavil u šarlachu a pomerne veľký počet ochorení na svrab.

Veľmi nepriaznivá je situácia zavšivavenia, hlavne detí cigánskeho pôvodu.

V tomto roku dostávalo dôchodok v našom meste 2215 občanov. Na dôchodky bolo vyplatené 2 927 071 Kčs.

Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom.

Jednorazová výpomoc bola poskytnutá 112 občanom vo výške 150 232 Kčs. V MŠ bolo umiestnených 1230 detí, v jasliach bolo umiestnených 320 detí. Rozhlas používalo 3918 rodín, televíziu 5106 rodín, telefón 2662 rodín, drôtový rozhlas používalo 1169 rodín. Za jeden mesiac bolo do nášho mesta dodané 223 000 výtlačkov rôznych novín a časopisov.

ROK 1981

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1981 bolo počasie u nás celkom mierne. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú dažďové zrážky, ktorých bolo v tomto roku dosť.

Priemerné množstvo zrážok bolo 640 mm.

Odmäk, topiaci sa sneh a výdatné dažde zapríčinili zvýšenú hladinu Hrona a jeho prítokov. Voda zaplavila pôdu, vyhlásený bol III. stupeň povodňovej aktivity.

Narušená bola dodávka pitnej vody a niektorých častí nášho mesta.

OPIS MESTA

V roku 1981 bol dopracovaný územný plán mesta, ktorý sa stal podkladom pre ďalší harmonický rozvoj mesta do roku 2000. Spracovaná bola štúdia „Branosportového areálu“, ktorý je situovaný v priestore Slnecnej stráni. Mototrans B. Bystrica spracoval urbanistickú štúdiu „Centrálnej autobusovej zastávky“.

Zabezpečovaná bola predprojektová príprava týchto akcií:

-plynofikácia v časti mesta Lutila a Ladomerská Vieska

-krytá plaváreň

-amfiteáter

-IBV Lutila II, III etapa – prepracovanie z titulu opatrení na ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Na úseku projektovej prípravy boli zabezpečené:

-IBV Lutilský potok

-Monoblok ETAPA 70 OÚNZ

-SEŠ

-Materská škola Lutila

-pre zabezpečenie zdroja vody do kúpaliska boli prevedené v roku 1981 3 vrty a zhotovená PD s ich vyhodnotením

V rámci ZTV IBV sa v roku 1981 realizovali nasledovné stavby, u ktorých bolo nasledovné plnenie:

Názov akcie:	plán na r. 1981	skutočnosť v r.1981
HTU k IBV	143	38
MK Kukučínova ul.	114	114
Vodovod ul. Jánskeho	100	53
Kanál ul. Partizánska	306	114
Úprava nám. (chodník)	100	80
Predĺženie vodovodu		
Školské pole	68	6

Na tomto úseku v roku 1981 boli dosiahnuté slabé výsledky, čo úzko súvisí s celkovou nepriaznivou situáciou stavebných kapacít v okrese i samotnom meste.

Na úseku kompletnej bytovej výstavby boli dosiahnuté nasledovné výsledky:

Etapa 73

Forma:	plán:	skutočnosť:
občianska vybavenosť	3.916	369
technická vybavenosť	2.282	1.227

Etapa 78

technická vybavenosť	1.850	676
165 bytových jednotiek	11.224	7.601
bytová výstavba	9.700	7.085
	1,524516	

Občianska vybavenosť:

Distribúcia Etapa 70	300	163
Zdravotné stredisko	1669	2
Detské jasle	420	14
22 tr. ZŠ	1.362	116
Distribúcia blok IV. tech.	165	74
Asanácia Centra II.	1,62	771

Občianska vybavenosť:

Telocvičňa	1,500	814
Nákupné stredisko	2,000	4,035
Adm. Budova OBPH	900	100
Školská jedáleň	700	285
Detské jasle	500	304

Účelová výstavba:

Dom dôchodcov	1,492	14
Reštaurácia pri KD	2,008	2,059
Budova OBUV a drobný tovar	200	282
Domáce potreby	850	294
Drobný tovar	841	910
Budova RZ	2,000	
Prístavba k SEŠ	1,400	1,011

Technická vybavenosť:

Tepl vod	1,000	1,742
Centrum II. Elektr. Žiar	300	1.313
Tepl vod podz. podchod	1,842	

Akcia „Z“		
KSSP Žiar	2,699	3,548
KD Lutíla	274	274
Prístavba k PZ	235	204
Kynolog. cvič. psov	144	33

Ako vidieť z uvedeného prehľadu na úseku akcie Z boli v tomto roku dosiahnuté dobré výsledky.

V individuálnej bytovej výstavbe bolo zahájených 15 stavieb, 4 stavby boli ukončené.

Socialistická súťaž:

Jednou z osvedčených a zaužívaných foriem masovo – organizátorskej práce národných výborov je socialistická súťaž, ktorá má i v našom meste dlhú a úspešnú tradíciu.

Jej hlavným cieľom je dosiahnuť širokú angažovanosť občanov, podnikov, závodov, škôl, hospodárskych a spoločenských organizácií v meste pre splnenie volebného programu a úloh rozvoja a zveľadovania mesta.

Na základe individuálnych a kolektívnych záväzkov v roku 1981 boli prijaté celomestské záväzky v celkovej hodnote 8 mil. Splnené boli v hodnote 10 mil. Kčs.

HOSPODÁRSTVO: POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v tomto roku 2.200 ha poľnohosp. pôdy, z toho orná pôda 1.120 ha, lúky 332 ha, pasienky 727 ha, na JRD pracovalo 328 pracovníkov, priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 35 q, u jačmeňa 31 q, obilniny 33 q, ľanové stonky 14 q, ľanové semeno 4,5 q.

V živočíšnej výrobe vyrobili na 1 dojniciu 3.032 l mlieka, stav hovädzieho dobytku 1.402 z toho 651 kráv, 526 oviec a 2.009 ošípaných. Pokrok a nová technika prenikajú aj do nášho JRD.

Družstevníkom veľmi dobre pomáha automatická linka na výkrm teliat, dvojriadkový kombajn na zber zemiakov z NDR, sušiareň objemových krmovín a pod. Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7.293 ha poľnohosp. pôdy, z toho orná pôda 2.125 ha, lúky 1.765 ha, pasienky 3.380 ha. Na štátnom majetku pracovalo 802 pracovníkov. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 30 q, u jačmeňa 37 q, obilniny 33 q. Na jednu dojniciu vyrobili 2.704 l mlieka, odchov prasniat na 1 prasnicu 12 ks, stav hov. dobytku 4.131, z toho kráv 1600, oviec 1572 a 300 prasníc.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Rok 1981 bol vo všetkých ukazovateľoch pre ZSNP úspešný. Podľa plánu mali vyrobiť tovar vo výške 2 mld. 900 mil. Kčs, v skutočnosti vyrobili tovar za viac ako 2 mld.900 mil. Kčs. ZSNP venuje veľkú pozornosť formám iniciatívy pracujúcich, najmä v súťaži BSP. Do tejto súťaže je zapojených 131 kolektívov, ďalej 25 kolektívov racionalizačných brigád. Zlepšovatelia a vynálezcovia podali 890 zlepšovacích návrhov, z ktorých bol výnos viac ako 6 mil. Kčs.

Predsedníctvo SNR udelilo národnú cenu v oblasti techniky kolektívu pracovníkov ZSNP v zložení: Ing. Václav Košťál, Csc., Ing. Emil Kuvik a Ján Holina in memoriam, za vyriešenie technológie komplexného spracovania domácich zinkových odpadov. Cenu odovzdal žiarskemu kolektívu predseda SNR Viliam Šalgovič.

Prezident ČSSR Gustáv Husák k 1.máju 1981 za vynikajúce tvorivé výsledky udelil štátne ceny Klementa Gottwalda s čestným titulom laureát Štátnej ceny K. Gottwalda pracovníkom ZSNP Ing. Emilovi Tesákovi a Ing. Jozefovi Tesákovi. Tohto vysokého ocenenia sa im dostalo za vyriešenie a zavedenie výroby kysličníka hlinitého vysokotlakovým rozkladom bauxitu.

V decembri zavítal do nášho mesta na pracovnú návštevu člen predsedníctva ÚV KSČ prvý tajomník ÚV KSS Jozef Lenart, ktorý si prezrel prevádzkový celok elektrolýzy, závod Hutníckej druhovýroby a Zlievareň.

Žiaran, okresný podnik služieb a výroby, aj zásluhou socialistického záväzku splnil úlohy štátneho plánu v roku 1981. Výkony prekročili o 48 tisíc Kčs, tržby od obyvateľstva o 42 tisíc Kčs. Pracovníci podali 9 zlepšovacích návrhov a pri skrášľovaní životného a pracovného prostredia a plnení úloh volebného programu mesta odpracovali 9 tisíc brigádnických hodín.

Pracujúci ČSAO si v tomto roku pripomínajú 20. výr. vzniku. Závod nesie hrdý názov „Závod socialistickej práce“. Rozhodnutím KNV v B. Bystrici a podnikového riaditeľa ČSAO v Lučenci bude od 1.1.1982 mať závod nový výrobný program. Budú zabezpečovať generálne opravy nákladných vozidiel so sklápacou karosériou, opravy posýpacích vozidiel a opravu vozidiel, ktoré slúžia poľnohospodárom.

Za posledných 5 rokov pracovníci ČSAO urobili 1900 opráv prevažne pre ČSAD. Na opravách sa podieľalo 5 brigád socialistickej práce, ktoré sú držiteľmi zlatých odznakov a racionalizačná brigáda so 116 pracovníkmi.

Slovšport závod 03 v Žiari nad Hronom splnil už začiatkom decembra ročné úlohy plánu dosiahnutých výkonov za vyše 23 mil. Kčs. Na tomto má najväčšiu zásluhu 45 členná BSP montérov a technikov a 10 členná BSP z úseku dopravy. Dodávkou a montážou žalúzií žiarskeho Slovšportu sú spokojný na celom území našej vlasti.

Dopravný závod ČSAD splnil plán nákladnej dopravy na 101 % , prepravil oproti plánu o 28 tisíc ton tovaru viac. Nesplnil plánované úlohy v osobnej doprave cca o 5000 osôb menej.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroj v Žiari nad Hronom na tento rok bol 96 mil. 753 Kčs, skutočnosť 96 mil. 855 Kčs.

Reštaurácie splnili plán na 101,2 %.

KULTÚRNE POMERY A ŠKOLY

Stalo sa už milou tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi nášho mesta a okresu. Aj tohtoročného stretnutia sa zúčastnilo viac milých hostí a 450 pionierov. Delegáciu OV KSS viedol jej vedúci tajomník RsDr. Norbert Adamec. Pionieri zo stretnutia poslali mierovú petíciu do Prahy. Stretnutie uzavreli vystúpenia folklórnych a hudobných skupín. Na dobrých výsledkoch hnutia smelých pionierskych činov sa podieľajú aj pionieri žiarskych škôl. Bohatú činnosť vyvíjali tanečné, spevácke a iné krúžky. Výchovno – vyučovacia práca bola vedená v znamení významných výročí – 60.výročie vzniku KSČ, volieb do zasupiteľských zborov a pod. , ku ktorým boli organizované besedy, kvízy a rôzne súťaže.

Vo verejno – prospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekne výsledky. Žiaci I. ZŠ zozbierali 12 300 kg papiera, 300 kg liečivých rastlín a šípok.

Žiaci II. ZŠ 26 550 kg papiera, 700 kg textilu, 6950 brigádnických hodín, 90 kg šípok.

Žiaci III. ZŠ 6800 kg papiera, 70 kg šípok a podbeľu, vo verejno – prospešnej činnosti odpracovali 4132 brigádnických hodín.

Žiaci SEŠ pomáhali pri zbere zemiakov v JRD Janova Lehota, vo výsadbe lesných stromčekov v časti mesta Lutilla a pri rekonštrukcii žiarskeho parku.

Na začiatku roku dostali uční SOU ZSNP do užívania nový internát s kapacitou 450 miest, stavba má hodnotu 27 mil. Kčs, vnútorné vybavenie 2,5 mil. Kčs.

Okrem ubytovacích priestorov je v ňom spoločenská miestnosť, klubovne a priestor pre krúžkovú činnosť. Pracuje tu 17 krúžkov. V SOU ZSNP v 9-tych učebných oboroch a 18 triedach sa vychováva takmer 600 učňov.

Aj tohto roku bol nedostatok učebných priestorov a v ročníkoch 1 – 5 bola 100 percentná smennosť.

Ľudová škola umenia uskutočnila 3 verejné koncerty svojich žiakov. V krajskom kole súťaže ĽŠU získal Norbert Zaťko II. miesto v hre na klarinet a Ela Marková v celoslovenskej súťaži „Výtvarný Trenčín“. O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí prehľad o počte žiakov a učiteľov:

NÁZOV ŠKOLY	POČET ŽIAKOV	UČITEĽOV
I.ZŠ	1007	49
II.ZŠ	803	38
III.ZŠ	601	36
ZŠ Lad. Vieska	116	4
Gymnázium	290	17
SEŠ	415	26
Osobitná škola	95	14
ĽŠU	483	17

KULTÚRA

Činnosť ZK ROH a MsKS sa prevádzala na základe JP KOČ. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu (voľby 60.výročie KSČ a pod.) na

zabezpečovanie osláv, uvádzanie uznesení XVI. Zjazdu KSČ do života organizovaním rôznych prednášok, besied, kvízov a podujatí ZUČ.

Tradičné sa už v našom meste stali filmové festivaly FFP – zima 81 prebiehal pod heslom „filmovým umením za radosť a krásu života“. Za 10 dní 21 predstavení videlo 8 129 návštevníkov.

FFP – leto 81 za 11 dní 35 predstavení videlo 18 997 návštevníkov. Za účasti filmových delegácií z MLR a ZSSR.

Významný podiel na rozvoji kultúry v našom meste majú i súbory, krúžky ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych oslavách a akciách ZPOZ-U. Súbor piesní a tancov HRON a divadelný súbor ZK ROH nás úspešne reprezentovali na krajských prehliadkach a dožinkoch v Nitre. Veľmi úspešné bolo vystúpenie v gala programe súborov zo stredoslovenského kraja k oslavám 60.výročia vzniku KSČ. Tiež vystúpenie súboru Víta Nejedlého z Prahy. Celoslovenské kolo melódií a priateľstva organizované za spolupráce SUV – ZČSSP. Na obvodových slávnostiach mieru úspešne vystúpil ukrajinský folklórny súbor piesní a tancov – POLANY.

V septembri zase Tatársky folklórny súbor.

Z populárnych tanečných skupín sa u nás vystriedali medzi inými Jozef Laufer, Pavel Novák, Semelka, Malokarpatská kapela, Záhoranka a pod.

Celkom 9 divadelných predstavení videlo v našom meste 4 200 milovníkov divadelného umenia. Na celoslovenskej prehliadke „Vansovej Lomnička“ v prednese prózy získala Dagmar Benčová I.miesto za báseň Laca Novomeského „Analýza“.

Mestská ľudová knižnica mala v tomto roku 24 000 zväzkov kníh, 1600 čitateľov, plán výpožičiek 36 000 tisíc, skutočnosť 36 500.

Knižnica ZK ROH mala 25 000 zväzkov kníh, 2 800 čitateľov a 45 000 výpožičiek. Činnosť knižníc sa v tomto roku niesla v znamení významných výročí ako bolo 60.výročie vzniku KSČ, XVI.zjazd KSČ, voľby do zastupiteľských orgánov, mesiac knihy, mesiac ČSSP a pod.

V tomto roku pracovalo v našom meste 6 dočasných a 1 stále agitačné stredisko, v meste bolo 11 volebných miestností.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí nasledovná tabuľka:

Politicko – výchovná činnosť:

Jednotlivé vzdelávacie akcie:	počet: 245	kurzy: 22
	účasť: 5 737	účasť: 640

Súbory, krúžky a kolektívy umeleckého smeru:

POČET: 38	ČLENOVIA: 910	AKCIE,VYSTÚPENIA: 1 500
-----------	---------------	-------------------------

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

Názov	Počet	Návštevníci
Vystúpenia profesionálnych súborov a sólistov	17	10 000
výstavy a výstavky	65	35 000
koncerty	5	1 260

tanečné zábavy a veselice	55	10 500
ostat.kult. a spoloč. akcie	80	33 000
spolu:	222	89 670

Kino ZK ROH	počet predstavení: 585	návštevníkov: 111 968
Kino BUDOVATEĽ	počet predstavení: 203	návštevníkov: 8 178

Vo všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané 753 518 Kčs.

ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Športovci vzornej TJ ZSNP sa umiestnili v ankete najúspešnejších športovcov v okrese na popredných miestach. V súťaži dospelých na II. mieste D. Goralko a na III. mieste M. Gálik, basketbalisti.

Dorastenka J. Považanová na I. mieste, atlétka je v širšom kádri reprezentantov ČSSR. Najúspešnejší žiak Peter Kunkela, majster Slovenska a ČSSR v jazdovom lyžovaní – trojkombinácii. Vzorná telovýchovná jednota ZSNP mala 1 300 členov v 15 oddieloch a odboroch. Kvalifikáciu si zvýšilo 31 rozhodcov a trénerov. V súčasnosti aktívne pracuje 192 telovýchovno – pedagogických kádrov. Do súťaže o titul „Vzorný oddiel a odbor“ sa zapojilo 13 kolektívov, začali so zatrávňovaním škvárového ihriska, s generálnou opravou volejbalových kurtov pri II. ZŠ. Pokračovalo sa na úprave areálu zimného štadiónu a výstavbe novej telocvične.

VEREJNO POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta a činnosť spoločenských organizácií.

Predsedom MsNV: s. Grolmus Jozef

Podpredsedami MsNV: s. Majerský Július a s. Rafaj Viliam

Tajomníkom MsNV: s. Mesároš Róbert do 1.12.1981

Pri MsNV pracovalo 9 komisií a 9 členný výbor ľudovej kontroly. Plénum MsNV zasadalo štyri krát. Rada MsNV uskutočnila 24 schôdzí. Rada a plénum MsNV uskutočnila na svojich zasadnutiach riešenia úloh na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu.

V zbore pre občianske záležitosti pracovalo 19 členov, v komisií pre riešenie cigánskych otázok 7 členov, v mestskom protialkoholickom zbore 9 členov, v spotrebiteľských komisiách 11 členov.

Na 4-roch verejných schôdzach strany sa zúčastnilo 1 100 občanov nášho mesta. Tieto sa konali k plneniu úloh volebného programu mesta, k činnosti občianskych výborov, v úseku výstavby – rozvoja mesta a k ďalším úlohám. Soboty pracovnej cti a týždňa pracovnej aktivity sa zúčastnilo 10 429 brigádnikov, z toho 5 411 mládežníkov, odpracovali 59 311 hodín a vytvorili hodnotu diela za 2 mil.313 129 Kčs, pracovalo sa hlavne na akciách volebného programu mesta.

Príjmy za rok 1981 plánované 19 675 000 skutočnosť 25 679 968

Výdaje plánované 19 675 000 skutočnosť 25 249 154

Za znečisťovanie ovzdušia MsNV dostalo čiastku 900 tis. Kčs.

Okresná konferencia KSS zvolila nové stranické orgány. Naše mesto budú zastupovať títo: J. Benedeková, robotníčka Žiaran OPSaV, J. Dubovský, J. Drgoňa, robotník ZSNP, J. Kanina ZSNP, J. Lučan, vodič Priemstav, J. Mäsiar, riaditeľ OPS, Štefan Mihálik, predseda MsV KSS, R. Ševčík elektrikár ZSNP, F. Štulák, riaditeľ ZSNP.

Do nového SKV KSS boli z nášho mesta zvolení: Štefan Kútik zo ZSNP a Rozina Lásková zo Zdroja. J. Kanina, predseda CZV KSS ZSNP bol zvolený do ústrednej komisie ÚKRR KSS. Na XVI. Zjazde KSČ v Prahe naše mesto zastupovali J. Drgoň zo ZSNP, doteraz kandidát ÚV KSČ a Ing. F. Štulák, riaditeľ ZSNP.

Minister stavebníctva SSR Ing. D. Miklánek, predseda z KNV J. Pikula a riaditelia rezortov stavebníctva na Slovensku sa zišli na pracovnej porade v Žiari nad Hronom a predstaviteľmi nášho mesta a okresu k problémom stavebníctva, tak napr. najväčší dodávateľ stavebných prác Priemstav v uplynulej päťročnici v porovnaní s plánom postavil o 583 bytov menej, v KBV za 179 mil. menej v okrese.

Veľmi slabé plnenie je v občianskej a technickej vybavenosti. Už šiesty rok sa stavia žiarsky domov dôchodcov a pod. Zo strany zúčastnených orgánov bola prisľúbená v oblasti stavebníctva maximálna pomoc. Štátne vyznamenanie „Za obetavú prácu pre socializmus“ dostal I. Lessay, vedúci plánovacieho odboru ONV.

Prezident ČSSR za celoštátnu aktívnu prácu v politickom, hospodárskom a spoločenskom živote udelil štátne vyznamenania „Za obetavú prácu pre socializmus“ V. Priehradníkovi riaditeľovi OSP, Jozefovi Kráľovi, vedúcemu školstva ONV k 60. narodeninám. Pavlovi Špilákovi k 70 nar., dôchodcovi, predtým pracoval v ZUNZ – e ZSNP.

MsV ZČSSP mal v 42 odbočkách 2 400 členov, najintenzívnejšia činnosť bola počas mesiaca ČSSP. Činnosť SZŽ bola zameraná na plnenie prijatých záväzkov na politicko – výchovnú činnosť a pod. SZŽ má 2900 členiek. ZO ČSČK mala 165 členov, pri troch odberoch krvi odovzdali krv 185, získali 34 nových darcov krvi a 15 nových členov. Navštevujú choré staršie ženy, nenahraditeľná je aj ich zdravotná služba, zozbierali vyše 800 kg papiera, úspešne spolupracujú so ZPOZOM pri MsNV.

ZO ČSČK - III. má 250 členov, krv odovzdalo 200 darcov. K vydareným patrili akcie k Mesiacu úcty k starším, ktorých bolo 50, majú dvoch horlivých zberateľov liečivých rastlín Kirschnera a Debnára, ktorí nazbierali 190 kg týchto vzácnych surovín. Pri úprave okolia a plnení úloh volebného programu členovia odpracovali 960 hodín, v poľnohosp. prácach odpracovali 1120 hodín. Organizácia má 148 dobrovoľných darcov krvi.

Držiteľom zlatej Janského plakety je Jozef Senko zo SZNP, je prvým držiteľom tejto plakety v okrese. Daroval krv bezplatne 40 krát. Aj Štefan Kováč z toho istého závodu daroval krv 40 krát.

MsV SZM usporiadal letnú olympiádu pionierov a mládeže. 1 860 členov sa ďalej zameralo na plnenie prijatých záväzkov na politicko-výchovnú činnosť a pod. Aj ďalšie spoločenské organizácie v meste zamierovali svoju činnosť na brigádnickú

činnosť pri plnení úloh volebného programu. Pri zbere krmovín svoju činnosť zameriavali aj na organizovanie politicko – výchovných a kult. akcií a podujatí.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Oslavy 33.výročia Februárového víťazstva sa konali ako slávnostná akadémia. V rámci osláv bola otvorená výstava „Od februára 1948 k výstavbe rozvinutej socialistickej spoločnosti“. Oslavy 36. výr. oslobodenia mesta po koncerte dychovej hudby a kladenia vencov k pamätnej doske hrdinov Sovietskej armády na budove MsNV, pokračovali slávnostnou akadémiou v ZK ROH, kde boli ukončené sovietskym filmom „Mimoriadne dôležitá úloha“. Na záver slávnostnej akadémie pri príležitosti 111.výr. nar. V.I.Lenina bol premietnutý sov. film „Neskorá ľútosť“. Obidvoch osláv sa zúčastnili aj sovietski hostia. Prvomájovej manifestácie v okresnom meste sa zúčastnilo okolo 7 000 občanov a mládeže, ktorí si so záujmom prezreli 45 vkusných alegorických vozov a vystúpenie súborov ZUČ v parku a športové akcie.

Oslavy 36.výr. oslobodenia našej vlasti hrdinskou Sovietskou armádou sa konali ako slávnostná manifestácia na námestí V.I.Lenina.

Oslavy vyvrcholili zapálením vatry na Šibeničnom vrchu. Oslavy 37.výr. SNP boli uskutočnené ako manifestácia, v rámci ktorých bol premietnutý „Pri rodinnom stole“. Oslavy dňa ČSLA ako slávnostná akadémia, v rámci ktorej bol premietnutý sov. film „Idú vojaci idú“ účastníkov osláv, hostí pozdravili pionieri kvetinami.

Oslavy 60.výr.VOSR a otvorenie Mesiaca ČSSP sa konali ako slávnostná akadémia, po ktorej pokračovali lampiónovým sprievodom posádky a mládež, osláv sa zúčastnila delegácia sov. hostí z družobnej posádky, premietli panoramatický sov. film „Lietajúci husári“. Slávnostná akadémia na záver Mesiaca ČSSP bola v ZK ROH, na záver vystúpil SĽUK z Bratislavy.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1981 sa zaznamenalo v Žiari nad Hronom 19 751 obyvateľov, z toho 10 154 žien, prechodný pobyt malo 4 759 obyvateľov.

V tomto roku sa narodilo 378 detí, zomrelo 287, z toho občianskych pohrebov bolo 36, sobáš uzavrelo 207 občanov, iných aktov ZPOZ bolo 629.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste dostáva dôchodok 2 220 občanov, týmto bolo vyplatené 27 250 000 Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom a opusteným deťom. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 182 občanom vo výške 107 320 Kčs.

V materských školách bolo umiestnených 990 detí MsNV a iné 360, otvorená IX. materská škola. V jasliach MsNV bolo umiestnených 135 detí iné ZSNP, Reštaurácie, STS 185 detí.

Prvým novorodencom žiarskej nemocnici bola Lucia, ktorá vážila 2600 gramov, merala 49 centimetrov a doplnila trojlístok detí manželov Líškayovcov zo Žiaru nad Hronom. Dňom 1.mája bol menovaný do funkcie okresného chirurga a prednostu chirurgického oddelenia v Žiari nad Hronom MUDr. Körözs, ktorý prišiel do nášho mesta z Bardejova.

Drôtový rozhlas používalo 1166 rodín.

O vysokej životnej úrovni občanov nášho mesta svedčí i to, že štátna sporiteľňa evidovala v tomto roku 27 317 vkladných knižiek. Občania si vložili 116 087 000 Kčs, vybrali 95 174 000 Kčs a zostatok vkladov bolo 278 292 000 Kčs. Naši občania využívali všetky druhy vkladov, bez výpovede, za 6 mesačnú výpoveď, 12 mesačnú výpoveď, prémiové sporenie mladých, výherné knižky a sporožirové účty. O vklady našich občanov sa staralo 30 pracovníkov štátnej sporiteľne s dvoma BSP, jeden je držiteľom strieborného a jeden bronzového odznaku.

ROK 1982

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1982 bolo počasie u nás celkom mierne. V januári sa teplota pohybovala od 0°C až mínus 8°C. V najteplejšom mesiaci júli od 0°C až +29°C. Vcelku sa dá tento teplotný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú dažďové zrážky.

Priemerné množstvo zrážok bolo 670 mm.

OPIS MESTA

V tomto roku v súlade s úlohami volebného programu mesta, mimo komplexnej bytovej výstavby sa pracovalo v meste na 33 stavbách a prestavaná bola čiastka 21 mil. korún.

Bol prehodnotený Smerný územný plán mesta na základe čoho bola časove posunutá i územná a predprojektová príprava súboru KBV – ETAPA 80 A. V predprojektovej príprave bola spracovaná projektová dokumentácia na plynofikáciu ulice Jesenského, prekrytie podchodu pri Lune, sociálne zariadenie na futbalovom ihrisku v časti mesta Lutila, volejbalové ihriská v parku a centrálna autobusová zastávka.

V realizácii KBV sa pokračovalo vo výstavbe 165 bytových jednotiek na ulici Obrancov mieru, 55 bytových jednotiek bolo v roku 1982 ukončených.

Zahájených bolo 84 bytových jednotiek v súbore KBV Centrum II. – Starý Žiar. Dodávateľom sú Pozemné stavby B. Bystrica.

Slabé plnenie bolo dosiahnuté na stavbe 22 triedna ZDŠ, kde plánované úlohy splnili dodávateľ Priemstav len na 10%. V účelovej výstavbe sa realizovalo 6 stavieb.

Ukončená bola výstavba reštaurácie pri KSSP, obchodné centrum Domáce potreby v hodnote 2 969 tis. korún. Slabé bolo plnenie úloh na stavbe Domu dôchodcov.

V občianskej a technickej vybavenosti sa realizovalo 8 akcií. V akcii Z sa realizovali 3 akcie, z ktorých kynologické cvičište a prístavba k Požiarnej zbrojnici boli ukončené. Priaznivé plnenie bolo dosiahnuté i na stavbe KSSP, kde sa v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi dosiahli dobré výsledky. Oproti plánu volebného programu nebola zahájená stavba „Šatne – ihrisko Lutila“, jej zahájenie sa presunulo na roky 1983.

V rámci vylepšenia životného prostredia sa začalo v meste s realizáciou Generelu zelene.

Za tento rok bolo preinvestované 200 tisíc korún, boli zabezpečené u Lesoprojektu Žilina, prepravné práce na projekt Lesoparku o výmere 311 ha. Na rozšírenie mestského rozhlasu z plánu 195 tisíc bolo prestavené 125 tisíc korún.

SOCIALISTICKÁ SÚŤAŽ

Na počesť 60. výročia založenia KSČ a XVI. zjazdu KSČ občania nášho mesta prijali 2 948 individuálnych a 31 kolektívnych socialistických záväzkov v celkovej hodnote 8 625 tisíc korún. Tento záväzok občania mesta splnili na 105,1 % čo predstavuje hodnotu diela vo výške 9 062 000 Kčs. Záväzky boli splnené a zamerané na plnenie úloh volebného programu na pomoc poľnohospodárstvu ako aj na ďalšie úseky slúžiace rozvoju mesta.

HOSPODÁRSTVO: POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v tomto roku 2 200 ha poľnohospodárskej pôdy. Na JRD pracovalo 318 pracovníkov. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 37 q, u jačmeňa 28 q u obilnín 34 q, ľanové stonky 22 q, ľanové semeno 9 q.

V živočíšnej výrobe vyrobili na 1 dojniciu 3 050 litrov mlieka. Mali 1413 kusov hovädzieho dobytku, z toho 651 kráv, 556 oviec, 1397 ošípaných a 129 prasníc.

11 brigád socialistickej práce – 5 živočíšna výroba, 3 mechanizačný úsek, stavebná a pridružená výroba, sušička a ZOO preparatórium v socialistickom záväzku vytvorili hodnotu diela vo výške 500 000 Kčs.

Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7474 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho orná pôda 2177 ha, lúky 1735 ha a pasienky 3537 ha. Na Štátnom majetku pracovalo celkom 802 pracovníkov.

Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 34 q, u jačmeňa 32 q a u obilnín 33 q. Na jednu dojniciu vyrobili 2460 litrov mlieka, odchov prasniat na 1 prasnicu 10 kusov, stav hovädzieho dobytku 4000, z toho 1553 kráv, 2701 ošípaných a 1521 oviec.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Rok 1982 bol vo všetkých ukazovateľoch pre ZSNP úspešný. Podľa plánu mali vyrobiť tovar vo výške 2 miliardy 900 miliónov korún.

V BSP je zapojených 181 kolektívov z 3960 členmi. Z toho čestný názov BSP má prepožičaných 165 kolektívov, ktorí majú právo nosiť 2780 bronzových, 1422 strieborných a 209 zlatých odznakov, 25 racionalizačných brigád.

Zlepšovateľia a vynálezcovia cez podané zlepšovateľské návrhy prispeli čiastkou už cez 6 miliónov Kčs.

Soboty pracovnej cti – 8.5.1982 sa zúčastnilo 5294 pracovníkov a učňov zo ZSNP. Spolu odpracovali 33 063 brigádnických hodín a vytvorili hodnotu diela za 1 301 584 korún. Pri príležitosti 60 výročia narodenín Ing. F. Štuláka udelil prezident ČSSR Rád práce, za obetavú prácu pri výstavbe socializmu. Vysoké štátne vyznamenanie mu odovzdal minister hutníctva a ťažkého strojárstva ČSSR E. Saul. Súduh Štulák pracoval v ZSNP od roku 1952. Sústavným štúdiom našej i zahraničnej literatúry, dlhoročnou praxou vo farebnej metalurgii sa stal vynikajúcim a uznávaným odborníkom. Zapojil sa do protifašistického odboja ako výkonný letec, príslušník I. československej zmiešanej leteckej divízie ZSSR, s ktorou sa zúčastnil i SNP. Členom KSC je od roku 1960, kde zastával a zastáva rôzne zodpovedné funkcie.

Za dlhoročnú svedomitú prácu pri výstavbe socializmu prevzal viacero vyznamenaní, medailí, plakiet a uznaní, medzi nimi štátne vyznamenanie. Za zásluhy o ĽM II. stupňa, za vynikajúcu prácu a štátnu cenu Klementa Gottwalda. Pred 25 rokmi začala prevádzka v kysličníkárni závodu SNP. Spočiatku skromne, kým nezvládli novú techniku, pokiaľ sa nenaučili od sovietskych expertov a odborníkov. Dnes sú z nich majstri, ktorí prekračujú výrobné parametre o 40 tisíc ton. Popri starých kozákov vyrastá mladá generácia, ktorá postupne preberá štafetu.

Tá zvládne nielen súčasnú techniku, ale pripravuje sa na nové méty. Ak kedysi stačila ceruzka a papier, dnes v kancelárii vedúceho prevádzky nájdeme obrazový terminál, napojený na najmodernejší počítač. Zároveň s fabrikou vyrástli aj noví ľudia. Dnes sa spoliehajú na tých, čo pracujú v prevádzke od začiatku.

Oporou sú kolektívy BSP súťažiacich o titul BSP, tam popri starých naslovovzatých odborníkov dorastajú mladí. V 21 kolektívoch BSP je zapojených 500 robotníkov a technikov.

Z nich tri – elektroúdržbári Ľudevíta Horánskeho a Jána Jágera, spolu s mechanoúdržbou priekopníka socialistickej práce Martina Krajmera sa hrdia zlatými odznakmi. Pri oslavách štvrtstoročnice ďalších 27 pracovníkov dostalo odznak Vzorný pracovník ZSNP.

V auguste zavítala do závodu SNP delegácia z okresu Proletarij z Tulskej oblasti ZSSR na čele s vedúcim tajomníkom KSS I.A.Firsanovom z toho závodu B.N.Jolkin. Po krátkej prehliadke závodu sa hostia stretli na mítingu s pracujúcimi závodu.

Úlohy čestne splnili a prekročili v tomto roku aj závody : Žiaran – Okresný podnik služieb a výroby, ČSAO, ČSAD, Slošport, STS a pod.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroj v Žiari nad Hronom za rok 1982 bol 103 976 tis. korún, skutočnosť 103 300 tisíc korún.

KULTÚRNE POMERY

ŠKOLY:

Stalo sa už tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi nášho mesta a okresu. Aj tohtoročného stretnutia sa zúčastnilo viac milých hostí a 450 pionierov. Delegáciu OV KSS viedol RsDr. Norbert Adamec. Na záver stretnutia prijali pionieri mierovú revolúciu, stretnutie ukončilo vystúpenie folklórnych a hudobných skupín.

Na dobrých výsledkoch hnutia „Smelých pionierskych činov“ sa podieľajú aj pionieri žiarskych škôl, bohatú činnosť vyvíjajú najmä tanečné, spevácke, recitačné, bábkové a iné krúžky. Vo verejno – prospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky.

Žiaci I.ZŠ zozbierali 18 500 kg papiera, 3 600 kg železa, 300 kg šípok.

II.ZŠ - 17 160 kg papiera a 900 kg textil. Odpracovali 7240 hodín, na fond solidarity odvedli 4 900 korún. Liečivých rastlín a šípok nazbierali 345 kg.

III.ZŠ – 4 300 kg papiera, 10 kg podbeľu, 90 kg šípok. Žiaci SEŠ pomáhali pri zbere zemiakov v Janovej Lehote, vo výsadbe lesných stromčekov, pri zbere ľanu a pod.

Gymnázium – pomáhali pri zbere zemiakov, ľanu a pri úlohách volebného programu mesta.

Kolektív pedagógov Gymnázia pod vedením Dr. Vladimíra Fábu venuje maximálnu pozornosť výchovno – vzdelávaciemu procesu. Z Gymnázia v Žiari nad Hronom vyše 90% študentov študuje na vysokých školách. Za tieto výsledky udelila Vláda ČSSR a ÚRO kolektívu Gymnázia v Žiari nad Hronom Plaketu a Čestné uznanie za dobré výsledky vo výchovno – vzdelávacom procese.

ĽŠU – uskutočnila 4 verejné koncerty svojich žiakov, v celonárodnej súťaži ĽŠU, A. Danková v speve získala 3. miesto, o ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí prehľad o počte žiakov a učiteľov:

NÁZOV ŠKOLY	POČET ŽIAKOV	UČITEĽOV
I.ZŠ	1042	49
II.ZŠ	838	40
III.ZŠ	624	36
ZŠ Lad. Vieska	112	4
Gymnázium	295	17
SEŠ	425	26
Osobitná škola	93	14
ĽŠU	479	16

KULTÚRA:

Činnosť ZK ROH a MsKS sa prevádzala na základe JP KVOČ. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečenie osláv, uvádzanie uznesení XVI. zjazdu KSČ do života, organizácia rôznych prednášok, besied, kvízov a podujatia ZUČ v meste.

Tradičné sa stali aj FFP.

FFP – Zima 82 videlo 15 500 návštevníkov, bolo uskutočnené 23 predstavení.

FFP – Leto 82 videlo 22 300 návštevníkov, 34 predstavení za účasti filmových delegácií z MĽR a ZSSR.

Významný podiel na rozvoji kultúry v meste majú súbory, krúžky ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych oslavách a akciách ZPOZ.

Súbor piesní a tancov HRON sa zúčastnil v dňoch 3. – 5. augusta zájazdu do MĽR.

Vystúpili na celoštátnom dni baníckej mládeže.

Divadelný súbor ZK ROH úspešne reprezentoval na krajskej prehliadke. Z populárnych skupín tanečných sa u nás vystriedali medzi inými, Malokarpatská kapela, J. Laufer, Vávra a iné.

Mestská ľudová knižnica mala v tomto roku 24 000 zväzkov kníh, 1 600 čitateľov, 36 500 výpožičiek.

Knižnica ZK ROH 25 000 zväzkov kníh, 2 800 čitateľov a 45 000 výpožičiek. Činnosť knižníc sa niesla v znamení významných výročí ako vznik KSČ, Mesiac knihy, Mesiac ZČSSP.

O ďalšej činnosti hovorí nasledujúca tabuľka:

POLITICKOVÝCHOVNÁ ČINNOSŤ

Jednotlivé vzdelávacie akcie:	počet 350	účasť	12 500
	kurzy 9	účastníci	154

SÚBORY – KRÚŽKY – KOLEKTÍVY

Vystúpenia	243	počet 51	členovia 950
------------	-----	----------	--------------

OSTATNÉ KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ AKCIE:

Výstavy a výstavky	10
Koncerty	22
Tanečné zábavy a veselice	39
Ostatné kult. a spoloč. akcie	81
Spolu:	152

Kino ZK ROH – počet návštevníkov 189 500 počet predstavení 660

Kino Budovateľ – počet návštevníkov 15 200 počet predstavení 480

Na všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané 1 mil. 800 tis. Kčs.

ŠPORT A TELOVÝCHOVA

Na úseku telovýchovy a športu sme v meste zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Športovci vzornej TJ ZSNP sa umiestnili v ankete najúspešnejších športovcov na popredných miestach.

Vzornú TJ ZSNP mala 1420 členov v 15 oddieloch a odboroch.

Športovci pracovali na úprave areálu zimného štadióna, na výstavbe novej teleocvične a do súťaže o „Vzorný oddiel a odbor“ sa zapojilo 13 kolektívov.

Na rozvoji telesnej výchovy v meste sa ďalej podielali tieto telovýchovné jednoty:

Červená hviezda pri OO VB	53 členov
ČSAD Lad. Vieska	145 členov
Spoje	54 členov
Zdravotníctvo pri OUNZ	85 členov
TJ Družstevník Lutila	91 členov

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta, činnosť spoločenských organizácií:

Predseda MsNV s. Grolmus

Podpredseda s. Majerský
s. Rafaj

Tajomník MsNV s. Mrázik

Pri MsNV pracovalo 9 komisií a 9 – členný výbor ľudovej kontroly. Plénum MsNV zasadalo 4 krát. Rada MsNV uskutočnila 26 schôdzí a prijala celkom 159 uznesení. Rada a Plénum MsNV na svojich zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF.

Zabezpečovali realizáciu uznesení vyšších straníckych a štátnych orgánov. V 9-ich komisiách MsNV vo výbore ĽK pracovalo celkom 62 občanov, z toho poslancov 55. Jednotlivé komisie podali Plénu, Rade a odborom MsNV cez 100 rôznych návrhov, z ktorých 28 bolo realizovaných.

V zbore pre občianske záležitosti pracovalo 19 členov, v komisii pre brannú prípravu 7 členov, v povodňovej komisii 8 členov, v komisii pre riešenie cigánskych otázok 7 členov, v mestskom protialkoholickom zbore 9 členov, v spotrebiteľských komisiách 11 členov, v občianskych výboroch pracovalo 111 členov. Na 4 verejných schôdzach strany sa zúčastnilo 1280 občanov nášho mesta.

Tieto sa konali k plneniu volebného programu, činnosti občianskych výborov, k úseku výstavby a k ďalším úlohám.

Soboty pracovnej cti a Týždňa pracovnej aktivity sa zúčastnilo 10 500 brigádnikov, z toho 5 400 mládež a odpracovali 65 000 hodín a vytvorili hodnotu diela za 2 300 tis. Kčs. Pracovalo sa hlavne na akciách volebného programu mesta.

Príjmy MsNV za rok 1982 plánované 19 116 000 korún, skutočnosť 23 609 000 Kčs.

Výdaje plán 13 116 000 korún, skutočnosť 23 456 tis. korún.

Za znečistenie ovzdušia dostalo MsNV čiastku 950 000 Kčs. K životným jubileám 60.narodenín prezident s. G. Husák prepožičal štátne vyznamenanie za obetavú

prácu pre socializmus dlhoročným zaslúžilým pracovníkom a funkcionárom nášho mesta: Antonovi Václavekovi

Ľudovítovi Majerskému

Andrejovi Kmeťovi

Imrichovi Jakubíkovi

a Júliusovi Kaštierovi

Činnosť spoločenských organizácií v meste sa zadelila plánom práce MsV NF SSR. Najlepšiu činnosť vykazovali ZČ SSP s 2 400 členmi, SZŽ s 2 900 členkami, ZO ČSČK s 415 členmi, MsV SZM s 11 860 členmi.

Všetky spoločenské organizácie zameriavali svoju činnosť na brigád. pomoc pri plnení volebného programu na polit. – výchovné a kultúrne akcie a podujatia.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Oslavy 34.výročia Februárového víťazstva sa konali ako slávnostná akadémia. V rámci osláv bola otvorená výstava „Od Februára 1948 k dnešku“.

Oslavy 37.výročia oslobodenia mesta . Po koncerte dychovej hudby a kladení vencov k pamätnej doske hrdinov sov. armády pred budovu MsNV pokračovali slávnostnou akadémiou v ZK ROH. Na záver slávnostnej akadémie pri príležitosti 112.výročia narodenia V.I.Lenina bol uskutočnený kultúrny program žiakov Gymnázia. Osláv oslobodenia a narodenín V.I.Lenina sa zúčastnili sovietski hostia.

Oslavy sviatku práce sa uskutočnili ako manifestácia, týchto sa zúčastnilo 11 000 občanov a mládeže.

Občania a mládež so záujmom prezreli 48 alegorických vozov a vystúpenie ZUČ v Parku kultúry a športové akcie.

Osláv 37.výročia oslobodenia našej vlasti slávnou sovietskou armádou sa zúčastnilo 6 500 občanov a mládeže nášho mesta.

V rámci osláv vystúpil súbor Hron zo ZK ROH. Oslavy vyvrcholili zapálením vaty na Šibeničnom vrchu.

V rámci osláv 38.výročia SNP občania a mládež nášho mesta mohli vidieť v kultúrnom programe súbor Marína zo Zvolena. Oslavy 61.výročia VOSR – otvorenie mesiaca ZČ SSP sa konali ako slávnostná akadémia. Pokračovali lampiónovým sprievodom pionierov a mládeže mesta.

Kultúrny program si so záujmom pozrelo 650 občanov mesta. Slávnostná akadémia na záver Mesiaca ZČ SSP bola v ZK ROH. Vystúpil súbor URPÍN z Banskej Bystrice. Osláv sa zúčastnila delegácia hostí z družobnej posádky.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1982 zaznamenali v Žiari nad Hronom 19 751 obyvateľov, z toho 10 154 žien, prechodný pobyt malo 4 759. V tomto roku sa narodilo 367 detí, zomrelo 306 ľudí, z toho občianskych pohrebov bolo 46. Sobáš uzavrelo 186 občanov, rôznych aktov ZPOZ bolo 932.

SOCIÁLNE POMERY

V našom meste dostáva dôchodok 2300 občanov, týmto bolo vyplatené 29 350 tis. Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, sirotám a opusteným deťom. Jednorazová výpomoc bola poskytnutá občanom 262 Kčs.

V MŠ bolo umiestnených 990 detí MsNV a iné 360. Otvorená 9 MŠ. V jasliach MsNV bolo umiestnených 110 detí a iné ZSNP, Reštaurácie, STS 135 detí.

Rozhlas používalo 3896 rodín, televíziu 5062 rodín a telefón 2740 rodín. Za jeden mesiac bolo do nášho mesta dodané 230 000 výtlačkov rôznych novín a časopisov. Drôtový rozhlas používalo 1166 rodín. O vysokej životnej úrovni občanov nášho mesta svedčí i to, že Štátna sporiteľňa evidovala v tomto roku 27 317 vkladných knižiek. Občania si vložili 116 087 000 Kčs. Vyberali 95 174 tis. Kčs. A zostatok vkladov bol 278 292 000 Kčs.

Naši občania využívali všetky druhy vkladov, bez výpovede na 6-mesačnú výpovednú a 12 mesačnú výpovednú lehotu, prémiové sporenie mladých, výherné vkladné knižky a sporožirové účty.

O vklady našich občanov sa staralo 30 pracovníkov ŠP s 2 BSP, jedna je držiteľom strieborného a jedného bronzového odznaku.

ROK 1983

V roku 1983 bolo u nás počasie v celku mierne. V januári sa teploty pohybovali od °C až do °C. V najteplejšom mesiaci júli od °C až do °C. V celku sa dá tento tepelný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú zrážky dažďové. Priemerné množstvo zrážok bolo mm. Tvorba a ochrana život. Prostredia je dnes významnou ,uznávanou zložkou životnej úrovne. V týchto súvislostiach venujú stranícke a štátne orgány osobitnú pozornosť oblasti okolo Žiaru nad Hronom, kde vysoké množstvá exhalátov škodlivín zo závodu SNP majú nepriaznivý vplyv na lesné a vodné hospodárstvo a napokon aj na zdravotný stav obyvateľstva tým viac, že ide o morfológicky ťažko vetrateľnú kotlinu.

Na ozelenenie priestorov podniku vypracoval Výskumný ústav lesného hospodárstva vo Zvolene projektovú úlohu, vyše 5700 kusov drevín sa aj vysadilo, no značná časť z nich vyhynula, poškodila sa, alebo i zničila nešetrným zaobchádzaním.

OPIS MESTA

Harmonický rozvoj mesta si vyžaduje mať spracovaný územný plán. V roku 1983 na tomto úseku došlo k značným zmenám, ktoré si vyžiadali sprísnené opatrenia na ochranu pôdneho fondu. V rámci prehodnotenia územného plánu sídelného útvaru Žiar nad Hronom bol znížený záber poľnoh. pôdy z 222,57 ha na 49,17 ha do roku 2000. V tomto sú zahrnuté aj plochy potrebné pre rozširovanie ZSNP. Do roku 2000 je potrebné v meste zabezpečiť výstavbu 2530 bytov. Pre splnenie tejto úlohy sa už v súčasnom období pripravujú podmienky hlavne zabezpečením podmieňujúcich investícií a zdrojov energií. V tomto roku boli spracované dokumentácie na dostavbu II. ZŠ, zimný štadión soc. zaradenia, plynofikácia Lutila a skládka pevného domového odpadu.

Nepriaznivé plnenie plánovaných úloh na Etape 73 – 78 zaznamenal Priemstav len na 50 %. Zlé plnenie bolo na stavbe Domu dôchodcov, prístavba k SEŠ, 22 – triedna ZŠ a pod. V roku 1983 bolo odovzdané do užívania 165 bytových jednotiek a 8 rodinných domov bolo skolaudovaných v individuálnej bytovej výstavbe. V lokalite Centrum II. – starý Žiar bolo zahájených 125 bytov a v individ. Bytovej výstavbe 4 rodinné domy.

Mimoriadna pozornosť bola venovaná rozvoju a zvyšovaniu kvality platených služieb obyvateľstvu. Do užívania boli odovzdané obchodné objekty Drobný tovar a Obuv, každý objekt po 223 m² predajnej plochy a 166 m²skladovej plochy. Ďalej bola zriadená predajňa Záhradkárskych potrieb, ukončený sklad nábytku a ukončená oprava priestorov pre predajňu zeleniny z JRD – Iža.

Na údržbu vodovodov bolo vynaložené 121 000 Kčs. Nepodarilo sa zabezpečiť splnenie plánovaných úloh na prívode vody Kosorín – Slaská, kde s plánovaných

8,9 mil. Kčs dodávateľ Stredoslovenské stavby prestaval 3,8 mil. korún. Významným prostriedkom na realizáciu úlohy poľnohospodársko – sociálnej časti volebného programu je občianska svojpomoc v akcii „Z“. V hodnotenom období sme mali zaradené do plánu dve stavby, a to Kultúrno spoločenské stredisko pracujúcich a Sociálne zariadenie na ihrisku Lutila. Pri hodnotení dosiahnutých výsledkov je možné priaznivo hodnotiť najmä plnenie úloh na stavbe Kultúrno-spoločenské stredisko pracujúcich, kde bol plán splnený na 132% a u Sociálneho zariadenia na ihrisku Lutila na 115%.

V roku 1983 v súlade s úlohami volebného programu mesta mimo KBV a údržby malo sa pracovať na 23 stavbách a prestavať 38,2 mil. Kčs. V skutočnosti sa pracovalo na 24 stavbách, kde bolo prestavané 26,1 mil. Kčs. Spolu na údržbu v rámci hospodárstva NV bolo vyčerpané 3,37 mil. Kčs.

Na výstavbe a rozvoji mesta sa podieľali PriemstavPrievidza, Pozemné stavby BB, OSP, Agrostav, závod SNP, Slovsport, Drobná prevádzkareň a Technické služby mesta.

HOSPODÁRSTVO – POĽNOHOSPODÁRSTVO

V roku 1983 JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo 2200 ha poľnoh. pôdy. Pracovalo tu 281 pracovníkov. Priemerné hektárové výnosy u pšenice boli 38 q, u jačmeňa 25 q u ovsu 23 q. V živočíšnej výrobe na jednu dojniciu pripadalo 2900 l mlieka. Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval 7553 ha poľnoh. pôdy. Priemerné hektárové výnosy u pšenice 34 q, u raže 29 q, u jačmeňa 15 q a u ovsu 13 q.

Viac ako 2500 rozličných zvierat, vtákov, rýb a plazov vypreparovali v zoologickom preparatóriu pri JRD ČSSP v Žiari nad Hronom. Jediné pracovisko tohto druhu na Slovensku obohatilo počas svojej vyše 30 ročnej histórie zbierky Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, Univerzity Komenského v Bratislave, Vysokej školy veterinárnej v Košiciach, Slovenského národného múzea v Bratislave, Spišského múzea v Špišskej Novej Vsi, Liptovského múzea v Ružomberku a ďalších inštitúcií. Na najväčšie preparatórium v ČSSR sa obracajú ročne tiež stovky poľovníkov s trofejami z lovu.

Popri medveďoch, jeleňoch, srncoch a ďalších zvieratách vypreparovali v Žiari nad Hronom lánskeho roka aj tri zubry zo zverníka Topoľčianky. Preparovali tak cenné exponáty pre Vlastivedné múzeum v Českej Lipe, Univerzitu Komenského v Bratislave a Vlastivedné múzeum v Nitre. Už viac než desať rokov vyvážajú preparátory svoje výrobky i do viacerých európskych krajín, predovšetkým NSR a Rakúska. Zahraniční poľovníci, ktorí lovia v našich lesoch, dávajú si totiž svoje trofeje spracúvať správne tu.

Najčastejšie ide o bažanty a ďalších operencov, ale tiež predložky z kože diviaka či medveďa, parohy z vysokej zveri a pod.

PRIEMYSEL A OBCHOD

V roku 1983 závod SNP mal plán tovaru stanovený 3 285 000 Kčs, skutočnosť bola 3 297 313 Kčs. Zlepšovateľia a vynálezovia podali 1132 zlepšovacích návrhov a vynálezov. Spoločenský prospech z využívania zlepšov. návrhov a vynálezov bol 17 010 000 Kčs. V jarnej sobote pracovnej cti 4978 brigádnikov odpracovalo 33 455 hodín a vytvorili hodnotu diela 3 034 953 Kčs. V jesennej časti soboty pracovnej cti vytvorili hodnotu diela 1 167 250 Kčs. Tento rok obdržali vyznamenania ministerstva 25 pracovníkov, vzorný pracovník ZSNP 379 pracovníkov. V žiarskom závode sa už realizujú viaceré investičné podujatia, ktoré majú prispieť k ozdraveniu životného prostredia. Tak sa tu prebudováva energetické hospodárstvo, rekonštruje stará kotolňa s uplatnením výkonných odlučovačov pevných častíc a prepojením všetkých kotlov na 200 m vysoký komín sa má postupne znížiť množstvo exhalátov pod hranicu prípustného úletu. Termíny ukončovania jednotlivých akcií sa však odsúvajú.

Vládne uznesenie ďalej obracalo pozornosť na ozeleňovanie voľných priestranstiev v závode, zalesňovanie emisiami poškodených lesných porastov, na opatrenia, ktoré mali znížiť negatívne pôsobenie exhalátov na pôdny fond. Napokon mala sa zintenzívniť zdravotnícka starostlivosť o obyvateľstvo. Previerka výboru ľudovej kontroly SSR síce konštatovala zlepšenie v udržiavaní čistoty v priestoroch Závodu SNP, no stretla sa tu na cestách a chodníkoch so škvárou, popolčekom a inými emisiami ako dôsledkom naplnenia harmonogramu čistenia ciest.

Plánované úlohy úspešne splnili závod Slovsport, kde s dodávkou a montážou žalúzií sú spokojné na celom území našej republiky. Ďalej Žiaran – okresný podnik služieb a výroby, STS, AGROSTAV, ČSAO A ČSAD. V meste zabezpečuje dopravu 25 autobusov, ktoré ubehnú denne 23 tis. km na 8 linkách. Zvýšila sa kvalita a kultúra cestovania.

KULTÚRNE POMERY – ŠKOLSTVO

Všetky žiarske školy a ich pionieri vyvíjali bohatú kultúrnu činnosť. Najmä v krúžkoch tanečných, speváckych a recitačných. Vo verejnoprospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky, zozbierali 39 955 kg papiera, viac ako 5000 kg železa, 900 kg textilu, 835 kg šípok.

Odpracovali viac ako 12500 brigádnických hodín pri zbere zemiakov, pri výsadbe lesných stromkov, pri zbere ľanu a pri úlohách volebného programu mesta.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí nasledovný prehľad žiakov a učiteľov.

NÁZOV ŠKOLY	POČET ŽIAKOV	UČITEĽOV
I.ZŠ	1007	49
II.ZŠ	803	38
III.ZŠ	601	36

ZŠ Lad. Vieska	116	4
Gymnázium	290	17
SEŠ	415	26
Osobitná škola	95	14
ĽŠU	483	17

KULTÚRA

V roku 1983 kultúrna činnosť v meste Žiar nad Hronom vychádzala z jednotného plánu kultúrno – výchovnej činnosti. Túto zabezpečovalo MsKC, závodný klub ZSNP, školy, ODP a M, spoločenské organizácie a ostatné inštitúcie. Na kultúrnu činnosť bolo rozpočtované 620 900, mimo dotácie na rozšírenie miestneho rozhlasu 70 435 Kčs na dokončenie rozšírenia miestneho rozhlasu v meste, ktorý bol zavedený po celej ETAPE 73 a 78 a taktiež na IBV.

Ďalej 762 644 Kčs sa vyčerpalo na súsošie „Mierový život“ od akademickej sochárky Kláry Patakyovej, postavené na námestí V.I.Lenina 78 625, 24 sa vynaložilo na zabezpečenie veľkého množstva akcií ZPOZ-u, ktorý v roku 1983 mal veľmi dobrú činnosť. Veľmi dobrú úroveň mali FFP. 70 predstavení videlo 37311 návštevníkov. Knižnica MsKS uskutočnila viac ako 40 000 výpožičiek a knižnica ZK ROH 45 200 výpožičiek. Významný podiel na rozvoji kultúry v meste mali súbory a krúžky ZUČ. Týchto bolo 54, kde bolo 1050 členov. Kiná ZK ROH a BUDOVATEĽ uskutočnili 1150 predstavení. Tieto filmy videlo 205 357 návštevníkov.

Na všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané 1 100 000 Kčs.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme v našom meste zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. H. Taferner - šachista, Sámel - kulturista, V. Trvalec – atlét a ďalší. Veľký prínos na rozvoj telesnej výchovy v meste má vzorná telovýchovná jednota pri ZSNP v Žiari nad Hronom, ktorá má v 15 oddieloch a odboroch 1420 členov. V meste pracuje ďalších 5 telovýchovných jednôt a v nich 2265 registrovaných členov.

Červená hviezda pri OVB

ČSAD Ladomerská Vieska

Spoje

Zdravotníctvo pri OUNZ

TJ Lutila

Členovia TJ majú k dispozícii 4 telocvične, 3 futbalové ihriská, tenisové kurty, ľahkú atletickú dráhu. Nedostatkom v rozvoji rekreačnej a masovej výchovy bolo, že v meste nie je krytá plaváreň, športová hala a ďalšie objekty.

VEREJNO POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta, činnosť spoločenských organizácií.

Predseda MsNV s. Grolmus Jozef

Podpredseda MsNV s. Majerský Július
s. Rafaj Viliam

Tajomník MsNV s. Mrázik Peter

Rada a plénum MsNV na svojich zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade z úlohami volebného programu NF. Pri MsNV pracovalo 9 komisií a 11 členný výbor ľudovej kontroly.

Na práci 12 –ich občianskych výborov sa podieľalo 134 občanov a poslancov. Príjmy MsNV za rok 83 boli plánované 23 295,9 Kčs. Skutočnosť bola 29 229,9 Kčs. Výdaje plánované 23 295,9 Kčs a skutočnosť 29 135 tis. Kčs. Za znečisťovanie ovzdušia MsNV čiastku 922 113 Kčs.

V priebehu roka na zabezpečenie financovania akcie „Z“ Kultúrno spoločenské stredisko pracujúcich MsNV si vybral úver v čiastke 5 mil. 889 tisíc.

V priebehu roka odbor školstva a kultúry podpísal s 52 podnikmi a inštitúciami zmluvy o poskytovaní príspevkov na vybavenie a údržbu predškolského zariadenia. Bolo vybrané 415 200 Kčs. Na zabezpečenie činnosti ZŠ, OŠ, LŠU, MŠ a škol. jedálni bola vyčerpaná čiastka 6 mil. 081 tis. Kčs.

MsNV evidoval 97 nevybavených žiadostí v mater. školách. Kapacita materských škôl bola 1471 detí. Čo v preplnených triedach značne sťažovalo výchovnú prácu.

Zo spoločenských organizácií najintenzívnejšia bola činnosť ZO ČSČK, ktorá mala 412 členov a členiek. Kľúčovou otázkou bolo získanie darcov krvi. Činnosť soc. zväzu mládeže ako aj činnosť SZŽ bola zameraná na politicko – výchovnú činnosť, nácvik spartakiády, zber druhotných surovín a na pomoc pri plnení voleb. programu.

Spol. org. organizovali aj rad kultúrno výchovných akcií a podujatí a ďalšiu športovú a rekreačnú činnosť.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Väčšina verejných osláv a manifestácií bola zabezpečovaná ako slávnostná akadémia s bohatým kultúrnym programom.

V rámci družobných stykov vystúpil v našom meste súbor z Tuly zo ZSSR a súbor z NDR.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1983 zaznamenávame v našom meste obyvateľov, z toho žien, mužov, prechodný pobyt malo . V tomto roku sa narodilo , zomrelo ľudí. Sobáš uzavrelo . Všetkých akcií ZPOZ bolo .

SOCIÁLNE POMERY – ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotná starostlivosť bola v Žiari nad Hronom poskytovaná v ambulantnej a lôžkovej zložke. Nemocničné služby lôžkové zabezpečuje NsP Žiar, ktorá má 60 postelí interných, 65 postelí chirurgických, 50 ženských, 55 detských a 5 postelí anesteziologicko resuscitačných ako súčasť NsP Žiar sú aj oddelenia detašované v Kremnici: neurologické 30 postelí, TBC a respiračných chorôb 80 postelí a 35 postelí doliečovacieho oddelenia. Spolu mala NsP Žiar 385 postelí, tak aj preto, že svojou kapacitou nepostačuje v existujúcich profiloch, nemá ďalšie odborné nemocničné oddelenia ako krčno – nosno - ušné a pohlavné, očné, psychiatrické. Pričom existujúce oddelenia týchto profilov v Novej klinike NsP v Banskej Bystrici i Zvolene nie sú schopné pre pacientov z nášho okresu zabezpečiť včasne hospitalizáciu a pre potreby nášho okresu nevychovejajú ani odborné lekárske kádre pre ambulantné služby.

Aby sa aspoň čiastočne likvidoval vplyv škodlivého prostredia na zdravotný stav obyvateľstva mesta a blízkeho okolia, javí sa potreba konkrétneho a urýchleného riešenia v 3 oblastiach:

- stavebných akcií
- vylepšenia materiálno –technického vybavenia
- kádrového, personálneho a sociálneho rozvoja

MsNV na zdravotníctvo vynaložilo sumu vo výške 950 824,45 Kčs. V roku 1983 sa zaradilo 61 detí do detských jasiel. Okrem toho zostalo nevybavených 117 žiadostí. Preto v tomto smere ostáva situácia aj naďalej nepriaznivá. V súčasnej dobe sú vo výstavbe 40 – miestne detské jasle na Etape 78. S ich ukončením sa počíta v r. 1984. Rozhlas využívalo v našom meste viac ako 2000 rodín, televíziu 4200 rodín, telefón 2550 rodín, drôtový rozhlas 1255 rodín. Štátna sporiteľňa v Žiari nad Hronom evidovala v tomto roku viac ako 27 vkladných knižiek, na ktorých bola vložená suma 122 187 000 Kčs.

ROK 1984

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1984 bolo u nás počasie mierne. V januári sa teplota pohybovala od 0 stupňov až mínus 8 stupňov C.

V celku sa dá tento tepelný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia podľa teploty sú dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo 670 mm.

OPIS MESTA

Na úseku územníckej prípravy sa pozornosť v roku 1984 venovala príprave ďalších plôch na výstavbu a rozvoj s výhľadom do r. 2000. Pre realizáciu obytných súborov boli v roku 1984 pripravené 2 lokality. Obytný súbor „Pod Vršky“, ktorý rieši výstavbu 1613 bytov včetně príslušnej občianskej vybavenosti v priestore medzi ulicou SNP a Lutiským potokom. Pre zabezpečovanie predprojektovej prípravy tohto obytného súboru bola v máji 1984 udelená výnimka vlády SSR zo zák. č. 124/76 Zb. na záber osobitne ochranej poľnohospodárskej pôdy poľnohosp. výroby. Územnícka príprava bola zabezpečená i pre obytný súbor ul Partizánska, ktorého výstavba je plánovaná na zahájenie po ukončení obytného súboru „Pod Vršky“. Vyňatie poľnohospodárskej pôdy bolo o celkovej výmere 12,77 ha. Predprojektovej a projektovej príprave pozornosť bola venovaná hlavne stavbám, ktoré zlepšia technickú a občiansku vybavenosť mesta a to: plynofikácia časti mesta Lutilla, individuálna bytová výstavba, prístupová komunikácia Lad. Vieska, prístavba ku kultúrno – spoločenskému stredisku pracujúcich, krytá plaváreň, skládka pevného domového odpadu, centrálna autobusová zastávka, lesopark, sociálne zariadenie ku kultúrnemu domu Šášov, parkovisko pri obchodoch, prekrytie podchodu pri Lune, prístavba k II. ZŠ, rekonštrukcia II. DJ, provizórna predajňa potravín Etapa 78, generel ozelenenia mesta II. etapa a ďalšie drobné stavby, ktoré zlepšia technickú a občiansku vybavenosť mesta.

Na projekčné práce stavieb, ktorých investorom je MsNV, bolo vynaložené 328 tis. Kčs.

V súlade s koncepciou bytovej politiky stanovenej na obdobie 7. päťročného plánu, konkretizovaného na r. 1984 bolo postavené v lokalite Centrum II. Starý Žiar 210 bytových jednotiek, z toho 84 komunálnych a 126 družstevných.

Zahájených bolo ďalších 210 bytových jednotiek.

Pre IBV boli vydané 3 stavebné povolenia a skolaudované bolo 16 rodinných domov. V časti mesta Lutilla je spracovaná projektová úloha na 122 pozemkov pre IBV. Rieši sa vyňatie poľnohospodárskej pôdy pod výstavbu z poľnohosp. pôdneho fondu o výmere pre 5,4 ha.

Na úseku komplexnej bytovej výstavby – Etapa Centrum II. Starý Žiar bol prestavaný objem 61 167 tis. Kčs, z toho čiastka 52 521 tis. Kčs bola prestavaná v súbore Centrum II. Nebol splnený plán technickej a občianskej vybavenosti na Etape 73 a 78 zo strany dodávateľa Priemstav. Na 22 triednej ZŠ bol prestavaný objem 5905 tis. Kčs. V občianskej vybavenosti boli ukončené 2 stavby. Detské jasle Etapa 73 -50 miesta prístavba SEŠ. Na kultúrno – spoločenskom stredisku pracujúcich bola vytvorená hodnota diela 7120 tis. Kčs, čo predstavuje najvyšší ročný objem prác od začiatku výstavby objektu.

Na výstavbe Domu dôchodcov bolo prestavané 5,9 mil. Kčs. Adaptáciou rodinného domu bola zriadená prípravňa teplých jedál pre 45 prestárlych osôb. Zahájená bola rekonštrukcia II. DJ, kde sa po jej realizácii zvýši kapacita z 55 miest na 75 miest. V akcii „Z“ sa pracovalo na troch stavbách. Sociálne zariadenie ihriska Lutilla, terénne úpravy a ihriska na kúpalisku. Tieto boli dané aj do užívania. Bola zahájená prestavba 60. miestnej materskej školy v časti mesta Lutilla, kde bolo prestavené 211 tis. Kčs. Na uvedených stavbách bola vytvorená hodnota diela 1063 tis. Kčs. Práce na akciách „Z“ sa zabezpečovali hlavne počas jarných a jesenných smien pracovnej cti.

V r. 1984 v rámci mesta a jeho časti sa pracovalo podľa volebného programu na 19 stavbách a prestavaná bola čiastka 33,4 mil Kčs. mimo KBV a údržby. Jednou z osvedčených a zaužívaných foriem masovo – organizátorskej práce národných výborov je socialistická súťaž, ktorá má i v našom meste dlhú a úspešnú tradíciu. Jej hlavným cieľom je dosiahnuť širokú angažovanosť občanov, podnikov, závodov, škôl, spoločenských organizácií v meste, pre splnenie úloh volebného programu, rozvoja a zveľaďovania mesta. Na základe 3356 individuálnych a 25 kolektívnych soc. záväzkov bol prijatý celomestský záväzok v hodnote 3 604 700 Kčs.

Na výstavbe a rozvoji mesta sa podieľali tieto organizácie: Priemstav Prievidza, Pozemné stavby Banská Bystrica, OSP, Agrostav, Závod SNP, Slovšport, Drobná prevádzkárň pri MsNV a Technické služby mesta.

III.HOSPODÁRSTVO

POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v tomto roku celkom 2200 ha, z toho 1120 ha ornej pôdy. Na JRD pracovalo 280 stálych pracovníkov. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 36 q, u jačmeňa 24 q, a u ovsa 22 q. V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojniciu 2872 l mlieka. Stav hov. dobytky činil 1450 kusov. Družstevníkom veľmi dobre pomáhala automatická linka na výkrm teliat, dvojriadkový kombajn na zber zemiakov z NDR, sušiareň objemových krmovín a pod.

Štátny majetok v Žiari nad Hornom obhospodaroval celkom 7553 ha poľnohospodárskej pôdy. Priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 33 q z ha, u raže 27 q, u jačmeňa 15 q, u ovsu 13 q.

PRIEMYSEL A OBCHOD

Rok 1984 bol pre závod SNP vo všetkých ukazovateľoch úspešný. Plán výroby predpokladal vyprodukovať tovar v hodnote 3 603 200 tis. Kčs. Skutočnosť bola 3 616 093 tis. Kčs. V ZSNP venujú veľkú pozornosť formám iniciatívy pracujúcich. Do súťaže BSP je zapojených 131 kolektívov, 25 kolektívov racionalizačných brigád. Zlepšovatelia a vynálezcovia podali 1090 zlepšovacích návrhov, z ktorých bol spoločenský prospech 27 mil 567 tis. Kčs. Bolo prijatých celkom 702 zlepšovacích návrhov a 6 prihlásených vynálezov.

Do soboty pracovnej cti v apríli sa zapojilo 5441 brigádnikov, ktorí odpracovali 31 078 brig. hodín a vytvorili hodnotu diela 1 389 650 Kčs. V októbri sa do soboty pracovnej cti zapojilo 5060 pracovníkov. Odpracovali 34 939 brig. hodín a vytvorili hodnotu diela 1 590 720 Kčs.

Už tretíkrát za sebou prevzali pracujúci závodu SNP Červenú zástavu Federálneho ministerstva Hutníctva a ťažkého strojárstva a Ústredného výboru odborového zväzu. Ocenenie sa im dostalo za vynikajúce výsledky, keď prekročili výrobu tovaru pre export do soc. krajín. Zvýšili o 52% celopodnikový záväzok prekročili o 37 mil. Kčs, dobré výsledky dosiahli v úspore energií a materiálov, najmä farebných kovov /1478 ton/, úspešný boli aj v znižovaní el. energie na výrobu hliníka.

Tohto roku oslávil Okresný stavebný podnik v Žiari nad Hronom 35 rokov svojej činnosti. Podnik prispel svojim dielom k rozvoju materiálno – technickej základne nášho mesta a okresu. Za tieto roky odovzdal stavby vo všetkých odvetviach nášho národného hospodárstva bytovej výstavbe, zdravotníctve, sociálnom zabezpečení, v školstve, kultúre, rekreácií a pod. V našom meste napr. budovu SNB, kanalizácia Partizánskej cesty, Reštauráciu Spoločenský dom, 4 predajne a pod. Aj úlohy v r. 1984 splnil podnik na 102,3 % a plánovaný zisk na 103,6 %. Plánované úlohy úspešne splnil aj Slovsport závod 03 v Žiari nad Hronom, kde s dodávkou a montážou žalúzií sú spokojní na celom území našej vlasti.

S úlohami sa čestne vysporiadajú aj Žiari - okresný podnik služieb a výroby STS, Agrostav, kde po odchode dlhoročného riaditeľa Jozefa Ondreja na dôchodok nastúpil do funkcie riaditeľa Ing. Ján Mesiar. Novým riaditeľom Okresnej poľnohospodárskej správy sa stal Ing. Gabriel Ritter. S platnosťou nového cestovného poriadku sa v meste Žiar nad Hronom zaviedla Mestská hromadná doprava ČSAD. S jej zavedením sa menia prepravné podmienky pre obyvateľov mesta Žiar nad Hronom a jeho časti Lutilla, Šašovské Podhradie a Lad. Vieska. Je tu utvorených osem autobusových liniek, dopravu zabezpečuje 23 autobusov, ktoré ubehnú 2921 km za deň. Zvýši sa aj kvalita i kultúra cestovania a rýchlejšia bude preprava.

Pracovníci Slovenskej štátnej poisťovne v Žiari nad Hronom.

Hlavný ukazovateľ – prijaté poistné splnili na 106,6 %. Nábor nového poistenia splnili na 122 %, za čo získali čestnú štandardu Ministerstva financií SSR.

K 10. výročiu vzniku Okresného stavebného bytového družstva prevzal predseda s. L. Ditte z rúk vedúceho tajomníka OV KSS vyznamenanie za rozvoj okresu. Okresné

bytové družstvo dostalo diplom Ústrednej rady družstiev a Pamätné medaily prevzali: Ladislav Ditte, Terézia Gažiová a Anton Mašír.

V októbri bola v našom meste pracovná porada ministra stavebníctva SSR D. Miklána, podpredsedu S KNV V. Petreka so zástupcami stavebných a investorských organizácií. /Priemstav Prievidza, Podzemné stavby a Stavindustria B. Bystrica, Stredosl. stavby Žilina/ s predstaviteľmi nášho mesta a okresu za účelom riešenia rozsiahlej modernizácie výroby hliníka v Závode SNP a vylepšenie stavebných prác na 22 tr. základnej škole, Domove dôchodcov, dopĺňujúceho vodného zdroja zo Slaskej do Žiaru a ďalších objektov technickej vybavenosti za posledné obdobie.

Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroj v Žiari n. Hronom za rok 1984 bol 103 950 tis. Kčs, skutočnosť 103 490 tis. Kčs.

KULTÚRNE POMERY ŠKOLY

Stalo sa už tradíciou, každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi nášho mesta a okresu. Aj tohto roku sa stretnutia zúčastnilo viacero milých hostí a 450 pionierov. Delegáciu OV KSS viedol RSDr. Norbert Adamec. Na záver stretnutia prijali pionieri mierovú rezolúciu, stretnutie ukončili predstavením opery hubička v podaní členov divadla J.G.Tajovského z B. Bystrice. Hlavnou motiváciou roka bolo 35.výr. Pionierskej organizácie a 40.výročie SNP. Na dobrých výsledkoch hnutia „Smelých pionierskych činov“ sa podielali aj pionieri žiarskych škôl, bohatú činnosť vyvíjali najmä tanečné, spevácke, recitačné, bábkové a iné krúžky. Vo verejnoprospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky. Žiaci I. ZŠ zozbierali 18 500 kg papiera, 3 600 kg železa, 300 kg šípok.

II.ZŠ – 17 160 kg papiera a 900 kg textilu, odpracovali 7 240 hodín, na fond solidarity odvedli 4 900 Kčs. Liečivých rastlín a šípok 345 kg. III.ZŠ – 4 300 kg papiera, 10 kg podbeľu, 90 kg šípok. Žiaci SEŠ pomáhali pri zbere zemiakov v Janovej Lehote, vo výsadbe lesných stromčekov, pri zbere ľanu a pod. Žiaci Gymnázia pomáhali pri zbere zemiakov, ľanu a pri úlohách volebného programu mesta.

Profesorka Gymnázia N. Veselá dostala za aktívnu prácu vo verejnom živote od OV KSS plaketu nášho prvého robotníckeho prezidenta K. Gottwalda. V tomto roku si pripomíname aj 25. výročie založenia Ľudovej školy umenia v Žiari nad Hronom. Za toto obdobie získali žiaci na okresných, krajských a celoštátnych kolách 279 cien, najtalentovanejšie žiačky Vilma Lichnerová a Silvia Bodorová patria v súčasnosti k mladým osobnostiam v hudobnom živote. Viacerí žiaci pokračujú v štúdiách na konzervatóriu, k najnadanejším patrí S. Galová, ktorá pôsobí v baletnom súbore SNP v Bratislave, Anna Piatriková v Prešovskom divadle, J. Šoltés vo vojenskom umeleckom súbore. Aj žiaci výtvarného odboru sa môžu pochváliť najvyššími cenami z rôznych súťaží. Pozoruhodný drevorez vytvoril 13 ročný J. Mališ na tému „Ja som bača veľmi starý“, ktorý v súťaži „Alšova zem“ si vystavil v Prahe a na medzinárodnej výstave v Indonézii – Diakarte. Počet žiakov z roka na rok narastal z pôvodných 70 až na 479. V r. 1984, za toto obdobie odzneli stovky žiackych koncertov, uskutočnilo sa množstvo nahrávok v rozhlase v Bratislave, v B. Bystrici,

v Žiari účinkovali na koncertoch národná umelkyňa M. Kišoňová – Hubcová, M. Huba, P. Michalica, Bulharka Tatiana Nedečivová a ďalší. Za mimoriadne pracovné výsledky bol udelený prezidentom ČSL. republiky riaditeľke Zite Strnadovej Parákovej vyznamenanie za zásluhy o výstavbu.

Škola narástla vo všetkých oblastiach. Majetok z pôvodných 40 tisíc narástol na vyše milióna. Veľkým pomocníkom v živote školy bolo aj ZRPŠ a kruh priateľov a milovníkov umenia.

Súbor Hrončatá sa zúčastnil celoslovenskej autorskej súťaže detských a pionierskych piesní v Istebnom na oravských minisynkopoch s programom Bela Felixu za dirigovania Viery Figurovej a Soni Foltánovej zaspievali pioniersku pesničku, ktorej autor Belo Felix už po tretíkrát zvíťazil v tejto autorskej súťaži.

OĎALŠEJ ČINNOSTI ŽIARSKYCH ŠKÔL HOVORÍ PREHLÁD O POČTE ŽIAKOV

NÁZOV ŠKOLY:	POČET ŽIAKOV:	POČET UČITEĽOV:
I.ZŠ	1042	49
II.ZŠ	838	40
III.ZŠ	624	36
ZŠ Lad. Vieska	112	4
Gymnázium	295	17
SEŠS	425	26
Osobitná škola	93	14
ĽŠU	479	16

Činnosť ZK ROH a MsKS sa prevádzala na základe JP KVOČ. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečenie osláv, uvádzanie uznesení XVI. Zjazdu KSČ do života, organizovaním rôznych prednášok, besied, kvízov hlavne k 40. výr. SNP a podujatí záujmovej umeleckej činnosti v meste. Tradičné sa stali aj filmové festivaly pracujúcich FFP – zima 84 videlo 15 273 návštevníkov, bolo uskutočnené 21 predstavení.

FFP – Leto 84 videlo 22 083 návštevníkov, bolo uskutočnené 49 predstavení. Významný podiel na rozvoji kultúry v meste majú súbory, krúžky ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych oslavách a akciách ZPOZ. Ako napr. súbor piesní a tancov Hron, divadelný súbor, dychovka ĽŠU ZK ROH, súbor Lovčianka pri MsKS, súbor Hrončatá apod.

Knižnica MsKS mala v tomto roku 32 289 zväzkov kníh, 1 600 čitateľov a 40 tisíc výpožičiek, činnosť knižníc sa niesla v znamení významných výročí ako vznik KSČ, 40 výr. SNP, Mesiac knihy, Mesiac ZČSSP a pod.

O ďalšej činnosti hovorí nasledujúca tabuľka:

JEDNOTLIVÉ VZDELÁVACIE AKCIE: 369 POČET ÚČASŤ 13 472

KURZY: 11 ÚČASTNÍCI: 187

SÚBORY, KRÚŽKY A KOLEKTÍVY:

POČET: 54
VYSTÚPENIA 245

ČLENOVIA: 1050

OSTATNÉ KULT. A SPOLOČENSKÉ AKCIE:

VÝSTAVY	POČET:	10	NÁVŠTEVNÍKOV	2 500
KONCERTY		21		9 100
TAN. ZÁBAVY		19		3 450
OST. KULT. SPOLOČ. AKCIE		85		24 270

KINO ZK ROH	POČET NÁVŠTEVNÍKOV	189 500	PREDSTAVENÍ	668
KINO BUDOVATEĽ		15 857		482
NA VŠETKÝCH KULTÚRNO – VÝCH. AKCIÁCH BOLO VYBRANÉ:				1 104 134 Kčs

ŠPORT A TELOVÝCHOVA:

Na úseku telovýchovy a športu sme v meste zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Športovci vzornej TJ ZSNP sa umiestnili v anketách najúspešnejších športovcov na popredných miestach. (napr. Tafferner – šachista, držiteľ I. výkonnostnej triedy, J. Sámel, kulturista VI. miesto na majstrovstvách Slovenska, D. Goralko, basketbalista, V. Trvalec – atlét a ďalší.

Veľký prínos na rozvoj telesnej výchovy v meste má vzorná telovýchovná jednota pri ZSNP v Žiari nad Hronom, ktorá má v 15 oddieloch a odboroch 1420 členov. V meste pracuje ďalších 5 telovýchovných jednôt a v nich 2265 registrovaných členov.

- Červená hviezda pri OVB – 53 členov
- ČSAD Lad. Vieska – 145 členov
- Spoje – 54 členov
- Zdravotníctvo pri OÚNZ – 85 členov
- TJ – Lutilla – 91 členov

Telovýchovné jednoty zabezpečujú všestranný rozvoj telovýchovnej činnosti na území mesta tak, aby prispeli k upevňovaniu fyzickej zdatnosti čo najširšej vrstvy mládeže a pracujúcich. Hlavnými nositeľmi masového rozvoja v TJ ZSNP sú odbory základnej a rekreačnej výchovy a turistiky. Oba odbory majú širokú členskú základňu – 500 členov a tvoria 40% všetkého členstva TJ ZSNP. Tieto organizujú základnú a kondičnú gymnastiku, špecializované cičenia pohybovej výchovy, pravidelné kondičné behy, plavecké výcviky, rekreačné súťaže vo volejbale, plnenie odznaku zdatnosti, pešiu lyžiarsku a vysokohorskú turistiku. Členovia telovýchovných jednôt majú k dispozícii okrem iného 3 futbalové ihriská, zimný štadión, tenisové kurty, ľahkoatletickú dráhu, 3 telocvične pri základných školách. Stolní tenisti využívajú aj kultúrne domy. Nedostatkom v rozvoji rekreačnej a masovej telesnej výchovy je, že v meste nie je k dispozícii krytá plaváreň a športová hala.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY:

Vedenie mesta, činnosť spoločenských organizácií

Predseda MsNV	-	s. Grolmus Jozef
Podpredseda	-	s. Majerský Július
-II-	-	s. Rafaj Viliam
Tajomník MsNV	-	s. Mrázik Peter

Pri MsNV pracovalo 9 komisií a 9 členný výbor ľudovej kontroly. Plénum MsNV prijalo 29 uznesení. Rada MsNV uskutočnila 36 schôdzí a 189 uznesení. Rada a plénum MsNV na svojich zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF. Zabezpečovali realizáciu uznesení vyšších stranických a štátnych orgánov. V tomto roku sa konali doplňovacie voľby do MsNV, za obvod č. 57 bol za poslanca MsNV zvolený Stanislav Mužík, 42 ročný vrchný majster prevádzky ZSNP a Ing. J. Berga, vedúci stavebnej projekcie ZSNP za poslanca ONV, za volebný obvod č. 14. K voľbe týchto nových poslancov došlo z dôvodu úmrtia predchádzajúcich. V 11 komisiách vrátane výboru ľudovej kontroly MsNV pracovalo 105 občanov, z toho 58 poslancov. Svoju činnosť komisie vykonávali na základe vlastných plánov práce, uskutočnili 104 zasadnutí, podali celkom 30 návrhov Plénu, Rade resp. odborom MsNV, z ktorých 23 bolo realizovaných. Najaktívnejšie boli komisia výstavby a komisia pre mládež a telesnú výchovu. Pri rade MsNV pracovalo ďalej 11 pomocných orgánov, komisií, aktívov /ZPOZ 19 členov, komisia pre brannú prípravu 9 členov, mestský protialkoholický zbor 9 členov a pod./ V tomto roku nastúpila do funkcie vedúcej odboru organizačných a vnútorných vecí s. Mária Káčerová a Gašpar Grendár do funkcie vedúceho odboru miestneho hospodárstva a obchodu. MsNV na údržbu základných materských škôl vynaložili celkom 720 tis. Kčs. Z podnetu odboru MHO došlo k rozšíreniu času predaja 1é obchodným jednotkám. Bolo vydaných 6 povolení pre občanov mesta na vykonávanie obchodnej činnosti (pečenie oblátok, pletenie, háčkovanie, oprava dáždnikov, brúsenie a pod.). Verejných schôdzí strany, stretnutí poslancov s voličmi v počte 16 sa zúčastnilo 2128 občanov. Na práci 12 občianskych výborov sa podieľalo 134 občanov. Občianske výbory organizovali účasť na verejných podujatiach, podávali posudky a správy o povesti občanov, zúčastňovali sa na plnení úloh volebného programu. Občania odpracovali celkom 32 231 brig. hodín, z toho pri starostlivosti o čistotu 3 081 hod. v rámci Soboty pracovnej cti 5549 hodín. Pri zbere druhotných surovín zozbierali občania v akciách organizovaných OV celkom 12 050 kg železa, 3285 kg papiera, 670 kg textilu a cez 1000 zajačích kožíek. Vláda SSR ocenila výsledky v plnení volebných programov a udelila MsNV v Žiari nad Hronom Čestné uznanie I. stupňa s finančnou odmenou 200 tis. Kčs.

Príjmy MsNV za rok 1984 plánované 28 312 900,- Kčs, skutočnosť 38 496 209,- Kčs. Za znečisťovanie ovzdušia dostalo MsNV čiastku 1 229 105,- Kčs.

Prezident ČSSR s. G. Husák na návrh stranických a štátnych orgánov udelil vyznamenanie za vynikajúcu prácu Milade Kováčovej zo ZSNP, RSDr. Tiborovi Búciemu, tajomníkovi OV KSS a Rudolfovi Marušovi, pracovníkovi OV KSS. Titul vzorný pracovník národných výborov dostali Jozefína Kasanová, podpredsedníčka ONV a Ján Melich, ved. odboru kultúry ONV.

V činnosti MsV KSS sa ukázalo, že všetci komunisti mesta pristupujú jednotne k plneniu úloh, ktoré vytyčil XVI. zjazd KSČ. Mestský výbor KSS má 15 členov a 9 člennú kontrolnú a revíziu komisiu. Predsedom bol s. Ing. Mihálik Štefan. MsNV ZČSSP má v 42 odbočkách 2400 členov. Najintenzívnejšia činnosť bola počas mesiaca ČSSP. Zo zväzu invalidov mala 223 členov. ZO ČSČK má 412 členov, kľúčovou otázkou bolo získavanie darcov krvi, ktorých bolo 120.

ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov zorganizovala 35 besied, 40 prednášok, ktorých sa zúčastnilo viac ako 1000 občanov a mládeže nášho mesta. MsV SZŽ má 28 organizácií SZŽ a 2 028 členiek. Tento rok sa konala mestská konferencia, ktorá zvolila 13-členný nový mestský výbor a trojčlennú revíziu komisiu. Predsedníčkou naďalej zostala Božena Volentierová, pracovníčka OOR. Činnosť SZŽ bola hlavne zameraná na plnenie prijatých záväzkov, na politicko – výchovnú činnosť. Ženy nášho mesta v rámci internacionálnej pomoci zozbierali napr. vyše 4000 kusov rôznych šiat a odevov pre Libanon. Mestská konferencia SZM zvolila v marci 31 – členný mestský výbor a 3 – člennú revíziu komisiu. Predsedom sa opäť stal Ján Lazar – elektrikár ZSNP, dlhoročný funkcionár. Činnosť SZM bola zameraná na plnenie socialistických záväzkov – politicko – výchovnú činnosť, nácvik spartakiády, zber druhotných surovín, celoslovenskú súťaž „Strom života“ a súťaž „Voda pre život – voda pre krásu“. Všetky spoločenské organizácie na pôde mesta zamierovali svoju činnosť na brigádnicú pomoc pri zbere krmovín, na plnenie úloh volebného programu, na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí, športovú telovýchovnú činnosť a pod.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1984 zaznamenávame v našom meste 20 218 obyvateľov, z toho žien 10 407, muži 9 811, prechodný pobyt malo 5 501. V tomto roku sa narodilo 289 detí, zomrelo 112 ľudí, z toho občianskych pohrebov bolo 50, sobáš uzavrelo 146 občanov, všetkých akcií ZPOZ bolo 1016. Finančné náklady pre zabezpečenie na tomto úseku dosiahli čiastku 25 000 Kčs. V našom meste žije 169 cigánskych rodín v 164 bytoch. V porovnaní s počtom cig. obyvateľov v rámci okresu v našom meste žije 31%, v produktívnom veku je to 571 občanov, z ktorých pracuje 457, nepracuje 114 cig. obyvateľov z dôvodu čiastočného invalidného, alebo zdravotného dôvodu.

SOCIÁLNE ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste dostáva dôchodok 3 210 občanov, týmto bolo vyplatené 56 835 000 Kčs. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 289 občanom – 136 763 Kčs. V MŠ bolo umiestnených 1321 detí.

V jasliach bolo umiestnených 315. Prvým novorodencom v 1984 roku v žiarskej nemocnici bola Dominika Imrišková.

V tomto roku si pripomíname 30.výročie vzniku Ústavu soc. starostlivosti v časti mesta Lad. Vieska. Ide o špecializovaný ústav krajského významu, kde sú umiestnení občania postihnutí ťažkými chronickými chorobami, duševnými a telesnými defektami, alebo starobou z okresu Žiar n. Hronom, Prievidza, Zvolen a Martin. Od 60-tych rokov sú v ústave len muži. O obyvateľov ústavu sa stará 35 členný kolektív zamestnancov. Obyvatelia pracujú na vlastnom pomocnom hospodárstve, spolupracujú s Priemstavom, Technickými službami, Reštauráciami a tak sa ešte stávajú užitoční pre našu soc. spoločnosť.

Doteraz ústav odovzdal Liečivám vo Zvolene 1850 kg liečivých rastlín. Náklady za 30 rokov predstavujú vyše 6 mil. Kčs. Vedúcim ústavu je s. Marián Škriniar, kolektív pracovníkov za svoje pracovné výsledky je držiteľom rezortného vyznamenania „Vzorný kolektív rezortu Ministerstva práce a sociálnych vecí SSR“. Aj na činnosti tohto ústavu vidíme starostlivosť nášho štátu o človeka, jeho dobro a spokojnosť a to aj v rámci ústavnej starostlivosti.

Rozhlas používalo 3986 rodín, televíziu 5 162 rodín a telefón 2 790 rodín. Za 1 mesiac bolo do nášho mesta dodané 235 000 výtlačkov rôznych novín a časopisov. O vysokej životnej úrovni občanov nášho mesta svedčí i to, že Štátna sporiteľňa evidovala v tomto roku 27 390 vkladných knižiek. Občania si vložili 122 187 000 Kčs. Vyberali 96 600 050 Kčs a zostatok vkladov bol 225 786 950 Kčs.

ROK 1985

I. PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1985 bolo u nás počasie v celku mierne. V januári sa teploty pohybovali od 0°C až do -7°C. V najteplejšom mesiaci júli od 0°C do 32°C. V celku sa dá tento tepelný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo 650 mm.

II. OPIS MESTA

Na úseku územníckej prípravy sa pozornosť v priebehu roku 1985 zameriavala na predprojektovú prípravu ďalšej bytovej výstavby v meste Žiar n. Hronom. V súlade s vládnu výnimkou na záver poľnohospodárskeho pôdneho fondu sa ďalšia výstavba bude realizovať v lokalite pod Handlovskou cestou. Pre prvú stavbu tohto obytného súboru „Pod Vríšky“ je spracovaná projektová úloha, ktorá rieši výstavbu 640 bytov včetně príslušnej občianskej a technickej vybavenosti. Výstavba je plánovaná na zahájenie v roku 1987. Doteraz sa dôraz kládol i na projektovú prípravu a realizáciu podmieňujúcich investícií, teplovod, rozšírenie vodovodu a kanalizačný zberač.

V predprojektovej komplexnej bytovej výstavbe bolo v meste Žiar n. Hronom v roku 1985 prestavané 62 647 000 Kčs, najvyšší objem stavebno – montážnych prác bol prestavaný v obytnom súbore Centrum II. Starý Žiar.

Bolo ukončených 210 bytov a zahájená výstavba ďalších 210 bytov. Z časti boli dané do užívania objekty:

22 triedna ZŠ na Etape 78 a Distribúcia pre účely OÚNZ.

V účelovej investičnej výstavbe bolo prestavané 17 947 000 Kčs.

Na úseku akcie „Z“ sa realizovala výstavba 60 – miestnej materskej školy v Lutile a bola vytvorená hodnota diela 800 tis. Kčs. V ZTV – IBV bola pozornosť zameraná na dobudovanie inžinierskych sietí pre 6 byt. jednotiek. Jednou z osvedčených a zaužívaných foriem masovo – organ. práce NV je socialistická súťaž, ktorá má aj v našom meste úspešnú tradíciu. Jej hlavným cieľom je dosiahnuť širokú angažovanosť občanov, závodov, škôl a spoločenských organizácií v meste, pre splnenie úloh volebného programu, rozvoja a zveľadovania mesta. Bolo prijatých 4225 individuálnych soc. záväzkov a 26 kolektívnych záväzkov v celkovej hodnote 5 862 000 Kčs. Tento záväzok bol splnený a prekročený v celkovej hodnote 11 423 894 Kčs.

Na výstavbe a rozvoji mesta sa podieľali tieto organizácie: Priemstav Prievidza, Pozemné stavby, Banská Bystrica, OSP, Agrostav, Závod SNP, Slovsport, Drobná prevádzkáreň pri MsNV a Technické služby v Žiari nad Hronom.

V 7. Pätročnici na projekčné práce bolo vynaložených v našom meste 2 562 500 Kčs. Bolo daných do užívania 585 bytov, zahájená výstavba 35 rodinných domov v IBV a 42 rodinných domov bolo ukončených.

UZTV – IBV bolo na 14 stavbách prestavané 3,9 mil. Kčs.

Na úseku školstva a predškolskej výchovy pozornosť smerovala k dobudovaniu 22 triednej ZŠ. Prístavby k II. ZŠ, dokončený bol pavilón Gymnázia, kde sa získalo 7 tried, ďalší pavilón je rozostavaný. Reštauráciou II. poschodia III. ZŠ boli získané 3 triedy a prestavbou priestoru ZŠ v časti mesta Lutila začala prevádzku školská družina o kapacite 30 miest. Prístavbou učebného pavilónu SEŠ získala 12 tried. Starostlivosť o deti pracujúcich matiek sa vylepšila výstavbou 50 miestnych detských jaslí a 25 miestami rekonštrukciou rodinného domu. Modernizáciou II. detských jaslí sa získala kapacita o 20 miest viac ako pôvodné jasle. Závod SNP odovzdal do užívania 120 miest na MŠ.

V 7. päťročnici predajná plocha v našom meste vzrástla o 1087 m². Boli dané do užívania objekty Domáce potreby, Drobný tovar, Obuv, sklad nábytku, predajňa Bohémia, Zelenina, Mäsa, Nútený výsek, Záhradnícke potreby. Nákladom 1,5 mil. korún boli zmodernizované reštauračné zariadenia v meste.

V 7. päťročnici sa akciám volebného programu preinvestovalo 152 mil. korún na 48 akciách. Na údržbu a modernizáciu bolo vynaložených 21 mil. korún. V rámci vylepšenia životného prostredia v meste, TS spolu s občianskymi výbormi realizovali general. ozelenenie mesta I. etapy. Súčasne MsNV zabezpečoval projekciu II. etapy ako i Lesoparku. Náklady na verejnú zeleň za hodnotené obdobia predstavujú 6,9 mil Kčs. Okrem údržby jestvujúcej zelene, vysadené bolo 411 281 ks kvetín a ruží, 18 816 ks okrasných kríkov, drevín a 860 stromov. Celkom výmera verejnej zelene v meste a jeho častiach je 40,5 ha. Pre tento účel TS dali do prevádzky novovybudované skleníky nákladom 610 tis. Kčs. K životnému prostrediu prispela i úpravovňa vody na kúpalisku ako i rozširovanie a obnovenie strojového parku TS mesta v hodnote 5,2 mil Kčs. V investíciách bola začatá výstavba skládky domového odpadu.

III.HOSPODÁRSTVO, POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v tomto roku celkom 2 200 ha, z toho 1 120 ha ornej pôdy, na JRD pracovalo 281 stálych pracovníkov, priemerné hektárové výnosy boli u pšenice 35 q, u jačmeňa 26 q a u ovsa 23 q. V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojnica 8 701 l mlieka. Stav hov. dobytky činil 1 450 kusov. Družstevníkom veľmi dobre pomáhala automatická linka na výkrm teliat, dvojriadkový kombajn na zber zemiakov z NDR, sušiareň objemových krmovín a pod.

Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7553 ha poľnohospodárskej pôdy. Priemerné výnosy boli u pšenice 32 q, u raži 27 q, u jačmeňa 16 q, u ovsa 15 q.

PRIEMYSEL

Rok 1985 bol pre závod SNP vo všetkých ukazovateľoch úspešný. Plán výroby predpokladal vyprodukovať tovar v hodnote 3 620 000 Kčs. Skutočnosť bola 3 679 170 t Kčs. V ZSNP venujú veľkú pozornosť formám iniciatívy pracujúcich. Do súťaže BSP je zapojených 131 kolektívov, 25 kolektívov racionalizačných brigád. Zlepšovatelia a vynálezcovia podali 1 050 zlepšovacích návrhov, z ktorých bol spoločenský prospech 2 280 089 Kčs. Bolo prijatých celkom 719 zlepšovacích návrhov a 1 126 prihlásených návrhov.

7.päťročnica bola pre pracovníkov závodu SNP v Žiari n. Hronom ďalším významným obdobím v histórii. Vzhľadom na obmedzené zdroje surovín a energie neboli plánované veľké tempá rastu výroby hliníka, však o to väčšie nároky priniesla v kvalitatívnej oblasti. Žiarski hlinikári museli zobrať všetok rozum do hrsti, aby zabezpečili podstatne vyššie zhodnotenie surovín a energie. Ozajstným vyvrcholením siedmej päťročnice bol uplynulý rok. Úlohy vo výrobe tovaru splnili na 101,6% a navyše vyrobili tovar v hodnote takmer 60 mil. korún. Prekročili export do socialistických štátov a na sto percent splnili i požiadavky zahraničných odberateľov z kapitalistických krajín, v objeme vyše 63 miliónov korún v realizačných cenách. V rámci štátnych cieľových programov ušetrili vyše 600 Tj energií a 1316 ton kovov.

Schválená modernizácia výroby hliníka vládou ČSSR a ÚV KSČ s celkovým investičným nákladom 3 427 mld. Korún prispeje nielen k zvýšeniu a skvalitneniu produkcie, ale aj k zlepšeniu životného prostredia v žiarskej kotline.

V tomto roku oslávili 25.výročie založenia Okresná správa spojov v Žiari n. Hronom. Vznikla v roku 1960 z dvoch bývalých poštových úradov Kremnica, Banská Štiavnica, Nová Baňa a z jednotného telekomunikačného obvodu Zvolen. Prvým riaditeľom bol Alexander Danko, potom Ondrej Homola, Jozef Brhlík, Stanislav Šebeň a ing. Ján Vozár. Hustota telekomunikačných staníc presahuje celkový priemer /za 25 rokov sa zriadilo celkom 13 693 telefónnych staníc/. Pri plnení svojich povinností doručovatelia denne prejdú 1889 km. Dodajú čitateľom mesačne 933 000 denníkov. Doručia vyše 360 000 kusov listových zásielok. Vyplatia 21 722 dôchodkov.

Obyvatelia majú možnosť automatického telefonického spojenia s 30 štátmi sveta. V 8. päťročnici sa má vystaviť nová telekomunikačná stanica v Žiari nad Hronom. Vysunutá prevádzka Pleta Banská Štiavnica, ktorá je umiestnená v starej časti Žiar od r. 1982 prekročila plánované úlohy. V 3 dielňach tu pracuje 31 žien, ktoré zošívajú jednotlivé diely z B. Štiavnice. Ide o módne pulóvre, svetre, šaty a pod.

Plánované úlohy úspešne splnil Slovsport závod 03 v Žiari n. Hronom. S ich dodávkou a montážou žalúzií sú skokojní na celom území našej republiky.

S úlohami sa čestne vysporiadali aj STV, Agrostav, Žiaran, Okresný podnik služieb a výroby. Tento zabezpečuje aj najväčší objem služieb v našom meste so svojimi 26 prevádzkami. Najväčším a dlhšie ohrozeným problémom tohto podniku je vylúčenie práčovne z priestorov závodu SNP.

Novou riaditeľkou okresného oddelenia Slovenského štatistického úradu v Žiari nad Hronom sa stala súdr. Ing. Marta Šimeková. Novým riaditeľom Okresného bytového hospodárstva sa stal ing. František Víťazka. Od 1.1. 1985

novým kormidelníkom štátneho majetku v Žiari nad Hronom sa stal ing. Štefan Bohoš.

Nevýhodou predajní jednotlivých obchodných systémov (Zdroj, Jednota a ďalšie) je, že väčšina má k dispozícii len malé predajné plochy a sklady, čo spôsobuje zvyšovanie požiadaviek na občasné uzatváranie predajne pri rozvoze tovaru. Realizácia týchto požiadaviek je však závislá na dostatku investičných limitov, resp. od dodávateľských kapacít a výstavbou nákupného strediska v našom meste.

KULTÚRNE POMERY

Školy: Stalo sa už tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi mesta a okresu. Aj tohto roku sa stretnutia zúčastnilo viacero milých hostí a vyše 500 pionierov. Delegáciu viedol RsDr. Norbert Adamec – vedúci tajomník OV KSS.

V meste Žiar nad Hronom základné školské vzdelanie získavajú žiaci na 3 plnoorganizovaných a 2 malotriednych základných školách, ktoré navštevovalo celkovo 3 121 žiakov. Počet učetní (95) sa viac rokov nemení, z tohto dôvodu pretrváva nedostatok učebných priestorov, a preto v ročníkoch 1-4 je 100% smennosť. Na ZŠ pracovalo 32 oddelení školskej družiny, z toho 26 na plnoorganizovaných ZŠ, dve na malotriednych a 4 na Osobitnej škole.

Výrazný nedostatok priestorov pre školské deti sa javí na plnoorganizovaných ZŠ. Konkrétne len na I.ZŠ chýbajú 4 učebne, na II. ZŠ 2 učebne a na III. ZŠ 1 učebňa. Z tohto dôvodu sa do školských družín prijímajú len deti 1. a 2. ročníkov, z 3.ročníka len vážnejšie sociálne prípady. Preto je i percento zaradených žiakov 1 - 4 ročníka veľmi nízke, len 44 percent. ZŠ na ul. Jilemnického bola odovzdaná len ako provizorium k 1.9. 85, takže problém pretrváva i naďalej. Novým riaditeľom tejto školy sa stal Štefan Nagy. O dobrých výsledkoch hnutia „Smelých pionierskych činov“ sa podieľali aj pionieri žiarskych škôl, bohatú činnosť vyvíjali najmä tanečné, spevácke, bábkové a iné krúžky. Vo verejno – prospešnej činnosti dosiahli žiaci žiarskych škôl tiež pekné výsledky.

Vo veku 48 rokov zomrel Dr. Vladimír Fabo, riaditeľ Gymnázia v Žiari nad Hronom. Odišiel uprostred činnorodej práce pre našu spoločnosť, školu, rodinu.

KULTÚRA

Činnosť ZK ROH a MsKS sa prevádzala na základe JP KVOČ. Bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, organizovaním rôznych prednášok, besied, kvízov, hlavne k 40.výročiu oslobodenia, 41.výročia SNP a podujatí záujmovej umeleckej činnosti v meste.

Tradičné sa stali aj filmové festivaly v meste, FFP zima 1985 videlo 25 predstavení s 11 775 divákmi, FFP leto 1985 videlo 39 predstavení s 18 726 divákmi.

Významný podiel na rozvoji kultúry v meste majú súbory, krúžky ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych oslavách a akciách ZPOZ. Ako napr. súbor piesní a tancov

„Hron“, divadelný súbor, dychovka LŠU a ZK ROH, súbor Lovčianka pri MsKS, súbor Hrončatá a podobne.

Víťazom Klubfóra 1985 – okresnej prehliadky tvorby klubov a klubovní mládeže sa stal Klub pri ZK ROH ZSNP v Žiari nad Hronom za hudobný profil skupiny NO a ČO? pod názvom „BUSTY“. V programe členovia skupiny zaujímali postoj a svoje názory k negatívnym javom našej spoločnosti.

V krajskej súťaži filmárov – amatérov v Žiline získal ocenenie a 1.miesto filmový krúžok ZK ROH a Zdeno Némethy s filmom „Otužilec“ a Nina Martinčeková. Tento úspech svedčí o cieľavedomej a aktívnej práci našich filmárov.

Za umeleckú technickú tvorivosť a významnú kultúrno – výchovnú prácu ZV ROH ZSNP Žiar nad Hronom obdržal cenu Antonína Zápotockého. Toto vysoké vyznamenanie prevzali v Prahe od predsedu ÚRO K. Hofmana a tajomníka ÚV KSČ M. Jakeša Kamila Kevická a Jozef Ivan.

Knižnica MsKS mala v tomto roku 32 956 zväzkov kníh, 1956 čitateľov, 46 054 výpožičiek, knižnica ZK ROH 36 250 zväzkov kníh, 2665 čitateľov a 57 175 výpožičiek. Činnosť knižníc sa niesla v znamení významných výročí, ako vznik KSČ, 41.výročie SNP, Mesiac knihy, Mesiac ZČSSP a pod.

O ďalšej činnosti na úseku kultúrnom hovorí tabuľka na nasledujúcej strane:

Politicko-výchovná činnosť:

Jednotlivé vzdelávacie akcie:	216
Počet účastníkov:	8.451
Kurzy:	12
Účastníci:	216

Súbory, krúžky, kolektívy:

Počet:	53
Členovia:	1.097
Vystúpenia:	256

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

Výstavy a výstavky:	16	Návštevníci:	14.200
Koncerty:	10	-II-	3.260
Zábavy a veselice:	45	-II-	10.485
Disco, ostatné kultúrne akcie:	75	-II-	24.380
Spolu:	146	-II-	52.325

Kiná:

Počet predstavení:	987	Návštevníci:	144 731
--------------------	-----	--------------	---------

Na všetkých kultúrnych akciách bolo vybrané: 1. 008 468 Kčs.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Športovci TJ ZSNP sa umiestnili v anketách najúspešnejších športovcov v okrese na popredných miestach. Ladislav Mišura – kulturista sa stal majstrom kraja, druhý bol na majstrovstvách SSR a piaty v ČSSR. Milan Tomka – karatista v kategórii nad 75 kg získal na krajských majstrovstvách 2. miesto.

Peter Baran – šachista získal na majstrovstvách kraja 2.miesto. Róbert Merčák – cyklista obsadil 4.miesto na majstrovstvách SSR v časovke jednotlivcov. Dorastenka Adriana Fridrichová – lyžiarka na majstrovstvách Slovenksa obsadila 3.miesto v zjazdovom lyžovaní. Družstvo mužov – basketbalistov na majstrovstvách kraja obsadilo 2.miesto. Družstvo mužov – karatistov obsadilo na majstrovstvách kraja 3 miesto.

Volejbalistky – dorastenky obsadili v SNL 1.miesto, oddiel pohybovej výchovy odboru ZRTV úspešne reprezentovali, podobne ako muži, staršie žiačky a žiaci, dorastenky a dorastenci, učňovská mládež, našu TJ na celoštátnej spartakiáde 1986 v Prahe.

Menej úspešní už boli futbalisti. Veľkým prínosom pre rozvoj telesnej výchovy v meste je vzorná telovýchovná jednota závodu SNP v Žiari nad Hronom, ktorá má 15 oddielov, 2 odbory – celkom 1 420 členov. V ďalších 5 telovýchovných jednotách – ČH, ČSAD, SPOJE, Zdravotník a TJ – Lutila je registrovaných ďalších 2265 členov.

Veľkou poctou pre celý športový život v Žiari nad Hronom bolo pridelenie etapového centra nášmu mestu Svetovou cyklistickou federáciou pri príležitosti konania cyklistických pretekov 29.ročníka Okolo Slovenska. Aj v tomto roku Svetová cyklistická federácia zaradila cyklistické preteky „okolo Slovenska“ do seriálu pretekov svetového pohára. V tomto ročníku medzinárodných pretekov „Okolo Slovenska“sa u nás predstavilo vyše 100 cyklistov, medzi nimi reprezentačné družstvo ZSSR, NDR, Poľska, Maďarska, Juhoslávie, Holandska, ČSSR, Talianska a trvy raz v histórii aj cyklisti z Číny.

Prehĺbiť priateľstvo a spoluprácu medzi národmi, upevňovať medzinárodnú solidaritu športovcov, rozvíjať športové zápolenie a propagovať cyklistický šport, to bolo cieľom 29.ročníka medzinárodných cyklistických pretekov „Okolo Slovenska“. Záštitu nad pretekmi mal člen predsedníctva ÚV KSČ a predseda vlády súdr. Peter Colotka.

V Žiari nad Hronom sme si v tomto roku pripomenuli aj 20.výročie založenia tohto športu – cyklistického oddielu.

Mladosť, krása a ladnosť, hravý a dynamický pohyb, tanečné kreácie, zosúladenie s hudbou, mohutný potlesk vyše 10 tisíc divákov v ováloch štadióna, to charakterizovalo okresnú spartakiádu v nedeľu 26. Mája 1985 v Žiari nad Hronom.

Vo vyše 3 – hodinovom programe v 13 skladbách defilovalo 4 800 cvičencov. Medzi nimi boli aj muži, aj ženy nášho družobného okresu Svitavy a vojaci zo Žiliny. Obecenstvu sa páčilo šantenie detí s rodičmi, hravosť žiactva, dynamika a zdatnosť dorastencov i zväzarmovcov. Svojimi skladbami učarili dorastenky, učňovský dorast, ženy, muži a samozrejme vojaci. Všetkým sa dostalo uznania na otvorenej scéne za týždne, mesiace usilovného nácviku skladieb.

Telovýchovné jednoty zabezpečujú všestranný rozvoj telovýchovnej činnosti, na území mesta tak, aby prispeli k upevňovaniu fyzickej zdatnosti čo najširšej vrstvy mládeže a pracujúcich. Hlavnými nositeľmi masového rozvoja TJ – ZSNP sú odbory Základnej a rekreačnej telesnej výchovy a turistiky. Obidva odbory majú širokú členskú základňu – 500 členov a tvoria 40% všetkého členstva TJ – ZSNP. Tieto organizujú základnú a kondičnú gymnastiku, špecializované cvičenia pohybovej výchovy, pravidelné kondičné behy, plavecké výcviky, rekreačné súťaže, zdravotnú gymnastiku a jógu, volejbalové súťaže, plnenie odznaku zdatnosti, pešiu lyžiarsku a vysokohorskú turistiku. Členovia telovýchodných jednôt majú k dispozícii okrem iného 3 futbalové ihriská, zimný štadión, 2 tenisové kurty, ľahkoatletickú dráhu, 3 telocvične pri ZŠ, novú telocvičňu pri TJ-ZSNP. Solní tenisti využívajú aj kultúrne domy.

Nedostatkom v rozvoji ZRTV a masovej telesnej výchovy je to, že v meste nie je k dispozícii krytá plaváreň a športová hala.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY

Predsedom MsNV je	súdr. Jozef Grolmus
Podpredsedami MsNV	súdr. Július Majerský, súdr. Viliam Rafaj
Tajomníkmi MsNV	súdr. Peter Mrázik

Plénum MsNV zasadalo 6 – krát a prijalo 25 uznesení. Rada MsNV uskutočnila 18 schôdzí a prijala 128 uznesení. Plénum a rada MsNV na svojich zasadnutiach riešili otázky rozvoja a výstavby mesta v súlade s úspechmi volebného programu NF. Zabezpečovali realizáciu úloh a uznesení vyšších stranických orgánov a štátnych orgánov. Pri MsNV pracovalo 11 komisií s počtom členov 105, z toho 58 poslancov. Svoju činnosť vykonávali komisie na základe vlastných plánov práce. Podávali podnetné návrhy plénu, Rade a odboru MsNV. Pri MsNV pracovalo ďalej 19 členov ZPOZ – Mestský protialkoholický zbor, Komisia pre brannú výchovu a pod.

V komisii pre ochranu verejného poriadku bol odvolaný z funkcie člena súdr. Gašpar Gejza v dôsledku jeho odsťahovania z mesta. Na jeho miesto bol zvolený Pepich Ivan, zástupca náčelníka OOVB v Žiari nad Hronom.

Verejných schôdzí strany, stretnutí poslancov s voličmi sa zúčastnilo viac ako 2000 občanov. Na práci 12 občianskych výborov sa podieľalo 134 občanov. Títo organizovali účasť na verejných podujatiach, podávali posudky, správy o povinnosti občanov, podieľali sa na šetrení sťažností, organizovali brigády, zber druhotných surovín a zúčastňovali sa na plnení úloh volebného programu.

Príjmy MsNV za rok 1985 boli plánované na 34 059 000,- Kčs, skutočnosť 35.523 774 Kčs.

Výdaje MsNV – plánované 34 059 000,- skutočnosť 35.090.088,96 Kčs.

Za znečisťovanie ovzdušia dostalo MsNV od závodu SNP čiastku 803 452,20 Kčs, na mliečne desiaty bolo daných 1.033 000 Kčs.

Prezident ČSSR súdr. Gustáv Husák na návrh stranických a štátnych orgánov udelil štátne vyznamenanie „Za obetavú prácu pre socializmus“ Petrovi Zylvi, vedúcemu prevádzky energetické hospodárstvo ZSNP.

Z príležitosti 60. Narodenín Gejzovi Gálovi, riaditeľovi pobočky štátnej sporiteľne v Žiari nad Hronom, Alojzovi Kráľovi, riaditeľovi DPV – OV KSS, Imrichovi Grolmusovi – majstrovi OSP v Žiari nad Hronom, JUDr. M. Dodekovi – vedúcemu odboru ONV, Jozefovi Čánskemu – vedúcemu oddelenia finančného odboru ONV v Žiari nad Hronom.

Štátne vyznamenanie za vynikajúcu prácu Ing. Petrovi Berčíkovi, podpredsedovi ONV v Žiari nad Hronom, Milanovi Cibuľovi – tajomníkovi OV NF v Žiari nad Hronom. Štátne vyznamenanie „Za vynikajúcu prácu“ dostali aj Alexander Trnavský – robotník Priemstavu, Ján Šemnice – pracovník OV KSS, Elena Paulínyová – vedúca predajne Drogeria, Oľga Jakubíková – pracovníčka OV KSS, Martin Lupták – hospodár OV KSS.

Plaketu K. Gottwalda udelil OV KSS Martinovi Ďurčovi – obyvateľovi nášho mesta k jeho 70 – tim narodeninám.

Z 500 – člennej delegácie na XII. svetový festival mládeže a študentstva v Moskve sa zúčastnili aj Daniela Krajčírová – agronómka ŠM – Žiar nad Hronom a Ján Lazár zo ZSNP Žiar nad Hronom. V činnosti MsV KSS sa ukázalo, že všetci komunisti mesta pristupujú jednotne k plneniu úloh, ktoré vytýčil XVI. zjazd KSČ, Krajská, Okresná a Mestská konferencia. Mestský výbor NF mal 11 –členné predsedníctvo a 29 členné plénum. Pozornosť orientoval hlavne na činnosť spoločenských organizácií, plnenie úloh volebného programu, zabezpečovanie štátno – politických podujatí a osláv v meste, príprave volieb do zastupiteľských orgánov a zborov všetkých stupňov, organizovanie brigádnickej pomoci a pod. Na plnenie úloh mala pozitívny vplyv spoločenská a pracovná aktivita organizácií NF ako aj ostatných občanov. Bolo prijatých 4 225 individuálnych socialistických záväzkov v celkovej hodnote 5. 862. 000 Kčs. Plnenie na rok 1985 bolo 11 423 894,- Kčs. Na úspešnom plnení záväzkov za rok 1985 má podiel aj organizovanie jesennej pracovnej smeny. Pracovná smena sa zabezpečovala spoločne s MsNV a občianskymi výbormi v meste a jeho častiach. MsV ZČSSP mal v 48 pobočkách vyše 3 000 členov, CZV ČSSP mal v 24 pobočkách 3050 členov. Čiže spolu je členov ZČSSP vyše 6 000. Najintenzívnejšia činnosť pobočiek bola počas mesiaca ZČSSP.

Zo Zväzu invalidov mala 273 členov, ich činnosť bola intenzívna najmä v Klube dôchodcov, ktorého činnosť spočívala v organizovaní rôznych podujatí ako napr. záujmová činnosť, prednášky, zájazdy, jubileá a pod. Na jeho prevádzku sa vynaložilo viac ako 70 000,- Kčs. Vedúca KD je súdr. Hulinová Jaroslava. KD registruje vyše 200 členov.

ZO ČSČK mala 425 členov a členiek. Kľúčovou otázkou bolo získavanie darcov krvi, ktorých bolo v roku 1985 287.

Zo Zväzu protifašistických bojovníkov mala 169 členov, ktorí organizovali hlavne besedy, prednášky, brigádnickú pomoc.

VsV SZŽ má v 28 organizáciách cez 2 000 členiek. Činnosť bola zameraná hlavne na plnenie prijatých záväzkov, na politicko-výchovnú činnosť, nácvik ČSS, zber druhotných surovín, celoslovenskú súťaž „Strom života“ „Voda pre život“ – „Voda pre krásu“, na pomoc pri plnení volebného programu a pod. Aktívni boli hlavne členovia SZP v ZSNP – ktorí vysadili 19 272 stromkov, nazbierali 56 ton šrotu, odpracovali 10 620 hodín, odovzdali 204 zlepšovacích návrhov a pod. Letnej

aktivity sa zúčastnilo 150 členov SZM zo stredných škôl v meste. V 32 organizáciách SZM organizuje SZM 2 367 členov a členiek.

Na území nášho mesta pracovalo vo Zväzarme 1 300 členov, v ČsZTV 2 230 členov. Členovia Zväzarmu sa podieľali na výchove mladej generácie a výchove brancov. Organizovali strelecké súťaže pre pionierov a mládež, modelárske súťaže, branné hry, kladne treba hodnotiť činnosť v modelárskom a streleckom klube a v automotoklube.

Zo Zväzu požiarnej ochrany mala 85 členov, svoju činnosť zameriavajú hlavne na preventívnu činnosť a na súťaže medzi mládežou a pioniermi. Aktívna bola aj činnosť dozorného výboru Jednoty.

Všetky spoločenské organizácie na pôde mesta zameriavali svoju činnosť na brigádnickú pomoc pri zbere krmovín, na plnenie úloh volebného programu, na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí, športovú telovýchovnú činnosť a pod.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

V rámci osláv 37. Výročia víťazného Februára sa konala slávnostná akadémia s kultúrnym programom, súčasťou osláv bola výstava „Deti, Mier a Umenie“. V rámci osláv 40.výročia oslobodenia mesta bola uskutočnená manifestácia pracujúcich a mládeže. V kultúrnom programe vystúpil Poddukelský ukrajinský súbor z Prešova. Oslavy 115.výročia narodenia V.I.Lenina, geniálneho mysliteľa, vodcu a štátnika, ktorý celý svoj život venoval boju za práva a záujmy pracujúcich, za komunizmus, za spoločenský pokrok, za šťastie ľudu, prebiehali formou slávnostnej akadémie pod heslom „Nech žije Leninizmus“, zástava revolučného boja komunistického budovania mieru. Osláv sa zúčastnil aj mjr. Sergej Dalgov z družobnej sovietskej posádky. Na oslavách vystúpili študenti a pionieri z Gymnázia v kultúrnom programe a bol premietnutý film „Prerušená pieseň“.

Na provomájovej manifestácii v Žiari nad Hronom predniesol slávnostný prejav vedúci delegácie okresných straníckych a štátnych orgánov , kandidát ÚV KSS a vedúci tajomník OV KSS súdr. Norbert Adamec.

Osláv 40.výročia oslobodenia našej vlasti slávnou Sovietskou armádou sa zúčastnilo 7500 občanov a mládeže nášho mesta. V rámci osláv mesta vystúpil folklórny súbor „Partizán“ zo Slovenskej Ľupče. V rámci osláv 41.výročia SNP občania nášho mesta mohli vidieť v kultúrnom programe súbory a krúžky ĽŠU a súbor „Hrončatá“.

Oslavy 64.výročia VOSR a otvorenie mesiaca ZČSSP sa konali ako slávnostná akadémia. Predvečer osláv sa konal lampiónový sprievod pionierov a mládeže mesta. Na záver mesiaca ZČSSP v ZK ROH v programe vystúpil folklórny súbor URPÍN z Banskej Bystrice. Osláv sa zúčastnila aj delegácia hostí z družobnej posádky.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1985 bolo v našom meste 20 647 obyvateľov, z toho 10 637 žien, 10 010 mužov, prechodný pobyt malo 5754 ľudí. V tomto roku sa narodilo 349 detí

a zomrelo 144 ľudí, z otho občianskych pohrebov bolo 39. Sobášov uzavrelo 195 občanov. Všetkých akcií bolo 1102. Finančné náklady pre zabezpečenie na úseku ZPOZ dosiahli čiastku 30 000 Kčs.

V našom meste žije 169 cigánskych rodín s 939 obyvateľmi, z ktorých je v produktívnom veku 571 občanov. 114 cigánskych obyvateľov poberá čiastočný, invalidný alebo zdravotný dôchodok.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste dostávalo dôchodok 3236 občanov. Týmto bola vyplácaná suma 56 936 460 Kčs. Jednorázová výpomoc bola poskytnutá 277 občanom v sume 142 400 Kčs.

V materských školách bolo umiestených 1 321 detí, v jasliach 315 detí. Veľká starostlivosť bola venovaná dôchodcom, invalidom, sirotám a opusteným deťom. 54 dôchodcov sa stravovalo v Dome opatrovateľskej služby na ulici SNP, ďalší v jedálni na ONV v Jadrane závodu SNP, Priemstave, Štátnom majetku a pod. v rámci mesta sa takto stravuje viac ako 350 dôchodcov. Dom opatrovateľskej služby má k dispozícii 2 klubovne, automatickú práčku, kúpeľňu a zabezpečuje ubytovanie pre 8 ľudí od pondelka do piatku, pokiaľ sú opatrovníci v zamestnaní. Novú formu ústavnej soc. starostlivosti zabezpečí v Žiari nad Hronom Dom dôchodcov penziónového typu, ktorý by mal byť odovzdaný do užívania v roku 1986. Do sféry sociálnych služieb patrí aj starostlivosť o rodinu a dieťa a sociálo-právne poradenstvo, v rámci ktorého národný výbor vyhľadáva rodiny s deťmi nazaopatrenými a ťarchavé ženy, ktoré žijú v nepriaznivých životných podmienkach. Potom osobitnú starostlivosť venuje rodinám s väčším počtom detí, neúplným rodinám, rodinám ohrozeným rozpadom, rodinám alkoholikov a pôsobia na odstraňovanie príčin a dôsledkov ich nepriaznivých životných pomerov. Nepriaznivé sociálne situácie v rodinách s deťmi sú najčastejšie riešené príspevkom na výživu. V našom meste aktívne pracovala manželská a predmanželská poradňa, kde za účasti psychológa, gynekológa za rok 1985 sa zúčastnilo pohovorov viac ako 100 manželských párov.

ROK 1986

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1986 bolo počasie u nás celkom mierne. V januári sa teplota pohybovala od 0 °C až do 32 °C. V celku sa dá tento teplotný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo 660 mm.

OPIS MESTA

Na úseku predprojektovej a projektovej prípravy pozornosť bola zameraná hlavne na prípravu komplexnej bytovej výstavby, podmieňujúcim investíciám, účelovej výstavbe a ďalším stavbám, ktoré môžu vylepšiť podmienky mesta Žiar nad Hronom. Úlohy v tomto meste boli zabezpečované v projektovej príprave I. etapy výstavby obytného súboru „Pod vršky“ tak, aby výstavba bola započatá v r. 1987. Ďalej sa pripravovala plynofikáciačasti mesta Lutilla, inžinierske siete IBV Lutilla, Dom smútku v Ladomerskej Vieske, sociálne zariadenie na Zimnom štadióne, soc. zariadenie pri KD Šašovské Podhradie, krytá plaváreň, centrálna autobusová zastávka, Lesopark a Poliklinika.

V roku 1986 bolo KBV prestavané v meste Žiar nad Hronom 64,975 tis. Kčs, čím bol objem prác a dodávok splnený na 108%. V prebehu roka 1986 boli ukončené a odovzdané do užívania 210 družstevno – stabilizačných bytov, v obytnom súbore centrum II. V priebehu r. 1986 boli ukončené a odovzdané do užívania niektoré objekty občianskej vybavenosti, ktoré zlepšili podmienky občanov na úseku starostlivosti o zdravie. V januári bola odovzdaná do užívania ZŠ na Etape 78 a v apríli Dom dôchodcov s nákladom stavby 25 mil. Kčs a 150 moderných lôžok. Otvorenia sa zúčastnili podpredseda vlády SSR Ing. Jaroslav Kinský, minister práce a soc. vecí Ing. Kazimír Nagya a minister stavebníctva Ing. Dušan Miklánek a ďalší hostia.

V roku 1986 sa pokračovalo na výstavbe slobodárne pre ZSNP Žiar nad Hronom Jadran a 154 bytov. Na úseku účelovej investičnej výstavby sa realizovalo 6 stavieb a to Kultúrno – spoločenské stredisko pracujúcich, kde bola vytvorená hodnota diela 10 343 000 Kčs.

Nepriaznivá situácia pretrváva na stavbe „Nákupné stredisko“. Táto stavba bola zahájená v r. 1980 a v r. 1986 bolo prestavané len 761 tis. Kčs. Výstavbou Pneuservisu a investorstve Gukotext Banská Bystrica dodavateľsky zabezpečuje OSP Žiar nad Hronom. Objem v r. 1986 bol splnený len na 36,4 % z dôvodu, že v priestore staveniska boli nájdené archeologické predmety, preto sa na stavbe 9 mesiacov nepracovalo.

V individuálnej bytovej výstavbe v roku 1986 zabezpečovali sa prípravné práce na realizovanie obytného súboru IBV Lutilla s počtom 101 rodinných domov. So

Stredoslovenskými stavbami n.p. Žilina bola uzavretá dodávateľsko – odberateľská zmluva na výstavbu inžinierskych sietí nákladom 7 mil. Kčs, so zahájením v r. 1987. Dôležitou formou pri budovaní a rozvoji mesta je aj akcia „Z“. V roku 1986 touto formou bola zabezpečovaná výstavba MŠ Lutilla, kde plán bol 900 tis. Kčs, v priebehu roku bol znížený na 600 tis. Kčs, skutočnosť bola 657 tis. Kčs.

Ďalšou akciou bolo ozelenenie Etapy 70, kde z plánovaných 233 tis. Kčs bolo preinvestovaných 145 tis. Kčs. Stavba bola ukončená.

Oproti ostatným rokom podstatne vzrástla požiadavka na údržbu ZP v hospodárstve NV a to z dôvodu zvýšenia ich počtu, ale najmä z dôvodu ich veku. Celkom na tento účel bolo vyčerpané 4 178 000 Kčs. Vo volebnom programe NF na roky 1986 – 1990 je zahrnutých celkom 42 stavieb. V roku 1986 sa pracovalo na 22 stavbách včítane modernizácie a údržby, z ktorých 7 bolo ukončených. V oblasti ekonomickej a sociálnej v hodnotenom období v rámci mesta bolo preinvestovaných 99.800 tis Kčs. Po rekonštrukcii a úprave malého Domu služieb Žiaranu. Na Etape boli znova otvorené prevádzky holičstva, kaderníctva a manikúry. Tiež pedikérske služby Žiaran otvoril na ulici ČSA.

Zdroj otvoril nedeľný predaj a zriadil ESO – kútik na predajni 021.

SOCIALISTICKÁ SÚŤAŽ

Pracovná iniciatíva občanov bola zameraná na tieto základné smery:

- na plnenie úloh investičnej časti „Z“
- na plnenie úloh občanov pri zlepšovaní bývania a pracovného prostredia

Pre rok 1986 bolo prijaté celkom 7 302 individuálnych socialistických záväzkov a 91 kolektívnych v celkovej hodnote 7,8 mil. Kčs. Hodnota splnených socialistických záväzkov bola 18,7 mil Kčs.

POĽNOHOSPODÁRSTVO

Jednotné roľnícke družstvo ČSSP v Žiari nad Hronom obhospodarovalo v r. 1986 2185 ha poľnohospodárskej pôdy, z čoho 1 139 ha tvorila orná pôda. Na JRD pracovalo 283 pracovníkov. Hektárové výnosy boli u pšenice 4,03 t, u jačmeňa 4,45 t, u obilnín 4 t, ľanové stonky 2,64 t, ľanové semeno 0,61 t. Už v živočíšnej výrobe vyrobili na 1 dojnici 3 238 l mlieka. Mali 1 429 ks dobytku, z toho 590 ks kráv, 548 ks oviec, 1 587 ks ošípaných a 105 ks prasníc, z toho 356 bahníc. 11 brigád socialistickej práce v socialistickom záväzku vytvorili hodnotu diela vyše 500 tis. Kčs.

Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval celkom 7249 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 2019 ha tvorila orná pôda, pasienky 3464 ha, lúky 1766 ha. Hektárové výnosy u pšenice boli 3,74 t u raže 3,12 t, u jačmeňa 3,64 t. V živočíšnej výrobe vyrobili na 1 dojnici 3 238 l mlieka. Mali 1 429 ks dobytku.

PRIEMYSEL

Rok 1986 bol pre závod SNP Žiar nad Hronom vo všetkých ukazovateľoch úspešný. Plán výroby predpokladal vyprodukovať tovar v hodnote 3 780 000 tis. Kčs, skutočnosť v pláne tovaru dosiahla 3 813 623 tis. Kčs.

V ZSNP venovaná pozornosť bola formám iniciatívy pracujúcich. Do súťaže BSP je zapojených 184 kolektívov a 24 kolektívov racionalizačných, 679 zlepš. Návrhov. Bolo podaných 5 vynálezov, spoločenský prospech hnutia činil hodnotu 20 223 770 Kčs. V sobote pracovnej cti 14 júna 1986 bolo zapojených 2 403 brigádnikov, odpracovali 13 973 hodín, hodnota diela tvorila 2 383 370,- Kčs, na fond solidarity odvedli 14 500,- Kčs.

ZSNP Žiar nad Hronom má 31 zaslúžilých pracovníkov VHJ, 2 vzorných pracovníkov FMHŤS, 2 pracovníkov odmenených Za pracovnú vernosť, 1 Priekopníčka socialistickej práce, 195 vzorných pracovníkov ZSNP III.stupňa, 136 vzorných pracovníkov ZSNP II. stupňa a 73 vzorných pracovníkov ZSNP I.stupňa.

Modernizáciou výroby hliníka v ZSNP sa vyriešia ekologické problémy v ZSNP a v jeho okolí,lepší sa ekonomika výroby hliníka, najmä cestou úspory el. energie a lepším zhodnotením používaných surovín. Modernizáciou výroby hliníka sa v ZSNP v Žiari nad Hronom po stránke technologickej zaradí medzi svetovú špičku výrobcov hliníka.

V predvečer konania Krajskej konferencie KSS v Banskej Bystrici zavítali do Žiaru nad Hronom do závodu SNP súdr. Jozef Lenárt, člen predsedníctva ÚV KSČ, prvý tajomník ÚV KSS a Viliam Šalgovič, člen predsedníctva ÚV KSS a predseda SNR. Uvedení súdruhovia sa živo zaujímali o modernizáciu výroby hliníka v ZSNP.

Úlohy čestne splnili a prekročili v tomto roku aj závody Lesný podnik, Agrostav, Slovšport, Žiaran, okresný podnik služieb a výroby, tento zabezpečoval aj najvúčší odber služieb v našom meste so svojimi 26 prevádzkami.

Okresné stavebné bytové družstvo výkony plnilo celkom na 3 765 tis. korún.

ČSAD osobnú prepravu na 103,4% prepravu tovaru na 103,5 %. ČSAD na 81 pravidelných linkách so svojimi 120 autobusmi denne prepraví 62 734 osôb a vykoná 22 720 km.

Ako je v Žiari n. Hronom zavedená miestna doprava, na žiarskych mestských linkách ČSAD v r. 1986 vykonal 825 915 kilometrov a prepravil 4 157 402 osôb.

Reštaurácie splnili plán na 101,1%. Plán maloobchodného predaja za predajne Zdroj splnený nebol a podnik má schodok viac ako 8 mil. korún. Novým riaditeľom závodu ČSAO sa stal Ing. František Gubáň.

KULTÚRNE POMERY

Školy: Stalo sa už tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi nášho mesta a okresu. Aj tohtoročného stretnutia sa zúčastnilo viac milých hostí a 470 pionierov. Delegáciu OV KSS viedol RSDr. Norbert Adamec. Na záver stretnutia prijali pionieri mierovú rezolúciu, ukončilo ho vystúpenie folklórnych a hudobných skupín.

Žiaci I. ZŠ nazbierali 11 000 kg papiera, 150 kg šípok, odpracovali 7 925 brigádnických hodín pri skrášľovaní okolia, školy, mesta, výsadby zelene a pri budovaní areálu oddychu. V rámci týchto brigád sa vysadilo 70 kríkov ruží.

Žiaci II. ZŠ nazbierali 7 924 kg papiera a 70 kg sušených šípok, odpracovali 7 740 brigádnických hodín a odoslali na fond solidarity 1000 Kčs.

Žiaci III. ZŠ nazbierali v r. 1986 12 755 kg papiera na výzvu z Bratislavy „Zbierame s pionierskou lastovičkou“, 114 kg čerstvých šípok.

Žiaci IV. ZŠ nazbierali 5 700 kg starého papiera, 160 kg sušených šípok, na fond solidarity odvedli 1 214 Kčs, odpracovali 2 403 brigádnických hodín pri prácach na škole.

Žiaci Gymnázia pomáhali pri zbere zemiakov, ľanu a plnení úloh volebného programu mesta. Kolektív pedagógov pod vedením nového riaditeľa súdr. Juraja Maxiána venuje maximálnu pozornosť výchovno – vzdelávaciemu procesu. Priemerný prospech školy je 1,76. 68% uchádzačov na vysoké školy bolo prijatých.

SOU ZSNP sa umiestnilo v zbere jesenných plodín v rámci stredných škôl okresu na III.mieste a získalo vednú odmenu 1 200,- Kčs. V r. 1986 odpracovali 8860 brigádnických hodín, vytvorili hodnotu diela 88 600,- korún, v priemere na 1 žiaka 344,- Kčs. Do letnej aktivity bolo zapojených 40 učňov v rámci SZM v SSR.

LŠU uskutočnila 3 verejné koncerty svojich žiakov v celonárodnej súťaži obsadili 1. a 2. miesto vo všetkých odboroch.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí prehľad o počte žiakov a učiteľov:

I.ZŠ	815	ŽIAKOV	37	UČITEĽOV
II.ZŠ	948		35	
III.ZŠ	751		33	
IV.ZŠ	607		36	
ZŠ Lad. Vieska	112		4	
Gymnázium	262		22	
SEŠ	425		26	
Osobitná škola	94		10	
LŠU	583		24	
SOU ZSNP	542		23	

V roku 1986 počet učební na ZŠ sa zvýšil o 29 a to odovzdaním 22 triednej ZŠ na ulici Petra Jilemnického a 7 – triedneho učebného pavilónu na ZŠ na ul. Jána Žižku. Podstatne sa týmto vylepšili podmienky v ZŠ v meste.

KULTÚRA

Činnosť ZK ROH a MsKS sa prevádza na základe Jednotného plánu Kultúrno – výchovnej činnosti. Činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečenie osláv 65.výročia založenia KSČ, volieb do zastupiteľských orgánov všetkých stupňov, uvádzanie uznesení XVII. Zjazdu KSČ do života, organizáciu rôznych prednášok, besied, kvízov a podujatí ZVČ v meste.

Tradičné sú aj Filmové festivaly pracujúcich – zimný a letný za účasti filmových delegácií zo ZSSR, MĽR a NDR.

Významný podiel na rozvoji kultúry v meste majú súbory a krúžky ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych podujatiach, oslavách, akciách ZPOZ. Sú to napr. súbor Hron pri ZK ROH ZSNP, divadelný súbor, dychovka LŠU a ZK ROH, dychovka Lovčianka pri MsKS, súbor Hrončatá pri ODPaM, hudobná skupina KAKTUS pri MsKS a podobne. K voľbám do zastupiteľských orgánov v meste pracovalo 5 agitačných stredísk, 6 agitačných kolektívov, 98 agitačných dvojíc, bolo zriadených 14 volebných miestností a uskutočnilo sa 32 predvolebných zhromaždení pracujúcich, občanov a mládeže mesta.

V meste bolo uskutočnených a inštalovaných 75 výstaviiek a 9 výstav, napr. Február 1948 a dnešok, k plneniu volebného programu NF SSR, k výročiu oslobodenia mesta, k 65. Výročiu založenia KSČ, k výročiu V.I.Lenina, VOSR a pod.

Kultúrno – spoločenských, hudobno – zábavných programov bolo uskutočnených 35. V našom meste účinkovali napr. Berlin – Sextet z NDR, Bieloruský folklórny súbor, súbor z Varny z BĽR, orchester G. Broma, RAdošinské nainné divadlo, Malokarpatská kapela, Moravanka a pod.

Tradičné sa stali sviatky zimy s príchodom deda Mráza, akcie v rámci MDD a podobne.

Knižnica MsKS mala v roku 1986 34 718 zväzkov kníh, 1 902 čitateľov, 47 467 výpožičiek. Knižnica ZK ROH ZSNP mala v roku 1986 37 284 kníh, 49 944 výpožičiek, 2 664 čitateľov. Činnosť knižníc sa niesla v znamení významných výročí, ako vznik KSČ, výročie SNP, Mesiac knihy, Mesiac ZČSSP a pod. O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí tabuľka:

Politicko – výchovná činnosť:

Jednotlivé vzdelávanie akcie:	Počet:	361	účasť:	12 137
Kurzy:	Počet:	12	účasť:	128

Súbory, krúžky a kolektívy:

Počet:	53	ČLENOVIA:	732	AKCIE A VYSTÚPENIA:	1 269
--------	----	-----------	-----	---------------------	-------

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

NÁZOV:	Počet:	ÚČASTNÍCI:
- Vystúpenie profesion. Súborov a sólistov	45	18 970
- výstavy a výstavky	10	5 584
- koncerty	7	950
- tanečné zábavy a veselice	53	13 400
- ostatné kultúrne akcie	51	13 616
Spolu:	166	52 520

Kino ZK ROH ZSNP – počet návštevníkov:	156 485	predstav:	648
Kino Budovateľ -	15 646		423

Na všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané 1.681 tis. Kčs. Na krajskej prehliadke divadelných súborov v Banskej Bystrici získali najväčšie ocenenie a Stanislavského pohár členovia Žiarskeho divadelného súboru ZK ROH s hrou „ENERGICKÝ ĽUDIA“. Vasilija Šukšina za réžie Viliama Hriadeľa, režiséra divadla SNP v Martine.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Športovci vzornej TJ ZSNP sa umiestnili v ankete najúspešnejších športovcov na popredných miestach, napr. na 2 mieste o najúspešnejšieho športovca okresu sa umiestnil Miroslav Mišura, kulturista TJ – ZSNP, majster kraja, 2 na majstrovstvách SSR a piaty na majstrovstvách ČSSR. Na 5. mieste Peter Baran – 30 ročný zamestnanec ZSNP, šachista. V rámci kraja obsadil 2 miesto.

Medzi dorastencami na 4. mieste sa umiestnil Róbert Merčák – cyklista ZSNP, na majstrovstvách SSR obsadil 4 miesto.

Vzorná TJ ZSNP mala 1 420 členov v 15 oddieloch a 2 odboroch. Športovci pracovali na úprave areálu zimného štadióna, na výstavbe novej telocvične a do súťaží o „Vzorný oddiel a odbor“ sa zapojilo 13 kolektívov. Na rozvoji telesnej výchovy v meste sa ďalej podieľali tieto telovýchovné jednoty: Červená hviezda TJ ČSAD, Ladomerská Vieska, TJ Spojie – Žiar, TJ – Zdravotník Žiar a TJ – Lutila, v ktorých pracuje 2 265 registrovaných športovcov.

VEREJNO POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta, činnosť spoločenských organizácií:

Predseda MsNV	-	súdr. Grolmus Jozef
Podpredseda MsNV	-	súdr. Majerský Július súdr. Mrázik Peter
Tajomník MsNV	-	súdr. Káčerová Mária
Ved. odboru organiz. a vnútorných vecí	-	súdr. Winterová Terézia
Vedúci odboru finan. a plán.	-	súdr. Kemiač Alojz
Vedúci odboru výstavby	-	súdr. Kútik Miroslav
Vedúci odboru bytového a miestneho hosp. a dopravy	-	súdr. Slivinský Jakub
Vedúci odboru školstva, Kult., zdravia a soc. vecí	-	súdr. Jančo Ľubomír

Vo voľbách do zastupiteľských orgánov v máji 1986 bolo do MsNV zvolených 70 poslancov.

Zloženie členov rady MsNV:

1. Grolmus Jozef	5. Plch Peter
2. Majerský Július	6. Ing. Tesák Štefan
3. Mrázik Peter	7. Káčerová Mária

4. Tužinská Elena
9. Juríček Milan
10. Koka Marián
11. Gontko Jozef
12. Franzelová Alexandra
13. Ivanič Miroslav

8. Keka Gabriel

Pri MsNV pracovalo 10 komisií a 9 členný výbor ľudovej kontroly. Plánom MsNV zasadalo 4-krát, prijalo 20 uznesení, Rada MsNV uskutočnila 18 schôdzí a prijala celkom 138 uznesení:

Rada a Plénum MsNV na svojich zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF. Zabezpečovali realizáciu uznesení vyšších stranických a štátnych orgánov. V 10-ich komisiách MsNV a vo výbore ĽK pracovalo celkom 101 členov a z toho 40 poslancov MsNV.

Jednotlivé komisie podali plénu, rade a odborom MsNV 39 rôznych návrhov, ktoré boli realizované. V Zbore pre občianske záležitosti pracovalo 19 členov, v komisii pre riešenie cigánskych otázok 7 členov, v mestskom protialkoholickom zbore 9 členov, v spotrebiteľských komisiách 11 členov, v 14 občianskych výboroch 178 členov, z toho 13 poslancov MsNV. Ôsmich verejných schôdzí strany sa zúčastnilo 682 občanov nášho mesta. Tieto sa konali k plneniu volebného programu mesta, činnosti občianskych výborov, úseku výstavby a k ďalším úlohám.

V 2 sobotách pracovnej cti a v 4 týždňoch pracovnej aktivity sa pracovalo hlavne na akciách volebného programu mesta. Príjmy MsNV za rok 1986 plánované 40.586.300,- Kčs, skutočnosť 41.268.000 Kčs, plánované výdaje 40.586.300,- Kčs, skutočnosť 40 376 000 Kčs. Za znečisťovanie ovzdušia dostalo MsNV čiastku 700.652 Kčs.

K životným jubileám prezident republiky s. Gustáv Husák prepožičal štátne vyznamenanie „Za obetavú prácu pre socializmus“ dlhoročným pracovníkom a funkcionárom nášho mesta: Petrócziemu Ladislavovi zo ZSNP, RsDr. Zavadskému Michalovi, tajomníkovi OV KSS a Lukačkovej Anne, pracovníčke OV KSS.

V činnosti MsV KSS všetci komunisti pristupovali jednotne k plneniu úloh, ktoré vytýčil XVII. zjazd KSČ. MsV KSS má 15 členov a 9 člennú kontrolnú a revíziu komisiu.

Predsedom bol Ing. Mihálik Štefan.

Všetky spoločenské organizácie na pôde mesta sa zameriavali na brigádnicú pomoc pri zbere krmovín, na plnenie úloh volebného programu, na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí, športovú telovýchovnú činnosť a podobne.

MsV ZČSSP má v 42 odboroch 2 400 členov, pracoval systematicky, najintenzívnejšia činnosť bola v mesiaci ČSSP.

ZO Zväzu invalidov mala 223 členov, ich činnosť bola intenzívna hlavne v klube dôchodcov.

ZO ČSČK má 412 členov a členiek. V roku 1986 OV ČSČK udelilo 56 strieborných Jánskeho plakiet a 124 bronzových plakiet. MS SZŽ malo 2 028 členiek. Hlavná činnosť bola zameraná na plnenie úloh v rámci volebného programu NF, hnutie „Všetko pre človeka“, hnutie „Krása života“ a na politicko – výchovnú činnosť.

Za riaditeľa štátneho okresného archívu v Žiari nad Hronom bol schválený s. Mikuláš Čelko. Za riaditeľa OSCR bol menovaný Vladimír Urbík. Novou riaditeľkou Slovenskej štátnej sporiteľne okresnej pobočky v Žiari nad Hronom sa stala ing. Mária Jackuliaková. Riaditeľkou okresnej pobočky Slov. štátnej poisťovne sa stala JUDr. Eva Mesiariková.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Oslavy 38. výročia februárového víťazstva československého pracujúceho ľudu sa konali ako slávnostná akadémia. V rámci týchto osláv bola otvorená výstava pod názvom „Od Februára k dnešku“. V rámci osláv 41. Výročia oslobodenia mesta vystúpil súbor „TURIEC“ z Martina.

Slávnostnej akadémie pri príležitosti 116. výročia narodenia V.I.Lenina sa zúčastnili aj sovietskí hostia z družobnej posádky. Oslavy sviatkov práce sa uskutočnili ako manifestácia za účasti 15.000 občanov a mládeže.

Osláv 42.výročia SNP sa zúčastnilo viac ako 5000 občanov a mládeže nášho mesta. V kultúrnom programe vystúpil súbor piesní a tancov z Minska.

Na oslavách 69.výročia VOSR a otvorení Mesiaca ZČSSP vystúpil folklórny súbor „Partizán“ zo Slovenskej Lupči“. Na slávnostnom zhromaždení pri príležitosti 90.výročia narodenia K. Gottwalda v kultúrnom programe vystúpili študenti Gymnázia s tematickým pásmom „ODKAZ“.

Na slávnostnej akadémii pri príležitosti ukončenia Mesiaca ZČSSP vystúpili súbory a krúžky nášho mesta v pásme „Pozdrav krajine priateľov“. Osláv sa zúčastnila aj delegácia z družobnej posádky.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1986 zaznamenali sme v našom meste 21 231 trvale prihlásených obyvateľov, z toho 10 293 žien a 10 293 mužov. Prechodný pobyt malo 5 697 obyvateľov.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste dostáva dôchodok 3420 občanov. Týmto bolo vyplatené 58 500 tisíc korún. Veľká starostlivosť bola venovaná starcom, invalidom, dôchodcom, sirotám a opusteným deťom.

Jednorázová pomoc bola poskytnutá 186 občanom a to vo výške 158.623,- Kčs. V Materských školách bolo umiestnených 1 152 detí, v jasliach 295 detí. Pod spádovou oblasťou NsP Žiar nad Hronom pracovalo 98 lekárov. 21-členný kolektív BSP ČSSP gynekologicko – pôrodnického oddelenia, ktorý vedie MUDr. Vlastimil Braxatoris ako prvý v Žiarskej nemocnici získal zlaté odznaky BSP.

Kolektív MUDr. Zlatice Skladanovej z anesteziologicko-resuscitačného oddelenia získal Čestné uznanie vlády ČSSR ÚRO a ÚV SZM za príkladnú iniciatívu na počesť VXII. Zjadtu KSČ. Celkove v OÚNZ pracuje 22 brigád BSP, ktoré majú 325

bronzových odznakov a 124 strieborných odznakov BSP. Odpracovali viac ako 4600 brigádnických hodín, podali 10 zlepšovacích návrhov, ktorých spoločenský prospech bol 33.000 korún.

Rozhlas v meste používalo viac ako 4000 rodín, televíziu 5000 rodín a telefón 2970 rodín. O vysokej životnej úrovni občanov nášho mesta svedčí i to, že Štátna sporiteľňa evidovala v tomto roku viac ako 28 000 vkladných knižiek. Naši občania využívali všetky druhy vkladov, prémiové sporenie mladých, výherné vkladné knižky a sporožirové účty.

ROK 1987

PODNEBIE

V roku 1987 bolo počasie u nás celkom mierne. Priemerná teplota bola 8°C, najvyššia 32°C, najnižšia -22°C. V celku sa dá tento teplotný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia vedľa teploty sú dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo 650 mm. Nadmorská výška v centrálnej časti mesta je 226 m nad morom.

OPIS MESTA

Zabezpečovanie úloh na úseku rozvoja a výstavby mesta vychádzal z volebného programu 1986 – 1990. Zlepšovala sa občianska a technická vybavenosť mesta. V obytnom súbore Centrum II – stará časť mesta bolo ukončených 158 bytov, napriek tomu nedošlo k výraznému zlepšeniu v uspokojení uchádzačov o byty. Evidovaných žiadostí bolo 1274, pridelený byt bol 436 žiadateľom. Komplexnej bytovej výstavbe bola zahájená výstavba I. etapy obytného súboru „Pod vršky“ v počte 640 bytov. Ako podmieňujúce investície obytného súboru v predprojektovej a projektovej príprave KDV sa zabezpečujú stavby – čistiareň odpadových vôd, kanalizačný zberač a teplovodný napájač.

V účelovej investičnej výstavbe bolo realizovaných 6 stavieb s rozpočtovým nákladom 164 104 tis. Kčs. Boli ukončené 2 stavby KSSP a teplovod. Nesplnili sa úlohy na stavbe nákupného strediska.

Bola ukončená výstavba vodovodu. Kosorín – Slaská o kapacite 25 litrov /sek. a vodovod na ul. Dr. Jánskeho s nákladom 762 tis. korún.

V neinvestičnej časti akcie „Z“ bolo realizovaných 8 stavieb s rozpočtovým nákladom 11 239 tis. Kčs. Dobré plnenie bolo na stavbe Domu smútku v časti mesta Ladomerská Vieska, na skládke pevného domového odpadu, ukončené boli garáže Okresnej správy cestovného ruchu. V priebehu roka boli zabezpečované tieto stavby v investorstve MsNV: krytá plaváreň, prístupová komunikácia , ladomerská Vieska, Zelenina Žiar, plynofikácia Lutila a inžinierske siete IBV Lutila, terénne úpravy pri KSSP, interiéry sobášna miestnosť KSSP, Dom služieb OPP a úlohy súvisiace s rozšírením a modernizáciou výroby hliníka v ZSNP. Pri plnení úloh na tomto úseku sa vychádza zo spracovanej koncepcie starostlivosti o životné prostredie v meste Žiar nad Hronom na obdobie 8. päťročnice s výhľadom do r. 2000.

V socialistickej súťaži bolo prijatých 5390 individuálnych socialistických záväzkov v celkovej hodnote 13 mil. korún. Hodnota splnených záväzkov bola 22 mil. korún.

V roku 1987 na úseku výstavby rozvoja mesta, v údržbe a modernizácii majetku v hospodárstve národných výborov bolo preinvestované celkom 98 mil. korún.

Na ulici Obrancov mieru bola zriadená špecializovaná predajňa ESO, ktorá zabezpečuje predaj tovaru mimoriadnej akosti a vyššieho inovačného stupňa.

HOSPODÁRSTVO A POĽNOHOSPODÁRSTVO

Jednotné roľnícke družstvo v Žiari nad Hronom obhospodaruje v tomto roku 2 171 ha poľnohospodárskej pôdy, z čoho 1 139 ha tvorila orná pôda. Na JRD pracovalo 282 pracovníkov. Hektárové výnosy boli u pšenice 4,41 t, u jačmeňa jarného 3,44 t, ozimného 4,39 t, u obilnín 4,28 t, ľanové stonky 2,92 t, ľanové semeno 0,45 t. V živočíšnej výrobe vyrobili na jednu dojnicu 3362 l. mlieka. Mali 1 471 ks. hovädzieho dobytku, z toho 631 dojníc, 550 oviec, 1 462 ošípaných. Majú 11 BSP v socialistickom záväzku. Vytvorili hodnotu vyše 500 tis. korún.

Od 1.1.1987 bolo zo Štátneho majetku Žiar n. Hronom odčlenené hospodárstvo v Kremnici. Štátny majetok v Žiari n. Hronom obhospodaroval 3 300 ha poľnohosp. pôdy, z toho 1 751 ha tvorila orná pôda, 1 207 ha pasienky a 872 ha lúky. Hektárové výnosy u pšenice boli 4,54 t., u raže 3,99 t, u jačmeňa 3,69 t, obiloviny 4,37 t, priemyselné zemiaky 8,77 t, krmna repa 55,32 t.

V živočíšnej výrobe na jednej dojnici 3 050 l. mlieka. Mali 2 257 kusov hovädzieho dobytku, z čoho 660 dojníc, 738 oviec, z toho 290 bahníc, 2 710 ošípaných, z toho 235 prasníc.

PRIEMYSEL

Plán výroby v ZSNP predpokladal vyprodukovať tovar v hodnote 3 869 tis. korún, skutočnosť bola 3 872 495 tis. korún, plán výroby tekutého hliníka bol 66 000 t, skutočnosť bola 3 872 495 tis. korún, plán výroby tekutého hliníka v skutočnosti bol 66 380 t. V ZSNP venujú pozornosť formám iniciatívy pracujúcich. Do súťaže BSP je zapojených 184 kolektívov a 21 racionalizačných brigád. Bolo podaných 1209 zlepšovacích návrhov, z ktorých bolo 603 realizovaných, bolo podaných 5 vynálezov, 1 bol realizovaný. Spoločný prospech hnutia činil hodnotu viac ako 20 mil. Kčs. Na odmenách bolo vyplatených 934 428 Kčs. V prvom stupni mali 49 vzorných pracovníkov, v druhom stupni 117 a v treťom 237 vzorných pracovníkov. Na osobné ochranné pomôcky a osobné ochranné prostriedky v ZSNP vydali viac ako 7 mil. korún. 2 mil. korún dali pre pracovníkov so sťaženými pracovnými podmienkami na nápoje.

Modernizáciou výroby hliníka v ZSNP sa vyriešia ekologické problémy v ZSNP a v jeho okolí,lepší sa ekonomika výroby hliníka, najmä cestou úspory el. energie a lepším zhodnotením používaných surovín. Takmer trojnásobne sa zvýši produktivita práce a zabezpečí sa národné hospodárstvo ďalším množstvom elektrolytického hliníka, ktorý sa musí dovážať.

Modernizáciou výroby hliníka sa v ZSNP v Žiari nad Hronom po stránke technologickej zaradí medzi svetovú špičku výrobcov hliníka.

Modernizácia a ozdravenie závodu SNP zasahuje takmer všetky oblasti podniku. Náklady na výstavbu sú 3 427 mil. korún. V r. 1985 sa má začať s výrobou hliníka. Generálnym projektantom rekonštrukcie ZSNP a modernizácie výroby hliníka je Hutný projekt Bratislava, technológie dodajú Vítkovice a vyšším dodávateľom stavby je Stavindustria Banská Bystrica.

Štátne vyznamenanie za vynikajúcu prácu za dlhoročnú angažovanú činnosť v prospech spoločnosti dostal Július Jánoš, robotník ZSNP a Beniak František. Za rozvoj kraja Richard Kafka a Jozef Nitray z Elektrolýzy. Žiarsky závod vyrobil pre čl. Veľvyslanectvo v Pekingu hliníkové žalúzie rôznych typov v hodnote 70 tis. korún, ktoré namontovali pracovníci Slovšportu. V Číne boli s našimi žalúziami veľmi spokojní a pre budúci rok sa uvažuje s ďalšími dodávkami vrátane s montážou. Záujem o naše žalúzie prejavili aj na čl. veľvyslanectve v Kórejskej republike. Úlohy čestne splnili a prekročili v tomto roku Lesný závod, Agrostav, Slovšport, Žiaran, Okresný podnik služieb a výroby, ktorý zabezpečoval aj najväčší odber služieb so svojimi 26 prevádzkami. Jednotárska predajňa stavebnín v Žiari nad Hronom patrí k najlepším predajňami svojho druhu na Slovensku. Ročne v nej predajú tovar za 15 mil. korún. Majú veľké skladovacie priestory a dobre vybavenú vzorkovú miestnosť.

V septembri bol položený základný kameň pre výstavbu budovy OV KSS, generálnym projektantom je Stavoprojekta Banská Bystrica, generálnym dodávateľom Priemstav Prievidza. Cieľom prispieť k urýchleniu zavádzania výsledkov vedy a techniky do praxe. Novým riaditeľom Okresnej správy spojov v Žiari nad Hronom sa stal Ing. Milan Žabka. K zmene došlo aj v Priemstave, kde novým riaditeľom sa stal Ing. Štefan Vítek.

KULTÚRNE POMER – ŠKOLY

Stalo sa už tradíciou, že každým rokom sa stretnú pionieri s predstaviteľmi nášho mesta a okresu. Tohtoročného stretnutia sa zúčastnilo viac ako 500 pionierov. Bohatú činnosť vyvíjajú pionieri v tanečných, speváckych, recitačných, bábkových, výtvarníckych a iných krúžkoch.

Vo verejno – prospešnej činnosti žiaci žiarskych škôl dosiahli pekné výsledky. Napr. nazbierali 37 tis. kilo papiera, 380 kg šípok, odpracovali 29 500 brigádnických hodín pri skrášľovaní okolia škôl, mesta, výsadby zelene a ruží. Na fond solidarity odvedli 4 760 Kčs.

Na I. ZŠ bola urobená rekonštrukcia v sociálnom zariadení a generálna oprava ústredného kúrenia a telocvične. Na III. ZŠ rekonštrukciou CO krytov získali šatne pre družinu, kabinet a učebňu pre elektroniku. Na IV. ZŠ bol odovzdaný do užívania 20 – metrový krytý bazén, 2 telocvične, posilovňa s príslušným zariadením, ktoré pomáhajú pri telesnom rozvoji žiakov. Žiaci Gymnázia, Ekonomickej školy pomáhali pri zbere zemiakov a plnení úloh volebného programu mesta. Študenti Gymnázia sa zapájali do všetkých oblastí – kultúry, šport, ideovo – výchovná činnosť. V športovej činnosti skončili na II. mieste medzi 36 strednými školami stredoslovenského kraja.

Novou riaditeľkou II. ZŠ v Žiari nad Hronom je Mária Kiššimonová. Riaditeľom Okresného pedagogického strediska sa stal Jozef Kisler.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí prehľad o počte žiakov a učiteľov:

	ŽIAKOV:	UČITEĽOV:
I.ZŠ	786	38
II.ZŠ	890	45
III.ZŠ	749	33
IV.ZŠ	718	46
ZŠ Lad. Vieska	40	2
Gymnázium	250	18
SEŠ	425	26
Osobitná škola	94	10
ĽŠU	583	24
SOU ZSNP	444	21

KULTÚRA

V kultúrno – výchovnej činnosti bol kladený dôraz na mimoškolskú výchovu, na záujmovo – umeleckú činnosť, prácu s mládežou, hlavne cez kluby mládeže, činnosť knižníc, ZPOZ – u, činnosť bola motivovaná hlavne na politicko – výchovnú prácu, na zabezpečovanie osláv, zavádzanie uznesení XVII. zjazdu KSČ do života, organizovanie rôznych prednášok, besied, kvízov a iných. Tradičné sa stali filmové festivaly pracujúcich. Významný podiel na rozvoji kultúry majú krúžky a súbory ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych podujatiach, oslavách a akciách ZPOZ. Sú to napr. divadelný súbor pri ZK ROH ZSNP, dychové súbory Žiaranka a mládežnícka kapela ZK ROH, súbor Hrončatá, hudobné skupiny a podobne.

V roku 1987 bolo uskutočnených 396 jednorázových prednášok s účasťou 15 372 poslucháčov, 30 besied, 47 prednáškových cyklov, 5 ľudových akadémií, 8 odborných seminárov, 3 diafonových programov. Boli zamerané na oblasť kultúry, politiky, žurnalistiky, súdnictva, histórie, športu a umenia. Besedy a prednášky boli zamerané najviac na kriminalitu mládeže, k výchove k manželstvu a rodičovstvu, k astronómii, zdravotníctvu, k medzinárodnej situácii a marxisticko – leninskej filozofii a podobne.

Mestská knižnica v roku 1987 mala k dispozícii 32 000 zväzkov kníh pre približne 1000 čitateľov. Návštevníkom knižnica zabezpečila takmer 40 000 výpožičiek a uskutočnila celkovo 85 kultúrno – výchovných akcií, ako literárne kvízy, besedy so spisovateľom, exkurzie, výstavy kníh. Má svoje pobočky v Šašovskom Podhradí, Lutile a Ladomerskej Vieske. Pre nevyhovujúce priestory okresný hygienik dal zákaz prevádzkovania činnosti Mestskej knižnice. Výpožičná služba bude zabezpečovaná v novom KSSP.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí tabuľka:

Politicko – výchovná činnosť:

	Počet:	Účasť:
Jednotlivé vzdelávacie akcie:	396	15 372
Kurzy:	10	134

Súbory, krúžky a kolektívy:

Počet: 59 členovia: 950 akcie a vystúpenia: 447

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

Vystúpenie profes. súborov a sólistov:	49	účasť:	22 955
Výstavy a výstavky	12		7 500
Koncerty	9		1 750
Tanečné zábavy a veselice	38		8 970
<u>Ostatné kultúrne akcie</u>	<u>153</u>		<u>6 720</u>
Spolu:	261		48 895

Kino ZK ROH ZSNP	počet návštev:	158 220	predstav.	650
Kino Budovateľ		14 896		468

Na všetkých kultúrnych akciách bolo vybrané 1 551 tisíc korún.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme zaznamenali niekoľko pozoruhodných výsledkov. Napr. basketbalové mužstvo postúpilo do Slovenskej národnej ligy, v ankete najúspešnejších športovcov sa na popredných miestach umiestnili:

Eduard Frický – basketbalista
Anita Dirigáčová – atletika
Margita Počeková – šachistka
Viera Firická – volejbalistka
Tibor Eckert – kulturista
Ľubomír Kretík – karate

Najväčšia TJ ZSNP mala 1420 členov. Na rozvoji telesnej výchovy a športu v meste sa ďalej podieľali: Červená hviezda ČSAD, Spojie, Zdravotník a Lutila TJ – Družstevník. V týchto telovýchovných jednotách pracovalo 2266 registrovaných športovcov. Žiar nad Hronom sa po druhýkrát stal etapovým centrom významných cyklistických pretekov „Okolo Slovenska“, ktoré sú súčasťou svetového pohára.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta a činnosť spoločenských organizácií:

Predseda MsNV	-	s. Grolmus Jozef
Podpredseda MsNV	-	s. Majerský Július s. Mrázik Peter
Tajomník MsNV	-	s. Káčerová Mária
Ved. odboru org. a vnút. vecí	-	s. Winterová Terézia
Ved. odboru plánovania a fin.	-	s. Kemiač Alojz

Ved. odboru výstavby	-	s. Kútik Marián
Ved. odboru bytového a MH a dopravy	-	s. Babiaková Elena
Ved. odboru školstva, kultúry a soc. vecí	-	s. Jančo Ľubomír

V pléne MsNV pracovalo 70 poslancov, ktorí uskutočnili 6 plenárnych zasadnutí s účasťou 77 %. Trinásťčlenná rada MsNV uskutočnila 19 zasadnutí s priemernou účasťou 79 %. Plénum a rada MsNV na zasadnutiach riešili úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF.

Komisie MsNV uskutočnili 113 schôdzí, podali 2 návrhy Plénu MsNV, 12 Rade MsNV a 35 jednotlivým odborom MsNV. Uskutočnilo sa 12 verejných hovorov s občanmi, na ktorých sa zúčastnilo 669 občanov. Práca poslancov MsNV bola orientovaná na spoluprácu s občianskymi výbormi, na skladanie účtov z činnosti a na vybavenie návrhov, sťažností svojich voličov.

V 14 občianskych výboroch pracovalo 180 členov, z toho 11 poslancov MsNV a 4 poslanci ONV. Občianske výbory uskutočnili 58 rôznych kultúrno – spoločenských a športových podujatí. V občianskom výbore č. 1 bola zmena a síce predsedu – zvolená bola Gabriela Mečiarová. Zmena bola i v občianskom výbore č. 11 v časti mesta – Lutíla.

V roku 1987 v spolupráci s občianskymi výbormi č. 3, 7 a 8 uskutočnil národný výbor 2 –krát doplňovacie voľby do MsNV a to vo volebnom obvode č. 40 do MsNV, č. 7 do ONV a č. 12 do MsNV. V MsNV zanikli mandáty poslancov ich úmrtím. MsNV podalo v roku 1987 17 338 úradných rozhodnutí, 36 odvolaní a riešil 9 sťažností.

Príjmy MsNV za rok 1987:

Plánované:	50 010 tis. Kčs
Skutočnosť:	51 046 tis. Kčs

Plánované výdaje:	50 010 tis. Kčs
Skutočné výdaje:	51 046 tis. Kčs

Za znečisťovanie ovzdušia dostalo MsNV čiastku 700 tisíc Kčs.

K životným jubileám prezident republiky prepožičal štátne vyznamenania za obetavú prácu pre socializmus dlhoročným pracovníkom a funkcionárom mesta:

Dirbachovi Ladislavovi
Bosákovej Libuši
Vidovičovi Ľubomírovi
Jakubíkovi Antonovi

Z príležitosti osláv 70.výročia VOSR krajské vyznamenania obdržali: Jozef Ivan – vzorný vodič DZ Žiar nad Hronom, ktorý najazdil bez nehody vyše 1,5 mil. km a Jozef Szarvaš, vzorný zooteknik JRD ČSSP Žiar nad Hronom.

Všetky spoločenské organizácie zamieravali svoju činnosť na brigádnickú pomoc pri zbere krmovín, na plnenie úloh volebného programu, na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí, športovo – telovýchovnú činnosť a podobne.

MsV ZČSSP pracoval systematicky. Najintenzívnejšia činnosť bola počas mesiaca ZČSSP, v 42 pobočkách je organizovaných 2 400 členov. Zväz invalidov mal 223 členov. Činnosť SZM bola zameraná na plnenie socialistických záväzkov, na

politicko – výchovnú činnosť a na pomoc pri plnení úloh volebného programu. Novým predsedom MsV SZM sa stal Tibor Vnučko zo ZSNP. Medzi najlepšie organizácie patrila organizácia z kysličníkárne a 3 krát vyhrali súťaž v rámci mládežníckych organizácií ZSNP.

ZO ČSČK mala 420 členov a členiek. Kľúčovou otázkou bolo získanie darcov krvi. Z príležitosti „dňa Červeného kríža“ MUDr. Kamil Snopko bol zapísaný do knihy cti Ústredného výboru ČSČK.

BSP okresného veterinárneho zariadenia sa stal víťazom celoslovenskej súťaže „Čo vieš o ZSSR“? Odmenou pre víťazov Milana Černíka, Viliama Weisza, Eriky Kmeťovej a Pavla Kanku bol 8 dňový letecký zájazd do Leningradu.

MsV SZŽ malo 2000 členiek. Hlavná činnosť bola zameraná na plnenie úloh v rámci volebného programu NF, hnutie „Všetko pre človeka“, hnutie „Krása životu“ a na politicko výchovnú činnosť. Z príležitosti MDŽ zúčastnila sa na Pražskom hrade na prijatí u prezidenta Elena Fišerová a na bratislavskom hrade Mária Hudecová z ONV.

VEREJNE OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Z príležitosti osláv 39.výročia Februárového víťazstva bola slávnostná akadémia, na ktorej prehovoril tajomník OV KSS s. Norbert Adamec a boli vyznamenaní príslušníci Ľudových milícií.

Osláv 42.výročia oslobodenia mesta sa zúčastnila delegácia OV KSS na čele s vedúcim tajomníkom a sovietski hostia.

Slávnostný prejav predniesol Jozef Grolmus.

Osláv 117. výročia narodenia V. I. Lenina sa zúčastnili tiež sovietski hostia, v slávnostnom prejave s. Mihálik Štefan predseda MsV KSS zdôraznil stále aktuálnosť a platnosť Leninovho odkazu.

Osláv sviatku práce sa na manifestácii zúčastnilo 15 000 občanov a mládeže nášho mesta. Osláv dňa víťazstva sa zúčastnilo 5000 občanov a mládeže, v kultúrnom programe vystúpil divadelný súbor z Martina. V rámci slávností Mieru a ČSSP vystúpil na štadióne v Žiari nad Hronom súbor „Lúčnica“.

V rámci osláv 70. výročia VOSR a otvorenia mesiaca ZČSSP vystúpil súbor „Marína“ zo Zvolena.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1987 sme zaznamenali v našom meste 21 695 trvale prihlásených obyvateľov, z toho 11 106 žien a 10 589 mužov. Prechodný pobyt malo 2 700 obyvateľov.

Narodilo sa 388 detí, manželstvo uzavreli 196 párov, umrelo 97 občanov. ZPOZ uskutočnil viac ako 900 akcií z príležitosti jubileí, MDŽ, Dňa učiteľov, návštevy v dome dôchodcov a pod. V tomto roku zomrela vynikajúca poetka Štefánia

Pártošová 75 – ročná, ktorá žila v našom meste do roku 1976, potom sa odsťahovala do Bratislavy.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

V našom meste dostávalo dôchodok 3 420 občanov, vyplatená bola suma 58 500 tis. korún. Dôkladná starostlivosť bola venovaná invalidom, starším občanom a sirotám. Za rok 1987 bola 297 občanom vyplatená jednorazová výpomoc v sume 42 000 Kčs.

Na úseku starostlivosti o deti pracujúcich matiek pokračovala rekonštrukcia II. detských jasli. V rámci KBV bolo stavebne dokončené 55 – miestne jasle na ETAPE 73. V obytnom centre II. pokračovala výstavba 60 – miestnej materskej škôlky s predpokladaným ukončením v roku 1989. V materských škôlkach bolo umiestnených 1 152 detí, v jasliach 295 detí.

V nemocnici s poliklinikou pracovalo 98 lekárov, 22 brigád BSP a odpracovali 4000 brigádnických hodín. V roku 1987 uplynulo 10 rokov činnosti „Rýchlej zdravotníckej pomoci“ v Žiari nad Hronom. Za týchto 10 rokov sa uskutočnilo 13 300 výjazdov.

Rozhlas v meste používalo viac ako 4000 rodín, televíziu 5000 rodín a telefón 2 970 rodín. O vysokej životnej úrovni obyvateľov svedčilo aj to, že Štátna sporiteľňa evidovala viac ako 28 000 vkladných knižiek. Naši občania využívali všetky druhy vkladov.

ROK 1988

PODNEBIE – PRÍRODA

V roku 1988 bolo počasie veľmi mierne. Priemerná teplota bola 9°C, najvyššia 33°C a najnižšia -21°C. Vcelku sa dá tento teplotný stav označiť ako priaznivý. Dôležitým činiteľom podnebia podľa teploty sú dažďové zrážky. Priemerné množstvo zrážok bolo 670 mm. Nadmorská výška v centrálnej časti mesta je 226 m nad morom.

OPIS MESTA

Úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta vychádzali z volebného programu. Zlepšovala sa občianska a technická vybavenosť mesta. V predprojektovej a projektovej príprave sa zabezpečovali stavby ako napr. krytá plaváreň, centrálna autobusová zastávka, sociálne zariadenie zimného štadióna, čistiareň odpadových vôd a kanalizačný zberač.

V komplexnej bytovej výstavbe bolo v obytnom súbore KBV „Pod vršky“ zahájené 544 bytov. Ukončená bola výstavba materskej školy a detských jasí na obyt. súbore Centrum II. V tomto obytnom súbore sa plán občiansko – obchodnej vybavenosti splnil len na 42,2 %. Z plánu 1 mil. 735 tisíc korún sa prestavalo len 133 000 korún.

V účelovej investičnej výstavbe nebol dodržaný režim výstavby 154 bytov. Nesplnili sa ani úlohy na nákupnom stredisku.

V investičnej časti akcii „Z“ sa zabezpečovalo 11 stavieb, na ktorých bola vytvorená hodnota 6 667 000 Kčs. Ukončených bolo 6 stavieb – dom smútku, oplotenie OPBH, terénne úpravy na ulici Dr. Jánskeho, ozelenenie ETAPY 83.

V neinvestičnej akcii Z bola vytvorená hodnota diela 710.000 korún. Pracovná aktivita bola zameraná na zatrávenie futbalového ihriska v Žiari nad Hronom a v časti mesta Lutila. Na úseku ochrany a tvorby životného prostredia bola vypracovaná súhrnná koncepcia do roku 2 000.

V tomto roku bolo pre žiadateľov na výstavbu rodinných domov pridelené v časti Lutila 14 stavebných pozemkov. Zo združených finančných prostriedkov bolo použité na akcii „Z“ 629 000 korún.

V meste zabezpečujú služby pre obyvateľov hlavne Žiaran, OPS a V, OPP Banská Štiavnica, OPBH Žiar nad Hronom, TS mesta, Drobná prevádzkareň pri MsNV a VZOR Zvolen, kde v 44 prevádzkach pracuje 372 pracovníkov. Významnou doplnkovou formou služieb je i 19 vydaných povolení občanom poskytujúcim služby. Jedná sa o práce kamenosochárske, oprava hodín, oprava a údržba šijacích strojov, výroba cukrovej vaty, plisovanie, servis športovej výstroje, krajčírské a iné práce.

HOSPODÁRSTVO

Poľnohospodárstvo:

V JRD – ČSSP v Žiari nad Hronom z výmery 2 171 ha poľnohospodárskej pôdy zaberajú obilniny 53,2%. Plánovanú produkciu obilia 2 651 ton prekročili o 102 tony, čo predstavuje 4,51 tony z ha a tým i dosiahnutie agro – ekologického stropu.

Priemerná úroda hrachu bola 2,24 t za ha. Hrach pestovali na výmere 100 ha a celkovú plánovanú produkciu prekročili o 24 ton. Toto JRD patrí k dlhodobým pestovateľom ľanu – priemerná ha úroda bola 3,22 ton. Ľan bol najefektívnejšou plodinou JRD.

Nemálo dôležitou úlohou bola i výroba vlastných objemových krmovín, kde plán výroby bol splnený na 101,9%.

V živočíšnej výrobe splnili dodávku mlieka na 99,5 % keď do splnenia plánu chýbalo 43 000 l mlieka. Dodávku hovädzieho mäsa splnili na 186 ton, čím prekročili mäso o 10 ton. Jatočné ošípané sa predali v množstve 180,4 ton, čo je viac oproti plánu 15,4 t.

Predaj ovčieho mäsa bol plánovaný na 12 ton, skutočne odpredané 12,1 t. Celkový hospodársky výsledok bol plánovaný 1.667 000 korún, skutočnosť bola zisk 4 446 tis. korún.

Dobré ekonomické výsledky vytvorila i pridružená výroba. Napr. ZOO-preparatórium JRD, ktoré má v tomto roku 35 rokov činnosti za rok zhotoví približne 2 500 rôznych preparátov vo finančnom vyjadrení 10 pracovníkov ročne vyprodukuje viac ako 1 500 tisíc korún vo výkonoch. Cestou zahraničného obchodu sa vyviezlo viac ako 10 tisíc rôznych preparátov a poľovníckych trofejí.

Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval 3330 ha poľnohospodárskej pôdy. Hektárové výnosy u pšenice boli 4,50 t a u raži 3,90 ton, u jačmeňa 3,70 ton, obiloviny 4,40 ton, priemyselné zemiaky 8,70 ton a krmnej repy 55,30 ton.

V živočíšnej výrobe na jednu dojniciu vyprodukovali 3050 l mlieka. Mali 2 257 ks hovädzieho dobytky, z toho 660 dojníc, 738 oviec, z toho 290 bahníc, 2710 ks ošípaných, z toho 2 355 prasníc.

PRIEMYSEL

Plán výroby ZSNP v Žiari nad Hronom predpokladal vyrobiť tovar v hodnote 3 921 tis. korún a skutočná výroba bola 3 935 613 tis. korún. ZSNP venujú pozornosť rôznym formám iniciatívy pracujúcich. Do súťaží BSP je zapojených 184 kolektívov a 21 racionalizačných brigád. Bolo podaných 1161 zlepšovacích návrhov. Dosiahnutý celospoločenský prospech vynálezeckého a zlepšovateľského hnutia predstavoval čiastku 20 837 043 korún. Úspešne si počínali v ZSNP aj pri plnení soc. záväzkov prijatých na počesť 40.výročia februárového víťazstva a 70.výročia vzniku nášho štátu. Jeho prijatá hodnota predstavovala výšku 22,3 mil. korún. Splnený bol na 65 mil. korún. Úspešne si počínali pri plnení internacionálneho záväzku do ZSSR, kde záväzok v hodnote 61 miliónov prekročili o 10,4 mil. korún.

Pri riešení bytových podmienok poskytli z fondu FKSP 40,56 mil. korún na výstavbu rodinných domov a 265.000 korún na zloženie členských podielov do družstva. Stále však zostáva 455 žiadostí na podnikové byty, 265 na družstevné stabilizačné byty. Bola venovaná pozornosť rekreáciám, ktorých sa zúčastnilo v zahraničí 629 osôb, 2 513 osôb v TR, na pionierskej rekreácii bolo 561 detí a na liečení 1 227 osôb. Priemerná mzda na pracovníka bola v porovnaní s minulým rokom o 53,- Kčs vyššia a predstavovala 3.518,- Kčs. V súvislosti s odchodom do dôchodku bol v decembri 1988 odvolaný z funkcie riaditeľa podniku ZSNP Ing. Františka Štuláka, ktorý pracoval v tomto podniku od roku 1952. Vykonával funkciu samostatného referenta organizácie riadenia, vedúceho plánovacieho odboru, ekonomického námestníka, ekon.-obchodného námestníka a od roku 1969 pôsobil vo funkcii podnikového riaditeľa ZSNP.

Rozvoj v ZSNP v uplynulom období je úzko spätý s jeho menom. Pod jeho vedením kolektív pracovníkov ZSNP dosiahol významné úspechy, medzi ktoré možno zaradiť intenzifikáciu základných materiálových výrob, rozvoj finálnej výroby, realizáciu modernej výroby oxidu hlinitého a predovšetkým modernizáciu výroby hliníka. Bol ocenený vyznamenaním „Zaslúžilý pracovník VHJ“, je držiteľom štátnej ceny „K. Gottwalda“ a „Radu práce“. Od 1.1.1989 bol do funkcie riaditeľa dosadený Ing. Jaroslav Tóth. Je absolventom SVŠT, odboru strojného inžinierstva. V rokoch 1976 – 1977 nadobudol ďalšie vedomosti štúdiom na Hutníckom inštitúte v Ostrave. V roku 1953 vstúpil do funkcie energetického hospodára prevádzky hlavného energetika. Od 1.4.1972 nastúpil do funkcie technického námestníka riaditeľa podniku. Je dlhoročným členom KSČ, zastával viacero straníckych funkcií v podniku, v okrese, i v kraji. Za svoju aktívnu prácu prevzal vyznamenania „Za vynikajúcu prácu“, najlepším pracovníkom FMHŤS a ďalšie.

STS v Žiari nad Hronom:

Oslávila 40. ročné jubileum. Zameriavala sa hlavne na opravárenskú a poradenskú činnosť. Od roku 1965 vyrába oceľové konštrukcie a zariadenia pre mechanizáciu živočíšnej výroby. Vykonávajú aj úpravu „Lúk a pasienkov“, odvodňovanie a zúrodňovanie pôdy. Vo výrobné – hospodárskej sfére kooperujú s viacerými podnikmi ako ZŤS Detva, ZŤS Vyhne, ZŤS Trstená.

Lesný závod – Žiar nad Hronom:

Oslávil 40. ročné jubileum. Zameriaval sa na opravárenskú a poradenskú činnosť. Od roku 1965 vyrába oceľové konštrukcie. Obsadil 1. miesto v podnikovej súťaži z 15 závodov Stredoslovenských štátnych lesov a získal putovnú štandardu riaditeľa podniku, podnikového výboru ROH. V BSP je zapojených vyše 60 % stálych pracovníkov, má 460 stálych pracovníkov a 6 lesných správ a obhospodaruje 29 000 ha lesných porastov. Riaditeľom je Ing. Vojtech Rybár.

Podnik – Reštaurácie:

K 1. januáru 1988 prešli na overenie zásad nového mechanizmu riadenia experimentu. Jeho poslaním je zvýšiť úroveň a kvalitu poskytovaných služieb,

posilniť ekonomickú samostatnosť, odstrániť stratovosť a od roku 1989 zrušiť aj dotácie.

Dopravný závod – ČSAD:

Zabezpečuje autobusovú osobnú dopravu na 80 linkách zo 120 autobusmi. Za 1.týždeň vykonajú 10 206 spojov a najazdia vyše 170 tis. km.

Bučina – Žiar nad Hronom:

Riaditeľom sa stal Ing. Marian Donoval, ktorý v tomto závode pracuje od roku 1979 a prešiel viacerými hospodárskymi funkciami.

Po odchode riaditeľa SEZ Ján Tršu do dôchodku sa stal novým riaditeľom Ing. Eduard Šimera. Prišiel k nám z Martina.

Kultúrne pomery – školy:

Každým rokom sa stretávajú pionieri s predstaviteľmi mesta a okresu. Tohtoročného stretnutia sa zúčastnilo viac ako 500 pionierov. Bohatú činnosť vyvíjajú v tanečných, speváckych, recitačných, bábkových, výtvarných a iných krúžkoch.

Vo verejno-prospešnej činnosti žiaci stredných škôl nazbierali 10 945 kg papiera, 108 kg sušených šípok, odpracovali brigády v rámci pracovnej aktivity, úprava okolia školy a pod. Na I. ZŠ bola vykonaná rekonštrukcia elektroinštalácií v hodnote 1 700 Kčs, za tesárske práce 76 086,- Kčs, za maliarske práce 31 626,- Kčs, za nákup mat. na údržbu 1 004,- Kčs, za opravu športového náradia 8 762,- Kčs, za prešmykový náter v telocvični 26 804,- Kčs.

Na III.ZŠ – oprava ústredného kúrenia, náklady na opravu v hodnote 13.196,- Kčs, oprava telocvičného náradia 31.000,- Kčs, rekonštrukcia sociálnych zariadení 23.150,- Kčs, oprava ústredného kúrenia 4.170 Kčs, oprava dielne 10.360,- Kčs.

Na I. ZŠ nazbierali 10.946 kg papiera, 108 kg šípok, v rámci brigád zabezpečovali úpravu školy.

Žiaci ekonomickej školy v rámci letnej aktivity odpracovali 1200 brigádnických hodín v parku ZČSSP a na JRD Janova Lehota 10 398 hodín.

Žiaci gymnázia v Žiari nad Hronom odpracovali na zemiakových brigádach 8 250 hodín.

Pri príležitosti „Dňa učiteľov“ titulom „Zaslúžilý učiteľ“ boli ocenení s. Mižurová M: riaditeľka I.MŠ a N. Veselá, profesorka na Gymnázium v Žiari nad Hronom. Novou riaditeľkou I.ZŠ sa stala Ružena Magyarová.

Magdaléna Manicová sa stala riaditeľkou Spoločenského zariadenia DJ na sídlisku Centrum II. Pri príležitosti životného jubilea prevzal vyznamenanie „Za zásluhy o rozvoj Stredoslovenského kraja“ riaditeľ SEŠ Ing. Mišurda Ján. V tomto roku zomrela Zita Strnadová – Paráková, vzorná učiteľka a prvá riaditeľka LŠU v Žiari nad Hronom.

O ďalšej činnosti žiarskych škôl hovorí prehľad o počte žiakov a učiteľov.

<u>NÁZOV ŠKOLY:</u>	<u>POČET ŽIAKOV:</u>	<u>POČET UČITEĽOV:</u>
I.ZŠ	739	41
II.ZŠ	919	41
III.ZŠ	749	33
IV.ZŠ	746	50
SEŠ	344	22
Gymnázium	245	18
ĽŠU	622	20
SOU ZSNP	360	20
Osobitná škola	104	10
ZŠ Ladomerská Vieska	60	

KULTÚRA

V kultúrno – výchovnej činnosti bol kladený dôraz na mimoškolskú výchovu, na ZUČ, prácu s mládežou, činnosť knižníc, ZPOZ –u.

Významný podiel na rozvoji kultúry majú krúžky a súbory ZUČ, ktoré vystupujú na rôznych podujatiach, oslavách a akciách ZPOZ. Sú to napr. divadelný súbor a dychová hudba Žiaranka pri MsKS Žiar nad Hronom, Mládežnícka kapela ZK ROH, súbor Hrončatá, hudobné skupiny a pod. Po odovzdaní nového KSSP v Žiari nad Hronom KSSP prevzalo hlavné ťažisko práce. Základný kameň bol položený v r. 1974. KSSP má kapacitu 1550 miest. Stavba okrem šatní, sociálnych zariadení, technického vybavenia, výmenníkovej stanice, vzduchotechniky, CO krytov má bufetovú časť, obradnú sieň ZPOZ, divadelnú miestnosť, kinosálu, estrádnú sálu, 2 zasadačky, ktoré majú kapacitu 80 a 105 miest, Klub mládeže o kapacite 250 miest.

Na výstavbe odpracovali brigády spoločenské organizácie a závody 12 684 hodín, v hodnote 404 130,- Kčs. Investičný náklad na 1 miesto predstavuje 44 500 Kčs. Získaním nových priestorov v meste sa rozvinula výtvarnícka činnosť, reprezentovaná jednak miestnymi výstavami i výstavami umelcov – profesionálov.

Zabezpečovala sa generálna oprava miestneho rozhlasu v Šášovskom Podhradí a prímestskej časti Ladomerská Vieska, ako aj dokončenie prístavby MsKS a jej vybavenie. Pravidelnou činnosťou Klubu mládeže sa vytvorili dobré podmienky pre rozvoj politicko – výchovnej, rekreatívno – zábavnej, záujmovomeleckej činnosti mládeže každej vekovej kategórie. Klub mládeže v KSSP zvýšil počet i kvalitu akcií rekreatívno – zábavného charakteru, disco kluby, disco 15, Klub párty, mládežnícke plesy, videodiskotéky a podobne.

Predajňa – Slovenská kniha:

Predala a vyexpedovala knihy za 2 416 000 korún. Najväčší záujem bol o knihy zo záhradkárskou problematikou, detektívky, rozprávky a o knihu M. Gorbačova „Prestavba a nové myslenie“. MsNV a MsKS začali vydávať kultúrno – spoločenský mesačník „Naše mesto“.

O ďalšej činnosti na úseku kultúry hovorí tabuľka:

Politicko – výchovná činnosť:

	<u>Počet:</u>	<u>Účasť:</u>
Jednotlivé vzdelávacie akcie	257	12 473
Kurzy	11	151
Súbory, krúžky, kolektívy	71	1 019
Akcie a vystúpenia	608	

Ostatné kultúrne a spoločenské akcie:

Vystúpenie profesionál súborov	52	23 900
Výstavy a výstavky	15	7 700
Koncerty	10	1 860
Tanečné zábavy a veselice	43	12 900
Ostatné akcie	454	66 850

Na všetkých kultúrnych akciách bolo vybrané 1 650 000 Kčs.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Na úseku telovýchovy a športu sme zaznamenali tieto úspechy: Volejbalové mužstvo žien postúpilo do SNL. O historický úspech žiarskeho ženského volejbalu sa pričínili hráčky: Alena Bulíková, Milada Utešená, Ivana Vajová, Renáta Repáňová, Slavomíra Turiová, Viera Frická, MUDr. Zuzana Toporková, Hlana Karasková, Jana Vencelová.

TJ – ČSAD oslávila 40 rokov organizovaného športu. Priaznivcov potešili žiarski futbalisti tím, že sa stali jesenným majstrom I.A triedy dospelých. V I.B tr. dospelých skončilo ČSAD v Žiari n/Hronom na III. mieste, kam postúpili po 13 rokoch. Najväčšia TJ – ZSNP má 13 oddielov, 2 odbory a združuje vyše 1950 členov. Na rozvoji telovýchovy a športu v meste sa podieľajú aj Červená hviezda, ČSAD, Spoje, Zdravotník a TJ – Družstevník z časti mesta – Lutilla. V týchto jednotách športovalo 2 246 registrovaných športovcov.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY

Vedenie Mesta – činnosť spoločenských organizácií

Predseda MsNV	-	súdr. Grolmus Jozef
Podpredseda MsNV	-	súdr. Majerský Július
		súdr. Ing. Mrázik Peter
Tajomník MsNV	-	súdr. Káčerová Mária
Ved. odboru org. a vnút. vecí	-	súdr. Winterová Terézia
Ved. odboru plánovania a fin.	-	súdr. Kemiač Alojz
Vedúci odboru výstavby	-	súdr. Kútik Miroslav

Vedúci odboru MH, dopravy - súdr. Babiaková Elena
Ved.odboru školstva, kultúry,
sociálnych vecí - súdr. Jančo Ľubomír

V pléne MsNV pracovalo 70 poslancov, 13 členná rada MsNV uskutočnila 13 zasadnutí s priemernou účasťou 77,5.

Plenárne zasadnutie, ako aj rada MsNV riešili na zasadnutiach úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu NF SSR.

Komisie MsNV uskutočnili 106 schôdzí, uskutočnilo sa 22 verejných hovorov s občanmi, na ktorých sa zúčastnilo 884 občanov. Práca poslancov MsNV bola orientovaná na spoluprácu s občianskymi výbormi, na skladanie účtov z činnosti a na vybavenie návrhov a pripomienok svojich voličov.

Občianske výbory uskutočnili 144 zasadnutí s priemernou účasťou 81,1 osôb. Na zasadnutiach OV sa zúčastnilo 2 205 občanov.

Príjmy MsNV za rok 1988

Plánované	37 731 tis. Kčs
Skutočnosť	41 197 tis. Kčs
Plán. výdaje	37 731 tis. Kčs
Skutočnosť	40 986 tis. Kčs

K životným jubileám prepožičal prezident republiky štátne vyznamenanie „Za obetavú prácu pre socializmus“ JOZEFOVI Glomusovi – predsedovi MsNV a EMILOVI ĎUROVIČOVI – tajomníkovi ONV.

Za socialistickú súťaž v národných výboroch získal MsNV v Žiari nad Hronom „Čestné uznanie rady ONV“ a finančnú odmenu 10 000 Kčs.

Za dlhoročnú prácu prezident ČSSR prepožičal štátne vyznamenanie „Za zásluhy o výstavbu“ Ing. ALEXANDROVI TENKEĽOVI – riaditeľovi štátneho podniku MINCOVŇA v Kremnici.

„Za obetavú prácu pre socializmus“ štátne vyznamenania dostali:

JÁN MIŽIČ
ŠTEFAN MOSNÝ
JÁN PILÁT
FRANTIŠEK OLVECKÝ
MELICH. TERLANDA

V tomto roku sa konala mestská konferencia KSS. Zúčastnili sa jej: s. Truben Ľudovít – tajomník OV KSS a ďalší hostia.

Predsedom MsV KSS bol zvolený opäť Štefan Mihálik. MsNV a MsV KSS získal v socialistickej súťaži od občanov nášho mesta 5 000 záväzkov v hodnote 16 mil. korún.

Na krajskej konferencii KSS v Banskej Bystrici boli do orgánov z nášho mesta zvolení: C. Köszegiová zo ZDROJA, Richard Ševčík zo ZSNP. Členom krajskej a kontrolnej revízie KSS sa stal Ladislav Andrášik zo ZSNP.

MsV ZČSSP – pracoval systematicky. V 42 – odbočkách je organizovaných 2 400 členov.

Zväz invalidov mal 225 členov – ich činnosť bola intenzívna najmä v Klube dôchodcov.

SZM – ich činnosť bola zameraná na plnenie soc. záväzkov pri plnení úloh volebného programu na politicko – výchovnú činnosť. V meste pracovali 4 Kluby mládeže. Tieto organizovali za spolupráce MsKS rôzne súťaže, kvízy, vzdelávaciu činnosť, diskotéky.

ZO ČSČK – mala 420 členov a členiek. Kľúčovou otázkou bolo získanie darcov krvi. MsV SZŽ mala 2000 členiek. Z príležitosti MDŽ zúčastnila sa na Pražskom hrade k prijatiu u prezidenta republiky s. Anna Cabadová – predsedníčka OOR a na Bratislavskom hrade Oľga Rozanťhová – robotníčka zo ZSNP. Predsedníčkou MsV SZŽ je Ing. Katarína Andrášiková.

Dobrá činnosť počas celého roka vykazovali aj MO poľovníkov, rybárov, včelárov a zväz záhradkárov.

VEREJNÉ OSLAVY A MANIFESTÁCIE

Z príležitosti osláv 40. výročia FV sa konala na námestí V.I.Lenina manifestácia spojená s prehliadkou a vyznamenaním príslušníkov ľudovej milície, na ktorej prehovoril tajomník OV KSS súdr. Norbert Adamec.

Osláv 43.výročia oslobodenia mesta sa zúčastnila delegácia OV KSS a sovietski hostia. Boli kladené vence k pamätnej tabuli na MsNV. V predvečer manifestácie v kultúrnom programe vystúpila „Malokarpatská kapela“.

Osláv sviatku 1.mája v Žiari nad Hronom sa zúčastnilo viac ako 15.000 občanov a mládeže. Na oslavách 44.výročia SNP v kultúrnom programe vystúpil súbor piesní a tancov „ARMAZI“ z Gruzínskej SSR. Z príležitosti dňa ČSLA a 44.výročia Karpatsko – Dukelskej operácie sa konala slávnostná akadémia v ZK ZSNP.

Na oslavách 71.výročia VOSR a otvorenia mesiaca ZČSSP v kultúrnom programe vystúpil SĽUK z Bratislavy.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1988 zaznamenali v našom meste 21.854 trvale prihlásených obyvateľov, z toho 11.284 žien a 10 570 mužov. Prechodný pobyt malo 2 936 obyvateľov. Narodilo sa 353 detí, manželstvo uzavrelo 193 párov, zomrelo 194 občanov. ZPOZ uskutočnil 960 akcií z príležitosti životných jubileí, stretnutie 2 generácií, besedy a podobne. Týchto sa zúčastnilo 3 355 občanov. Mimoriadnou akciou bolo prijatie športovcov z NSR – WUPERTAL, členov činohry SND a podobne. Účinkujúcim na akciách ZPOZ-u bolo vyplatené 22 480 Kčs, darčeky boli zakúpené vo výške 91.536,- Kčs.

SOCIÁLNE POMERY – ZDRAVOTNÍCTVO

Dôkladná starostlivosť bola venovaná invalidom, sirotám a starším občanom. Na úseku sociálnej starostlivosti bol kladený dôraz na prevádzku a zabezpečenie služieb Domu dôchodcov, domu opatrovateľskej služby.

Za rok 1988 bola 198 občanom vyplatená jednorázová výpomoc vo výške 185 000 Kčs. V MŠ bolo umiestnených 1 152 detí, v detských jasliach 295 detí. Za najlepšieho zberateľa liečivých rastlín vyhodnotili Alojza Búgela, pracov. OMS Žiar nad Hronom. Zberom liečivých rastlín sa zaoberal od roku 1979. Za toto obdobie nazbieral a odovzdal 1 245 kg sušených rastlín – drog, všetko v I. akostnej triede. Boli medzi nimi kvety rumančeka, listy podbeľa, kvety agátu, bazy čiernej, vňate prhľavy, prasličky roľnej a ďalšie liečivé byliny.

V NsP pracovalo 98 lekárov a 22 brigád socialistickej práce. Odpracovali viac ako 4 000 brigádnických hodín na vylepšenie pracovných priestorov. V rámci NsP sa zaviedlo použitie výpočtovej techniky pre riadenie niektorých častí liečby ako napr. dávkovanie antibiotík pri obličkových poruchách, prepočty kalorických hodnôt pri rozvrátenom vnútornom prostredí, strojnopočtové spracovanie hodnôt EKG, skvalitnenie diagnostických onemocnení cez sonograf a pod.

O vysokej životnej úrovni občanov svedčí i to, že rozhlas používa viac ako 4 000 rodín, televíziu viac ako 5 000 rodín, telefón 2 970 rodín. Naši občania využívali všetky druhy vkladov. Štátna sporiteľňa evidovala viac ako 28 000 vkladných knižiek.

ROK 1989

PODNEBIE A PRÍRODA

V roku 1989 bolo počasie v žiarskej kotline mierne. Priemerná teplota bola 8,1°C najvyššia 33°C, najnižšia -21 °C. Najchladnejším mesiacom bol január a najteplejším júl. Pôda v zime premrzala do hĺbky 1m. Priemerné ročné množstvo zrážok bolo 711 mm. Maximálne množstvo zrážok padlo v júli, minimálne zrážky boli vo februári. Snehová prikrývka sa objavila koncom novembra a končila v polovici marca. Priemerná ročná vlhkosť vzduchu bola 73%.

Veterné pomery v Žiari nad Hronom sú najvýznamnejším klimatickým faktorom. Je to preto, lebo od smeru prúdenia vzduchu závisí množstvo exhalátov v ovzduší nad mestom. Na dni v bezvetří pripadá veľký podiel, čo zodpovedá charakteru zle prevetranej kotliny, čím vznikajú inverzné situácie, ktoré vytvárajú predpoklady pre občasné negatívne pôsobenie exhalátov zo ZSNP na klímu mesta.

Index znečisťovania zemsí slúži na hodnotenie stupňa znečisťovania ovzdušia, pričom hodnoty nad 200 stupňov svedčia o silnom znečistení. V tomto roku bol index znečisťovania zmesí 2 312 stupňov, čo bolo prekročené viac ako 21 – násobné, čo malo za následok okysličenie pôdy, veľmi silne poškodené porasty, u voľne žijúcej zveri bol obsah fluóru 12,8 – krát vyšší a v srsti až 20 – krát vyšší. U domácich zvierat sa škodlivý vplyv prejavil v znížení prírastkov, zvýšení obsahu fluóru v mlieku, mäse, vajciach a iných poľnohospodárskych produktoch. Plocha územia zasiahnutá exhalátmi ZSNP ale aj aglomerácií Nováky, Prievidza, Handlová je cca 75 km².

OPIS MESTA

Úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta vychádzali z Volebného programu.

V komplexnej bytovej výstavbe boli stavebné práce zamerané na výstavbu obytného súboru KBV „Pod Vříšky“. Bola ukončená výstavba 248 bytov, avšak bez podmieňujúcich objektov, ako napr. prístupové komunikácie, chodníky, terénne úpravy, verejné osvetlenie a podobne. Bez ukončenia týchto objektov nie je možné zabezpečiť užívanie bytov.

Nemali splnené úlohy občianskej vybavenosti, ktoré zaostávajú za bytovou výstavbou. Tak napr. na Centre II. občianska vybavenosť bola splnená len na 26%, na Etape 78 na 89%.

V obytnom súbore Centrum II. nebola z dôvodu nedostatku stavebných kapacít začatá výstavba 12 – triednej ZŠ.

V účelovej investičnej výstavbe bola ukončená výstavba bloku Jadran C, najvyšší objem prác bol prestavaný na Nákupnom stredisku a to 9 mil. 880 tis. Kčs, i keď stavba nebola ku koncu roka ukončená. V akcii „Z“ sa realizovalo 9 stavieb a bola vytvorená hodnota diela 6 mil. 718 tis. Kčs. Ukončené boli tieto štyri stavby:

IS IBV Lutilla, Plynofikácia Lutilla, IS Dom smútku Ladomerská Vieska, IS IBV Rybníky. V individuálnej bytovej výstavbe sa začalo stavať 9 rodinných domov a ukončilo sa 8 rodinných domov.

V meste zabezpečujú služby hlavne Žiaran, OPBH, TS, OPP v Banskej Štiavnici a Vzor Zvolen so 44 prevádzkárňami. Stredoslovenské pekárne a cukrárne závod Hliník nad Hronom zriadili v Žiari n. Hronom prieskumnú predajňu, kde konkrétne ponúkajú 5 druhov chleba. Najväčší záujem zo strany zákazníkov je o okrúhly novohradský chlieb, ktorý je vyváľaný ručne, ďalej o grahamové rožky, záviny, bábovky a špeciálne veľké rožky.

Významnou doplnkovou formou poskytovania služieb pre obyvateľov je i 39 (z toho 5 hlavných) vydaných povolení občanom poskytujúcim služby. Jedná sa o práce: kameňosochárske, oprava hodín, údržba šijacích strojov, servis športovej výstroje, plisovanie, krajčírské práce, výroba cukrovej vaty a iné. Prvým súkromným podnikateľom na území mesta v oblasti pohostinstva bol p. Merga.

HOSPODÁRSTVO – POĽNOHOSPODÁRSTVO

JRD ČSSP v Žiari nad Hronom z výmery 2 171 ha poľnohospodárskej pôdy zaberajú obilniny 53,2%. JRD patrí k dlhodobým pestovateľom ľanu: priemerná ha úroda bola 3,22 t, čím ľan bol najefektívnejšou plodinou JRD. Nemálo dôležitou úlohou bola i výroba vlastných objemových krmovín.

V živočíšnej výrobe boli splnené a prekročené dodávky mlieka, hov. mäsa a jatočných ošípaných. Celkový hospodársky výsledok bol plánovaný vo výške 1 500 000 Kčs, skutočnosť bola 3 000 000 Kčs. Dobré ekonomické výsledky vytvorila i pridružená výroba: napr. ZOO preparatórium za rok zhotoví približne 2 500 rôznych preparátov, za rok 1989 vyprodukovalo 10 pracovníkov ročne viac ako 1,5 mil. Kčs vo výkonoch. Cestou zahraničného obchodu KOSPOL a ZVERIMEX za vlaňajší rok vyviezlo viac ako 10 tis. preparátov a loveckých trofejí.

Štátny majetok v Žiari nad Hronom obhospodaroval 3333 ha poľnohospodárskej pôdy. Najlepšie ha výnosy boli u pšenice 4,5 t a u krmnej repy 55,3 t. Mali 2257 ks. hov. dobytky, z toho 660 dojníc (na jednu vyrobili 3050 l. mlieka).

PRIEMYSEL

Rok 1989 bol pre ŠP ZSNP veľmi úspešný, keď namiesto plánu vyrobiť tovar za 3890 312 000 korún ho vyrobili za 3922 945 000 Kčs, čo je plnenie na 100,8%. Pekné výsledky dosiahli aj v plnení v oblasti starotlivosti o pracujúcich. Na zahraničných rekreáciách bolo 514 osôb, na domácich 2552, krátkodobo na Donovaloch 1700 osôb, v PT 800 detí, na liečení 360 osôb, v Nočnom sanatóriu 840 pacientov. Boli poskytnuté pôžičky na bytové ciele vo výške 3,6 mil. Kčs, na družstevné byty viac ako 840 000 Kčs. Ak máme výsledky minulého roka zhrnúť jednou vetou, tak rok 1989 bol najúspešnejší v histórii žiarskej hlinikárne. Finančná situácia v podniku sa zlepšila natoľko, že rezort navrhuje ukončenie konsolidačného programu. Po prvýkrát v histórii podniku vedie podnik riaditeľ,

ktorého si zvolili sami pracujúci, je to výsledok demokratických premien v živote našej spoločnosti. Od septembra podnikového riaditeľa vykonáva Ing. Ľudovít Černák, CSs. 38 ročný, mladý húževnatý človek, rodák z Hliníka nad Hronom, kde absolvoval základné vzdelanie, ktoré si zvyšoval na SVŠ v Žiari n. Hronom, potom na Elektrotechnickej fakulte SVŠT v Bratislave. Vysokoškolské štúdium ukončil vyznamenaním v r. 1975, kedy nastúpil aj do závodu SNP. Od roku 1987 až do volieb riaditeľa podniku pracoval vo funkcii zástupcu vedúceho prevádzky elektrolýza pre koordináciu – modernizácie výroby hliníka. Popri svojej práci sa aktívne zapája do zlepšovateľského hnutia. Minuloročný prínos zo zlepšovacích návrhov a vynálezov bol 17 700 000 Kčs. Medzi najlepších zlepšovateľov patria J. Majerský, M. Gáfrik, T. Balog.

Dobré výsledky v opravárenskej a poradenskej činnosti dosiahli aj pracujúci STV v Žiari nad Hronom, Lesný závod, Slovšport, Bučina, žiarsky dopravný závod ČSAD, ktorý zabezpečuje dopravu na 120 autobusoch na 80 linkách a najazdia vyše 170 tisíc kilometrov.

V decembri navštívili naše mesto a konkrétne ZSNP predseda SNR. R. Shuster a predseda vlády SR M. Čič, aby sa informovali o postupe prác na modernizácii výroby hliníka, o ekologických problémoch a oprávnených požiadavkách pracujúcich a občanov Žiaru nad Hronom. Obidvaja vyjadrili podporu na urýchlenie modernizácie a riešenie problémov.

KULTÚRNE POMERY – ŠKOLY

Žiaci žiarskych škôl vyvíjali bohatú činnosť v krúžkoch tanečných, speváckych, recitačných, výtvarných a bábkových. Vo verejnoprospešnej činnosti dosiahli tiež pekné výsledky, napr. nazbierali viac ako 60 000 kg papiera, 500 kg sušených šípok, odpracovali brigády na úpravách okolia školy, príjazdných ulíc, parku a pod. Žiaci ekonomickej školy v rámci letnej aktivity odpracovali na JRD Janova Lehota 10 400 hodín a viac ako 1000 hod. v parku ZČSSP.

Tohtoročný Deň učiteľov bol pre pracovníkov Gymnázia v Žiari n. Hronom oveľa slávnostnejší ako po iné roky. Uplynulo 30 rokov od jeho vzniku, či to už v prvopočiatku bola 11 – ročka, neskôr SVŠ. Ťažko zrátať tých, ktorí za 30 rokov existencie terajšieho Gymnázia v Žiari n. Hronom zasadli pred maturitnou komisiou a vypočuli si konečný verdikt o úspešnom absolvovaní štúdia, aby sa na pevnejších krídlach rozleteli do rôznych končín: niektorí pokračovať v štúdiu na vysokých školách, iní sa začleniť do pracovného procesu v súkolí nášho hospodárstva.

V meste Žiar nad Hronom je okrem štyroch ZŠ aj LŠU, ktorej žiaci a pracovníci si v tomto roku pripomenuli 30. Výročie jej založenia. LŠU je tipom školy, ktorej výchovnovzdelávacia stránka speje k rozvoju estetickéj výchovy u detí. Za spomínané obdobie dosiahla nemálo dobrých výsledkov, jej žiaci sa dostali do povedomia nielen v okrese, ale aj v kraji a na Slovensku. Škola je zriadená v bývalých bytovkách. Priestory sú v súčasnosti nevyhovujúce, malé, budova je vyťažená na maximum, denne sa tu premelú stovky detí, vyučovanie je náročné. Čo stačilo pred 30 rokmi, v súčasnosti zákonite nestačí. Napr. v školskom roku 1989 – 90 je to už 729 žiakov, z toho v hudobnom odbore 103, vo výtvarnom odbore 128, v tanečnom 111 a v literárno-dramatickom 87. Žiaci LŠU získali za 30

rokov svojej existencie viac ako 750 cien na rôznych súťažiach. Na školy umeleckého smeru odišlo študovať 50 žiakov, z ktorých mnohí sú výborní umelci ako napr. klaviristka Vilma Lichnerová, skladateľka Sylvia Bodorová, baletky Soňa Gálová – Rómanová, Jarmila Pinková, speváčka Eva Piatriková. V ostatných rokoch úspešne pracuje divadelný súbor Atd., ktorý pravidelne získava ceny z Detskej divadelnej Šale. Riaditeľka školy Ružena Dropová je vedúcou ľudovej hudby folklórneho súboru Hron. V súčasnosti vyučuje na škole 20 interných a 10 externých učiteľov.

V roku 1989 sa na školských a predškolských zariadeniach zabezpečovala bežná údržba, opravy, nákup učebných pomôcok a ďalšieho vybavenia. Na ZŠ bola vykonaná údržba vo výške 362 997 Kčs. Na MŠ sa zabezpečovala údržba v hodnote 801 504 Kčs. Na I DJ sa vykonala údržba vo výške 104 312 Kčs. Na mliečne desiaty bolo v roku 1989 zaplatené 1 219 328 Kčs.

KULTÚRA

Na vytváraní kultúrneho života v meste sa okrem MsKS a ZK ZSNP podieľali všetky výrobné a nevýrobné zložky, výchovnovzdelávacie inštitúcie, školy, DP a M, Soc. akadémia, družstevné organizácie a pod. Po odovzdaní a druhom roku prevádzky KSSP sa zvýšila rôznorodosť kultúrno-spoločenskej práce, v meste vzrástol počet, ale aj kvalita kultúrnych podujatí. V našom meste sa napr. konali 2 celoslovenské kultúrne súťaže, 5 krajských, 7 okresných a iné. Veľký ohlas má založený Klub priateľov hudby, disco – kluby a letné prázdninové školy. Mimoriadne výsledky dosahuje KDP – OZK – ZSNP v práci s filmom vo filmových festivaloch, kde sa radí na popredné miesta na Slovensku. Tu úspešne rozvíjajú i prácu s profesionálnymi umelcami, umeleckými telesami SND v Bratislave, divadlom Martin, Zvolen. Začnú popularitu si získala i okresná videopožičovňa. V meste pracuje 71 súborov, krúžkov, kolektívov ZUČ, v ktorých pracuje viac ako 100 členov a uskutočnilo sa vyše 700 akcií a vystúpení. Na všetkých kultúrno – výchovných akciách bolo vybrané 1 680 000 Kčs.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Najväčšia TJ ZSNP eviduje 1980 členov v 13 oddieloch a 3 odboroch. 60% tvoria mládežníci do 18 rokov. Veľmi dobré meno telovýchove a mestu robia basketbalisti a volejbalistky, ktorí hrajú SNL. Dobré výsledky dosiahli aj cyklisti, karatisti, kulturisti, šachisti, lyžiari a ďalší. Niektorí naši športovci – jednotlivci dosiahli dobré umiestnenie nielen na úrovni kraja, ale aj Slovenska, či už cyklisti Líška, Španko, karatisti Doležal, Považan, Červenec, kulturista Heusler, lyžiari Ciglan, Linder, šachisti Korbela, Ing. Lačný a ďalší.

Dňa 30. Augusta 1989 sa tešilo veľkej obľube medzinárodné futbalové stretnutie na štadióne TJ ZSNP v Žiari n. Hronom „ČSSR – majster Európy 76 a výber Európy“. Pod vedením trénerov Václava Ježka a Jozefa Vengloša sme videli napr. futbalistov: I. Viktora, K. Dobiáša, J. Čapkoviča, J. Poláka, J. Módera, A. Panenku, A. Vencela, D. Herdu a ďalších. Vo výbere Európy zo 7 krajín napr. J

Tomašovský, A. Szymanovský, A. Musial, J. Rudakov, V. Oniščenko, B. Oblak, D. Podivoda, D.J. Depiau, René a Willy van Kerkhop, J. Streich, čiernu perlu z Mozambiku Eusébia a populárneho L. Kubalu. Zápas sa skončil remízou 2:2. V kultúrnom programe vystúpil Oldo Hlaváček a Ivan Krajíček.

VEREJNO – POLITICKÉ POMERY

Vedenie mesta – činnosť spoločenských organizácií.

Predseda MsNV:	Jozef Grolmus
Podpredseda MsNV:	Július Majerský
	Ing. Peter Mrázik
Tajomník MsNV:	Mária Káčerová
Ved. odboru org. a vnút. vecí:	Terézia Winterová
Vedúci plánovania a financií:	Alojz Kemiač
Vedúci odboru výstavby:	Ing. Miroslav Kútik
Vedúci odboru MH a dopravy:	Elena Babiaková
Vedúci odboru školstva, kultúry a sociálnych vecí:	Ľubomír Jančo
Od 1. 8. 1989	Ing. Daniela Štraserová

V pléne MsNV pracovalo 70 poslancov, rada MsNV uskutočnila 13 zasadnutí s priemernou účasťou 82,25%. Plenárne zasadnutie ako aj Rada MsNV na zasadnutiach riešila úlohy na úseku rozvoja a výstavby mesta v súlade s úlohami volebného programu. Práca poslancov MsNV bola orientovaná na spoluprácu s občianskymi výbormi na skladanie účtov zo svojej činnosti a na vybavovanie návrhov a pripomienok svojich voličov. V 14 občianskych výboroch pracovalo 163 členov, z toho 9 poslancov MsNV. Občianske výbory uskutočnili 139 schôdzok, s priemernou účasťou 74,4 %. Na schôdzkach OV sa zúčastnilo 545 občanov.

Príjmy MsNV za rok 1989

Plánované:	29. 106 tis. Kčs
Skutočnosť:	41. 544 tis. Kčs
Plánované výdaje:	28. 106 tis. Kčs
Skutočnosť:	41. 923 tis. Kčs

Spoločenské organizácie na pôde mesta zamerali svoju činnosť na brigádnicú pomoc pri zbere krmovín, na plnenie úloh volebného programu, na organizovanie kultúrnych akcií a podujatí, športových podujatí a podobne.

Zväz invalidov mal 228 členov, ich činnosť bola intenzívna hlavne v Klube dôchodcov. Na činnosť klubu dôchodcov MsNV poskytol finančnú čiastku 43.000 Kčs.

ZO ČSČK mala 425 členov a členiek. Kľúčovou otázkou bolo dobrovoľné získavanie darcov krvi. MsV SZŽ mal 2000 členiek. Hlavnú činnosť zameral na

plnenie úloh v rámci Volebného programu na vzdelávaciu činnosť a hnutie „Všetko pre človeka“ a súťaž „Krása života“.

MsV ZČSSP v 40 odbočkách má organizovaných 2400 členov. Činnosť SZM bola zameraná na plnenie úloh volebného programu mesta, na súťaž „Voda pre život – voda pre krásu“ a súťaž „Strom života“. ZO SZM mala 249 členov, za rok 1989 odovzdali 30 000 kg medu, 240 kg vosku, 7 kg propolisu. Produkty od 2 994 včelstiev predstavovali v Kčs vyše 1 milióna. Až 90% prínosu včelstiev bolo v opel'ovacej činnosti. Vykazované je veľké 50% uhynutie včelstiev, preto u včelárov vznikajú vážne obavy o ich ďalší osud. Dobrú činnosť vykazovali aj poľovníci, rybári, záhradkári a iní.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1989 sme zaznamenali v našom meste 21 934 trvale prihlásených obyvateľov, z toho 11 321 žien a 10 613 mužov. Prechodný pobyt malo 3079 obyvateľov. V našom meste sa narodilo 320 detí, manželstvo uzavrelo 198 párov, zomrelo 181 občanov. ZPOZ uskutočnil 1 233 podujatí z príležitosti životných jubileí, stretnutie dvoch generácií a pod. Zúčastnili sa na nich 2 782 občanov. Kladne hodnotíme spoluprácu s Klubom dôchodcov v Žiari nad Hronom a značnú pomoc poskytovali ZPOZ-u aj občianske výbory.

SOCIÁLNE POMERY A ZDRAVOTNÍCTVO

Dôsledná starostlivosť bola venovaná invalidom, sirotám a starším občanom. Veľký dôraz bol kladený na prevádzku a zabezpečenie služieb Domu dôchodcov, domu opatrovateľskej služby, Kubu dôchodcov a podávaniu jedál pre dôchodcov. MsNV v roku 1989 poskytol výpomoc v celkovej čiastke 331 000 Kčs, z toho na jednorázové a opakujúce sa výpomoci 176 000 Kčs, pohrebné 143 000 Kčs, starostlivosť o rodinu a dieťa 5000 Kčs a pri riešení cigánskej otázky 7000 Kčs. Počet vyplatených dôchodkov priemerne za mesiac je 3 385 tis. Kčs a suma vyplatená na dôchodky za rok 1989 činila 62 446 074 Kčs.

Vplyv životného prostredia na zdravie ľudí je nepopierateľný. V našom meste sa zhoršenie životného prostredia, predovšetkým ovzdušia, lesov a pôdy už výrazne prejavuje na zdravotnom stave obyvateľstva a priemernej dĺžke života. V meste ročne zomiera o 10 ľudí viac ako je priemer v Stredoslovenskom kraji a na Slovensku.

U detskej populácie v Žiarskej kotline bolo zistené zníženie obranyschopnosti organizmu voči bežným infekciám. Ide o poruchy tzv. imunitného systému. Do tejto kategórie spadá aj výskyt alergických ochorení, ktoré sú o 9% vyššie ako na iných miestach. Ďalej v našej lokalite bolo zistené vysoké percento ochorenia nervovej sústavy, zápalových ochorení očí a uší. Zvýšený výskyt zápalu priedušiek o 10%, zápalu pľúc o 18,4%, angín o 10%. U 40% brancov bol zistený nález chorobných zmien.

Index znečistenia určuje, že ovzdušie je do 120 hodnotené ako čisté, do 200 ako znečistené a nad 200 ako silne znečistené. Za posledných 5 rokov bol v Žiari nad Hronom tento stav:

<u>Rok:</u>	<u>Izs:</u>
1985	857,17
1986	314,66
1987	645,32
1988	801,34
1989	2 799,18

Nemocnica s poliklinikou poskytovala odborné služby v 15 územných zdravotných obvodoch, 14 stomatologických obvodoch a 21 odborných ambulanciách. V nemocničnej časti na oddeleniach internom 60 postelí, detskom 55 postelí, gynekologicko-pôrodníckom 50 postelí, chirurgickom 62 postelí, oddelení anesteziologicko-resuscitačnom 5 postelí.

ZUNZ mal 65 zdravotníckych pracovníkov, 7 závodných lekárov, 3 stomatológov, 1 internistu a 1 chirurga. Obyvateľstvo liekmi a zdravotníckymi potrebami zásobovali 2 lekárne.

Celkove v NsP v Žiari nad Hronom pracovalo v roku 1989 668 pracovníkov, z toho 98 lekárov.

Na 1 lekára pripadlo 1 880 pacientov. O zdravie pacientov sa starala aj stanica záchrannej služby.

V materských školách bolo umiestnených 1152 detí a v detských jasliach 295 detí.

Počet telefónnych staníc hlavných	3 795
Počet telefónnych staníc bytových	2 585
Počet účastníkov rozhlasu	4 092
Počet účastníkov televízie	5 734
Počet účastníkov DR	956

Údaje Slovenskej štátnej sporiteľne:

<u>Stav vkladov</u>	<u>Počet:</u>	<u>Suma:</u>
	30 705	507 563 468,79
Z toho:		
Vkl. Knižky na 2%	10 098	
3%	493	
4%	12 071	
Prémiové sporenie ml.	1 662	
Prémiové sporenie dôch.	651	
Výherné vkl. knižky	5 730	
Sporožirové účty	3 883	12 576 596,45